NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA

# ZAKONI

## ZAKONSKE ODREDBE I NAREDBE

*PROGLAŠENE*
*OD 3. OŽUJKA DO 5. TRAVNJA 1943.*

KNJIGA XXIX. *(Svežak 281.–290.)*

*Uređuje:* A. Mataić

*ZAGREB 1943.*

TISAK I NAKLADA KNJIŽARE ST. KUGLI, ZAGREB

**Br. 3397**

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA

# ZAKONI
## ZAKONSKE ODREDBE,
## NAREDBE i t. d.

PROGLAŠENE

OD 3. OŽUJKA DO 5. TRAVNJA 1943.

*KNJIGA XXIX.*

*(SVEZAK 281.—290.)*

UREĐUJE: A. MATAIĆ,

VIEĆNIK STOLA SEDMORICE U M.

*ZAGREB*

TISAK I NAKLADA KNJIŽARE ST. KUGLI, ZAGREB, ILICA 30

**Tiskanje i razpačavanje dopušteno odlukom Državnog izvještajnog i promičbenog ureda broj 3696-42. od 3. IV. 1942.**

# *Sadržaj*

## Sadržaj

Strana

## Sadržaj

## Sadržaj

## Sadržaj

## Sadržaj

# NAPUTAK

## za provedbu zakonske odredbe o proračunu Nezavisne Države Hrvatske za godinu 1943.

## I.

## OTVARANJE NAVJERA

Uz § 3.

Navjere, predviđene proračunom izdataka obće državne uprave, stavlja Ministarstvo državne riznice na razpolaganje ministarstvima samo na njihov zahtjev. Ove zahtjeve dostavljaju ministri odnosno prema njihovoj ovlasti glavni ravnatelji Ministarstvu državne riznice putem računovodstva Ministarstva državne riznice kod dotičnog ministarstva odnosno putem samostalnih računovodstava.

Na temelju ovih zahtjeva računovodstva Ministarstva državne riznice kod pojedinih ministarstava, odnosno samostalna računovodstva stavljaju razpored za otvaranje navjera u trogubci na obrazcima za otvaranje navjere, pošto predhodno izpitaju, da li zahtjevi odgovaraju stvarnim potrebama, te ove razporede dostavljaju Ministarstvu državne riznice, Odjelu za državni proračun i računovodstvo, sa svojim možebitnim opazkama.

Radi pravilnog sastavljanja razporeda za otvaranje navjera, kao i radi točne oečvidnosti o otvorenim i potrošenim navjerama za dotično ministarstvo odnosno glavno ravnateljstvo, računovodstva Ministarstva državne riznice kod pojedinih ministarstava odnosno kod glavnih ravnateljstava kao i samostalna računovodstva, vode obći očevidnik navjera. U taj očevidnik upisuju se proračunom odobrene navjere po pdručnim računovodstvima, kod kojih su te navjere otvorene. Isto tako upisuju se izvršene izplate na teret tih navjera na temelju izvoda izvršenih izplata, koje im dostavljaju računovodstva rizničkih upraviteljstva, odnosno za samostalna ıačunovodstva njihova podređena računovodstva.

Radi toga, kao i radi pravilne ocjene zahtjeva za otvaranje navjera, dužna su riznička upraviteljstva dostavljati računovodstvima Ministarstva državne riznice kod pojedinih ministarstava odnosno kod glavnih ravnateljstava izvode izvršenih izdataka odnosnih ministarstava i glavnih ravnateljstava u smislu člana 156. pravilnika za rad odsjeka računovodstva financijskih direkcija i za računovodno-blagajničko poslovanje poreznih ureda broj 165000/II-1930.

Ovi izvodi moraju biti suglasni s izvodima, koje riznička upraviteljstva podnose Ministarstvu državne riznice, Odsjeku za državno računovodstvo.

Ovakve izvode dostavljaju i podređena računovodstva samostalnim računovodstvima.

Računovodstva Ministarstva državne riznice kod pojedinih ministarstava odnosno kod glavnih ravnateljstava i samostalna računovodstva unose podatke o otvorenim navjerama u obći očevidnik navjera na temelju trogubke razporeda, primljenog od Ministarstva državne

riznice. Nakon zabilježbe u obći očevidnik navjera računovodstvo dostavlja trogubku razporeda svojem ministarstvu odnosno glavnom ravnateljstvu, kako bi ono moglo obaviestiti naredbodavatelje drugog stupnje o otvorenim navjerama.

Radi jednoličnog postupka u primjeni propisa, koji se odnose na traženje i otvaranje navjera, izdaju se sliedeće upute:

Kod računovodstava Ministarstva državne riznice pri pojedinim ministastvima odnosno kod računovodstva Ministarstva državne riznice kod glavnih ravnateljstava otvaraju se samo navjere za potrebe samih ministarstava odnosno glavnih ravnateljstava, dok se navjere za sve podređene oblasti otvaraju kod odsjeka za računovodstvo rizničkih upraviteljstava u Zagrebu, Osieku, Sarajevu, Banjoj Luci i Makarskoj prema prostornoj nadležnosti, odnosno kod samostalnih računovodstava.

Prema članu 9. i ostalim odredbama pravilnika o radu odsjeka računovodstva pri ministarstvima i o računovodnoj službi kod naredbodavatelja, ministarstva su dužna prikupiti od područnih naredbodavatelja drugog stupnja podatke o svim navjerama, koje su im potrebne za stanovito razdoblje kako za osobne, tako i za stvarne izdatke.

Naredbodavatelji drugog stupnja sastavljaju za ministarstvo odnosno ministarstvo sastavlja za sebe zahtjev za otvaranje navjera prema obrazcu broj 1.

Kad ministarstva odnosno glavna ravnateljstva sakupe zahtjeve za otvaranje navjera od područnih oblasti za određeno razdoblje, dostavljaju te zahtjeve računovodstvu Ministarstva državne riznice kod dotičnog ministarstva ili glavnog ravnateljstva odnosno samostalnom računovodstvu radi sastavljanja razporeda za otvaranje

navjera za odnosno razdoblje za cielo poglavlje po obrazcu broj 2 u trogubci, i to posebno za navjere, koje se imaju otvoriti kod računovodstava Ministarstva državne riznice pri pojedinim ministarstvima odnosno glavnim ravnateljstvima i posebno za navjere, koje se imaju otvoriti kod pojedinog rizničkog upraviteljstva. Sva tri primjerka razporeda, nakon što ih je podpisao naredbodavatelj I. stupnja, dostavljaju se Ministarstvu državne riznice. Od dostavljenih razporeda navjera nakon odobrenja otvaranja navjera, unikat ostaje kod Ministarstva državne riznice, Odjela za državni proračun i računovodstvo, dvogubka se dostavlja računovodstvu, kod kojeg se otvaraju navjere, a trogubka se, ovjerovljena po Ministarstvu državne riznice, vraća putem računovodstva Ministarstva državne riznice kod dotičnog ministarstva ili glavnog ravnateljstva s izvješćem, koje su navjere prema tom razporedu otvorene.

Stupci i podstupci u razporedu navjera unose se aritmetičkim redom. Razporedom se zahtieva otvaranje navjera za sve potrebe ministarstva odnosno glavnog ravnateljstva i svih njegovih ustanova za određeno razdoblje.

Radi toga treba u rubrici »Oblasti, kojima se otvara navjera« označiti sve područne oblasti dotičnog ministarstva odnosno glavnog ravnateljstva redom prema proračunskim naslovima, tako da se unesu sve oblasti odnosno ministarstva i glavna ravnateljstva s područja jednog računovodstva.

Ako broj rubrika u obrazcu broj 2 za stupce i podstupce proračuna nije dovoljan, dodaje se prema potrebi jedan ili više umetaka. Ako pak broj vodoravnih crta nije dovoljan, da se unesu sve oblasti, kojima treba otvoriti navjeru, treba upotriebiti novi obrazac. Sva tri

primjerka razporeda navjera podpisuje nadležni ministar kao naredbodavatelj prvog stupnja odnosno prema njegovoj ovlasti glavni ravnatelj.

Navjere iz državnog proračuna za godinu 1943. stavljaju se na razpolaganje:

za osobne izdatke glede svih mjesta, popunjenih u vrieme podnašanja zahtjeva, za cielu godinu; za stvarne redovite potrebe za tri mjeseca, a za ostale stvarne izdatke prema potrebi. Ministarstvo državne riznice uzpoređuje zahtjev za otvaranje navjera osobnih izdataka za cielu godinu s očevidnikom, sastavljenim na temelju propisa § 8. zakonske odredbe o proračunu Nezavisne Države Hrvatske za godinu 1943., pa se stoga upozoravaju naredbodavatelji, da se u zahtjev unese navjera, potrebna samo za popunjena mjesta.

Pod stvarnim redovitim potrebama u smislu prednje stavke razumievaju se putni troškovi, uredske i pisarničke potrebe, najamnine, poštanske, brzojavne i brzoglasne pristojbe i sl.

Ako se u toku proračunske godine pokaže, da već otvorena navjera nije potrebna bilo u cielosti bilo djelomično, ministarstvo odnosno glavno ravnateljstvo ili samostalno računovodstvo zatražit će zatvaranje te navjere.

Zatvaranje se traži prema obrazcu broj 2, a postupak je isti kao i kod otvaranja navjera, samo mjesto rieči »otvaranje« upotrebljava se riečč »zatvaranje«. Zatvaranje navjera ne može se tražiti prije, nego što se od nadležnog računovodstva, kod kojega je navjera otvorena, ne dobije izvještaj, koliko je ostalo rapoložive navjere, koja se želi zatvoriti.

Kod traženja izvještaja ministarstvo odnosno glavno ravnateljstvo obavješćuje u isto vrieme nadležno raču-

novodstvo, da se još razpoloživi iznos navjera smatra zatvorenim.

Izvještaj o razpoloživom ostatku navjera ministarstvo odnosno glavno ravnateljstvo prilaže svome zahtjevu za zatvaranje navjera.

Isto tako dostavljaju samostalna računovodstva Ministarstvu državne riznice razporede za otvaranje odnosno zatvaranje navjera za svoje potrebe u trogubci na propisanim obrazcima napried izloženim načinom.

Izvornik tih razporeda zadržava Ministarstvo državne riznice za sebe a dvogubku i trogubku vraća samostalnom računovodstvu, koje o otvorenoj navjeri obavješćuje svoje naredbodavatelje drugog stupnja, kako je napried spomenuto.

Obrazci za otvaranje navjera isti su kao i u proračunskoj godini 1942., a mogu se dobiti kod odsjeka za državno računovodstvo Ministarstva državne riznice.

## II.

## PRIENOSI

Uz § 4.

Načelo, koje se u toku godine 1943. provodi u pitanjima odobravanja prienosa navjera, jest najpomnija štednja. Kod podnašanja priedloga za prienose valja uviek imati na umu, da su ti priedlozi, u koliko se ne radi o potrebi, koje se veličina u vrieme sastava proračuna doista nije mogla predvidjeti, dokaz, da je priedlog proračuna odnosnih izdataka sastavljen bez dovoljnog poznavanja gradiva i stvarnih potreba.

Sadržaj § 4. sastavljen je u duhu tog načela, pa su njegovi propisi donieli određenije granice u godini 1943., što je bilo moguće provesti s obzirom na to, da

država razpolaže bogatim izkustvom, stečenim tokom minulog jednogodišnjeg gospodarstva s redovitim državnim proračunom.

Paragrafom 4. točno je određeno, kad je dozvoljeno prenašanje navjera, a kada je takvo prenašanje izključeno. Stoga neka nadležne oblasti i uredi poklone tomu svu pažnju, kako bi se izbjeglo suvišno dopisivanje i gubitak vremena, što i onako u konačnom posljedku ne bi vodilo ničemu.

Prienosa između pojedinih stupaca osobnih izdataka, kao i između pojedinih stupaca redovitih stvarnih izdataka može biti samo unutar jednog istog poglavlja odnosno istog proračuna poduzeća. Ne može biti prienosa između pojedinih stupaca osobnih ili redovitih stvarnih izdataka, ni u onim slučajevima, ako bi se radilo o prienosima sa stupaca jednog proračunskog poglavlja na stupce proračuna poduzeća ili obratno. Od toga ne čine iznimku ni slučajevi, u kojima bi se možda prienosi namjeravali provesti između stupaca poglavlja i proračuna poduzeća, koji prema svojoj naravi spadaju u nadležnost istog ministarstva.

Navjere, koje se prema propisima ovog paragrafa, prienosom ne mogu umanjiti odnosno uvećati, ne mogu se od te zabrane izuzeti ni onda, ako zajedno s izdatcima, zbog kojih su izključene od prienosa, predviđaju i druge kakve izdatke, bez obzira na njihovu narav. Navjere, odobrene za izplatu nagrada ili pomoći, mogu se prienosom uvećati, samo ako su te nagrade odnosno pomoći posebnim zakonskim propisima ustanovljene. Pri tome je jednako vriedno, ako odnosni propis izravno predviđa izplatu nagrade ili pomoći, određujući joj istodobno i visinu, ili taj propis samo ovlašćuje naredbodavatelja na odobravanje takvih izdataka.

Prienose u godini 1943. odobrava:

1. Naredbodavatelj I. stupnja, ako se radi o prienosima između podstupaca istog stupca osobnih izdataka, bez obzira na njihovu visinu, i ako se radi o prienosima između podstupaca istog stupca redovitih stvarnih izdataka, ali samo do visine iznosa od Kn 1,000.000.— Ovo se ima razumievati tako da se odobrenjem naredbodavatelja I. stupnja može prienosom uvećati jedan podstupac najviše za iznos od Kuna 1,000.000.—. bilo da je to povećanje odobreno jednim rješenjem za čitavi najviši iznos ili u više navrata za pojedine manje iznose. Svakako, ako je naredbodavatelj I. stupnja odobravajući uvećanje jednog podstupca izcrpio iznos od Kn 1,000.000.— može, u slučaju neobhodne potrebe, taj podstupac dalje povećati samo ministar državne riznice na priedlog naredbodavatelja I. stupnja, bez obzira, da li se radi o iznosu, manjem od Kn 1,000.000.—

Pravo odobravanja prienosa iz ove točke ne može se prenieti na naredbodavatelje II. stupnja.

2.Ministar državne riznice, na priedlog naredbodavatelja I. stupnja, ako se prienos ima obaviti:

a) između podstupaca istog stupca redovitih stvarnih izdataka u iznosu većem od Kn 1,000.000.—

b) između stupaca osobnih izdataka i između stupaca redovitih stvarnih izdataka, bez obzira na proračunske naslove i visinu iznosa, ali svakako u okviru istog poglavalja odnosno istog proračuna poduzeća.

Priedloge za odobrenje prienosa treba dostaviti Ministarstvu državne riznice, odjelu za državni proračun i računovodstvo, putem nadležnog ministarstva, ako se radi o prienosima, za odobrenje kojih je nadležan ministar državne riznice. Priedlozi se moraju posebno

obrazložiti i providjeti potvrdom nadležnog računovodstva o razpoloživosti navjere, koja bi se prienosom imala umanjiti, kao i one, koja bi se imala uvećati. U toj potvrdi mora računovodstvo napose iztaknuti, da se odobrenju zahtievanog prienosa ne protivi nijedan od propisa § 4. z. o. o proračunu Nezavisne Države Hrvatske za godinu 1943.

Stupac, koji se dieli na podstupce, ne može se uvećati, ako je samo i jedan od tih podstupaca već prije prienosom umanjen.

O prienosima, koje odobrava naredbodavatelj I. stupnja, mora se obaviestiti putem samostalnog računovodstva odnosno putem računovodstva pri ministarstvima odnosno glavnim ravnateljstvima, Ministarstvo državne riznice, odsjek za državno računovodstvo.

Prienosi se mogu odobravati, pod uvjetima propisanim u § 4. zakonske odredbe o proračunu za g. 1943., samo ako na stupcu odnosno podstupcu, s kojeg se prienos ima obaviti, ima slobodne, neotvorene navjere. Ukoliko je na tom stupcu odnosno podstupcu bila već otvorena navjera, mora se prije dostavljanja priedloga za prienos, zatražiti zatvaranje navjere, koja je potrebna za prienos.

## III.

## POVEĆANJE NAVJERA U TOKU GODINE KOD DRŽAVNIH PODUZEĆA

Uz § 5.

Ako se u toku proračunske godine pokaže potreba, da se stvarni izdatci, redoviti i izvanredni, proračuna izdataka kojeg državnog poduzeća povećaju u svrhu

pojačanja proizvodnje i uspješnijeg rada, može se to postići odobrenjem ministra državne riznice. Izdatci, koji se žele povećati, moraju se odnositi izključivo na proizvodnju, a mogu se povećati uz uvjet, da se najmanje u istoj visini povećaju i primitci dotičnog proračuna.

Istim načinom i uz jednake uvjete mogu se odobriti i navjere, koje uobće nisu predviđene proračunom izdataka državnog poduzeća. U tom slučaju povećavaju se izdatci proračuna poduzeća za iznos tako odobrene navjere, a primitci istog proračuna za jednaki ili veći iznos.

Osobni se izdatci tim načinom ne mogu povećavati ni nanovo odobravati. Izdatci za nadnice radnika, koji su predviđeni u stvarnim proračunskim izdatcima, ne smatraju se osobnim izdatcima u smilu prednje rečenice.

Priedlog za povećanje potojećih ili odobrenje novih navjera u proračunu poduzeća podnosi dotično poduzeće putem nadležnog ministra Ministarstvu državne riznice, odjelu za državni proračun i računovodstvo. Priedlog se mora podkriepiti izcrpljivim obrazloženjem o potrebi povećanja ili odobrenja proizvodnih izdataka, kao i dokazima, da će se barem u odgovarajućem razmjeru povećati i ostvariti primitci, koje isto tako valja točno označiti. Uz ostale dokaze bezuvjetno je potrebno priložiti i potvrdu nadležnog računovodstva o prihodima poduzeća, koji su ostvareni u toku proračunske godine do dana izdanja potvrde.

Priedlog za pokriće povećanih ili novo odobrenih navjera može obuhvatiti i posve nove prihode, u koliko se takvi mogu postići.

## IV.

## PRORAČUNSKA PRIČUVA

Uz § 6.

Proračunska pričuva služi samo za pokriće nepredviđenih odnosno nedovoljno predviđenih stvarnih izdataka obće državne uprave. Na teret proračunske pričuve mogu se uvećati samo nedovoljno predviđeni redoviti stvarni izdatci, i to uz uvjet, da se dotični izdatci ne mogu prienosom uvećati, što mora potvrditi i obrazložiti nadležni naredbodavatelj I stupnja u svom zahtjevu za uvećanje navjere.

Iznimno se mogu odobriti i naknadne navjere za osobne izdatke iz proračunske pričuve, no s napomenom, da se tim načinom ne može povećati broj proračunom predviđenih mjesta.

Nepredviđeni ili nedovoljno predviđeni izdatci državnih poduzeća ne mogu se pokrivati na teret proračunske pričuve.

Zahtjev za navjere na teret proračunske pričuve podnosi naredbodavatelj I. stupnja Ministarstvu državne riznice, Odjelu za državni proračun i računovodstvo.

Proračunska pričuva predviđena je u ovogodišnjem proračunu u znatno manjem iznosu, nego u godini 1942. Tome je razlog već naglašeno načelo štednje, kojeg se mora bezuvjetno pridržavati prigodom pitanja o zahtjevima navjere na teret proračunske pričuve. Te navjere odobravaju se izključivo u iznimnim i posebno važnim slučajevima, i to samo, ako se, uz sve to, odnosna potreba nikako ne može odgoditi.

## V.

## IZPLATA OBVEZA IZ PRIJAŠNJIH GODINA

Uz § 7.

Odredbom § 7. z. o. predviđeno je, da prometna glavnica glavne državne blagajne služi samo za pokriće nepodmirenih obveza iz prijašnjih godina.

Za postupak oko izplate obveza iz prijašnjih godina propisuje se sliedeće:

Odobravanje navjera iz prometne glavnice i izplata obveza iz prijašnjih godina na teret tih navjera obavlja se putem nadležnih računovodstava, kod kojih se obavljaju i odnosne izplate po tekućem proračunu.

Sve oblasti dužne su svaka tri mjeseca, t. j. do 31. ožujka, 30. lipnja, 30. rujna odnosno do 31. prosinca nadležnom naredbodavatelju I. stupnja podnieti izkaz nepodmirenih obveza iz prijašnjih godina. Ovaj izkaz mora sadržavati sliedeće podatke: 1. tekući broj; 2. točan naziv oblasti-ustanove, koja je obvezala državu; 3. ime koristnika, kojemu se obveza ima izplatiti; 4. vrstu obveze; 5. proračunsko razdoblje, u kojem se je država obvezala; 6. proračun, stupac i podstupac odnosno navjeru, koju je imao teretiti odnosni izdatak (državni, banovinski, izvanredna navjera i t. d.); 7. iznos obveze; 8. blagajnu, koja će obvezu izplatiti; 9. zašto obveza nije pravodobno podmirena; 10. da li je i koliko je ostalo uštede od navjere, koju je obveza imala teretiti; 11. ime naredbodavatelja, koji je obvezao državu protivno čl. 60. i 66. zakona o državnom računovodstvu (ako nija za tu obvezu bilo odobrene i otvorene navjere).

Oblasti odnosno ustanove dostavljaju sve izprave, koje se odnose na obveze iz prijašnjih godina s izkazima

nadležnom naredbodavatelju I. stupnja, koji ih predhodno izpituje i ako utvrdi, da obveze treba podmiriti, sastavlja nove izkaze u tri primjerka s podatcima iz predhodne stavke, i to posebno prema računovodstvima, kod kojih će se izplata izvršiti.

Naredbodavatelji I. stupnja mogu izkaze obveza, dostavljene od više oblasti, koje prostorno podpadaju pod isto računovodstvo, sastaviti u jedan izkaz za Ministarstvo državne riznice. Ovi izkazi prilažu se zahtjevu za otvaranje navjere, koji se dostavlja u trogubci prema obrazcu br. 2 za otvaranje navjera iz državnog proračuna. Ove zahtjeve s izkazima dastavljaju naredbodavatelji I. stupnja Ministarstvu državne riznice do 30. travnja, 31. srpnja, 31. listopada i 31. siečnja, a izprave zadržavaju kod sebe. Navjere za izplatu ovih obveza na teret prometne glavnice otvara Ministarstvo državne riznice, pošto predhodno izpita predložene izkaze obveza i utvrdi, da ih treba izplatiti. Kada Ministarstvo državne riznice otvori navjeru iz prometne glavnice, dostavlja dvogubku obrazca o otvaranju navjere s jednim izkazom obveza nadležnom ministarstvu, a trogubku, također s jednim izkazom obveza, nadležnom računovodstvu, kod kojeg se obveze izplaćuju.

Nadležna ministarstva, kada dobiju odluku o otvaranju navjera, izdaju pojedinačne naredbe za izplatu onim redom, kojim su obveze bile unesene u izkaz. Ove naredbe upućuju se nadležnom računovodstvu, kod kojeg je navjera otvorena.

Izdavanje naredaba za izplatu mogu naredbodavatelji I. stupnja prenieti i na nadležne naredbodavatelje II. stupnja, kod kojih su obveze stvorene, u kojem slučaju im moraju dostaviti i sve izprave, koje su bile dostav-

ljene prilikom zahtjeva za otvaranje navjere. Prienos naredbodavnog prava u ovakvim slučajevima, obavlja se istim spisom, kojim se dostavlja obaviest o otvaranju navjere. O ovom prienosu obavješćuje se i nadležno računovodstvo, kod kojeg se izplate obavljaju.

Naredbama za izplatu, u kojima se mora navesti broj odluke o otvaranju navjere nadležni naredbodavatelji prilažu sve izprave, kojima se dokazuje obstojnost obveza i izpravnost tražbina. Nadležna računovodstva prije izvršenja izplate izpituju, da li su nabava, posao i t. d., za koje postoji obveza, izvršeni prema propisima, koji su bili na snazi u času obvezivanja države, i obvezu izplaćuju tek pošto ustanove, da je cieli postupak kod izvršenja nabave, posla i t. d. bio zakonit.

Naredbodavatelji II. stupnja odgovaraju za točnost svih podataka u izkazu obveza iz prijašnjih godina, koje oblasti dostavljaju nadležnim ministarstvima, napose za podatke o uštedama, koje su ostale neutrošene od navjera, na teret kojih je država obvezana. Stoga su naredbodavatelji II. stupnja dužni u izkaze nepodmirenih obveza, unieti samo one obveze, koje je država nesumnjivo dužna podmiriti i za koje postoje sve potrebne izprave i odluke o nabavi, poslu i t. d.

Zahtjevi za otvaranje navjera za izplatu obveza mogu se izvan ustanovljenih rokova dostavljati Ministarstvu državne riznice po propisanom postupku, samo ako postoji osuda, temeljem koje je država dužna podmiriti obvezu. Ovakvi spisi moraju se kod svih oblasti najžurnije rješavati.

Određeni potupak odnosi se na sve obveze iz prijašnjih godina , izuzevši one, koje se prema stavci trećoj § 7. izplaćuju bez predhodnog otvaranja navjera.

Kao beriva u smislu treće stavke § 7. zakonske odredbe o proračunu za godinu 1943. razumievaju se sva redovita primanja državnih službenika u ime plaće, stanarine i doplatka za ženu i djecu, osobna i obiteljska mirovinska beriva i podpore državnih umirovljenika s doplatcima, te redovita primanja ratnih ozljeđenika i ostalih žrtava rata prema zakonskoj odredbi o ratnim ozljeđenicima i ostalim žrtvama rata i, konačno, jednomjesečne i dvomjesečne pomoći na ime ukopa.

Za izplatu ovih beriva nije potrebno zahtievati otvaranje navjere na teret prometne glavnice. Takva beriva izplaćuju se samo na temelju doznačne naredbe odnosno na temelju likvidacije, koja se mora posebno obaviti za beriva iz prijašnjih godina, a posebno za beriva na teret proračunske godine, koja još traje. Beriva iz tekuće proračunske godine izplaćuju se sve do kraja računske godine na teret odgovarajućeg stupca i podstupca, a izplata beriva iz prijašnjih godina tereti račun »Prometna glavnica glavne državne blagajne, neizplaćena beriva državnih službenika prema § 7. z. o. o proračunu Nezavisne Države Hrvatske za godinu 1943.«

Ovako izplaćene svote sva računovodstva obračunavaju redovitim obračunom državnih izdataka i primitaka s odsjekom za državno računovodstvo Ministarstva državne riznice.

Zaostala beriva, za koja je zatraženo otvaranje navjera u smislu § 8. zakonske odredbe o proračunu Nezavisne Države Hrvatske za godinu 1943. prije proglašenja zakonske odredbe o proračunu Nezavisne Države Hrvatske za godinu 1943. izplaćuju se iz otvorenih navjera prema postupku, propisanom za godinu 1942.

## VI

## IMENOVANJA I PROMAKNUĆA

Uz § 8.

Savezno s odredbom § 8. zakonske odredbe o proračunu Nezavisne Države Hrvatske za godinu 1943. sve odluke o primanju u državnu službu i odluke o imenovanju i promaknuću državnih službenika u viši razred moraju se, prije nego što se izdaju, dostaviti nadležnom računovodstvu, koje ustanovljuje, da li za primanje, imenovanje i promaknuće postoji slobodno mjesto u proračunu za godinu 1943. Ovo se odnosi na sve osobe, koje zauzimaju proračunska mjesta, dakle i na umirovljenike, koji se primaju u svojstvu nadničara ili ugovornih službenika za obavljanje činovničkih ili dočinovničkih poslova (§ 10. zakonske odredbe o proračunu Nezavisne Države Hrvatske za godinu 1943.)

Uz odluke o imenovanju i promaknuću, koje se dostavljaju Računarskom dvoru, mora se priklopiti i potvrda nadležnog računovodstva o slobodnom proračunskom mjestu.

Potvrde o slobodnim proračunskim mjestima izdaju računovodstva Ministarstva državne riznice pri pojedinim ministarstvima i glavnim ravnateljstvima, odnosno samostalna računovodstva, gdje takva postoje.

U svrhu izdavanja napried navedenih potvrda izrađuje svako ministarstvo »imenični očevidnik o stanju osoblja«, u koji se unose svi službenici odnosnog ministarstva i područnih ureda i ustanova, zatečeni u službi dne 1. siečnja 1943.

Potrebne obrazce za taj očevidnik nabavljaju ministarstva u odgovarajućoj količini kod Ministarstva

državne riznice, Odjela za državni proračun i računovodstvo.

U očevidnik moraju se unietiređom prema proračunskim naslovima sva mjesta, odobrena proračunom Nezavisne Države Hrvatske za godinu 1943. u odnosnom poglavlju. U tom očevidniku se mora naznačiti: proračunsko razdoblje, proračunski naslov s punim nazivom, stupac i podstupac, svako pojedino proračunsko mjesto s punim nazivom predviđenog zvanja i razreda, te plaćevni stupanj. Iza toga sliedi naznaka, tko tereti odnosno mjesto, što znači, da se moraju navesti imena i prezimena odnosnih službenika, njihova zvanja, razred i stupanj, u kojima su se dne 1. siečnja 1943. nalazili. Ako je koje proračunsko mjesto prazno, ostavlja se nepopunjena rubrika za podatke o tome. tko tereti odnosno mjesto.

Ovi očevidnici sastavljaju se u dva primjerka, od kojih jedan ostaje i vodi se kod naredbodavatelja, a drugi se primjerak mora dostaviti nadležnom računovodstvu pri dotičnom ministarstvu ili glavnom ravnateljstvu, odnosno samostalnom računovodstvu najkasnije u roku od mjesec dana, nakon proglašenja ovog naputka.

Naredbodavatelj traži od računovodstva potvrdu o slobodnom proračunskom mjestu dopisom, uz koji dostavlja predmet, na koji se daje potvrda. U dopisu treba navesti ime i prezime, dosadašnje zvanje, razred i plaćevni stupanj službenika, za koga se traži potvrda, kao i zvanje, razred i plaćevni stupanj proračunskog mjesta koje bi se promaknućem teretilo. Kod novih imenovanja treba navesti školsku izobrazbu. Osim toga u dopisu treba navesti i redni broj mjesta u očevidniku, koje će ovo promaknuće zauzeti, i mjesta, koje će uslied toga ostati slobodno (kod imenovanja teretiti).

Pošto očevidnik o stanju osoblja u računovodstvu mora uviek davati točnu sliku cjelokupnog stanja osoblja u pojedinim ministarstvima, ministarstva su dužna slati računovodstvima naknadne obaviesti o svim ostalim osobnim promjenama, kao što su: umirovljenja, odpusti, stjecanje prava na viši stupanj, prielazi u drugu struku odnosno prienos u drugi naslov. Isto tako u slučajevima, kad iz bilo kojeg razloga ne usliedi imenovanje ili promaknuće za koje je računovodstvu već izdalo potvrdu, naredbodavatelj obavješćuje računovodstvo, koje odnosno zauzeto mjesto označuje ponovno slobodnim. Naredbodavatelj dastavlja računovodstvu sve takve obaviesti (odnosno priepise naredaba) s oznakom »za očevidnik osoblja«.

Računovodstvo će, osim spomenutog »imeničnog očevidnika« osnovati i »brojčani očevidnik o stanju osoblja i o navjerama«, kojeg će obrazce dobiti također kod Ministarstva državne riznice, Odjela za državni proračun i računovodstvo. Kao prva stavka ovog brojčanog očevidnika unosi se stanje osoblja, predviđeno proračunom za godinu 1943. U drugi se red unosi stvarno stanje na dan 1. siečnja 1943., koje proiztječe iz očevidnika, dostavljenog od ministarstva. Odbivši drugi red od prvoga, dobivaju se slobodna mjesta prema svim činovima i stupnjevima, i razpoloživa navjera. Ovo je važno posebno kod traženja suglasnosti za ugovorne službenike i pri ocjenjivanju zahtjeva naredbodavatelja za možebitne prienose.

Kod izdavanja potvrde o slobodnom mjestu, te kod izvještaja o drugim promjenama računovodstvo će na temelju dopisa naredbodavatelja zauzeti odnosno osloboditi u imeničnom očevidniku mjesto, a u brojčanom očevidniku u novom redku knjižiti novo zauzimanje,

odnosno smanjiti broj zauzetih mjesta i navjere (knjižiti crvenom tintom). Više izvještaja mogu se skupa knjižiti. Ove izvještaje, složene aritmetičkim redom čuva voditelj očevidnika u računovodstvu.

Na temelju druge stavke § 8. mogu se na slobodna proračunska mjesta činovnika viših razreda imenovati i promaknuti činovnici nižih razreda odnosno činovnički vježbenici, ali uz uvjet, da imaju istu školsku izobrazbu i da su u istoj struci. Kod popunjavanja ovih mjesta s ugovornim službenicima, moraju i ovi ugovorni službenici imati istu školsku izobrazbu, koja je predviđena za odnosne činovnike, proračunska mjesta kojih se popunjavaju.

Pod uvjetim iz prve i druge stavke § 8. mogu se na slobodna mjesta dočinovnika imenovati i ugovorni dočinovnici, a na mjesta podvornika i ugovorni podvornici. Drugi ugovorni službenici ne mogu se imenovati na ta mjesta.

Prema propisima prednjih odredaba ne mogu se dakle na mjesta činovnika imenovati razvrstani ili ugovorni dočinovnici i podvornici, niti se na mjesta dočinovnika mogu imenovati razvrstani ili ugovorni podvornici.

Prema četvrtoj stavci § 8. mogu se službenici imenovati i premještati u okviru svih proračunom predviđenih mjesta dotičnog poglavlja bez obzira na pojedine proračunske naslove. To znači, da jedan službenik uslied imenovanja ili premještenja može teretiti jedan proračunski naslov, a biti u službi kod ureda ili ustanove, koja spada u drugi proračunski naslov istog poglavlja.

Izplata beriva takvih službenika obavlja se do konca proračunske godine na teret navjere onog naslove, u kojem je mjesto dotičnog službenika predviđeno, ako

u naslovu oblasti odnosno ureda, kamo je premješten, nema odgovarajućeg, slobodnog mjesta. U novom proračunu mora se mjesto takvog službenika predvidjeti u naslovu one oblasti, kod koje služi.

## VII

## IMENOVANJA I PROMAKNUĆA »ZA OSOBU«

Uz § 9.

Prema odredbi § 9. mogu se imenovanja i promaknuća »za osobu« obavljati bez obzira na slobodno proračunsko mjesto. Stoga se ovakva imenovanja i promaknuća ne moraju predhodno dostavljati nadležnom računovodstvu radi davanja potvrde o slobodnom proračunskom mjestu.

Međutim, kada bude izdana odredba o ovakvim imenovanjima i promaknućima, mora se ovjerovljeni priepis odnosne odredbe dostaviti nadležnom računovodstvu, koje vodi očevidnik osoblja za dotičnu oblast, radi upisa u imenični očevidnik osoblja. Potrebna navjera upisat će se, analogno propisima iz § 8. u »brojčani očevidnik osoblja« i odbiti od razpoložive navjere u ovom očevidniku. Ako za imenovanje odnosno promaknuće nema odgovarajućeg slobodnog proračunskog mjesta unutar čitavog dotičnog poglavlja, a ne može se postupiti ni prema § 8. z. o. o proračunu Nezavisne Države Hrvatske za godinu 1943., zauzima se slobodno mjesto činovnika nižeg razreda ili činovničkog vježbenika. Ako, međutim ne postoje ni takva slobodna mjesta, ali ima uštede u navjerama osobnih izdataka, imenovanje odnosno promaknuće se ipak kao prekobrojno upisuje u imenični očevidnik osoblja, a također i u brojčani očevidnik,

uzevši u obzir potrebnu navjeru do kraja proračunske godine, jer se izplata obavlja na teret proračunom odobrenih navjera. Ukoliko za imenovanje odnosno promaknuće nema ni razpoložive navjere na teret ušteda u osobnim izdatcima, imenovanje odnosno promaknuće nema ni razpoložive navjere na teret ušteda u osobnim izdatcima, imenovanje odnosno promaknuće upisuje se također u imenični i brojčani očevidnik navjera, i na temelju brojčanog očevidnika nadležno računovodstvo izdaje potvrdu za zahtjev prienosa iz proračunske pričuve. Na temelju ove potvrde nadležni naredbodavatelj I. stupnja zahtieva odobrenje potrebne navjere iz proračunske pričuve, i nakon što ta navjera bude odobrena povećava se odnosni stupac osobnih izdataka za potreban iznos.

## VIII.

## PRIMANJE UMIROVLJENIKA U DRŽAVNU SLUŽBU

Uz § 10.

Na temelju ove odredbe mogu se u toku proračunske godine 1943. primati u državnu službu državni umirovljenici u svojstvu nadničara i ugovornih službenika ali samo za obavljanje činovničkih i dočinovničkih poslova. Za primanje ovih umirovljenika vriede također propisi § 8. u pogledu potvrde računovodstva o slobodnom mjestu, pa se stoga ova imenovanja mogu vršiti samo ako u proračunu imade nepopunjenih mjesta svrstanih činovnika i dočinovnika, odnosno ugovornih činovnika i dočinovnika. U pogledu stručne spreme umirovljenih činovnika vriede odredbe druge stavke § 8., t. j. slobodno mjesto činovnika može se zauzeti samo umirovljenikom odgovarajućeg zvanja, koje

je imao u djelatnoj službi, jer se primanje umirovljenika vrši samo ako se slobodna mjesta ne mogu popuniti djelatnim službenikom odgovarajuće spreme. Savezno s gornjim propisima sva se ovakva primanja u službu moraju upisati u očevidnik osoblja, i primanje umirovljenika u državnu službu se ne može izvršiti, ako nema slobodnih činovničkih odnosno dočinovničkih mjesta.

## IX.

## JAVNE DAĆE OD BERIVA DRŽAVNIH SLUŽBENIKA ZA GODINU 1942.

Uz § 11.

Ovim propisom određena je primjena stavke druge § 11. zakonske odredbe o promjenama i nadopunama zakonske odredbe o svrstavanju, berivima i mirovinama državnih službenika broj CCCXXXII-2933-Z-1942. od 14. prosinca 1942., počam od 1. siečnja 1943. Prema tome kao temelj za oporezivanje svih zaostalih djelatnih i mirovinskih beriva, koja se budu izplaćivala naknadno za g. 1942. služi i dalje plaća, stanarina i doplatak za ženu, odnosno mirovina i doplatak. Kao temelj za oporezivanje djelatnih i mirovinskih beriva, koja se izplaćuju za vrieme od 1. siečnja 1943. pa dalje, služi samo plaća i stanarina odnosno mirovina.

## X.

## ODLUKE O ODOBRENJU NAGRADA

Uz § 12.

Na temelju ovog propisa odluke o odobravanju nagrada, izuzevši one, koje se temelje na zakonskim pro-

pisima, mogu izdavati samo naredbodavatelji I. stupnja. Prema propisu § 57. zakona o državnom računovodstvu, naredbodavatelji I. stupnja su samo ministri, a svi ostali glavari državnih oblasti, na koje ministri posebnom ovlasti prenesu podpuno ili djelomično naredbodavno pravo, jesu naredbodavatelji II. stupnja. I u slučajevima, kada ministar prenese na podređenog glavara državne oblasti cjelokupno naredbodavno pravo, ostaje taj naredbodavateljem II. stupnja, i kao takav ne može izdavati odluke o odobravanju nagrada. Ministri ne mogu pravo izdavanja ovih odluka niti izričitom ovlasti prenieti na podređene naredbodavatelje II. stupnja.

## XI.

## PUTNI PAUŠALI

Uz § 13.

Propisi § 13. z. o. o proračunu Nezavisne Države Hrvatske za godinu 1943. doneseni su s razloga, da se u onim slučajevima, kada stanoviti službenici uslied naravi njihove službe moraju obavljati stalna redovna putovanja izvan svog uredovnog sjedišta, u određenim vremenskim razdobljima, navjere, predviđene za putne troškove, upotriebe u onom obsegu, koji odgovara stvarno učinjenim izdatcima. Ti izdatci, upravo s obzirom na to, da se službena putovanja stalno i redovno ponavljaju, ne mogu biti jednaki onima u slučajevima pojedinačnih i neredovnih putovanja. Spomenuti propis izričito nalaže, da se u slučajevima, koje on predviđa, mora odrediti putni paušal mjesto svih naknada, propisanih za službena putovanja.

Svakome službeniku, koji obavlja vanjsko uredovanje tokom čitavoga mjeseca ili više puta u mjesecu, odnosno

uobće u stanovitom vremenskom razdoblju (tromjesečno, polugodišnje ili godišnje) određuje nadležni naredbodavatelj I. stupnja paušalni iznos za odgovarajuće razdoblje kao naknadu za: dnevnice, osobni prievoz (željeznica, brod, kilometraža), prienos i prievoz prtljage, kao i za druge izvanredne troškove. Pravo određivanja putnih paušala ne može se prenieti na naredbodavatelje II. stupnja.

Za pojedina, neredovna putovanja ne može se odobravati paušalna naknada, već se naknada za takva putovanja ima zaračunati prema postojećim propisima za putne i selidbene troškove.

Odluka o putnom paušalu može se donieti za pojedinog službenika i za više njih jednim rješenjem ako se radi o službenicima, koji obavljaju jednako ili srodno uredovanje na istom ili različitim područjima.

Kod izdavanja odluke o putnom paušalu mora se imati na umu, da se odnosna naknada troškova ima kretati u granicama stvarne potrebe i najpomnije štednje.

Temelj za odmjeru putnog paušala ima biti: broj putovanja, koja se obavljaju u stanovitom vremenskom razdoblju, daljina odredišta putovanja od stalnog službovnog mjesta, broj na pojedinom putu provedenih dana, broj kilometara, koji se moraju prevaliti na pojedinom uredovanju, kao i razne posebne prilike, ako ih ima, i sve ostalo, što može utjecati na visinu paušala.

Odluku o putnom paušalu, za koju se zahtieva suglasje ministra državne riznice, valja dostaviti Ministarstvu državne riznice,Odjelu za državni proračun i računovodstvo. Tu odluku valja dostaviti s odgovarajućim, izcrpljivim obrazloženjem, kojim će se dokazati potreba i visina putnog paušala prema temelju za njegovu odmjeru. Isto tako mora se u obrazloženju

iztaknuti visina putnih troškova, koja bi pripadala dotičnom službeniku za predviđeni broj putovanja, kad bi se ti troškovi zaračunali prema propisima o putnim i selitbenim troškovima. Ta visina troškova, koja se također mora dokazati podrobnim obračunom, mora se uzporediti s odmjerenim paušalnim iznosom, a razlika između oba iznosa posebno opravdati.

Tako dugo, dok se ne izhodi suglasje ministra državne riznice, ne će nadležno računovodstvo staviti u tečaj odnosni izplatni nalog. Radi toga se u tom nalogu mora navesti broj i nadnevak rješenja, kojim se ministar državne riznice suglasio s odlukom nadležnog naredbodavatelja I. stupnja.

Putni paušali, koji su odmjereni u proračunskoj godini 1942., ne moraju se ponovno odmjerivati u tekućoj proračunskoj godini.

## XII.

## RAČUNSKA GODINA 1942.

Uz § 14.

U § 14. zakonske odredbe o državnom proračunu za godinu 1943. propisano je trajanje računske godine 1942.

**Računska godina za sve navjere iz proračuna za godinu 1942. kao i za izvanredne navjere, otvorene u toku proračunske godine 1942., traje do 30. travnja 1943.** Iz zakonito zauzetih navjera u toku proračunske godine 1942., t. j. do 31. prosinca 1942. mogu naredbodavatelji izdavati naredbe za izplatu do 31. ožujka 1943., a izplate mogu se obavljati još u toku mjeseca travnja 1943. Računovodstva će u toku mjeseca travnja 1943. izplaćivati

samo one naredbe za izplatu, koje prime do 31. ožujka 1943, Kod toga bit će za računovodstvo mjerodavan dan zabilježbe u uručbeni zapisnik, ako se naredbodavatelj nalazi u istom mjestu, gdje i računovodstvo, a ako se naredbodavatelj nalazi u drugom mjestu, mjerodavan je dan predaje na poštu.

Računska godina je vrieme, u kojem se moraju svršiti svi računi o primitcima i izdatcima jedne proračunske godine, pa se upozoravaju svi naredbodavatelji i računovodstva, da u toku računske godine obračunavaju i sve predujmove, primljene u odnosnoj proračunskoj godini. Samo će na taj način zaključni račun pokazati pravo stanje izvršenog proračuna.

Sva računovodstva dužna su pozvati naredbodavatelje, da ove predujmove obračunavaju, a ako oni ne budu obračunani do konca računske godine, izviestit će o tome Odjel za državni proračun i računovodstvo Ministarstva državne riznice.

Nakon izmaka proračunske godine, ne mogu se obavljati privremene izplate, na teret minule proračunske godine.

## XIII.

## NAVJERE IZ PROMETNE GLAVNICE

Uz § 15.

U § 15. zakonske odredbe o državnom proračunu za godinu 1943. odobreno je, da se neobavljene izplate, koje su se u smislu § 10. zakonske odredbe o proračunu Nezavisne Države Hrvatske za godinu 1942. imale obaviti na teret prometne glavnice, mogu obaviti na teret iste glavnice tokom godine 1943.

Prema propisu druge stavke § 10. zakonske odredbe o državnom proračunu za godinu 1942. prenesene su na prometnu glavnicu samo one neutrošene navjere, koje su zauzete do konca godine 1941., a propisom § 15. zakonske odredbe o državnom proračunu za godinu 1943., dozvoljene su izplate iz tih navjera i u godini 1943., te će se s njima postupati jednako kao i s navjerama iz državnog proračuna za godinu 1943., t. j. na njihov teret se mogu obavljati izplate kroz cielu računsku godinu 1943.

Budući da navjere nisu utrnule, nije ih potrebno ponovno otvarati, nego će računovodstvo nastaviti s izplatama na temelju naredaba nadležnih naredbodavatelja.

## XIV.

## OBRAČUN PRIVREMENIH IZPLATA IZ ZAKLJUČENIH PRORAČUNSKIH GODINA

### Uz § 16.

U § 16. zakonske odredbe o državnom proračunu za godinu 1943. predviđena je likvidacija privremenih izplata, koje su obavljene na teret zaključenih proračunskih godina, a nisu provedene (izkazane) u odnosnim zaključnim računima. Takve izplate izkazuju se na temelju obračuna u zaključnom računu kao izdatak na teret prometne glavnice.

Svi naredbodavatelji, kod kojih se nalaze novčane izprave, kojima se obračunavaju spomenute privremene izplate iz prijašnjih proračunskih godina, izdaju nadležnom računovodstvu, kod kojeg se nalaze privremene namire, naredbu uz priklop propisanih izprava, da odnosne svote knjiže na teret prometne glavnice na

račun »Prometna glavnica glavne državne blagajne, izdatak po § 16. zakonske odredbe o proračunun Nezavisne Države Hrvatske za godinu 1943.« a u korist računa privremenih izplata.

Računovodstva obavljaju knjiženja napried spomenutih naredaba, nakon pregleda obračuna, bez otvaranja navjere, a obavljeno knjiženje izkazuju odsjeku za državno računovodstvo Ministarstva državne riznice u svojim mjesečnim obračunima izvršenih izdataka kao izdatak iz prometne glavnice na teret spomenutog računa.

## XV.

## MANJCI, NASTALI USLIED IZVANREDNIH PRILIKA

Uz § 17.

U slučajevima, kada je u nekoj državnoj blagajni ili ustanovi nastao manjak u gotovini, vriednotama, stvarima ili robi, nadležna viša oblast dužna je povesti postupak, radi ustanovljenja, kako je došlo do manjka. Taj postupak mora biti svestrano proveden prema potrebi i uz suradnju drugih nadležnih državnih ili samoupravnih oblasti, kako bi se dobila što jasnije slika o čitavom događaju i pribavili potrebni dokazi. Ako se ustanovi, da je do manjka došlo uslied izvanrednih prilika, bez krivnje odgovornih računopolagača, predlažu se svi odnosni spisi nadležnom ministarstvu.

Priedlog za odpis manjka podnosi nadležni naredbodavatelj I. stupnja Ministarstvu državne riznice, odjelu za državni proračun i računovodstvo. Priedlog mora biti providen svim potrebnim dokazima, napose u pogledu postupka protiv odgovornih službenika, izcrplji-

vim obrazloženjem i svim spisima, koji se na provedeni postupak odnose.

Ako ministar državne riznice prihvati priedlog za odpis, izdat će naredbu, da se odnosni manjak u gotovini, bez obzira kod koje je državne blagajne nastao, kao i manjak u stvarima ili robi kod državnih poduzeća, knjiži na teret prometne glavnice. Ako se međutim radi o manjku u stvarima ili robi kod oblasti, ureda ili ustanova obće državne uprave, ministar državne riznice suglasit će se s priedlogom nadležnog ministarstva, da se taj manjak odpiše provedbom u odnosnim materialnim knjigama. O načinu odpisa manjka, nastalog u vrjednotama, odlučuje Ministarstvo državne riznice u svakom pojedinom slučaju.

## XVI.

## IZPLATA RAČUNA DRŽAVNIH PODUZEĆA, ZAVODA I USTANOVA

Uz § 18.

Rok od 30 dana, određen ovim zakonskim propisom za izplatu računa državnih poduzeća, zavoda i ustanova, počinje teći onog dana, kada je račun predan prvom nadležnom izvjestitelju, a svršava onog dana, kad je odnosni iznos računa odpremljen na izplatu.

Svaki opravdani razlog, koji uzrokuje zakašnjenje, prekida taj rok tako dugo, dok nije smetnja uklonjena. Zapreka se mora u odnosnom spisu izričito navesti, a o njoj treba odmah obaviestiti zanimano državno poduzeće, zavod ili ustanovu, kojoj se račun plaća.

Kamate, koje odgovorni službenici plaćaju za neopravdano zakašnjenje, odmjeruju se od iznosa dotičnog računa za svaki dan zakašnjenja, računajući od izmaka

roka od 30 dana do dana, kojeg je odnosni iznos odpremljen na izplatu. Rješenje o plaćanju kamata izdaje nadležni naredbodavatelj na priedlog zanimanog državnog poduzeća, zavoda ili ustanove. Priedlog se dostavlja putem nadležnog ministarstva. Ubrani kamati odpremaju se u korist proračuna primitaka dotičnog poduzeća, zavoda ili ustanove.

## XVII.

## OBUSTAVA IZPLATA NA TERET FONDOVA, ZAKLADA, POSEBNIH RAČUNA I SL.

Uz § 19.

Propisi tog paragrafa zabranjuju bilo kakve izplate na teret fondova, zaklada, posebnih računa i tome slično, izuzevši one, koji su označeni istim propisima kao i propisima § 1. z. o. od 18. I. 1943. br. VIII-128-D. V.-1943 o promjeni i nadopuni z. o. o proračunu Nezavisne Države Hrvatske za god. 1943.

U slučaju priepora, da li pojedini fond, zaklada i t. d. podpada pod zabranu izplata prema napried navedenim propisima ili da li izpunjava uvjete, uslied kojih bi se na njezin teret mogle obavljati izplate u godini 1943., odlučuje Odjel za državni proračun i računovodstvo Ministarstva državne riznice.

Zabrana obavljanja izplata u smislu § 19. ne uključuje i zabranu ubiranja prihoda odnosnih fondova, zaklada i t. d. Svi ti prihodi imaju se i dalje ubirati, predavati i čuvati kod onih blagajna, kod kojih se odnosni fondovi vode, jer spomenute ustanove nisu ukinute.

## XVIII.

## POVRAĆAJ NEPRIPADNO UBRANIH PRIMITAKA

Uz § 20.

Prema propisima ovog paragrafa ukinuta je dosadašnja praksa, da su se na teret tekućeg proračuna primitaka vraćali samo oni primitci, koji su bili nepripadno ubrani u istoj godini, u kojoj je taj proračun vriedio. Primitci, koji su bili nepripadno ubrani prije toga, vraćali su se na teret prometne glavnice.

U godini 1943. nema razlike između prvih i drugih, već se nepripadno ubrani primitci, bez obzira, da li su ubrani u tekućoj godini ili prije tog vremena, vraćaju na teret odgovarajućeg stupca proračuna primitaka za godinu 1943.

Naloge za povraćaj tih primitaka izdaje činbenik, koji je na to odnosnim zakonskim propisom izričito ovlašten. Stoga u svakom takvom nalogu mora biti točno naveden propis, na kojem se temelji ta ovlast. Ukoliko postojeći propisi u pogledu pojedinih primitaka ne određuju, tko je nadležan za njihov povraćaj, ima se odnosni zahtjev uputiti Odjelu za državni proračun i računovodstvo Ministarstva državne riznice radi izdavanja odluke o povraćaju.

## XIX.

## ODOBRAVANJE PRIVREMENIH IZPLATA ZA POSLOVE, KOJI SE IZVODE U DRŽAVNOJ REŽIJI

Uz § 23.

Paragrafom 1. z. o. od 4. lipnja 1941. broj CLIII-351-Z.p.-1941 o izvršenju izplata predujmova za građevne

poslove, koje izvodi država u čistoj ili mješovitoj režiji, predviđeno je, da se za poslove, koji se vrše u čistoj ili mješovitoj režiji, mogu izplaćivati predujmovi iz proračunskih navjera ili inih sredstava državnim građevnim oblastima putem poreznih ureda do iznosa od Kn 1,000.000.—. Prema tim propisima odobravaju privremene izplate za navedene poslove nadležni naredbodavatelji, ali najviše do iznosa od Kn1,000.000.—. Takvo stanje ostaje i u proračunskoj godini 1943.

Propisima § 23. z. o. o proračunu Nezavisne Države Hrvatske za godinu 1943. dana je međutim mogućnost odobravanja privremenih izplata za poslove, koji se izvode na temelju rečene zakonske odredbe u državnoj podpunoj ili mješovitoj režiji, i preko iznosa od Kn 1,000.000.—, no takve izplate može odobravati samo ministar državne riznice odnosno na to ovlašteni podređeni mu naredbodavatelj II. stupnja.

Priedloge za odobrenje tih predujmova podpisuje naredbodavatelj I. stupnja ili od njega na to izričito ovlašteni naredbodavatelj II. stupnja. Ti se priedlozi s odgovarajućim zahtjevom i obrazloženjem potrebe predujma imaju dostaviti Ministarstvu državne riznice, Odjelu za državni proračun i računovodstvo.

## XX.

## UBIRANJE JAVNIH DAĆA OD BERIVA DRŽAVNIH SLUŽBENIKA

Uz § 28.

Na temelju ovlasti iz § 28. zakonske odredbe o proračunu Nezavisne Države Hrvatske za godinu 1943. izdana je naredba ministra državne riznice broj 131718-

II-1942 od 31. prosinca 1942., prema kojoj se službenički porez, 1%-tni porezni doplatak, porez na neoženjene osobe, obranbeni prirez i putni prirez (onaj dio, koji pripada državi), a koji se uztežu od beriva državnih službenika i umirovljenika, ubiru i knjiže u jednom iznosu.

Sva državna računovodstva dužna su izračunati gore spomenute daće prema postojećim zakonskim propisima i propisati ih na likvidacionom listu. Prigodom likvidacije među obustave uvršćuje se samo zbroj tih uztega, pod naslovom »javne daće od beriva državnih službenika.«

Uztege ove vrste knjiže se u knjigovodstvu i pokazuju u mjesečnom obračunu s odsjekom za državno računovodstvo, odnosno polažu se na čekovni račun glavne državne blagajne broj 30066.

## XXI.

## POSEBNI PRORAČUNI

Uz § 30.

Proračuni svih državnih ustanova, zavoda i poduzeća, koji se na temelju posebnih zakonskih propisa ne unose u redoviti državni proračun, moraju se s priedlogom nadležnog ministra dostaviti Ministarstvu državne riznice. Odjelu za državni proračun i računovodstvo, radi odobrenja ministra državne riznice.

Svi takvi proračuni moraju biti providjeni potrebnim obrazloženjima, podatcima, dokazima, popisom osoblja, uzporedbom s prošlogodišnjim iznosima i brojem osoblja i t. d., kako je to propisano naputkom za izradbu državnog proračuna za godinu 1943. Posebno valja navesti i zakonski propis, koji dozvoljava, da se ti proračuni

odobravaju odnosno izvršuju izvan redovitog državnog proračuna.

Kod sastava priedloga takvih proračuna valja posvetiti najveću pozornost načelima štednje i stvarnosti. Naknadne promjene u posebnim proračunima u toku godine odobravaju se samo u slučajevima iz posebnih obzira vriednim, ako to zahtievaju nepredvidivi i neodgodivi razlozi.

Svi spomenuti proračuni moraju se odmah dostaviti Ministarstvu državne riznice na odobrenje.

## XXII.
## OSTALE UPUTE

### NAREDBODAVNO PRAVO

Ministri kao naredbodavatelji I. stupnja mogu prema odredbi čl. 57. zakona o državnom računovodstvu i čl. 37. pravilnika o radu odsjeka računovodstva pri ministarstvima i o računovodnoj službi kod naredbodavatelja, svoje naredbodavno pravo prenieti podpuno ili djelomično na glavare područnih oblasti ureda i ustanova kao naredbodavatelje II. stupnja, uz ograničenje, predviđeno u § 12. zakonske odredbe o proračunu Nezavisne Države Hrvatske za godinu 1943. O prienosu naredbodavnog prava moraju se obaviestiti nadležna računovodstva, preko kojih će se izvršiti proračun odnosnih izdataka i primitaka, zatim Ministarstvo državne riznice, Odjel za državni proračun i računovodstvo kao i stalni izaslanik Računarskog dvora kod Ministarstva državne riznice. Zajedno s obaviesti o danoj ovlasti, mora se dostaviti izvorni podpis naredbodavatelja II. stupnja, na kojeg se prenosi naredbodavno pravo.

S obzirom na ustrojstvo pojedinih ministarstava, ministri mogu prenieti na glavne ravnatelje svoje naredbodavno pravo bez ikakvih ograničenja, ali glavni ravnatelji ostaju i u tom slučaju naredbodavatelji II. stupnja, te kao takvi ne mogu ova prava prenositi dalje na podređene glavare državnih oblasti.

Naredbodavatelji II. stupnja moraju se kod izdavanja naredaba za izplatu uviek pozvati na broj rješenja, kojim je naredbodavatelj I. stupnja prenio na njih naredbodavno pravo.

## PRIVREMENE IZPLATE

sNaredbe za privremene izplate, za koje je prema propisu čl. 131. zakona o državnom računovodstvu potrebno posebno pismeno odobrenje ministra državne riznice ovlašteni su izdavati:

a) naredbodavatelji, ako takve privremene izplate ne prelaze iznos od Kuna 100.000.—;

b) pročelnik odjela Ministarstva državne riznice za državni proračun i računovodstvo za privremene izplate veće od Kuna 100.000.— do Kuna 1,000.000.—;

c) državni tajnik u Ministarstvu državne riznice za privremene izplate do Kuna 5,000.000.—;

d) riznički upravitelji za privremene izplate veće od Kuna 100.000.— do Kuna 300.000.—, ako se obavljaju putem odsjeka računovodstva rizničkih upraviteljstava.

Privremene izplate za poslove u državnoj režiji obavljaju se prema propisu § 23. zakonske odredbe o proračunu Nezavisne Države Hrvatske za godinu 1943. i odsjeka XIX. ovog naputka.

Napominje se, da prema čl. 87. pravilnika o radu računovodstva pri ministarstvima i o računovodstvenoj službi kod naredbodavatelja, nijedna oblast ne može imati više od jednog režisera.

## MJESEČNI OBRAČUN SAMOSTALNIH RAČUNOVODSTAVA S ODSJEKOM ZA DRŽAVNO RAČUNOVODSTVO MINISTARSTVA DRŽAVNE RIZNICE

Samostalna računovodstva, t. j. računovodstva, koja samostalno izvršuju dio državnog proračuna, koji na njih odpada, obračunavaju s odsjekom za državno računovodstvo Ministarstva državne riznice putem međusobnih tekućih računa.

Obračun se obavlja mjesečno tako, da obračun obuhvaća sve državne primitke, ubrane u mjesecu, za koji se obračunava, i sve državne izdatke za taj mjesec.

U obračunu izdataka ne smiju se izkazati izdatci, koji se iz tehnički razloga (na pr. osobni izdatci) obavljaju koncem mjeseca za sliedeći mjesec. Obračun državnih primitaka i izdataka ima se sastaviti prema proračunskim stupcima i podstupcima. Ukupna svota primitaka knjiži se u korist tekućeg računa odsjeka za državno računovodstvo Ministarstva državne riznice, a ukupna svota izdataka na teret istog tekućeg računa.

Računovodstva dostavljaju mjesečne obračune najkasnije mjesec dana nakon izteka mjeseca, na koji se odnose, ako nije za pojedina računovodstva određen kraći rok.

Odsjeci računovodstva rizničkih upraviteljstava i središnje carinske blagajne podnose svoje obračune 15 dana nakon izteka mjeseca, za koji se obračun podnosi.

Samostalna računovodstva, koja imaju tekuće račune kod odsjeka za državno računovodstvo Ministarstva državne riznice, ne mogu obračunavati međusobna potraživanja neposredno, nego samo preko tekućeg računa kod odsjeka za državno računovodstvo Ministarstva državne riznice.

Radi ustanovljenja suglasnosti knjiženja po tekućim računima zaključuju sva samostalna računovodstva svaka tri mjeseca tekući račun odsjeka za državno računovodstvo Ministarstva državne riznice, jednačak prenose u sliedeće tromjesečje i dostavljaju dva primjerka priepisa tekućeg računa odsjeku za državno računovodstvu Ministarstva državne riznice. Za razdoblje od izmaka proračunske godine pa do konca računske godine dostavlja se priepis tekućeg računa koncem računske godine. Odsjek za državno računovodstvo Ministarstva državne riznice izpituje primljene priepise i jedan primjerak s potvrdom izpravnosti vraća nadležnom računovodstvu.

Jednačak, koji se pokazuje krajem računske godine, prenosi se na tekući račun odsjeka za državno računovodstvo Ministarstva državne riznice za tekuću godinu.

Samostalna državna računovodstva, u koliko nemaju vlastitih primitaka ili ih nemaju u dovoljnoj mjeri, primaju novčane naklade od odsjeka za državno računovodstvo Ministarstva državne riznice.

Računovodstva podnose izvještaj o potrebnoj gotovini za sliedeći mjesec svakog 15. dana u mjesecu. Izvještaj sadržava:

1. iznos potreban za osobna beriva;
2. iznos potreban za stvarne izdatke;
3. podatke o razpoloživoj državnoj gotovini;

4. primitke, koji se očekuju do konca mjeseca;
5. potrebnu novčanu nakladu.

Kod sastava prednjih podataka treba postupati najsavjestnije i tražiti samo zaista potrebnu novčanu nakladu.

Novčana naklada doznačuje se svakog 25. dana u mjesecu, tako da sva računovodstva mogu razpolagati na vrieme s potrebnom gotovinom za izplate, koje dospievaju 1. dana u sliedećem mjesecu.

U izvanrednim slučajevima mogu računovodstva zatražiti novčanu nakladu i mimo propisanog roka.

Razumije se, da se naklade stavljaju na razpolaganje samo za pokriće odobrenih odnosno otvorenih navjera.

## UPUTE ZA UTROŠAK PRIMITAKA I OBRAČUN IZDATAKA DRŽAVNIH USTANOVA I ZAVODA

U pogledu trošenja primitaka ustanova i zavoda, primitci i izdatci koji su predviđeni u proračunu obće državne uprave, izdaju se sliedeće upute:

### 1. Otvaranje navjera i izplate novčanih naklada

Navjere za državne ustanove i zavode otvaraju mjerodavna ministarstva kod rizničkih upraviteljstava, na području kojih se ustanove odnosno zavodi nalaze. Riznička upraviteljstva obavljaju za te ustanove računsko-blagajničke poslove u smislu ovih uputa.

Navjere se otvaraju onim ustanovama i zavodima, na glavare kojih je prenieto naredbodavno pravo II. stupnja izravno, dok ustanovama i zavodima, na glavare, kojih nije prenieto naredbodavno pravo, otvaraju nadležnom naredbodavatelju.

Ove ustnove i zavodi zadržavaju svoje vlastite primitke, a razlika između ostvarenih primitaka i odobrenih izdataka stavlja im se na razpolaganje svakog mjeseca.

Za izplatu razlike podnose ustanove i zavodi svakog mjeseca: 1. izkaz ostvarenih primitaka od 1. siečnja do kraja proteklog mjeseca, 2. izkaz doznačenih razlika od 1. siečnja do dana podnašanja izvještaja i 3. izkaz otvorenih navjera za prošle i odpadajuće mjesece tekućeg tromjesečja. Na ime razlike doznačuju se ustanovama i zavodima potrebne svote, ali najviše do razlike između svota, izkazanih pod 3. i zbroja svota, izkazanih pod 1. i 2., te jednomjesečnih ili dvomjesečnih proračunom predviđenih primitaka za tekući mjesec.

Primjer: Državna bolnica u N. potražuje u toku srpnja nakladu za mjesec kolovoz. Prema izkazu pod 1. ostvareni primitci za mjesece siečanj—lipanj 1943. iznose Kuna 1,627.000.—. Prema izkazu pod 2. doznačena razlika (dotacija) za mjesece siečanj—srpanj 1943. iznosi Kuna 2,376.527.—. Prema izkazu pod 3. iznose otvorene navjere za osobne izdatke za cielu godinu Kuna 2,400.000.—, za stvarne izdatke za I. i II. tromjesečje Kuna 3,200.000.— i za III. tromjesečje Kn 900.000.—. Navjere, koje dolaze u obzir za izplatu, iznose: osobne za 8/12 Kn 1,600.000.—, stvarne za prva dva tromjesečja i 2/3 trećeg tromjesečja Kuna 3,200.000.— više Kn 600.000.— t. j. svega Kuna 5,400.000.—. Od ove svote ima se odbiti: ostvareni primitci za mjesece siečanj—lipanj prema izkazu pod 1. Kuna 1,627.000.—, doznačena razlika za mjesece siečanj—srpanj prema izkazu pod 2. Kuna 2,326.527.— i 2/12 proračunom predviđenih primitaka za srpanj i kolovoz (jer se u toku srpnja još ne zna koliko će

stvarno iznositi) Kn 500.000.— (proračunom predviđeni primitci Kuna 3,000.000.—), t. j. svega Kuna 4,453.527.—. Razlika koja se najviše može doznačiti, iznosila bi za mjesec kolovoz Kuna 946.473.—.

Svi ovi izkazi i podatci s namirom na iznos, koji potražuje ustanova odnosno zavod, dostavljaju se nadležnom ministarstvu radi izdavanja naredbe za izplatu područnom rizničkom upraviteljstvu odnosno računovodstvu Ministarstva državne riznice pri ministarstvu odnosno glavnom ravnateljstvu. Ako je za iznos, koji ustanova potražuje, ovlašten na izdavanje naredaba za izplatu sam glavar ustanove, naredbu za izplatu izdaje sama ustanova, koja je dostavlja izravno nadležnom računovodstvu radi izplate.

Napose se upozorava, da se u granicama dozvoljenih razlika mogu tražiti samo iznosi, koji su ustanovi odnosno zavodu zaista potrebni za sliedeći mjesec, a u koliko ustanova ima dovoljno gotovine, ne smije tražiti izplatu razlike. Prema potrebi može se razlika, koja nije zahtievana u prijašnjim mjesecima, zahtievati u sliedećim mjesecima.

Ako neka ustanova odnosno zavod nije na pr. u prva tri mjeseca podigla predujmove u dozvoljenoj visini. može u četvrtom mjesecu podignuti predujam do visine razlike predujmova za prva tri mjeseca i predujma za četvrti mjesec, ali se nikako ne može dozvoliti izplata predujma za nekoliko mjeseci unapried.

Računovodstva knjiže kod sebe izplaćene razlike između ostvarenih primitaka i izdataka kao predujam prema čl. 131. zakona o državnom računovodstvu. U tu svrhu računovodstva otvaraju svakoj ustanovi odnosno zavodu poseban račun u očevidniku privremenih

izplata, na koji knjiže izplaćene odnosno povraćene predujmove.

Računovodstva proknjižuju otvorene navjere u obćem i posebnom očevidniku navjera, na posebnoj stranici upisuju izplate pojedinih predujmova, pošto doznake glase na jednu svotu, a terete više stupaca i podstupaca, i prema tome nije moguće izvršiti knjiženje predujma na pojedine stupce i podstupce.

## 2. Obračun primitaka i izdataka

Sve ustanove imadu svaka tri mjeseca podnositi obračun svojih primitaka i izdataka.

Obračun s naredbom za konačno knjiženje podnosi se nadležnom računovodstvu u roku od 5 dana, nakon izteka svakog tromjesečja. Za razdoblje nakon izteka proračunske godine do konca računske godine podnosi se samo jedan obračun.

Obračun se ima sastaviti u dva jednaka primjerka prema obrazcu, koji je ustanovama dostavljen pod brojem 92017/42 od 11. VII. 1942., a koji je tiskan u Financialnom Vjestniku broj 14. od 10. kolovoza 1942.

Obračunu se imaju priložiti sve izprave primitaka i izdataka uz poseban popis prema proračunskim stupcima i podstupcima.

Blagajnički ostatak, koji se pokaže u obračunu jednog tromjesečja, treba prenieti kao početnu stavku u obračun sliedećeg tromjesečja, a ostatak zadnjeg obračuna jedne proračunske godine, ima se odpremiti rizničkom upraviteljstvu, odnosno glavnoj državnoj blagajni, ako je razlika izplaćena putem računovodstva pri ministarstvu.

Računovodstvo izpituje primljene obračune i novčane izprave u računskom pogledu i jedan primjerak obra-

čuna s potvrdom o izvršenom pregledu vraća odnosnoj ustanovi.

Rizničko upraviteljstvo obavlja knjiženje izkazanih primitaka i izdataka na temelju obračuna.

Ukupan iznos izvršenih izdataka ima se proknjižiti na teret proračunskih navjera, ukupan iznos proračunskih primitaka, a samo razlika između izvršenih izdataka i primitaka prema obračunu ima se knjižiti u korist primljenog predujma. Prema tome ostaje uviek jedan dio predujma neobračunan i ostatak mora biti jednak ostatku pokazanom u obračunu ustanove.

Ustanove moraju podnositi obračune u određenom roku, jer im u protivnom slučaju računovodstva ne će izplatiti predujam za sliedeći mjesec.

### 3. Redoviti pregled blagajne

Glavar ustanove dužan je svakog mjeseca obaviti pregled blagajničkog poslovanja. Cilj pregleda jest, da se ustanovi, da li se stanje blagajne slaže sa stanjem knjiga i da li su svi primitci i izdatci izpravno izvršeni i proknjiženi.

Izvještaj o obavljenom pregledu s potrebnim prilozima dostavlja se nadležnom rizničkom upraviteljstvu.

### 4. Ustanove i zavodi, na čije glavare nije prenieto naredbodavno pravo

One ustanove i zavodi, na glavare kojih nije prenieto naredbodavno pravo II. stupnja, dobivaju mjesečno samo razliku između otvorenih navjera za stvarne izdatke, nakon odbitka navjera za putne troškove i proračunom predviđenih primitaka. Računovodstvo Ministarstva državne riznice pri pojedinim ministarstvima

odnosno glavnim ravnateljstvima ili računovodstvo rizničkih upraviteljstava izplaćuje osobna beriva i putne troškove izravno, i to na temelju naredaba naredbodavatelja, nadležnih za te ustanove i zavode.

Za izdatke, koje takve ustanove i zavodi sami izplaćuju, dužni su podnositi obračune na način, predviđen pod 2. ove upute.

Obračuni ustanova i zavoda ne podnose se izravno rizničkom upraviteljstvu, nego putem mjerodavnog naredbodavatelja II. stupnja, koji na teret proračunskih navjera izdaje naredbu za konačno knjiženje.

## ODPLATA DRŽAVNIH ZAJMOVA

Navjere za odplatu državnih zajmova predviđene su u raznim poglavljima državnog proračuna, i to prema svrsi, kojoj su zajmovi namienjeni.To međutim, ne mienja djelokrug Odjela za državnu imovinu, navjeru i dugove Ministarstva državne riznice, koji se ovdje sastoji u tome, da isti odjel vodi očevidnost o svim državnim zajmovima, kao i brigu i nadzor nad njihovom urednom odplatom.

Odjel za državnu imovinu, navjeru i dugove izrađuje o dospiećima za svaki pojedini zajam priedlog naredbe za izplatu odnosnog obroka bez obzira, gdje je odplata zajma predviđena, i pravodobno ga dostavlja nadležnom naredbodavatelju radi podpisa i daljnjeg uredovanja. S takvim naredbama mora se postupati žurno, da bi se izbjeglo plaćanje kamata uslied zakašnjelog roka. Te naredbe moraju se dostaviti nadležnom računovodstvu najkasnije osam dana prije dospjeća odnosnog obroka.

U slučaju nastale obveze plaćanja zateznih kamata, službenik, koji je to plaćanje skrivio, podvrgava se odgovornosti za naknadu štete.

## DOZNAKA DOPRINOSA ZDRAVSTVENOJ SREDIŠNJICI DRŽAVNIH NAMJEŠTENIKA

Počevši od 1. prosinca 1942. ubire se prema propisu § 18. zakonske odredbe o zdravstvenoj zaštiti državnih namještenika od državnih službenika, koji su obvezani na zdravstveno osiguranje, članski doprinos, a prema odredbi § 19. iste zakonske odredbe država doprinosi najmanje onoliko, koliko iznose ukupni doprinosi državnih namještenika. Ovaj državni dio doprinosa međutim na temelju § 42. iste zakonske odredbe ne može biti manji od 2% od beriva, nagrada mirovine i podpora, sve dok pričuvna zaklada Zdravstvene središnjice ne dostigne svotu od Kuna 150.000.000.—.

Računovodstvo, kod kojeg se likvidiraju beriva doznačuje Zdravstvenoj središnjici na njezin tekući račun kod državnog vjeresijskog zavoda u Zagrebu i njegovih podružnica naplaćeni osobni dio doprinosa u roku, predviđenom u § 18. zak. odredbe o zdravstvenoj zaštiti državnih namještenika i istodobno doznačuje istim nalogom za doznaku ovog iznosa iz pologa i odgovarajući iznos državnog doprinosa iz državnog proračuna.

U tu svrhu propisuje se sliedeći postupak: Naredbodavatelji moraju kod zahtjeva za otvaranje navjere za osobne izdatke uviek tražiti i otvaranje navjere za doznaku državnog doprinosa Zdravstvenoj središnjici, i to u iznosu od 2% od plaće, stanarine, doplatka za

ženu i djecu, ugovornih nagrada odnosno mirovina. Ove navjere otvaraju se zajedno s navjerama za osobne izdatke, bez obira da li je državni doprinos u proračunu predviđen u istom proračunskom naslovu, ili je predviđen u jednom stupcu za cielo ministarstvo odnosno glavno ravnateljstvo. Radi zajedničke doznake namješteničkog i državnog doprinosa nadležni naredbodavatelji **izdat će odmah na početku proračunske godine svome računovodstvu doznačnu naredbu za redovitu doznaku državnog doprinosa na teret odgovarajućeg stupca** bez naznake svote, koja će se svakog mjeseca doznačivati. Doznačna će se naredba odnositi na izplatu odgovarajućeg iznosa državnog doprinosa za zdravstveno osiguranje, a vriedit će za cielu proračunsku godinu.

Na temelju ove stalne doznačne naredbe navode nadležna računovodstva, svakog mjeseca u nalogu za doznaku namješteničkog diela doprinosa iz pologa, pozivajući se na ovu stalnu doznačnu naredbu, odgovarajući državni doprinos, i doznačuju jednim nalogom cielu svotu Zdravstvenoj središnjici. Od doznačene svote knjiže odgovarajući dio na tert pologa, a drugi dio na teret odgovarajućeg proračunskog stupca.

Kod doznake doprinosa treba naznačiti posebno iznos, koji se doznačuje u ime ubranog članskog doprinosa, a posebno iznos, koji se doznačuje u ime doprinosa države, državnih zavoda ili poduzeća.

Namještenički doprinos je za sada 1% od beriva. U ovom slučaju, računovodstva doznačuju uz svotu, koja se doznačuje s računa pologa, t. j. koju pokazuje jednačak računa Zdravstvene središnjice u knjizi pologa, uviek istim nalogom i dvostruki iznos na ime državnog doprinosa na teret odgovarajućeg stupca. Ako se po-

stotak namješteničkog doprinosa izmieni nakon odobrenja proračuna Zdravstvene središnjice, doznačivat će se na ime državnog doprinosa odgovarajući iznos, tako da iznosi 2% od stvarno izplaćenih beriva i mirovina.

U slučaju povrate beriva, od kojih je namještenički doprinos ubran i knjižen u korist računa pologa, knjiži se namještenički doprinos od vraćenih beriva na teret istog računa pologa. Ako je odnosni doprinos s državnim doprinosom već bio doznačen Zdravstvenoj središnjici, doznačuje joj se sliedećeg mjeseca iznos knjiženjem umanjen za ovu svotu, a prema tome i odgovarajući umanjeni iznos državnog doprinosá.

Proračunom za godinu 1943. predviđen je državni doprinos u nekim poglavljima u jednom stupcu za cielo poglavlje, a u nekim poglavljima posebno u svakom naslovu. Računovodstva, koja izplaćuju beriva na teret više naslova, mogu u knjizi pologa ipak voditi samo jedan račun Zdravstvene središnjice, ali u tom slučaju moraju kod svakog knjiženja na ovom računu naznačiti stupac, koji terete beriva, od kojih je namještenički doprinos naplaćen. Ovo je potrebno radi toga, da bi kod doznake namješteničkog i državnog doprinosa mogli na teret odgovarajućeg stupca državnog proračuna doznačiti i odpadajući dio državnog doprinosa prema visini ubranog namješteničkog doprinosa.

Savezno s prednjim napominje se, da se namještenički doprinos, koji se bude u toku godine 1943. ubirao od možebitno naknadno izplaćenih beriva za godinu 1942., ne smije knjižiti u korist računa pologa Zdravstvene središnjice za g. 1943., jer na ova beriva (za mjesec prosinac 1942.) Zdravstvenoj središnjici ne pri-

pada 2% od izplaćenih beriva, nego samo od beriva, koja se izplaćuju za vrieme od 1. siečnja 1943. unapried.

U Zagrebu, dne 31. siečnja 1943.*

Ministar državne riznice:

*Dr. Vladimir Košak*, v. r.

(Broj: 493-D. V.-1943)

* Narodne novine od 3. ožujka 1943. broj 51.

# ZAKONSKA ODREDBA

## o promjeni zakonske odredbe o podavanjima u svrhu provedbe osobitih državnih zadataka

§ 1.

Zadnja stavka § 4. zakonske odredbe o podavanjima u svrhu provedbe osobitih državnih zadataka od 29. siečnja 1943. broj XVIII-234-D. V.-1943 (Narodne novine od 29. siečnja 1943. broj 23) mienja se i glasi:

»Ovlašćuje se ministar unutarnjih poslova, da u sporazumu s ministrom oružanih snaga naredbom izda propise o smještavanju djelatnih državnih i samoupravnih službenika, djelatnih pripadnika oružanih snaga, zatim o smještavanju radnika i ostalih osoba, ukoliko je služba ovih radnika i ostalih osoba, u državnom probitku, kao i o smještavanju obitelji svih napried navedenih osoba.«

§ 2.

Zadnja stavka § 17. briše se.

§ 3.

Druga stavka § 20. mienja se i glasi:

»Provedba ove zakonske odredbe povjerava se ministru oružanih snaga i ministru unutarnjih poslova, svakome u njegovu djelokrugu.«

§ 4.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnnim novinama.*

U Zagrebu, dne 12. ožujka 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

*Ante Pavelić*, v. r.

Broj: LIV-663-D. V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

*Dr. Mirko Puk*, v. r.

* Narodne novine od 13. ožujka 1943. broj 60.

# ZAKONSKA ODREDBA

## kojom se mienja zakonska odredba od 3. kolovoza 1942. broj CCXIX-1788-Z-1942 o priznanju vremena službe državnim i samoupravnim službenicima i umirovljenicima

§ 1.

§ 4. mienja se i glasi:

»Propisi ove zakonske odredbe vriede i za one državne i samoupravne službenike i umirovljenike, koji su u razdoblju, navedenom u § 1., bili umirovljeni na vlastitu molbu ili su dali zahvalu na službi, ako se ustanovi, da su to učinili uslied progona zbog hrvatskog uvjerenja.«

§ 2.

Državni i samoupravni službenici i umirovljenici iz § 1., koji se žele koristiti pravima na temelju zakonske odredbe od 3. kolovoza 1942. broj CCXIX-1788-Z-1942 o priznanju vremena službe državnim i samoupravnim službenicima i umirovljenicima, imaju podnieti molbu s dokazalima nadležnom ministarstvu u roku od dva mjeseca nakon proglašenja ove zakonske odredbe.

§ 3.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 12. ožujka 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

*Ante Pavelić*, v. r.

Broj: LIII-662-D. V.-1943

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

*Dr. Mirko Puk*, v. r.

* Narodne novine od 13. ožujka 1943. broj 60.

# ZAKONSKA ODREDBA

## o proglašenju »Rodnog doma Ivana Filipovića, otca hrvatskog učiteljstva«, poviestnim spomenikom i o pravu razpolaganja tim domom

§ 1.

Čestica kat. broj 93-gr, kuća br. 125 s dvorištem u selu, u površinni od 317 čhv., upisana u zemljištno-knjižnom uložku br. 127 k. o. Velika Kopanica, proglašuje se poviestnim spomenikom hrvatskog naroda pod imenom »Rodni dom Ivana Filipovića, otca hrvatskog učiteljstva«.

§ 2.

Nekretnine, navedene u § 1., imaju služiti izključivo potrebama hrvatskog školstva i hrvatskog učiteljstva.

§ 3.

Kotarski kao zemljištno-knjižni sud u Đakovu dužan je ureda radi na temelju ove zakonske odredbe provesti zabilježbu, da se nekretnine, navedene u § 1., proglašuju poviestnim spomenikom hrvatskog naroda pod imenom »Rodni dom Ivana Filipovića, otca hrvatskog učiteljstva«, i da ove nekretnine imaju služiti izključivo potrebama hrvatskog školstva i hrvatskog

učiteljstva, a o provedenoj zabilježbi obaviestiti Ministarstvo narodne prosvjete.

§ 4.

Provedba ove zakonske odredbe povjerava se ministru narodne prosvjete.

§ 5.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

UZagrebu, dne 12. ožujka 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

*Ante Pavelić*, v. r.

Broj: LV-664-D. V.-1943

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

*Dr. Mirko Puk*, v. r.

* Narodne novine od 13. ožujka 1943. broj 60.

# ZAKONSKA ODREDBA

**o promjenama i nadopunama zakona o ženskim zanatskim i ženskim stručnim učiteljskim školama od 31. ožujka 1932. I. broj 9856-O-1932 sa svima kasnijim promjenama i nadopunama**

§ 1.

U § 45. iza rieči »školu« dodaju se rieči: »ili stručnu učiteljsku kućansku školu«.

U § 46. iza rieči »školu« dodaje se zarez i rieči: »stručnu učiteljsku kućansku školu«.

U § 50. iza rieči »školu« dodaju se rieči: »ili stručnu učiteljsku kućansku školu«.

§ 2.*

Imenovanja za stručne učiteljice kućanstva na ženskim stručnim učiteljskim školama, koja su izvršena poslije 3. kolovoza 1942. mimo propisa §§ 45., 46. i 50.

* Po izpravku u Narodnim novinama od 17. ožujka 1943. broj 63.

zakona o ženskim zanatskim i ženskim stručnim učiteljskim školama, pravovaljana su.

§ 3.

Ova zakonska odreba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 12. ožujka 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

*Ante Pavelić*, v. r.

Broj: L-419-D. V.-1943

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

*Dr. Mirko Puk*, v. r.

* Narodne novine od 13. ožujka 1943. broj 60.

# ZAKONSKA ODREDBA

**o promjenama i nadopunama zakonske odredbe o ovlaštenju ministru prometa i javnih radova, da propisuje pogodnosti na željeznicama, koje se nalaze pod upravom Ministarstva prometa i javnih radova od 22. svibnja 1942. broj CXLIX-1204-Z-1942 (Narodne novine od 23. svibnja 1942. broj 114)**

§ 1.

U naslovu, u § 1. i u podpisu iza rieči »prometa« brišu se rieči »i javnih radova«.

§ 2.

Iza § 1. dodaje se novi § 2., koji glasi:

»Ukidaju se svi propisi pojedinih zakona, zakonskih odredaba, uredaba, naredaba, propisnika i uputa, ukoliko se odnose na bezplatan i pogodovan prievoz i vožnju na željeznicama, koje se nalaze pod upravom Ministarstva prometa.

§ 3.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama,* a njezina se provedba povjerava ministru prometa.

Zagreb, 12. ožujka 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

*Ante Pavelić*, v. r.

Broj: LI-615-D. V.-1943

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

*Dr. Mirko Puk*, v. r.

* Narodne novine od 13. ožujka 1943. broj 60.

# MJERODAVNO TUMAČENJE

## § 4. st. 2. zakonske odredbe o ratnim sudovima

Na temelju § 13. zakonske odredbe o Višem ratnom sudu od 28. kolovoza 1942. broj CCXLVI-2070-Z-1942 donosim sliedeće mjerodavno tumačenje:

Moja naredba, izdana temeljem propisa § 4. st. 2. zakonske dredbe o ratnim sudovima od 4. srpnja 1942. broj CXCIV-1553-Z-1942 (Narodne novine od 6. srpnja 1942. broj 148), promienjene i nadopunjene zakonskom odredbom od 10. srpnja 1942. broj CXCVIII-1673-Z-1942 (Narodne novine od 10. srpnja 1942. broj 152), zakonskom odredbom od 24. kolovoza 1942. broj CCXXXV-2046-Z-1942 (Narodne novine od 25. kolovoza 1942. br. 190) i zakonskom odredbom od 13. veljače 1943. br. XXIX-354-D. V.-1943 (Narodne novine od 15. veljače 1943. broj 37). kojom obtuženika stavljam pred ratni sud zbog kakova kažnjiva čina iz vojnog kaznenog zakonika od 11. veljače 1930. ili iz kaznenog zakonika od 27. siečnja 1929, a u savezu s priedlogom Ministarstva oružanih snaga, kojim mi se predloži stavljanje obtuženika pred ratni sud, ili obtužnicom nadležnog tužitelja oružanih snaga, zamjenjuje u cielosti odluku nadležnog zapovjednika o stavljanju obtuženika pred ratni sud prema propisima §§ 7. i 11. zakonske odredbe o ratnim sudovima.

Zapovjednik, kojem bude dostavljen predmet povodom spomenute moje odredbe, ima donieti odluku o

imenovanju vieća ratnog suda prema § 7. zakonske odredbe o ratnim sudovima, kao i možebitnu odluku o ovrsi kazne. Zapovjednika, koji će ove odluke donieti, određuje po slobodnoj razsudbi Ministarstvo oružanih snaga.

U Zagrebu, dne 12. ožujka 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

*Ante Pavelić*, v. r.

Broj: 599-D. V.-1943

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

*Dr. Mirko Puk*, v. r.

* Narodne novine od 13. ožujka 1943. broj 60.

Ministarstvo državne riznice
Odjel za državnu imovinu, navjeru i dugove
Broj: 7.004-1943.

## Upute novčanim ustanovama u predmetu uložnih tekućih računa

§ 1. st. 2. zakonske odredbe o uložnom poslu od 11. studenoga 1941. (Z. ul. p.) ostavio je otvoreno pitanje, koji su tekući računi uložni, a koji neuložni, dajući time prilike najrazličitijim tumačenjima i postupcima kod novčanih ustanova. Posljedica ove neodređene granice između uložnog i neuložnog tekućeg računa bila je i primjena različitih kamatnih stopa na pojedine tekuće račune kao i dvoumice u razvrstavanju imovine i obveza novčanih ustanova u shemi godišnjeg računa razmjere prema naredbi o shematizaciji godišnjih zaključnih računa kod novčanih ustanova od 23. rujna 1942.

Ovo Ministarstvo našlo je potrebnim, da ovo pitanje razčisti i dade novčanim ustanovama upute za jednolični način primjene svih propisa, koji su u savezu s gornjim predmetom.

Prije svega valja utvrditi, da zakonska odredba o uložnom poslu (Z. ul. p.) govori samo o uložcima i uložnom poslu, a ne razlikuje unutarnje štedne uložke i štedni posao. Propis § 1. st. 2. spomenute zakonske odredbe, po kojoj se razlikuju uložni i neuložni tekući računi, ne smije dakle uputiti na misao, da bi time bila

predviđena razlika između štednog i neštednog uložka tako, da bi neštedni tekući računi bili izuzeti od propisa ove odredbe. Zakonska odredba o uložnom poslu obuhvaća sve tekuće račune, koji su nastali iz pravnog posla ulaganja odnosno sa svrhom ulaganja. Neuložni tekući račun, predviđen u § 1. st. 2. spomenute odredbe upućuje na one tekuće račune, koji su uobće nastali iz drugog pravnog posla kao na pr. iz odobrene navjere (zajma) ili sl. Čak i u slučaju tekućeg računa, koji je nastao iz odobrene navjere, ako dužnik na taj račun uplati više nego iznosi odobrena navjera, ima se taj višak smatrati uložkom na tekućem računu. Uložni su tekući računi dakle i na pr. tekući računi, na koje se polažu blagajničke gotovine priradnih poduzeća, tekući računi iz tražbina novčanih ustanova međusobno i t. d.

Time se rješava i pitanje kamatne stope kod tekućih računa. Za sve tekuće račune, koji su gore označeni i opisani kao uložni, vriede ograničenja naredbe o kamatnoj stopi kod uložnog posla od 11. studenoga 1941.

Prema stanovištu ovog ministarstva nije naredbom o kamatnoj stopi kod uložnog posla izmienjena uredba o maksimiranju kamata, te i dalje ostaju ograničenja za kamatnu stopu kod tekućih računa, kako su predviđena u spomenutoj uredbi i kako su predviđena u spomenutoj naredbi. Izvodi se to odatle, što ni naredba o kamatnoj stopi kod uložnog posla ni sama zakonska odredbe o uložnom poslu nigdje nisu stavili izvan kreposti spomenutu uredbu. Ostaju dakle ograničenja i naredbe i uredbe, jedno uz drugo. Ako se kod jednog uložnog posla prekorači maksimirana kamatna stopa u smislu spomenute naredbe, podleži se kazni iz § 10. zakonske odredbe o uložnom poslu, a ako se prekorači uz to i maksimirana kamatna stopa u smislu spomenute

uredbe, povlači to za sobom osim toga i ništetnost posla za prekoračeni iznos (§ 5. spomenute uredbe).

U pitanju raznog tumačenja i postupka u razvrstavanju stavaka imovine i obveza prema shemi računa razmjere u smislu naredbe o shematizaciji od 23. rujna 1942., a kao posljedica naprijed navedenih podvojenosti u tumačenju pojma uložka, iztiče se sliedeće:

U objavljenoj shemi računa razmjere u naredbi o shematizaciji godišnjih zaključnih računa kod novčanih ustanova od 23. rujna 1942. broj 21203 predviđeni su uložci na strani pasive u naslovu VII., ali nisu ovdje i izcrpljeni. Oni se stvarno pojavljuju i u naslovu VIII. podnaslov 1. (obveze plative po viđenju) pasive. Ovaj je podnaslov ubačen među »Vjerovnike na tekućem računu«, a ne među »Uložke«, jer je težište i glavna odlika ovih poslova u zajmovnom odnosno vjerovničkom odnošaju novčane ustanove prema klientu. Radi se ovdje o slučaju, kada dužnik novčane ustanove, koji ima odobrenu navjeru kod te ustanove na tekućem računu, otvorenom mu radi crpljenja navjere, premaši uplatama iznos odobrene navjere. Dužnik je slučajno (na dan zaključenja računa razmjere) ili povremeno vjerovnik novčane ustanove, ali njegov redoviti odnošaj prema novčanoj ustanovi je dužnički. Prema tome će se u podnaslov 1. naslova VIII. pasive razvrstati oni, i samo oni, uložci, koji nastaju na tekućem računu otvorenom za crpljenje odobrene navjere, i koji nastaju tako, što je uplatama dužnik došao u kreditni odnošaj. Jasno je, da za ove uložke vriede ograničenja u kamatnoj stopi, kako su gore izložena.

I. Na temelju prednjeg izlaganja i na temelju § 20. zakonske odredbe o upotrebi vlastitih i tuđih sredstava u poslovanju novčanih ustanova od 14. rujna 1942. (Z.

u. sr.) savezno s §§ 8. i 19. Z. u. sr, daju se ovime novčanim ustanovama za daljnji postupak u gornjem predmetu sliedeće upute:

1. Svaki je tekući račun uložni, ako je nastao ulaganjem novčanih iznosa kod novčane ustanove. Tako su uložni računi: tekući računi iz međusobnih tražbina novčanih ustanova, tekući računi, koji su nastali polaganjem blagajničkih gotovina priradnih poduzeća kod novčanih ustanova, tekući računi dužnika novčane ustanove otvoreni radi crpljenja odobrene navjere, u koliko se uplatama premaši iznos odobrene navjere, i t. d.

2. Uložni tekući račun ne znači štedni tekući račun.

3. Svi uložni tekući računi, kako su opisani pod 1., podvrgnuti su ograničenjima u odobravanju kamata u smislu naredbe o kamatnoj stopi kod uložnog posla, a ujedno i ograničenjima u odobravanju kamata u smislu uredbe o maksimiranju kamata. Prvi propisi priete redarstvenom kaznom, a drugi ništetnošću posla za premašeni iznos.

4. kod razvrstavanja imovine i obveza u shemi računa razmjere u smislu naredbe o shematizaciji godišnjih zaključnih računa kod novčanih ustanova mora se u naslov VII. pasive razvrstati sve uložke osim onih uložaka na tekućem računu, koji su nastali slučajnim ili povremenim vjerovničkim odnošajem dosadašnjeg dužnika novčane ustanove prema novčanoj ustanovi na tekućem računu odobrene navjere. Ovi se tekući računi imaju razvrstati u naslov VIII. podnaslov 1. pasive.

II. Da se izbjegnu različita tumačenja i sumnje o propisu § 1. st. 2. zakonske odredbe o uložnom poslu, osobito u pitanju, tko označuje jedan tekući račun

uložnim, ovime se od strane ovog ministarstva označuju svi tekući računi, kako su opisani gore pod I-1. uložnim tekućim računima.*

U Zagrebu, dne 8. ožujka 1943.

Državni tajnik:
*Dr. Filipančić*, v. r.

(Broj: 614-D. V.-1943)

* Narodne novine od 16. ožujka 1943. broj 62.

# NAREDBA

**ministra unutarnjih poslova od 13. ožujka 1943. broj U. M. 584. o smještavanju djelatnih državnih i samoupravnih službenika, djelatnih pripadnika oružanih snaga, zatim radnika i ostalih osoba, ukoliko je služba ovih radnika i ostalih osoba u državnom probitku, kao i o smještavanju obitelji svih napried navedenih osoba**

Na temelju zadnje stavke § 4. zakonske odredbe o podavanjima u svrhu provedbe osobitih državnih zadataka od 29. siečnja 1943. broj XVIII-234-D. V.-1943. (Narodne novine od 29. siečnja 1943. broj 23) s promjenom od 12. ožujka 1943. broj LIV-663-D. V.-1943 (Narodne novine od 13. ožujka 1943. broj 60), a u sporazumu s ministrom oružanih snaga, izdajem ovu naredbu:

§ 1.

Smještavanje djelatnih državnih i samoupravnih službenika, djelatnih pripadnika oružanih snaga, zatim radnika i ostalih osoba, ukoliko je služba ovih radnika i ostalih osoba u državnom probitku, kao i smještavanje obitelji svih napried navedenih osoba, provode gradska poglavarstva, a gdje ovih nema, kotarske oblasti.

§ 2.

Zahtjev za smještavanje djelatiih državnih i samoupravnih službenika kao i njihovih obitelji stavljaju nadležnom gradskom poglavarstvu odnosno nadležnoj kotarskoj oblasti glavari državnih odnosno samoupravnih ureda i ustanova, kod kojih je dotična osoba namještena, a zahtjev za smještavanje djelatnih pripadnika oružanih snaga i njihovih obitelji stavlja gradskom poglavarstvu odnosno kotarskoj oblasti mjestno odnosno posadno zapovjedničtvo dotičnog pripadnika oružanih snaga.

Zahtjev za smještavanje radnika i ostalih osoba, ukoliko je njihova služba u državnom probitku, kao i zahtjev za smještavanje njihovih obitelji, stavlja savez stališke odnosno druge postrojbe, u kojem je dotična osoba začlanjena.

Zahtjev za smještavanje svih ostalih osoba, ukoliko je njihova služba u državnom probitku, stavlja ona postrojba ustaškog pokreta, u kojoj je odnosna osoba začlanjena.

§ 3.

Za smještavanje osoba, navedenih u § 1., mogu u pravilu služiti:

1. sve za stanovanje prikladne prazne prostorije;

2. prostorije, koje sadašnji njihov posjednik ne upotrebljava, bez obzira, da li ih ne upotrebljava zato, što boravi u drugom mjestu, ili zbog kojeg drugog razloga;

3. prostorije, koje prestane stvarno upotrebljavati onaj, koji ih je do sada upotrebljavao (kućevlastnik, najmodavac, najmoprimac), i to bez obzira na to, da

li se je to zbilo zbog prestanka najamnog odnosa ili zbog kojeg drugog razloga;

4. prostorije, koje se izprazne na temelju pravomoćne sudbene odluke, kojom je udovoljeno molbi za odkaz, osim u slučaju, ako je odkaz bio osnovan na razlogu iz toč. 1. ili toč. 7. § 1. zakonske odredbe o ograničenju prava uporabodavca na odkazivanje najma i zakupa od 4. prosinca 1941. broj CDXLV-2160-Z-1941 (Narodne novine od 5. prosinca 1941. broj 196) sa svim njezinim kasnijim promjenama i nadopunama;

5. prostorije, u koje se je do dana proglašenja ove naredbe neka osoba samovoljno uselila ili bila nenadležno useljena;

6. u slučaju, ako neka osoba ima dva ili više stanova, računajući ovamo i ljetne stanove, onaj stan, koji takvoj osobi nije neobhodno potreban;

7. prostorije družtava i klubova, kojima je jedina svrha podizati družtvenost;

8. stan ili dio stana, koji se je prije 10. travnja 1941. upotrebljavao za stanovanje, a sada se upotrebljava za poslovnicu, ured, skladište ili za druge svrhe;

9. stanovi onih osoba, koje nisu zaposlene u mjestu, u kojem stanuju, odnosno u bližoj njegovoj okolici, izuzevši stanove umirovljenih javnih službenika i umirovljenih posebničkih namještenika, koji žive u mjestu, u kojem su posljednje vrieme djelatne službe službovali i bili umirovljeni, kao i stanovi udovica takvih službenika odnosno umirovljenika.

Ukoliko prostorije, navedene u prvoj stavci, ne dostaju za smještavanje osoba, navedenih u § 1., mogu se za smještavanje ovih osoba upotriebiti i sve one prostorije,

u kojima netko stanuje, a koje dotičnoj osobi i njezinoj obitelji nisu neobhodno potrebne (§ 5.).

U prednjim stavkama navedene prostorije mogu se upotriebiti za smještavanje prazne ili zajedno s namještajem.

§ 4.

Za smještavanje osoba, navedenih u § 1., ne mogu se upotriebiti:

1. prostorije, koje služe javnim oblastima i uredima, zavodima i poduzećima, koji služe u javne svrhe, i inozemnim diplomatskim ili konzularnim predstavničtvima;

2. stanovi diplomatskih ili konzularnih službenika inozemnih država, koji su inozemni državni pripadnici;

3. službeni stanovi djelatnih javnih službenika, djelatnih pripadnika oružanih snaga i radnika u javnoj službi, ukoliko ne prelaze neobhodno potrebne stanbene prostorije (§ 5.);

4. prostorije, koje služe za bogoslužne i upravne svrhe priznatih vjeroizpoviesti;

5. stanbene prostorije u zdravstvenim ustanovama (bolnicama, lječilištima i t. d.), družtvovnim zavodima i domovima za djecu, nemoćnike i slično.

§ 5.

Kao neobhodno potrebne stanbene prostorije (§ 3. st. 2.), koje se ne računajući nuzprostorije, moraju ostaviti davatelju nastanbe (§ 4. st. 3. zakonske odredbe o podavanjima u svrhu provedbe osobitih državnih zadataka), ustanovljuju se:

1. za pojedinog samca ili za obitelj bez djece jedna soba;

2. za obitelj s djecom dvie do tri sobe, prema broju članova obitelji

3. za razstavljene osobe s djecom dvie sobe.

Kod ustanovljenja stanbenih prostorija, koje se moraju ostaviti davatelju nastanbe, uzimaju se osim djece, jednako kao djeca u obzir i osobe, koje s davateljem nastanbe žive u zajedničkom kućanstvu.

Osobama, koje po svojoj službi ili zanimanju moraju obavljati svoju službu odnosno zanimanje u stanbenim prostorijama, pripada osim prostorija, navedenih pod toč. 1. do 3., daljnja jedna stanbena prostorija kao radna soba.

§ 6.

Kod smještavanja osoba, navedenih u § 1., mogu se stranke u granicama postojećih propisa same sporazumjeti o visini naplate odnosno odštete davatelju nastanbe. Ne mogu li se stranke o tom sporazumjeti, visinu naplate odnosno odštete ustanovit će oblasti, navedene u § 1.

§ 7.

Ukoliko u ovoj naredbi nema posebnih propisa, u postupku pred oblastima, navedenim u § 1., vriede propisi zakona o obćem upravnom postupku.

§ 8.

Proti odluci oblasti, navedenih u § 1. dozvoljen je utok, i to proti odluci Gradskog poglavarstva u Zagrebu na Ministarstvo unutarnjih poslova, Glavno ravnatelj-

stvo za unutarnju upravu, a proti odluci drugih gradskih poglavarstava i proti odluci kotarskih oblasti na nadležnu veliku župu.

Utok se ima podnieti prvomolbenoj oblasti (§ 1.) u roku od tri dana, računajući od dana dostave odluke. Drugomolbena oblast dužna je riešiti takav utok u roku od osam dana, računajući od dana primitka utoka.

Prvomolbena oblast može u pojedinim žurnim slučajevima odlučiti, da utok nema odgodne moći.

§ 9.

Kotarski sudovi dužni su o svakoj pravomoćnoj odluci, kojom je udovoljeno molbi za odkaz iz kojeg od razloga, navedenih u toč. 2. do uključivo 6. § 1. zakonske odredbe, spomenute u toč. 4. § 3. ove naredbe, u roku od 24 sata dostaviti obaviest nadležnom gradskom poglavarstvu odnosno kotarskoj oblasti.

Gradska poglavarstva odnosno kotarske oblasti ovlašteni su, da za svoje područje narede sve potrebno u svrhu vođenja očevidnosti o prostorijama, koje se mogu upotriebiti za smještavanje osoba, navedenih u § 1.

§ 10.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 13. ožujka 1943.

Ministar unutarnjih poslova:
*Dr. Ante Nikšić*, v. r.

(Broj: 684-D. V. 1943)

* Narodne novine od 15. ožujka 1943. broj 61.

# NAREDBA

**Ministarstva unutarnjih poslova od 25. veljače 1943. broj 615-II-R. U. 1943. o izlučenju jednog diela područja iz upravnih općina Batajnica, Stari Banovci, Ugrinovci i Vojka i o pripojenju izlučenog područja upravnoj općini Nova Pazova**

Na temelju zakonske odredbe od 23. listopada 1942. broj CCLXXXIX-1823-Z-1942 o ovlaštenju ministru unutarnjih poslova, da može naredbama propisivati promjene općinskog područja (Narodne novine od 26. listopada 1942. broj 242) propisujem:

§ 1.

Izlučuje se iz upravne općine Stari Banovci, u kotaru Stara Pazova, i pripaja upravnoj općini Nova Pazova, istog kotara, dio područja upravne općine Stari Banovci, obuhvaćen granicom, koja ide od tromeđe općine Nova Pazova—Stara Pazova—Vojka međom općine Nova Pazova—Stari Banovci do općinskog (poljskog) puta kat. čestice 713, desnom stranom ovog puta, i desnom stranom općinskog puta Stari Banovci—Vojka kat. čest. 571, desnom stranom općinskog puta kat. čest. 462 i lievom stranom glavne ceste Stari Banovci—Stara Pazova do međe općine Stara Pazova i odavle

dalje međom občine Stara Pazova—Stari Banovci do početne tromeđe.

§ 2.

Izlučuje se iz upravne občine Vojka, u kotaru Stara Pazova i pripaja upravnoj občini Nova Pazova, istog kotara, dio područja upravne občine Vojka obuhvaćen granicom, koja ide od tromeđe občine Nova Pazova—Stara Pazova—Stari Banovci međom občine Stara Pazova—Vojka i lievom stranom občinskog puta kat. čestice 7041 i 7040 do željezničke pruge, desnom stranom željezničke pruge Vojka—Batajnica do kat. čestice broj 488, odavle dalje međom kat. čest. broj 488, 487 i 485, 484, do prokopa (kanala), desnom stranom prokopa do občinskog puta Vojka—Batajnica kat. čest. 7120, desnom stranom ovog občinskog puta do kat. čest. 7119 i odavle dalje međom kat. čestice 4877 i 4892 do 4898 pa lievom stranom prokopa do poljskog puta kat. čest. 7163, dalje desnom stranom ovog puta do prekopa, desnom stranom prokopa (kat. čest. 7117 i 6749-3) do međe upravne občine Ugrinovci kod kat. čest. 6527 i odavle dalje međom upravne občine Ugrinovci— Vojka do tromeđe občine Batajnica—Ugrinovci—Vojka i dalje međom občine Batajnica—Vojka i Nova Pazova—Vojka do početne tromeđe.

§ 3.

Izlučuje se iz upravne občine Batajnica, u kotaru Zemun, i pripaja upravnoj občini Nova Pazova, kotar Stara Pazova, dio područja upravne občine Batajnica, obuhvaćen granicom, koja ide od tromeđe občine Batajnica-Ugrinovci-Vojka međom občine Batajnica-

Ugrinovci do obćinskog (poljskog) puta kat. čest. 1781, lievom stranom ovog puta i poljskog puta kat. čest. 1966 do državne ceste Petrovaradin—Zemun, i odavle dalje lievom stranom državne ceste i međom obćine Batajnica—Nova Pazova i Batajnica-Vojka do početne tromeđe.

§ 4.

Izlučuje se iz upravne obćine Ugrinovci, u kotaru Zemun, i pripaja upravnoj obćini Nova Pazova, kotar Stara Pazova, dio područja upravne obćine Ugrinovci obuhvaćen granicom, koja ide od tromeđe obćine Batajnica—Ugrinovci—Vojka međom obćine Ugrinovci—Vojka do obćinskog puta Nova Pazova-Ugrinovci kat. čest. 2415 i dalje lievom stranom ovog obćinskog puta kat. čest. 2667 do glavne ceste Batajnica—Ugrinovci kat. čest. 2662 i 2542, lievom stranom ove ceste do međe obćine Batajnica i odavle dalje međom obćine Batajnica—Ugrinovci do početne tromeđe.

§ 5.

Ova naredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 25. veljače 1943.

Ministar unutarnjih poslova:
*Dr. Ante Nikšić,* v. r.

(Broj:583-D. V.-1943)

---

* Narodne novine od 15. ožujka 1943. broj 61.

# OBLASTNA ODLUKA

**Državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 5. ožujka 1943. broj 2035-1943 o cienama papirnatih vrećica za potrošače**

Na temelju § 2. zakonske odredbe o osnivanju i djelovanju državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 19. studenoga 1941. broj CDIV-2038-Z-1941 propisujem:

I.

Ciene papirnatim vrećicama ustanovljuju se za potrošače kako sliedi:

1. papirnate vrećice od superior-papira Ia — Kn 33.25
2. papirnate vrećice od superior-papira IIa — Kn 32.57
3. papirnate vrećice od superior-papira IIIa — Kn 25.32

sve za 1 kg brutto za netto.

II.

Ustanovljene ciene sadržavaju sve poslovne (režijske) troškove kakve god vrste oni bili, kao i čistu zaradu trgovca, te se ustanovljenim cienama smije pridodati:

a) stvarno plaćeni željeznički troškovi i
b) u mjestima koja su od najbliže željezničke postaje udaljena najmanje 3 km, stvarno izdani prievozni troškovi, no tako, da ti troškovi u mjestima udaljenim od 3 do 10 km smiju iznositi najviše Kn 0.10 po 1 kg; u mjestima udaljenim od 10 do 25 km najviše Kn 0.25 po 1 kg, a u mjestima udaljenim preko 25 km najviše Kn 0.50 po 1 kg.

III.

Potrošač u smislu ove oblastne odluke jest svaka naravna ili pravna osoba, koja papirnate vrećice ne kupuje u namjeri, da ih preproda kao takve.

IV.

Prekršitelji ove oblastne odluke bit će kažnjeni po § 11. zakonske odredbe o osnivanju i djelovanju državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 19. studenoga 1941. broj CDIV-2038-Z-1941, sa svima kasnijim promjenama i nadopunama.

V.

Ova oblastna odluka zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama.*

Upravitelj
državnog ureda za oblikovanje
ciena i nadnica:

*Ing. Radoslav Lorković* v. r.

(Broj:624-D. V.-1943)

* Narodne novine od 16. ožujka 1943. broj 62.

# NAREDBA*

## Ministarstva narodnog gospodarstva od 10. ožujka 1943. broj 4381-R-1943 o polaganju državnih stručnih izpita u rudarskoj struci

Na temelju stavke 3. § 14. zakona o činovnicima u svezi s toč. c) § 24. zakonske odredbe od 9. listopada 1942. broj CCLXXVIII-2402-Z-1942 o državnoj vladi Nezavisne Države Hrvatske izdajem ovu naredbu:

### Obći propisi

§ 1.

Svi činovnički vježbenici rudarske struke Ministarstva narodnog gospodarstva dužni su polagati državni stručni izpit, a izpitno gradivo i postupak kod polaganja izpita propisuju se ovom naredbom.

§ 2.

Svrha je državnog stručnog izpita, da se utvrdi, da li činovnički vježbenik ima dovoljno stručne spreme i da li poznaje upravne i obće rudarske stručne poslove, zakone i propise, koji vriede za službu u rudarskoj struci Ministarstva narodnog gospodarstva, a koji su propisani kao izpitno gradivo ovom naredbom.

* Po izpravku u Narodnim novinama od 26. ožujka 1943.

§ 3.

Državni stručni izpit može činovnički vježbenik polagati poslije navršene dvogodišnje službe po propisima iz § 14. ove naredbe, a izpit mora položiti najkasnije do konca navršene pete godine vježbeničke službe. Od polaganja stručnog izpita mogu biti oslobođeni činovnici, navedeni u stavci 2. § 55. zakona o činovnicima.

§ 4.

Izpiti se polažu svake godine u proljetnom roku u mjesecima travnju i svibnju, a u jesenskom roku u mjesecima listopadu i studenom, i to u sjedištima ili bližoj okolici bilo koje rudarske oblasti ili poduzeća, što će za svaki izpitni rok odrediti Ministarstvo narodnog gospodarstva na priedlog predsjednika izpitnog povjerenstva.

Kandidati, koji ne polože izpit, mogu ga još dva puta ponoviti u roku. određenom u § 3., ako je od posljednjeg izpita proteklo 6 mjeseci (§ 14. zakona o činovnicima).

§ 5.

Molbe za polaganje državnog stručnog izpita podnose kandidati službenim putem najkasnije do konca mjeseca veljače odnosno kolovoza svake godine Ministarstvu narodnog gospodarstva, Glavnom ravnateljstvu za rudarstvo, za nadležno izpitno povjerenstvo. Prijave, podnesene poslije ovoga roka, ne će se uzimati u obzir. Molbi mora svaki kandidat priložiti u izvorniku ili ovjerovljenom priepisu:

1. školske sjedočbe, od kojih sveučilištne i njima ravne diplome stranih fakulteta moraju biti nostrifi-

cirane od odgovarajućeg fakulteta sveučilišta Nezavisne Države Hrvatske;

2. potvrdu predpostavljene rudarske oblasti odnosno poduzeća, da je ovom naredbom određeno vrieme proveo na radu i u kojim granama rudarske struke:

3. kratak opis života i rada prije stupanja u državnu rudarsku službu i za vrieme državne rudarske službe;

4. domaći pismeni praktički zadatak (elaborat, projekat, nacrt i t. d.) iz struke kandidata uz priklop potrebnih priloga.

§ 6.

Predsjednik izpitnog povjerenstva izdaje kandidatima odobrenje za polaganje državnog stručnog izpita i istodobno određuje:

1. dan i sat za polaganje pismenog izpita,
2. dan i sat za polaganje ustmenog izpita,
3. dan i sat za polaganje praktičnog terenskog ili laboratorijskog izpita, ako se za to pokaže potreba.

§ 7.

U slučaju prielaza iz koje druge struke u državnu rudarsku struku postupa se u pogledu državnog stručnog izpita prema § 55. zakona o činovnicima.

§ 8.

Kandidatima, koji uslied težke bolesti budu spriečeni u polaganju izpita, a dokažu to liečničkom svjedočbom, odredit će se novi izpitni rok.

§ 9.

Izpitno povjerenstvo za državni stručni izpit vježbenika rudarskih, rudarsko-mjerničkih i talioničkih, geologa i kemičara, sastoji se od predsjednika, pet redovnih članova i tajnika, te dva člana zamjenika i jednog zamjenika tajnika. Izpitno povjerenstvo postavlja ministar narodnog gospodarstva na početku svake godine, a prema potrebi dopunjuje ga tokom godine.

Članovi izpitnog povjerenstva moraju imati sveučilištnu visokoškolsku naobrazbu, a najmanje jedan mora biti viši činovnik rudarske oblasti.

Tajnik izpitnog povjerenstva i njegov zamjenik treba po mogućnosti, da služe u istom mjestu s predsjednikom izpitnog povjerenstva.

Članovi izpitnog povjerentva biraju sporazumno između sebe izpitivače za pojedine predmete (skupine). Dužnost je izpitivača pripremati i odrediti zadatke za pismeni izpit, napisati pitanja za ustmeni izpit i pripremiti zadatke za terenski odnosno laboratorijski praktični izpit.

Zadatke za pismeni i terensko- praktični izpit određuje izpitno povjerenstvo za svakog kandidata posebno. Pitanja za svaku skupinu iz ustmenog izpita izvlače kandidati iz pripremljenih napisanih pitanja.

Ako je predsjednik odsutan, zamjenjuje ga po činu najstariji član izpitnog povjerenstva.

Predsjednik izpitnog povjerenstva određuje razpored izpita i postupak pri izpitivanju, a tajnik vodi zapisnik i po uputama predsjednika cjelokupno dopisivanje u svezi s poslovanjem izpitnog povjerenstva.

§ 10.

Izpitno povjerenstvo za vježbenike manipulativne struke sačinjavaju predsjednik, četiri redovita člana izpitivača i tajnik, te dva člana zamjenika i jedan zamjenik tajnika.

Za ovo povjerenstvo vriede ostali propisi § 9. ove naredbe.

§ 11.

U slučaju, da koji član ili tajnik izpitnog povjerenstva bude spriečen prisustvovati izpitu, pozvat će predsjednik izpitnog povjerenstva zamjenika.

§ 12.

O toku stručnih izpita vodi se zapisnik, u koji se upisuju mišljenja i zaključci izpitnog povjerenstva. Zapisnik podpisuje cjelokupno izpitno povjerenstvo. Predsjednik predlaže nakon održanog izpita Ministarstvu narodnog gospodarstva izvještaj s jednim primjerkom zapisnika i imeničnim izkazom kandidata.

§ 13.

Kad članovi izpitnog povjerenstva u svrhu održavanja državnih stručnih izpita putuju izvan mjesta svog stalnog službovanja, imaju pravo na redovitu naknadu putnih troškova po zakonskim propisima za službena putovanja.

## Posebni propisi

§ 14.

Osim već navedenih obćih uvjeta traži se za pripuštanje državnom stručnom izpitu, da je kandidat:

1. rudarski inženjer: radio u svojoj struci najmanje dvie godine do dana prijave za izpit, od čega je proveo najmanje četiri mjeseca kod mjerenja, šest mjeseci kod vanjskog ili strojnog pogona, a jednu godinu u jamskoj praksi;

2. talionički inženjer: radio u svojoj struci najmanje dvie godine do dana prijave za izpit;

3. tehnički vježbenik rudarske i talioničke struke sa srednjo-školskom ili nižom školskom naobrazbom: proveo najmanje dvie godine u raznim pogonkim granama, te da je upoznao poslovanje i potrebe poduzeća;

4. vježbenik s rudarsko- tehničkom i pravnom školskom naobrazbom: proveo najmanje jednu godinu u jamskoj praksi;

5. geolog: proveo najmanje dvie godine u praksi, a od toga najmanje 12 mjeseci na terenskim radovima;

6. kemičar: proveo najmanje dvie godine u praksi, a od toga najmanje 18 mjeseci u laboratoriju;

7. manipulativni vježbenik: proveo najmanje dvie godine u struci, a od toga najmanje šest mjeseci u odpravničtvu, pet mjeseci u skladištima, dva mjeseca kod odpreme proizvoda, a ostatak u pomoćno-računskoj i administrativnoj djelatnosti u rudarskim poduzećima ili da je cielo vrieme proveo u raznim granama službe kod rudarskih oblasti ili drugih rudarskih ustanova.

§ 15.

Glavari rudarskih oblasti i ravnatelji poduzeća dužni su, da činovničkim vježbenicima omoguće praksu prema odredbama § 14., o čemu će kandidatima izdavati potvrde, potrebne kao prilog uz molbe za polaganje izpita.

## Izpiti

§ 16.

Za rudarsko- činovničke vježbenike propisuje se sliedeći red izpita:

1. Domaći samostalni zadatak s potrebnim nacrtima s naznakom, kojom se je stručnom književnošću služio pri izradbi zadatka i ostalim prilozima, koje je dužan svaki priložiti uz molbu za pripuštanje polaganju državnog stručnog izpita.

Domaći zadatak određuje na molbu kandidata rudarskog inženjera pismeno glavar rudarske oblasti, a za ostale ravnatelj poduzeća, u kojem kandidat služi, i prilaže se u izvorniku molbi za pripuštanje izpitu. Taj zadatak odnosi se na bilo koji predmet iz prakse kandidata.

Dobiveni domaći zadatak mora biti izrađen i podnesen najdulje u roku od godine dana; u protivnom slučaju dužan je kandidat zatražiti novi zadatak.

Glavar oblasti ili ravnatelj poduzeća, koji je odredio domaći zadatak, ima potvrditi, da li je po njegovu mišljenju i znanju kandidat dobiveni zadatak izradio samostalno i da li izradak odgovara stvarnosti.

2. Pismeni izpit pod nadzorom članova povjerenstva i uz upotrebu onih tehničkih pomagala i knjiga, koje odobri povjerenstvo, polaže kandidat u točno određeno vrieme, a iz raznih struka, odnosno skupina, koje su navedene u § 18. ovog propisnika.

Predmet zadataka određuje se iz glavne stručne skupine za svakog kandidata posebno.

Pismeni izpit traje za sve kandidate jedan dan i to najviše 10 sati bez prekida.

Nadzor vrše naizmjence pojedini članovi povjerenstva, kako ih odredi predsjednik.

Kandidati, koji prije izrade svoje zadatke, moraju odmah napustiti izpitnu prostoriju.

3. Ustmeni izpit, koji je javan, dolazi iza povoljno položenog pismenog izpita. Kandidat izvlači iz pripremljenih napisanih pitanja (§ 9. st. 5.) po tri pitanja iz glavnih stručnih skupina, a iz ostalih skupina po jedno napisano pitanje. Osim toga može dobiti prema suglasnosti povjerenstva i više ustmenih pitanja. Za svako izvučeno pitanje kandidat ima pravo razmišljanja u trajanju od 15 časaka.

Pored toga povjerenstvo će postaviti kandidatu po jedno ili više odgovarajućih ustmenih pitanja iz gradiva domaćeg pismenog zadatka.

Ustmeni izpit jednog kandidata može trajati najdulje 8 sati.

Između pismenog i ustmenog izpita mora se odrediti stanka od najmanje 24 sata.

4. Terenski praktični izpit u poduzećima ili u njihovoj bližoj okolici određuje povjerenstvo za one tehničke činovnike i geologe, za koje prilikom polaganja pismenog i ustmenog izpita nije steklo uvjerenje, da podpuno odgovaraju praktičnim potrebama državne rudarske službe. Za talioničare i kemičare vrši se u ovakvim slučajevima praktični izpit u talioničkom poduzeću odnosno u kemijskom laboratoriju.

Ako se sjedište izpitnog povjerenstva ne nalazi u sjedištu kojeg poduzeća, održat će se tehnički praktični izpit u jednom od onih državnih poduzeća, koje je najbliže mjestu, u kojem se izpit polaže, a kandidatu će se odrediti rok od najviše 48 sati, da se može dovoljno

upoznati s prilikama dotičnog poduzeća (terena, laboratorija i t. d.).

Terenski izpit traje najviše jedan dan za svakog kandidata.

§ 17.

Svim izpitima, navedenim u § 16., ravna predsjednik izpitnog povjerenstva, koji ima pravo na izpitivanje iz svih predmeta.

Članovi izpitnog povjerenstva izpituju predmete samo iz one skupine, za koju su određeni.

## Izpitno gradivo

§ 18.

Izpitno gradivo za pismeni, ustmeni i praktični izpit dieli se prema vrstama službe u rudarskoj struci na liedeće skupine:

1. Stručno-rudarska skupina:

glavne geološke formacije i karakteristični fosili,

glavna načela nauke o rudnim ležištima,

poznavanje glavnih nalazišta ugljena i ruda u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj,

iztražni radovi (kartiranje, bušenje, jarci, rovovi i t. d.),

otvaranje rudnog ležišta,

poremećaji u rudnicima,

metode kod dobivanja ugljena i ruda,

uzdržavanje rudnika i vrste osiguranja u njima,

odprema, izvoz i prievoz rudničkih proizvoda s poznavanjem strojeva i pribora,

odvodnjavanje i zračenje rudnika s poznavanjem strojeva i pribora,

jamska razsvjeta,

jamski plinovi i jamski požari,

dobivanje i prerađivanje soli,

dobivanje i prerađivanje nafte,

rukovanje s jamskim alatom, strojevima i razprsnim sredstvima,

načela i vrste separacije za ugalj i rude,

uzimanje uzoraka za analizu ugljena i ruda,

glavni pojmovi o tehničkoj analizi plinova,

uređaji strojnog i vanjskog prometa na rudnicima (električna središnjica, kotlovnica, pilana, radionica, radionički strojevi i dr.),

oplemenjivanje ugljena, uključivši briketiranje,

ekonomija toplote,

posebni rudarski strojevi (izvozni strojevi, kompresori, sisaljke, vitlovi, uređaji s bezkonačnim užetom, žične željeznice, zavori i dr.),

propisi o parnim turbinama, parnim kotlovima i parnim lokomotivama i o njihovim čuvarima,

poznavanje tvoriva, alata i pribora na rudnicima,

građevinski propisi, izradba troškovnika i uvjeta za građevine, poznavanje građevnog tvoriva,

vatrogasni propisi,

glavni elektrotehnički propisi, a napose za metanske jame,

načela rudarskog mjerenja u jami i na površini,

glavne mjerničke operacije, izradba jamskih i vanjskih karata, te poznavanje sprava, aparata i pribora za mjerenje,

rentabilnost ležišta i rudnika,

organizacija rada,

organizacija i rad čete za spasavanje i vatrogasne čete,

gospodarstvo u rudniku i narodno-gopodarsko značenje rudarskog poduzeća,

kalkulacija proizvodnih troškova i prodajnih ciena proizvoda,

rudarski zemljopis i rudarska brojitba u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj;

2. Stručno-talionička skupina:

temelji anorganske kemije,

nauka o talioničarstvu,

poznavanje glavnog kamenja, ruda i kovina,

fizikalna i kemijska svojstva kovina,

talionički i ljevaonički postroji (peći, pomoćni uređaji i pribor),

talionički i ljevaonički strojevi,

talioničko tvorivo (rude, primjese, gorivo),

poznavanje građevnog tvoriva za peći,

ekonomija toplote,

vrste peći, aparati i pomagala za peći,

električne peći,

proizvodi peći,

postupci kod izdvajanja metala,

dobivanje željeza, bakra, olova, srebra, zlata, cinka, nikla, cina, antimona, arsena, žive, aluminija i ostalih metala,

valjaonice,

čelik i legirani čelik,

kupovanje, preuzimanje rude i mehanička priprema rude,

kemija kovina,

analiza plina,

uzimanje uzoraka ruda i kovina za analizu,

analiza ruda i kovina (postupak, aparati, pribor i izračunavanje),

metalografija i mikroskopija,

nauka o izpitivanju kovina; izpitivanje kovina i kovinskih legura (mehaničko, metalografsko, mikroskopsko i metalografsko-mikroskopsko izpitivanje),

dobivanje soli s pomoću varionica i iz morske vode,

vatrostalni material,

talioničke građevine s građevinskim i vatrogasnim propisima,

rentabilnost talioničkog postroja,

poznavanje svih vrsta i tržnih ciena talioničkih sirovina, polusirovina i gotovih proizvoda,

poznavanje prometnog materiala, alata i pribora,

organizacija rada,

organizacija i rad čete za spasavanje i vatrogasne čete,

gospodarstvo u talioničkim poduzeću i njegov narodno- gospodarski značaj;

3. Geoložka skupina:

temelji anorganske kemije,
poznavanje mineralogije i petrografije,
poznavanje obće geologije s paleontologijom,
praktična geologija s paleontologijom,
postanak kamenja, minerala i ruda,
nauka o ležištima,
postanak ležišta ugljena, ruda i soli,
postanak i nalazište nafte,
traženje ruda i izpitivanje pronađenih rudišta,
poznavanje topografskih karata,
čitanje i risanje geoložkih karata,
kartiranje terena,
rukovanje s kompasom i pribor za geologa,
nalazišta ugljena, ruda, soli i nafte u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj,
određivanje metala suhim putem,
uzimanje uzoraka za analizu,
uređivanje mineraložko-petrografskog i geoložkog muzeja,
organizacija i propisi muzejske službe;

4. Kemijska skupina:

poznavanje glavnih minerala i kamenja,
propisi za uzimanje uzoraka ruda, ugljena, vode, nafte i plina za analizu,
spremanje za analizu i analiza ruda, rudnih proizvoda, kovina, ugljena, nafte i plina,

kvalitativna i kvantitativna analiza,

metoda kvantitativne analize i određivanje odlučujuće metode kod tih analiza,

elektrotehnička metoda kod kvatitativne analize,

kemijsko-metalurgijska izračunavanja,

metalografija i mikroskopija,

kvantitativno određivanje kovina suhim putem kod ruda,

ugljen i proizvodi ugljena,

maziva (kakvoće, propisi i analize),

nafta i derivati nafte (upotreba, kakvoća, propisi i analiza),

vode za higiensku i tehničku upotrebu (propisi i analize),

izpitivanje kakvoće živežnih namirnica;

5. Skupina rudarskog zakonodavstva:

rudarski propisi na području Nezavisne Države Hrvatske,

pravila bratinskih blagajni,

službeni red,

radni ugovor,

propisi o rudarskim izvlastbama;

6. Financialno-komercialna skupina:
(za tehničare):

glavne odredbe propisa o državnom računovodstvu,

poznavanje zakonskih propisa o daćama i pristojbama,

kupovanje, nabave, i preuzimanje pogonskog tvoriva i strojeva,

proračun za rudarsku struku,

propisi o službi u skladištu pogonskog tvoriva,

propisi o prodaji rudarskih proizvoda,

poznavanje prometnog izkaza,

poznavanje trgovačkih običaja o kakvoći i kupovanju pogonskih sredstava kao i o prodaji odpremi rudarskih proizvoda,

troškovi proizvodnje i rentabilnost rudnika;

7. Skupina rudarskog redarstva i ostalog redarstva,

poznavanje posebnih i ostalih propisa o rudnicima,

poznavanje posebnih propisa o metanskim jamama,

poznavanje propisa o radu čete za spasavanje,

propisi o rukovanju s razprsnim sredstvima,

propisi o sigurnosti života i rada u talionicama i valjaonica (za talioničare),

propisi o odgovornosti upravnika, službenika i nadzornog osoblja,

propisi o rudarskim i nadzornim knjigama,

propisi o izvlastbama,

propisi o strojnim i električnim uređajima u rudnicima,

propisi o parnim turbinama, parnim kotlovima i lokomotivama,

propisi o strojnim uređajima talionica i valjaonica (za talioničare),

propisi o radničkim nadnicama,
izplate radnika,
vatrogasni propisi,
propisi o smještaju razprsnih sredstava, benzina i karbida,
propisi o prijavi nesretnih slučajeva,
propisi o ambulanti za prvu pomoć,
propisi o obrani od napadaja iz zraka,
propisi o pitkoj i tehničkoj vodi,
vođenje momčadske knjige;

8. Obće-pravna skupina;

propisi o državnoj vladi Nezavisne Države Hrvatske,
propisi o podjeli ministarstva na glavna ravnateljstva i odjele i o njihovu djelokrugu, ukoliko se odnosi na rudarstvo,
propisi o državnim službenicima,
rudarsko zakonodavstvo,
propisi o organizaciji rudarske struke,
zakonski propisi o izvlastbama,
obrtni zakon,
zakon o ovlaštenim inženjerima i pravilnici u svezi s tim zakonom (za inženjere svih struka),
građevinski zakonski propisi, ukoliko se odnose na rudarsku struku, sa svim pravilnicima (za tehničare).
zakon o zaštiti radnika,
uređenje radnih odnosa u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj,

zakon o zemljištnim knjigama,

građenje i upotreba veleobrtnih kolosjeka;

9. Administrativna skupina (za administrativne činovnike):

organizacija rada u uredima, skladištima, rukovanje sa spisima, imovnikom i tvorivom,

poznavanje rudarskog knjigovodstva i blagajničkog poslovanja,

obći propisi o administrativnoj skladištnoj službi,

glavne odredbe zakona o biljegovinama, državnom računovodstvu, blagajnicama i propisa o državnim službenicima,

obračunavanje radničkih zarada, službeničkog poreza i ostalih prireza na zarade i beriva,

poznavanje odredaba radnog ugovora za rudarske radnike,

poznavanje pravila bratinske blagajne,

poznavanje robe i prometnog tvoriva,

glavni željeznički propisi o dostavi i odpremi robe, reklamacije,

službeni red za rudarske radnike,

rad na pisaćim i računskim strojevima,

poznavanje propisa o prodaji, odpremi i naplati rudarskih proizvoda,

djelokrug državnih rudarskih poduzeća, ravnateljstva u Sarajevu i Ministarstva narodnog gospodarstva za odobravanje nabava, prodaje,

10. Administrativna skupina (za tehničare):

organizacija rada u uredima, pogonima, radionicama, skladištima i rješavanje spisa,

rukovanje sa spisima, knjigama, crtežima i tvorivom,

izvještajna služba, vođenje tablica učinaka, diagrama i grafikona, vođenje podataka o proizvodnji, vođenje momčadske knjige,

vođenje i kontrola nadnica,

vođenje pomoćnih knjiga,

vođenje očevidnosti o potrošnji tvoriva,

kalkulacija proizvodnih troškova,

akordni poslovi,

izračunavanje lista nadnica, izplatnica za radničke plaće,

izplata radnika,

izplata deputatnog ugljena,

bolestnički listovi,

primjena radnog ugovora i pravila bratinske blagajne.

## Izpitno gradivo za pojedine službenike

§ 19.

Rudarski službenici pojedinih struka polažu izpite iz sliedećih skupina, navedenih u § 18.:

1. rudarski inženjeri iz skupina 1., 5., 6., 7., 8. i 10.,
2. talionički inženjeri iz skupina 2., 5., 6., 7., 8. i 10.,
3. geolozi iz skupina 3., 5., 8. i 10.,
4. kemičari iz skupina 4., 5., 8. i 10.,
5. tehničari vježbenici rudarske i talioničke struke sa srednjoškolskom i nižom školskom naobrazbom iz

istih skupina kao i inženjeri tih struka, ali prema njihovoj školskoj naobrazbi u skraćenom obsegu,

6. administrativni vježbenici sa srednjoškolskom i nižom školskom naobrazbom iz skupine 9.

§ 20.

Ocjenjivanje vrši izpitno povjerenstvo. Ocjenjuju se svi pismeni radovi, a kod ustmenih izpita svaka skupina posebno. Ocjene jesu: izvrstno, vrlo dobro, dobro, dovoljno i nedovoljno, što se izražava u brojkama 1, 2, 3, 4 i 5. Konačna ocjena ustmenog izpita je prosjek pojedinačnih ocjena za svaku skupinu. Konačnu ocjenu cielog izpita predstavlja prosjek ocjena domaćeg zadatka, pismenog i ustmenog izpita.

Izpitno povjerenstvo odlučuje većinom glasova, a u slučaju jednakog broja glasova ona strana, na kojoj je glasovao predsjednik povjerenstva.

Kandidat, čiji izpitni pismeni zadatak bude ocienjen s nedovoljno, ne može se pripustiti polaganju ustmenog izpita.

Kandidat, koji na ustmenom izpitu dobije ocjenu nedovoljno, mora ponovno polagati cieli izpit bez obzira na ocjene domaćeg zadatka i pismenog izpita. Isto tako će morati ponoviti cieli izpit i onaj kandidat, koji bude nedovoljno ocienjen iz glavne stručne skupine. U tom slučaju može izpitno povjerenstvo odustati od daljnjeg izpitivanja kandidata iz ostalih skupina.

Ocjene domaćeg zadatka, pismenog i ustmenog izpita priobćuju se kandidatu.

§ 21.

Kandidati, koji polože izpit, dobivaju svjedočbe sa sliedećim ocjenama: »izvrstan«, ako mu je prosjek ko-

načne ocjene 5 ili preko 4.5; »vrlo dobar«, ako mu je prosjek 4,5 ili preko 3.5; »dobar«, ako mu je prosjek 3.5 ili preko 2.5; »dovoljan, kao mu je prosjek 2.5 ili preko 1.5 i povjerenstvo ga jednostavno ocieni sa »dovoljan«, a nedovoljan, ako mu je prosjek 1.5 i manje.

Kandidat, koji bude odbijen od izpita, mora izpit u cielosti ponoviti u roku, propisanom ovom naredbom (§§ 3. i 4.).

Izvorni primjerak svjedočbe predaje se kandidatu, jedan priepis zadržava povjerenstvo za svoju pismohranu, a tri priepisa dostavlja Ministarstvu narodnog gospodarstva za osobnik i za drugu službenu upotrebu. Slog svjedočbe o stručnom izpitu glasi:

## SVJEDOČBA

Izpitno povjerenstvo za državne stručne izpite u Ministarstvu narodnog gospodarstva izpitalo je danas po propisima naredbe za polaganje državnih stručnih izpita u rudarskoj struci, a na temelju § 14. Zakona o činovnicima od 31. ožujka 1931. činovničkog vježbenika

gosp. ....................................................

rođenog dne .................................... 19........

u ....................................., kotar ....................

država .................................... pa je zaključilo, da je imenovani položio državni stručni izpit s ocjenom

......................................

Kao potvrda za to izdaje mu se ova svjedočba.

.............................. dne ............................ 194......

Članovi povjerenstva:

Predsjednik
izpitnog povjerenstva:

§ 22.

Ova naredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama,* i toga dana prestaju vriediti protivni propisi.

Zagreb, 10. ožujka 1943.

Ministar narodnog gospodarstva:

*Dr. Josip Balen,* v. r.

(Broj: 648-D. V.-1943)

---

* Narodne novine od 17. ožujka 1943. broj 63.

# Upute za izmjenu izkaznica za vožnju uz 50% popusta na hrvatskim državnim željeznicama

Savezno s oglasom Ravnateljstva državnih željeznica Zagreb, obljavljenim u Narodnim novinama broj 46-1943 od 25. veljače 1943., ovim se daju svim zanimanim osobama, oblastima i uredima upute o načinu izmjene starih izkaznica za pogodovnu vožnju na hrvatskim državnim željeznicama s izkaznicama novoga izdanja.

Niže navedene upute vriede za sve zanimane, kojima se prema ovim uputama izkaznice izdaju u Ravnateljstvu državnih željeznica Zagreb.

Za pogodovnu vožnju uz 50% popusta na hrvatskim državnim željeznicama vriedit će od sada samo dvie vrsti izkaznica i to izkaznice crvene boje za one osobe, koje imaju pravo na neograničeni broj putovanja uz 50% popusta godišnje, i izkaznice smeđe boje za osobe, koje imaju pravo na 12 putovanja uz 50% popusta godišnje.

Zamjenu starih izkaznica s novima, kao i izdavanje novih izkaznica za osobe, koje iz bilo kojih razloga nemaju nikakovu izkaznicu za pogodovnu vožnju vršit će Ravnateljstvo državnih željeznica Zagreb odnosno Sarajevo i to:

1. Ravnateljstvo državnih željeznica Zagreb mienjat će odnosno izdavati nove izkaznice za vožnju uz 50% popusta na državnim željeznicama osobama, kojima se izkaznice izdaju temeljem traženja oblasti i ureda sa sjedištem na području velike župe: Zagorje, Prigorje, Gora, Vuka, Bilogora, Pokupje, Livac i Zapolje, Baranja, Modruš, Vinodol i Podgorje, Bribir i Sidraga, Gacka i Lika i Cetina.

2. Ravnateljstvo državnih željeznica Sarajevo mienjat će odnosno izdavati nove izkaznice za pogodovnu vožnju uz 50% popusta na državnim željeznicama osobama, kojima se izkaznice izdaju temeljem traženja oblasti i ureda sa sjedištem na području velikih župa: Posavje, Sana i Luka, Usora i Soli, Krbava i Psat, Pliva i Rama, Lašva i Glaž, Vrhbosna, Hum i Dubrava.

Izkaznice će se izdavati samo na temelju izkaza izrađenih prema priloženom uzorku.

Ove popise dostavljat će:

1. za djelatne državne službenike građanskog reda i članove njihovih obitelji uredi odnosno oblasti kod kojih služe;

2. za djelatne službenike i dočastnike oružanih snaga Nezavisne Države Hrvatske i članove njihovih obitelji nadležne bojne odnosno bitnice i jata, a za častnike i dočastnike Poglavnikovog tjelesnog sdruga Zapovjedničtvo toga sdruga;

3. za djelatne službenike rizničke straže i članove njihovih obitelji nadležna povjereničtva rizničke straže;

4. za djelatne oružnike, častnike i dočastnike hrvatskog oružničtva i članove njihove obitelji nadležna krilna zapovjedničtva;

5. za svećenike priznatih vjeroizpoviesti nadležne biskupije, Ullema Medžlis odnosno eparhije;

6. za redovnike, redovnice, novake i novakinje rimokatoličke vjeroizpoviesti nadležne vrhovne ili provincialne uprave dotičnog reda u zemlji, odnosno ako se te uprave ne nalaze na području Nezavisne Države Hrvatske, važniji samostani ili redovničke kuće dotičnog reda na području Nezavisne Države Hrvatske;

7. za umirovljenike državnih oblasti i članove njihovih obitelji riznička upraviteljstva odnosno uredi i oblasti, koji im likvidiraju mirovinska beriva;

8. kotarske oblasti za djelatne obćinske bilježnike i blagajnike, djelatne učitelje pučkih škola, ratne ozlieđenike i ostale žrtve rata i članove obitelji tih osoba.

Kako posao izmjene svih izkaznica predstavlja obzirom na veliki broj ovlaštenika ogroman posao, to se ne će moći sve izkaznice izmjenjivati odjednom, nego će pojedina ministarstva i grupe ovlaštenika biti posebno pozivani, da dostave popise za izmjenu izkaznica svojih službenika i članova njihovih obitelji.

U tom pozivu bit će označen rok do kojega se imaju dostaviti popisi za izmjenu izkaznica pa se umoljavaju zanimane oblasti i pojedinci, da se strogo pridržavaju toga roka, jer će se popisi, koji stignu iza naznačenog roka, rješavati tek kada budu izmjenjene izkaznice svih ostalih osoba.

Osobe, koje imaju pravo na pogodovnu vožnju, a nisu do sada imale izkaznicu za pogodovnu vožnju ili su im izkaznice na bilo koji način nestale, mogu zatražiti te izkaznice i bez posebnog poziva.

Da bi svi zanimani mogli izpravno postupati kod sastavljanja popisa za izdavanje i izmjenu izkaznica za pogodovnu vožnju, dajemo pregled o pravu pojedinih osoba na pogodnosti u vožnji na hrvatskim državnim željeznicama.

1. Pravo na popust od 50% od redovite tarifalne ciene za neograničeni broj putovanja godišnje imaju: Djelatni činovnici, činovnički vježbenici, dočinovnici i podvornici državnih oblasti, kojima se beriva izplaćuju na teret proračuna Nezavisne Države Hrvatske, djelatni častnici i dočastnici oružanih snaga Nezavisne Države Hrvatske i hrvatskog oružničtva, djelatni oružnici, djelatni svećenici priznatih vjeroizpoviesti, koji vrše javnu svećeničku dužnost, redovnici i redovnice rimokatoličkih redova, koji se kao takovi smatraju prema propisima vjerske organizacije, kojoj pripadaju, a dotični se samostan nalazi na području Nezavisne Države Hrvatske, i ratni ozljeđenici, kojima je priznato pravo državne zaštite po zakonskoj odredbi o ratnim ozljeđenicima i ostalim žrtvama rata.

2. Pravo na popust od 50% od redovite tarifalne ciene za 12 putovanja godišnje na hrvatskim državnim željeznicama imaju:

Djelatni ugovorni službenici i činovnici državnih oblasti, pokusni oružnici, pokusni stražari i pokusnici rizničke straže, umirovljeni državni službenici (građankog reda i oružanih snaga), kojima se beriva odnosno mirovine izplaćuju na teret proračuna Nezavisne Države Hrvatske, radnici i ostalo pomoćno osoblje državnih oblasti, članovi obitelji gore navedenih djelatnih i umirovljenih državnih službenika i svećenika priznatih vjeroizpoviesti i živih i mrtvih ratnih ozljeđenika i umrlih, poginulih i nestalih ratnika, kojima je priznato pravo državne zaštite po zakonskoj odredbi o ratnim ozljeđenicima i ostalim žrtvama rata, te novaci, novakinje i klerici rimokatoličkih redova, koji se takovima smatraju prema propisima reda, kojem pripadaju.

Pod članovima obitelji, koji imaju pravo na pogodovnu vožnju, razumievaju se zakonita žena, zakonita i pozakonjena djeca i pastorčad, a kod ratnih ozljeđenika odnosno palih, umrlih ili nestalih ratnika i braća i sestre, ako im je priznato pravo državne zaštite po zakonskoj odredbi o ratnim ozljeđenicima i ostalim žrtvama rata.

Članovi obitelji imaju pravo na pogodovnu vožnju samo ako sa starješinom obitelji, po kojemu imaju pravo na tu pogodnost, žive u zajedničkom kućanstvu. Smatra se da postoji obiteljska zajednica i onda kada obitelj ili koji njezin član iz opravdanih razloga (školovanja, nauk i sl.) i ne žive u istom mjestu sa starješinom obitelji. Supruge. koje imaju bilo kakovu trgovinu ili radnju odnosno dozvolu za bilo kakav tečevinski posao, koji se izdaje u smislu propisa zakona o radnjama odnosno trgovačkog zakona, nemaju pravo na pogodovnu vožnju, kao ni njihova djeca.

Mužka djeca imaju pravo na ovu pogodnost do navršene 21. godine života, a ako redovito polaze školu do navršene 26. godine života. Ženska djeca imaju pravo na ovu pogodnost do udaje. Obudovjele ili razstavljene kćeri, koje nakon prestanka braka žive opet sa roditeljima, nemaju više pravo na tu pogodnost.

Djeca odnosno braća i sestre ratnih ozljeđenika i umrlih, nestalih ili palih ratnika imaju pravo na pogodnosti samo do 16. godine života, a ako je na redovitom školovanju do navršene 23. godine života.

Djeca, koja ne žive u zajedničkom kućanstvu sa roditeljima ili koja imaju samostalnih prihoda od 1000.— ili više Kuna mjesečno, nemaju pravo na nikakove pogodnosti u vožnji.

Djeca službenica, koje radi trajne nesposobnosti muža za prirad ili nakon smrti muža ili nakon razvedenog braka odnosno za vrieme brakorazvodne parnice, iz- državaju tu djecu, imaju pravo na one pogodnosti, ako su rođena u zakonitom braku.

Za izdavanje izkaznica treba sastavljati uviek posebno* za takove osobe, koje imaju pravo na izkaznicu na neograničen broj putovanja godišnje, a posebno za osobe, koje imaju pravo na izkaznicu za 12 putovanja godišnje.

Za izdavanje izkaznica za pogodovnu vožnju treba takovima priložiti za svaku osobu jednu novu neupotriebljenu do tada sliku (poprsje) veličine 6×9 cm, koja ne smije biti starija od jedne godine. Izkazima, kojima se traže izkaznice za ratne ozljeđenike i članove njihovih obitelji, treba priložiti ovjereni priepis odluke višeg ozljeđeničkog suda Glavnog ravnateljstva za udružbu odnosno bivšeg Ministarstva socialne politike, kojom im je priznato pravo državne zaštite, ili odluke rizničkog upraviteljstva, kojom im je priznato pravo na izplatu ozljednine ili pomoći.

Ako se traži izkaznica za osobu, koja je već posjedovala bilo kada i bilo kakovu izkaznicu za pogodovnu vožnju na državnim željeznicama, koju iz bilo kojih razloga ne može povratiti ili koja do dana, kada se traži nova izkaznica, nije predana na poništenje nadležnoj željezničkoj upravi, mora se izkazu za izdavanje nove izkaznice priložiti pismena prijava za poništenje dotične izkaznice. Ova prijava biljeguje se sa 20.— Kuna državnog biljega, a osim toga treba na tu prijavu naliepiti željezničke markice u iznosu od 50.— Kuna za

---

* izkaz (?).

troškove objavljivanja poništenja te izkaznice u Vjestniku Glavnog ravnateljstva za promet. Biljezi i željezničke markice moraju se poništiti pečatom ureda odnosno oblasti, koja dostavlja popis odnosno prijavu. Inače treba za osobu, koja posjeduje staru izkaznicu, tu izkaznicu priložiti izkazu, a u za to predviđenoj rubrici popisa naznačiti broj te izkaznice. Kad se traži izkaznica za osobu, koja do tada nije posjedovala nikakovu izkaznicu za pogodovnu vožnju na državnim željeznicama, mora se u za to predviđenoj rubrici popisa navesti »izkaznicu traži prvi put«.

Za troškove izdavanja novih izkaznica treba na naličju izkaza, kojim se traže nove izkaznice, naliepiti za svaku izkaznicu željezničke markice u iznosu od Kuna 20.—. Ako se traži jednim izkazom toliki broj izkaznica, da nije moguće na naličju naliepiti odgovarajući broj markica, onda treba izkazu priložiti poseban arak papira, na koji se naliepe te markice uz oznaku, da taj prilog pripada izkazu odgovarajućeg broja. Markice se moraju poništiti pečatom dotične oblasti ili ureda, koji izkaz šalje. Izkazi s neponištenim markicama će se vraćati oblastima, koje su ih dostavile, a za možebitni manjak, nastao na putu, odgovara dotična oblast. Ove markice mogu se kupiti na putničkim blagajnama svih željezničkih postaja. Gotov se novac ne smije slati, jer će takovi izkazi biti vraćeni, kao i oni, kojima će biti priložene uplate putem čekovnog računa.

Izkazi moraju imati pečat oblasti. koja ih šalje i tekući broj, i nije potreban nikakav popratni dopis. Izkazima ne treba prilagati nikakove suvišne priloge, jer to samo otežava pregled i smeta brzom odpremanju traženih izkaznica.

Oblasti odnosno uredi, koji su ovlašteni za dostavljanje izkaza za izdavanje izkaznica, moraju voditi imenu i brojčanu očevidnost (evidenciju) o izdatim željezničkim izkaznicama. Gotove izkaznice dostavljat će se tim oblastima odnosno uredima preporučenom poštom, a na području Zagreba dostavljačem. Oblasti i uredi u Zagrebu moraju na izkazu označiti točnu ulicu i broj svojega sjedišta, kako bi se omogućila što brža dostava izkaznica.

Oblasti i uredi, koji su tražili izdavanje izkaznica, dužni su, kad im se izkaznice vrate, prije nego iste uruče vlastnicima, uvesti u brojčanu i imenu očevidnost ime, prezime, zvanje i broj dotične izkaznice. Prilikom traženja izkaznice dužne su se dotične oblasti uvjeriti, da li dotični službenik, umirovljenik ili član obitelji već ima željezničku izkaznicu ili je traži prvi put i to navesti u određenoj rubrici popisa.

Kad se službenik, koji je premješten u dotičnu oblast ili ured, javi na dužnost mora se u tu očevidnost unieti sve podatke o izkaznicama za pogodovnu vožnju, kako za njega tako i za članove njegove obitelji. Nadzorni organi Glavnog ravnateljstva za promet odnosno Ravnateljstva državnih željeznica pregledat će kod svake državne oblasti odnosno ureda, da li se te očevidnosti uredno vode.

Upozoravaju se sve zanimane oblasti i uredi, da se kod traženja izkaznica za pogodovnu vožnju na hrvatskim državiim željeznicama u svemu pridržavaju gornjih uputa, kako ne bi dolazilo do nepotrebnog vraćanja popisa i dopisivanja što samo otežava i usporuje posao, a zanimani kraj toga štete.

Posebno se upozorava, da nitko ne može osobno podići izkaznicu u Ravnateljstvu državnih željeznica, jer

je to strogo zabranjeno, pa da se zanimani ne upućuju na požurivanje, jer će sve molbe biti rješavane onim redom kako budu stizavale, a nepotrebnim traženjem se gubi vrieme, što ide na teret samim zanimanim osobama, koje izkaznice traže.*

Zagreb, dne 15. ožujka 1943.

Upravitenlj:
**Brodarić, v. r.**

---

Broj . . . . .
Dne . . . . . . . . .

## IZKAZ

**za traženje željezničkih izkaznica za neograničen broj putovanja godišnje uz 50% popusta**

| Tekući broj | Ime i prezime | Zvanje i čin | Kolski razred | a) Traži prvi put želj. izkaznicu<br>b) Prileži stara želj. izkaznica<br>c) Stara želj. izkaznica nestala, ukradena, izgubljena i t. d. |
|---|---|---|---|---|
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| | | | | |
| | | | | |

Da su podatci od tekućeg br. . . . . do . . . . . . točni i uzpoređeni sa službenim očevidnostima potvrđuje pod vlastitom odgovornošću

M. P. . . . . . . . . . . .
(Podpis glavara oblasti)

* Narodne novine od 18. ožujka 1943. broj 64.

## Upute za izdavanje

1. U rubriku 2. upisuje se ime i prezime osobe, za koju se traži izkaznica. Za svaku izkaznicu mora se upotriebiti posebna rubrika.

2. U rubriku 3. upisuje se zvanje osobe, za koju se traži izkaznica, u smislu zakona o činovnicima i činovni razred, za pripadnike oružanih snaga, oružničtva i redarstva čin, a za svećenike zvanje, koje im prema propisima te crkvene organizacije pripada, za ratne ozljeđenike čin u vojsci odnosno oružnim snagama.

3. u rubriku 4. upisuje se pravo na kolski razred u smislu objave u Narodnim novinama br. 46-43.

4. Rubrika 5. izpunjava se kako sliedi:

Ako se izkaznica traži za osobu, koja do tada nije posjedovala izkaznicu za pogodovnu vožnju, upisuje se: »Traži prvi put izkaznicu«. Ako se traži izmjena izkaznice za osobu, koja je već posjedovala željezn. izkaznicu, upisuje se broj stare izkaznice i stara se izkaznica priloži izkazu. Ako se traži izkaznica za osobu, koja je već posjedovala izkaznicu, ali ju iz bilo kojeg razloga ne može povratiti, upisuje se: »Priležı prijava za poništenje«, a prijava se prilaže izkazu. Ako je ta prijava već prije podnesena, upisuje se: »Prijava podnesena dne : : :« Ako je stara izkaznica, iz bilo kakvog razloga vraćena željezničkoj upravi ili oduzeta po željezničkim oblastima ili djelatnicima, upisuje se: »Stara izkaznica vraćena (oduzeta) dne« i naznači se koja je oblast ili ured staru izkaznicu dostavio željezničkoj upravi.

Broj . . . . .
Dne . . . . . . . . . .

## IZKAZ

### za traženje željezničkih izkaznica za 12 putovanja godišnje uz 50% popusta

| Redni broj | Ime i prezime osobe, za koju se traži izkaznica | a) Zvanje i čin<br>b) Ugovor traje do | a) Ime glave obitelji<br>b) Obiteljski odnos | Dan, mjesec i god. rođenja djece | Kolski razred | a) Prvi put traži želj. izkaznicu<br>b) Prileži stara želj. izkaznica<br>c) Prileži prijava za izgubljenu, ukradenu, nestalu želj. izkaznicu |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 |
| | | a)<br>b) | a) 666<br>b) | | | a)<br>b) broj<br>c) |

Da su gornji podatci od rednog broja . . . do . . . točni i uzpoređeni sa službenom očevidnošću, da članovi obitelji žive u zajedničkom kućanstvu sa glavom obitelji, da žene ne obavljaju kakav samostalan posao ili obrt, za koji je potrebna obrtna ili druga kakva oblastna dozvola, da djeca nemaju samostalnog prihoda više od 1.000 Kuna mjesečno, da su mužka djeca, starija od 16 godina, na redovnom školovanju i da ženska djeca nisu udata, razstavljena ili obudovjela potvrđuje pod vlastitom odgovornošću

M. P. . . . . . . . . . .

(Podpis glavara oblasti)

## UPUTE ZA IZPUNJAVANJE

1. U rubriku 2 upisuje se ime i prezime osobe za koju se traži izkaznica. Za svaku traženu izkaznicu mora se upotriebiti posebna rubrika.

2. U rubriku 3a upisuje se zvanje i čin. razred ili čin pripadnika oružanih snaga, oružničtva ili redarstva odnosno svojstvo (nadničar, novak, klerik, ugovorni službenik) djelatnog ili umirovljenog službenika, za kojega se traži izkaznica odnosno za čijeg se člana obitelji traži izkaznica. Rubriku 3b izpunjava se samo za ugovorne službenike i u njoj se mora točno upisati dan, mjesec i godinu do kada traje ugovor o službi.

3. Rubrika 4a izpunjava se samo kad se traži izkaznica za kojeg člana obitelji djelatnog ili umirovljenog službenika, a u rubriku 4b upisuje se odnos dotičnog člana obitelji prema glavi te obitelji (sin, kći, žena). Članovima obitelji smatraju se i roditelji, braća, sestre i nezakonita djeca palog, umrlog ili nestalog ratnika i umrlog ratnog ozljeđenika, kojemu je priznato pravo drž. zaštite po zakonskoj odredbi o ratnim ozljeđenicima i ostalim žrtvama rata.

4. Rubrika 7. izpunjava se kako sliedi:

Ako se izkaznica traži prvi put, izpunjava se rubrika 7a s napomenom: »Prvi put traži izkaznicu«. Ako se traži nova izkaznica za nekoga tko je već do tada imao želj. izkaznicu, popunjava se rubrika 7b s brojem izkaznice, koja se prilaže izkazu. Ako se traži nova izkaznica za nekoga tko je već do tada imao želj. izkaznicu, popunjava se rubrika 7b s brojem izkaznice, koja se prilaže izkazu. Ako se traži nova izkaznica za nekoga tko je izkaznicu izgubio, ili mu je ukradena odnosno nestala, tada se popunjava rubrika 7c s riečima: »Priležì prijava za izgubljenu, ukradenu odnosno nestalu

izkaznicu«, a prijava se priloži izkazu, odnosno »Prijava podnesena dne . . . .« ili »stara izkaznica vraćena dne . . . . .«

5. Izkazu se moraju priložiti slike, koje ne smiju biti starije od godine dana, ne smiju se liepiti na karton i ne smiju imati nikakav pečat. Slike moraju biti poprsja veličine 6×9 cm. Na naličju slike mora se izpisati ime i prezime dotične osobe i to se mora potvrditi pečatom oblasti, koja dostavlja izkaz.

6. Za troškove izdavanja izkaznica mora se na izkaz naliepiti želj. markica od 20 Kuna za svaku pojedinu izkaznicu. Markice se moraju poništiti pečatom oblasti, koja dostavlja izkaz. Markice se nabavljaju na želj. postajama.

7. Za istinitost podataka u izkazu odgovara glavar oblasti, koji ga je podpisao odnosno službenik, koji ga je po njegovom odobrenju podpisao mjesto njega.*

---

* Narodne novine od 18. ožujka 1943. broj 64.

# ZAKONSKA ODREDBA

## o osnivanju »Udruge Poglavnikove tjelesne bojne«, uzajamno-pripomoćne zadruge s o. j.

### I. O tvrdci, sjedištu, svrsi i trajanju zadruge

§ 1.

Osniva se tvrdka pod nazivom »Udruga Poglavnikove tjelesne bojne«, uzajamno pripomoćna zadruga s o. j. sa sjedištem u Zagrebu.

Zadruga je pravna osoba posebničkog prava ovlaštena na poslovanje po propisima ove zakonske odredbe.

§ 2.

Svrha zadruge jest, da uz zajedničko vođenje poslova predviđenih ovom zakonskom odredbom uzajamno unapređuje štednju, navjeru i gospodarenje zadružnih članova, te da im omogućuje uzajamno osiguranje.

Radi ostvarenja te svrhe zadruga će:

1. primati i ukamaćivati štedne uložke zadružnih članova;

2. podjeljivat zadružnim članovima jeftine zajmove;

3. nabavljati za zadružne članove i prodavati im uz primjerenu cienu sve poljodjelske, obrtne i druge za

gopodarenje nuždne proizvode, te posredovati između proizvoditelja i zadružnih članova kod nabave takvih proizvoda;

4. osigurati opremu za slučaj udaje u obitelji zadružnih članova;

5. osigurati ukopne troškove za slučaj smrti zadružnog člana, ako ti troškovi nisu na drugi način osigurani;

6. unapređivati, predstavljati i braniti gospodarstvene probitke zadružnih članova;

7. raditi na sustavnom zadružno-prosvjetnom odgoju zadružnih članova.

§ 3.

Trajanje zadruge ustanovljuje se na neodređeno vrieme.

## II. O članstvu zadruge

§ 4.

Članovi zadruge mogu biti samo:

a) pripadnici Poglavnikove tjelesne bojne, bez obzira jesu li u djelatnom stališu, izvan njega ili u mirovini;

b) udovice pripadnika Poglavnikove tjelesne bojne;

c) sirotčad pripadnika Poglavnikove tjelesne bojne.

Mimo postojećih zakonskih propisa za valjanost samog pristupa u zadrugu na članstvo ovlaštenih malodobnika, kao i za valjanost obveza, koje proizlaze iz zadružnog članstva za malodobne članove zadruge, ne treba odobrenje nadštitničke oblasti.

Na članstvo ovlaštene malodobnike, u njihovu izvršivanju zadružnih dužnosti i vršenju njihovih zadružnih prava, zastupat će mimo zakonitih zastupnika

osobe iz redova zadružnih članova, koje u tu svrhu odredi zadružno ravnateljstvo u sporazumu sa zadružnim nadzornim odborom.

Probitci i dužnosti malodobnih zadružnih članova stoje pod osobitim nadzorom i posebnom zaštitom nadzornog odbora.

§ 5.

Svi pripadnici Poglavnikove tjelesne bojne, navedeni u § 4. slovo a) ove zakonske odredbe, moraju biti članovi zadruge, dok osobe, navedene u § 4. slovo b) i c) ove zakonske odredbe, mogu na njihovu molbu postati zadružni članovi.

§ 6.

Upis u zadrugu provodi se na temelju pismene pristupnice, te uplate propisane upisnine i određenog zadružnog udjela.

Čim ravnateljstvo zadruge utvrdi, da je pismena pristupnica predana, te da je u cielosti uplaćena propisana upisnina i određeni zadružni udjel postaju osobe, navedene u § 4. slovo a) ove zakonske odredbe, zadružnim članovima, a osobe, navedene u § 4. slovo b) i c), postaju zadružni članovi, kad zadružno ravnateljstvo još i zaključi njihov primitak u zadrugu.

Ravnateljstvo je dužno voditi točan imenik zadružnih članova i u njemu provoditi sve promjene, nu taj imenik zadružnih članova ne treba dostavljati nadležnom trgovačkom sudu, a niti prijavljivati promjene, koje u njemu usliede tiekom poslovne godine.

§ 7.

Upisnina iznosi Kn 10.—, a zadružni udio Kn 500.—, te se uplaćuje na zadružnoj blagajni prigodom predaje pismene pristupnice.

Svaki zadružni član mora upisati i uplatiti najmanje jedan zadružni udio.

U slučaju, da zadružni član, naveden u § 4. slovo a) ove zakonske odredbe, ovoj svojoj propisanoj zadružnoj dužnosti ne udovolji, imade njegovo nadležno zapovjedničtvo na prijavu ravnateljstva zadruge odpadajući iznos od njegovih beriva sustegnuti i doznačiti zadruzi.

§ 8.

Svaki zadružni član može upisati i uplatiti i neograničeni broj zadružnih udjela. U ovom slučaju može ravnateljstvo zadruge iz opravdanih razloga dozvoliti obročnu odplatu upisanih zadružnih dielova, te propisati način i uvjete odplate.

Zadružni član, koji se obveže uplatiti više zadružnih udjela, a u danom ih roku i uz dane uvjete ne uplati, gubi pravo na povratak svih iznosa, uplaćenih na račun upisanih zadružnih udjela, osim ako mu ravnateljstvo zadruge na obrazloženu molbu ne dozvoli produženje odplatnog roka. Produženje odplatnog roka mora nemarnom članu biti uvjetovno naplatom globe od Kn 50.— za svaki mjesec zakašnjenja.

§ 9.

Na zadružne udjele zadruge ne plaća nikakve kamate.

§ 10.

Zadružni udjeli ne mogu se ni u kojem slučaju, a ni s kojeg pravnog naslova uzimati pod ovrhu.

§ 11.

Zadružni član ne smije ni pojedine, ni sve svoje zadružne udjele i s njima skopčana prava zadružnog članstva prenieti na koga drugoga.

Takav prienos može na opravdanu molbu zadružnog člana uz izričitu pismenu dozvolu ravnateljstva usliediti samo na kojega zadružnog člana,navedenog u § 4. slovo a) ove zakonske odredbe.

§ 12.

Nepodpuno uplaćeni zadružni udjeli i naplaćene globe idu u korist zadruge.

§ 13.

Svakom zadružnom članu pripada pravo::

a) služiti se svim pogodnostima, koje zadruga u izvršivanju svoje svrhe. predviđene u § 2. ove zakonske odredbe, pruža;

b) upravljati ravnateljstvu zadruge priedloge, koristne za rad zadruge;

c) upravljati nadzornom odboru zadruge prigovore u pogledu rada zadruge.

Posebna prava i koristi zadružnih članova, koji prema § 8. ove zakonske odredbe uplate više zadružnih udjela, bit će određeni propisnikom o poslovanju zadruge i upravi zadružnom imovinom.

§ 14.

Svaki zadružni član dužan je:

a) podpisati pristupnicu i pravodobno uplatiti propisanu upisninu i određeni zadružni udjel;

b) jamčiti za obveze zadruge dvostrukim iznosom upisanih dielova, bez obzira jesu li upisani udjeli uplaćeni u cielosti ili samo djelomično, ukoliko ti zadružni udjeli nisu proglašeni propalima u korist zadruge;

c) plaćati redovito i pravodobno članarinu, koju ravnateljstvo odredi;

d) uredno udovoljavati svim svojim obvezama prema zadruzi;

e) čuvati i braniti probitke zadruge;

f) smjesta izviestiti ravnateljstvo zadruge o svim vlastitim osobnim i tvarnim promjenama, koje utječu na članstvo u zadruzi, te smjesta izviestiti ravnateljstvo zadruge o svakoj promjeni svoga prebivališta i stana.

§ 15.

Članstvo u zadruzi prestaje:

a) smrću zadružnog člana;

b) izključenjem zadružnog člana iz zadruge (§ 18);

c) izstupom zadružnog člana iz zadruge (§ 19.);

d) preudajom odnosno gubitkom prava na mirovinu zadružnih članova iz § 4. slovo b);

e) kod zadružnih članova iz § 4. slovo c) kad postanu punoljetni, kad izgube pravo na mirovinu, kad nastupi razlog izključenja, kad se malodobno žensko sirotče pripadnika Poglavnikove tjelesne bojne uda;

f) kad zadružni član padne pod stečaj.

§ 16.

Ukoliko ovom zakonskom odredbom nije inače što određeno, zadružno članstvo prestaje onoga dana, kada je nastao razlog, radi kojega se u smislu propisa predhodnoga paragrafa gubi zadružno članstvo.

§ 17.

Kada članstvo prestaje smrću zadružnog člana, mogu njegovi nasljednici, ukoliko prema propisu § 4. slovo b) i c) ove zakonske odredbe postoje uvjeti za njihov primitak u članstvo zadruge, u roku od 30 dana nakon dana smrti zadružnoga člana prijaviti svoj pristup u zadrugu.

Ako ih ravnateljstvo zadruge primi za članove zadruge, tada stupaju na mjesto preminuloga člana, ali svaki nasljednik mora platiti upisninu i nadoplatiti na pripali mu dio zadružnog udjela pokojnog zadružnog člana toliko, da svaki nasljednik kao zadružni član imade podpuno uplaćeni zadružni udjel od Kn 500.— prema propisima § 6. stavka 1. i § 7. stavka 1. ove zakonske odredbe.

Ako nasljednici preminuloga zadružnog člana ne prijave svoj pristup u zadrugu ili kad ravnateljstvo zadruge njihov primitak u zadrugu u smislu 2 stavke § 6. odbije, tada se nasljednicima preminulog zadružnog člana izplaćuje iznos, koji ostane nakon što se s naslova pokrića upravnih troškova od imenitog iznosa zadružnog udjela odnosno zadružnih udjela odbije 10%, te nakon što se odbije iznos možebitno postojećeg duga preminulog zadružnog člana zadruzi.

Ako zadružni član premine bez nasljednika, tada njegov zadružni udjel odnosno zadružni udjeli kao ošastni pripadaju zadruzi.

§ 18.

Ravnateljstvo zadruge može zadružnog člana izključiti iz zadruge, ako pripadnik Poglavnikove tjelesne bojne izvan djelatnog stališa ili u stališu umirovljenika, te zadružni član iz § 4. slovo b) i c) ove zakonske odredbe, unatoč opomeni ne izvršuje sve svoje obveze i dužnosti prema zadruzi, ili ako radi protiv ugleda i probitaka zadruge, ili se iz drugih razloga pokaže nedostojnim članstva u zadruzi.

Ako je pripadnik Poglavnikove tjelesne bojne djelatnog stališa izključen iz Poglavnikove tjelesne bojne, tada ga ravnateljstvo zadruge mora izključiti, i to je jedini razlog izključenja tih zadružnih članova.

Kada ravnateljstvo zadruge zaključi izključenje zadružnog člana, mora ga o tom smjesta pismeno obaviestiti uz navod razloga izključenja. Obaviest o izključenju ima se poslati izključenom članu preporučenim dopisom uz povratnicu.

Izključeni član ima pravo u roku od 30 dana nakon dana primitka obaviesti o izključenju podnieti pritužbu nadzornom odboru zadruge.

U rok za podnašanje pritužbe ne računa se povratnicom utvrđeni dan primitka obaviesti o izključenju.

Rješenje, kojim nadzorni odbor zadruge rieši pritužbu izključenog zadružnog člana, konačno je.

U slučaju izključenja prestaje izključenom članstvo zadruge danom iza izminuća roka za podnošenje pri-

tužbe, ako pritužba nije podnesena, a ako jest, onda danom rješenja, kojim nadzorni odbor zadruge odbacuje pritužbu izključenog zadružnog člana.

§ 19.

Izstupiti iz zadruge mogu zadružni članovi iz § 4. slovo b) i c) ove zakonske odredbe.

§ 20.

Zadružnim članovima, koji su izključeni ili koji su izstupili, izplaćuje se iznos, koji ostane nakon što se s naslova pokrića upravnih troškova od imenitog iznosa zadružnog udjela odnosno zadružnih udjela odbije 20%, te nakon što si zadruga ustegne iznos možebitno postojećeg duga izključenog odnosno izstupilog zadružnog člana.

## III. O organima zadruge

§ 21.

Organi zadruge jesu dvovrstni: redoviti i pomoćni.
Redoviti organi zadruge jesu ravnateljstvo i nadzorni odbor zadruge.
Pomoćni organ je skup zadrugara.

§ 22.

Ravnateljstvo zadruge sastoji se od pet članova zadruge, koji moraju biti pismeni i takvi, da mogu neograničeno razpolagati svojom imovinom. Svi članovi ravnateljstva zadruge moraju imati svoje prebivalište u sjedištu zadruge.

Članove ravnateljstva zadruge imenuje Poglavnik na tri godine.

Najstariji po činu između imenovanih članova ravnateljstva zadruge je predsjednik ravnateljstva, a njegov zamjenik je onaj od imenovanih, koji po činu odmah sliedi iza predsjednika.

§ 23.

Članovima ravnateljstva postavlja Poglavnik pet zamjenika, za koje vriede isti uvjeti, kao i za članove ravnateljstva (§ 22.).

Zamjenici stupaju u ravnateljstvo zadruge na izpražnjena mjesta članova ravnateljstva zadruge po onom redu, kako su lmenovani.

Kad se izprazni mjesto kojeg člana ravnateljstva zadruge, ima predsjednik u roku od 8 dana nakon dana izpražnjenja pismeno pozvati zamjenika, koji dolazi u ravnateljstvo zadruge na izpražnjeno mjesto člana ravnateljstva zadruge.

§ 24.

Sastav ravnateljstva i svaku promjenu u sastavu ravnateljstva ima ravnateljstvo zadruge prijaviti nadležnom Trgovačkom sudu u Zagrebu u roku od 30 dana radi upisa u trgovački upisnik za družtvovne tvrdke.

Prijavi treba priložiti od nadležnog suda ovjerovljeni priepis izvornika o imenovanju, te uredno ovjerovljeni podpis članova ravnateljstva.

§ 25.

Zadrugu pravovaljano i obvezatno podpisuju izpod napisanog, tiskanog ili odtisnutog naziva tvrdke za-

družni predsjednik odnosno njegov zamjenik zajedno s jednim članom zadružnog ravnateljstva.

Zadrugu može zajedno sa zadružnim predsjednikom odnosno njegovim zamjenikom podpisivati i ona osoba, koju na to ravnateljstvo u suglasnosti s nadzornim odborom zadruge izričito pismeno ovlasti. Ovako na podpis zadruge izvan reda članova zadružnog ravnateljstva ovlaštena osoba mora uz svoj podpis uviek kraticom jasno označiti, da podpisuje po ovlasti. Osobu izvan ravnateljstva zadruge, koja je ovlaštena na supodpis zadruge, mora ravnateljstvo zadruge pri podjeli ovlasti prijaviti Trgovačkom sudu u Zagrebu, te podjedno podnieti njezin uredno ovjerovljeni podpis.

§ 26.

Za zastupanje zadruge pred sudovima i oblastima, te prema trećim osobama vriede propisi predhodnog paragrafa o podpisivanju zadruge.

Ako se radi o poslu, u kojem je jedan član ravnateljstva zadruge zaniman ili osobno ili kao zastupnik treće osobe, ne može u tom poslu zastupati zadrugu.

Za valjanost dostava, koje se tiču zadruge, dostatno je, da budu učinjene u poslovnici zadruge kojem članu ravnateljstva.

§ 27.

Pod osobnom i stališkom odgovornošću dužni su članovi ravnateljstva zadruge:

1. brižljivo i savjestno upravljati svima poslovima zadruge;

2. odlučivati na temelju bezdvojbeno utvrđenog činjeničkog stanja o primanju u članstvo zadruge i o prestanku članstva u zadruzi;

3. voditi i čuvati imenik zadrugara i sve izprave, koje se odnose na upis u zadružno članstvo;
4. postavljati i odpuštati namještenike zadruge, nadzirati njihov rad, te određivati način i uvjete rada;
5. brinuti se, da svi članovi zadruge vrše sve svoje obveze i dužnosti prema zadruzi;
6. brinuti se, da svima pravima zadružnih članova bude u granicama zadružne svrhe i zadružnih mogućnosti udovoljeno;
7. određivati kamatnu stopu na uloge i zajmove;
8. uvažavati opravdane priedloge zadružnih članova, koji su koristni za rad zadruge, a isto tako izvršiti opravdane primjetbe zadružnog nadzornog odbora u pogledu rada zadruge.

Član zadružnog ravnateljstva, koji činom ili propustom sviestno povriedi svoje dužnosti člana ravnateljstva zadruge ili ih grubom nepažnjom povriedi, pa time nanese zadruzi štetu, odgovoran je za naknadu štete.

§ 28.

Članovi ravnateljstva zadruge imaju svoje dužnosti vršiti osobno.

Ravnateljstvo zadruge donosi svoje zaključke na sjednicama većinom glasova. Prva sjednica ravnateljstva zadruge ima se održati u roku od 8 dana nakon imenovanja članova ravnateljstva zadruge, a daljnje se sjednice imaju održvati barem dva puta mjesečno.

Predsjednik ravnateljstva ili, kada je ovaj zapriečen, njegov zamjenik, saziva sjednice ravnateljstva zadruge.

Sjednicama ravnateljstva zadruge dužni su prisustvovati svi članovi ravnateljstva, ukoliko pojedini član nije opravdano spriečen.

Predsjednika nadzornog odbora zadruge imade se izviestiti o svakoj sjednici ravnateljstva zadruge, koja se ima održati, te je predsjednik nadzornog odbora, ili član nadzornog odbora, kojega predsjednik nadzornog odbora u tu svrhu odredi, vlastan prisustvovati sjednici ravnateljstva zadruge, ali ne sudjeluje u odlučivanju, već imade samo savjetni glas.

§ 29.

Zaključci ravnateljstva upisuju se u knjigu sjedničkih zapisnika, koju vodi jedan član ravnateljstva zadruge, kojeg predsjednik odredi za stalno vođenje knjige zapisnika.

Svaki zapisnik podpisuju svi prisutni članovi ravnateljstva zadruge.

§ 30.

Nadzorni odbor zadruge sastoji se od tri člana zadruge, koje na tri godine imenuje Poglavnik. Svi članovi nadzornog odbora zadruge moraju imati prebivalište u sjedištu zadruge, te moraju izpunjavati uvjete iz § 22. ove zakonske odredbe, koji su određeni za članove ravnateljstva. Najstariji po činu između imenovanih je predsjednik nadzornog odbora, a njegov zamjenik je onaj od imenovanih, koji po činu sliedi odmah iza predsjednika.

Članovima nadzornog odbora zadruge postavlja Poglavnik i tri zamjenika, koji stupaju na izpražnjena mjesta na način, koji je predviđen u § 23. ove zakonske odredbe za zamjenike članova ravnateljstva zadruge.

§ 31.

Pod osobnom i striškom odgovornošću dužni su članovi nadzornog odbora zadruge:

1. nadzirati cjelokupan rad ravnateljstva zadruge i cjelokupno poslovanje zadruge;
2. redovito, a najmanje jedanput mjesečno, vršiti pregled blagajne i cjelokupnog poslovanja;
3. upozoravati ravnateljstvo zadruge na možebitne propuste i neurednosti, a ako se radi o većim neurednostima, koje predstavljaju opasnost za zadrugu i njezinu imovinu, dužan je nadzorni odbor zadruge odmah podnieti prijavu Poglavniku;
4. preizpitati godišnje zaključne račune zadruge i donieti zaključak o njima, te o tomu na skupu izviestiti zadružne članove;
5. nepristrano rješavati pritužbe i prigovore zadružnih članova.

§ 32.

Sjednice nadzornog odbora zadruge saziva predsjednik nadzornog odbora prema potrebi, ali najmanje jedanput svakog mjeseca.

O sjednicama nadzornog odbora zadruge treba voditi zapisnik, kojega vodi onaj član nadzornog odbora zadruge, kojega predsjednik nadzornog odbora odredi.

Za valjanost zaključaka nadzornog odbora zadruge treba jednoglasnost i prisutnost svih članova nadzornog odbora.

§ 33.

Kada se radi o zaključivanju glede pitanja upotrebe poslovnoga viška, glede popune prometne glavnice, glede zaduženja zadruge, glede donošenja propisnika o poslovanju zadruge i o upravi zadružnom imovinom, glede donošenja poslovnika za vođenje posebnih grana zadružnog poslovanja, sastat će se ravnateljstvo i nad-

zorni odbor zadruge na zajedničku sjednicu, te će o tim pitanjima valjano odlučivati većinom glasova.

§ 34.

Članovi ravnateljstva i nadzornog odbora zadruge za svoj rad ne primaju nikakve nagrade.

Članovi ravnateljstva i nadzornog odbora zadruge ne mogu biti namještenici zadruge.

§ 35.

Svi zaključci, rješenja i odluke ravnateljstva i nadzornog odbora zadruge pravovaljano se proglašuju zadrugarima izlaganjem na oglasnoj ploči u zadružnim prostorijama. Međutim prema razsudi ravnateljstva i nadzornog odbora zadruge. te ukazanoj shodnosti može oglašivanje usliediti u dnevnicima i inim povremenim tiskopisima.

§ 36.

Članstvo u ravnateljstvu i nadzornom odboru zadruge prestaje:

1. razrješenjem po odredbi Poglavnika,
2. kada član ravnateljstva odnosno nadzornog odbora zadruge bude premješten iz sjedišta zadruge.

Ovo isto vriedi i za zamjenike članova ravnateljstva i nadzornog odbora zadruge.

§ 37.

Jedanput godišnje imade ravnateljstvo sazvati skup zadružnih članova, kojima se imade podnieti izcrpljivo izvješće ravnateljstva i nadzornog odbora zadruge o cjelokupnom poslovanju zadruge.

Dan saziva skupa zadružnih članova ima se udesiti s obzirom na propis zadnje stavke § 41.

Ravnateljstvo zadruge može i inače, kad se za to pokaže stvarna potreba, sazvati skup zadružnih članova.

Na skupu može svaki zadružni član stavljati priedloge u pogledu rada zadruge.

## IV. O početku poslovanja zadruge, o zadružnim sredstvima, o poslovanju i prestanku zadruge

§ 38.

Zadruga počinje poslovati odmah nakon što se iza proglašenja ove zakonske odredbe i Poglavnikova imenovanja ravnateljstvo i nadzorni odbor zadruge konstituiraju i zadruga bude upisana u trgovački upisnik za družtvene tvrdke Trgovačkoga suda u Zagrebu.

Prva poslovna godina završuje danom 31. prosinca 1943.

Inače poslovna godina počinje 1. siečnja, a svršava se 31. prosinca svake godine.

§ 39.

Prometna poslovna sredstva zadruge jesu:

a) upisnine; b) članarine; c) zadružni udjeli; d) zadružni udjeli, koji su samo djelomično uplaćeni i uslied toga proglašeni propalima u korist zadruge; e) uplaćene globe; f) prihodi od poslovanja zadruge; g) prihodi od nepokretne i pokretne zadružne imovine; h) darovi i ostale koristi namienjene zadruzi.

§ 40.

O poslovanju vodi zadruga sve potrebite knjige po pravilima urednog knjigovodstva.

§ 41.

Na dan 31. prosinca svake kalendarske godine, kao na zadnji dan poslovne godine zadruge imadu se prema propisima zakona i priznatim načelima urednog računovodstva sastaviti izcrpljivi i pregledni godišnji zaključni računi zadruge, tako da se iz njih može jasno vidjeti tok poslovanja i gospodarstveno stanje zadruge.

Godišnji zaključni računi zadruge imaju sadržavati:

a) imovnik (inventar), dakle točan popis svih imovnih sastavnih dielova uz točnu naznaku vriednosti, nadalje popis tražbina i dugova zadruge i konačno iznos gotova novca, te točan popis vrjednota;

b) godišnju bilancu, koja pokazuje točan razmjer među imovnim (aktivnim) i dugovnim (pasivnim) stanjem zadruge;

c) račun dobitka i gubitka.

Godišnje zaključne račune zadruge imadu vlastoručno podpisati svi članovi ravnateljstva zadruge, te ih u roku od 30 dana po svršetku poslovne godine zadruge podnieti nadzornom odboru zadruge radi preizpitanja i odobrenja.

Pošto nadzorni odbor zadruge preizpita i odobri godišnje zaključne račune zadruge, ima ih ravnateljstvo načinom, predviđenim u § 35, ove zakonske odredbe, oglasiti najmanje 14 dana prije održanja skupa zadružnih članova.

§ 42.

Poslovni dobitak zadruge ne smije se ni u kojem slučaju dieliti među zadrugare, već se imade koristonosno uložiti kao zadružna imovina odnosno privesti možebitnim posebnim zakladama prema zajedničkom zaključku ravnateljstva i nadzornog odbora zadruge (§ 33.)

§ 43.

Prestanak zadruge određuje Poglavnik svojom odredbom, i danom njezina proglašenja prestaje svako poslovanje zadruge, a likvidaciju svih stvarnih i osobnih zadružnih poslova i odnosa imade provesti zajednički ravnateljstvo i nadzorni odbor zadruge, ako Poglavnik inače ne odredi.

## V. Završne odredbe

§ 44.

Zadruga nije dužna za svoj rad izhoditi dozvolu po postojećim zakonskim propisima.

§ 45.

Zadruzi se podjeljuju sliedeće pogodnosti:

1 Oprost od postojećih i budućih državnih i samoupravnih poreza i prireza.

2. oprost od plaćanja državnih i samoupravnih sadašnjih i budućih pristojba i biljegovina, koje su propisane zakonom o biljegovini i pristojbama ili zakonom o sudbenim pristojbama.

§ 46.

Priepore, koji nastanu u pogledu zadružnih odnosa između zadružnih članova ili između zadružnih članova i ravnateljstva zadruge, rješava izključivo obranički sud, sastavljen po propisima ove zakonske odredbe.

Svaka parbena stranka određuje po jednoga člana suda iz redova zadružnih članova, navedenih u § 4. slovo a) ove zakonske odredbe. Imenovani članovi suda biraju trećeg člana, koji ujedno predsjedava obraničkom sudu. Ako se imenovani članovi suda ne mogu složiti u osobi trećeg člana, koji ima biti predsjedni-

kom, to ovoga onda imenuje predsjednik nadzornoga odbora zadruge iz redova zadružnih članova, navedenih u § 4. slovo a) ove zakonske odredbe.

Ako zadružni član traži, da nastali priepor rieši obranički sud, a nije odredio ili ne će da odredi za svoju stranu člana suda ili ako protustranka ne odredi ili ne će da odredi za svoju stranu člana suda, tada će nadzorni odbor zadruge odrediti za svaku parbenu stranku člana suda iz redova zadružnih članova, navedenih u § 4. slovo a) ove zakonske odredbe, te ovi će dalje postupati po propisu 2. stavke ovoga paragrafa.

Obranički sud donosi svoju osudu većinom glasova. Protiv osude obraničkog suda nije dopustiv nikakav pravni liek i ona je ovršiva.

§ 47.

Trgovački sud u Zagrebu upisat će ovom zakonskom odredbom osnovanu zadrugu u trgovački upisnik za družtvene tvrdke, kada ravnateljstvo zadruge u smislu § 24. ove zakonske odredbe podnese sudu prijavu uz priklop svih u navedenom zakonskom propisu spomenutih priloga.

§ 48.

Ova zakonska odredba stupa na snagu dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 18. ožujka 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:
*Ante Pavelić,* v. r.

Broj: LXI-673-D.V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:
*Dr. Mirko Puk,* v. r.

---

* Narodne novine od 19. ožujka 1943. broj 65.

# NAREDBA

**ministra unutarnjih poslova od 9. ožujka 1943. broj 408 U. M. 1943 o pravima i dužnostima glavnog ravnatelja Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost**

Na temelju § 35. zakonske odredbe od 9. listopada 1942. broj CCLXXVIII-Z-1942 o državnoj vladi Nezavisne Države Hrvatske i na temelju odredbe Poglavnika Nezavisne Države Hrvatske od 15. listopada 1942. broj 34251-42 o osnutku glavnih ravnateljstava u Ministarstvu unutarnjih poslova propisujem ovu naredbu:

§ 1.

Na glavnog ravnatelja Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost prenosim:

a) pravo osnivanja vieća stručnjaka u Glavnom ravnateljstvu (§ 9. stavka 4. zakonske odredbe o državnoj vladi);

b) pravo postavljati između činovnika istog Glavnog ravnateljstva nadstojnike odsjeka i pododsjeka u Glavnom ravnateljstvu (§ 10. stavka 2. zakonske odredbe o državnoj vladi) s napomenom, da svaki postavljeni nadstojnik mora imati sveučilištnu izobrazbu sa svim odgovarajućim izpitima;

c) pravo podpisivati spise iz djelokruga Glavnog ravnateljstva (§ 11. zakonske odredbe o državnoj vladi) i na to ovlastiti druge službenike Glavnog ravnateljstva;

d) pravo razporedivati perovodne, stručne i ostale činovnike kao i pomoćno i podvorno osoblje po odjelima Glavnog ravnateljstva (§ 13. zakonske odredbe o državnoj vladi);

e) pravo izdavati naredbe o službovnim odnosima dočinovnika i podvornika prema propisima zakona o činovnicima od 31. ožujka 1931., zakonske odredbe od 27. studenoga 1941. broj CDXXXVII-2115-Z-1941 o svrstavanju, berivima i mirovinama državnih službenika sa svim kasnijim preinakama i nadopunama, kao i zakonske odredbe od 19. prosinca 1942. br. CCCXL-2738-Z-1942 o berivima državnih službenika i umirovljenika;

f) pravo sklapati ugovore o službi za poslove dočinovnika i podvornika prema postojećim propisima;

g) ovlasti naredbodavca I. stupnja u smislu propisa zakona o državnom računovodstvu od 6. ožujka 1910. s pravilnicima, promjenama i nadopunama ovog zakona kao i zakonske odredbe od 14. kolovoza 1941. broj CCXLVIII-1076-Z. p.-1941 o izjednačenju propisa o državnom računovodstvu uključivši i pravo razpolaganja s tajnim proračunskim navjerama, predviđenim za redarstvene poslove;

h) pravo izdavati naredbe na temelju stavke 1. § 9. zakonske odredbe od 20. listopada 1941. broj CCCLV-1817-Z. p.-1941 o župskim redarstvenim oblastima;

i) pravo imenovati i razrješiti od dužnosti predsjedatelje i članove stegovnog i višeg stegovnog povjerenstva za osoblje javnog reda i sigurnosti.

§ 2.

Glavni ravnatelj Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost dužan je povremeno, a najmanje jedanput

tjedno, izviestiti ministra unutarnjih poslova ustmeno o svim važnim poslovima Glavnog ravnateljstva, a svakog prvog u mjesecu predložiti mu pismeni izvještaj o poslovima i radu Glavnog ravnateljstva u proteklom mjesecu i staviti možebitne priedloge radi što uspješnijge odvijanja poslova Glavnog ravnateljstva, ukoliko odluka o tom prelazi djelokrug glavnog ravnatelja. Napose je glavni ravnatelj Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost dužan prema propisu § 12. zakonske odredbe o državnoj vladi sazivati i voditi sjednice pročelnika odjela i nadstojnika odsjeka u Glavnom ravnateljstvu i u roku od tri dana nakon održane sjednice dostaviti ministru unutarnjih poslova odnosne zapisnike u dva primjerka.

§ 3.

Bez obzira na ovlasti, prenesene propisima §§1. i 2., ministar unutarnjih poslova može:

a) prema potrebi u svako doba opozvati, proširiti ili ograničiti ovlasti, prenesene na glavnog ravnatelja Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost;

b) mimo prenesenih ovlasti preuzeti na izravno rješavanje pojedine predmete iz djelokruga Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost i o tome kao i o donesenom rješenju samo obaviestiti glavnog ravnatelja;

c) u svim poslovima, prenesenim na glavnog ravnatelja kao i u svim poslovima iz djelokruga Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost, davati glavnom ravnatelju predhodne obvezatne upute.

§ 4

Ovlasti, prenesene na glavnog ravnatelja, ne može ovaj sam prenositi na područne činovnike, oblasti i ustanove.

§ 5.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama,* kojeg dana prestaju vrijediti sve do tada izdane ovlasti glavnom ravnatelju Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost, područnim oblastima i ustanovama tog Glavnog ravnateljstva.

U Zagrebu, dne 9. ožujka 1943.

Ministar unutarnjih poslova:

*Dr. Ante Nikšić*, v. r.

(Broj: 636-D. V.-1943)

---

* Narodne novine od 16. ožujka 1943. broj 62.

# NAREDBA

## Ministarstva unutarnjih poslova od 12. ožujka 1943. U. M. broj 556 o otvaranju i zatvaranju javnih ljekarna na području Nezavisne Države Hrvatske

Na temelju § 29. točke 5. zakona o apotekama i nadzoru nad prometom liekova od 7. travnja 1930. (Službene novine od 14. travnja 1930. broj 85-XXIII-187) u savezu s čl. 12. pravilnika o unutarnjem radu javnih apoteka od 18. prosinca 1931. S. broj 23.220 (Službene novine od 15. siečnja 1932. broj 11-III-17) propisujem:

§ 1.

Javne ljekarne na području Nezavisne Države Hrvatske, koje ne obavljaju noćnu službu, moraju biti na djelatne dane otvorene:

a) od 1. lipnja do 30. rujna od 8 do 12.30 i od 16 do 19 sati;

b) od 1. listopada do 31. svibnja od 8.30 do 12.30 i od 15 do 18 sati.

§ 2.

U mjestima, gdje postoji samo jedna javna ljekarna, mora ova (povrh radnog vremena u smislu § 1. ove naredbe) izdavati liekove u svako doba dana i noći. Ljekarnik može napustiti ljekarnu samo u važnim slučajevima, i to na kraće vrieme, ali tada mora biti

na vidlivom mjestu ulaznih vrata označeno, gdje ga se može naći.

§ 3.

U mjestima, gdje postoje dvie do pet javnih ljekarna, obavlja uviek po jedna javna ljekarna naizmjenničnu noćnu službu po tjedan dana. Noćne službe obavljaju ljekarne abecednim redom prema prezimenu vlastnika. Noćna služba započinje subotom u 18 odnosno 19 sati (§1.) i traje do 18 odnosno 19 sati druge subote, kad je preuzima druga javna ljekarna.

§ 4.

U mjestima, gdje postoji šest ili više javnih ljekarna, obavljaju one naizmjeničnu noćnu službu po skupinama i to dvie, tri li više ljekarna zajedno. Skupine i način obavljanja noćne službe u smislu ove naredbe određuje prvomolbena obće upravna oblast nakon saslušanja Ljekarničke komore Nezavisne Države Hrvatske.

§ 5.

Javne ljekarne, koje ne obavljaju službu moraju biti cieli dan zatvorene na blagdane njihovih predstavnika (§ 23. zakona o apotekama).

U mjestima, gdje postoji samo jedna javna ljekarna, mora ona na blagdane predstavnika ljekarne biti otvorena od 8 do 13 sati, kod se nakon toga primjenjuje propis § 2. ove naredbe.

§ 6.

U mjestima, gdje postoje dvie ili više javnih ljekarna, moraju one ljekarne, koje obavljaju noćnu službu, biti zatvorene:

a) ljeti (od 1. lipnja do 30. rujna) od 20 do 8 sati;
b) zimi (od 1. listopada do 30. svibnja) od 20 do 8.30 sati.

Ove ljekarne moraju biti otvorene i za vrieme podnevnog odmora.

§ 7.

Pod blagdanima u smislu ove naredbe razumievaju se blagdani navedeni u zakonskoj odredbi o blagdanima od 20. srpnja 1942. broj CCX-1787-Z-1942.

§ 8.

Na dane godišnjih sajmova mogu sve javne ljekarne u mjestima, u kojima to prilike iziskuju, bez obzira na noćnu službu biti otvorene za vrieme podnevnog odmora.

§ 9.

U mjestima s dvie ili više javnih ljekarna moraju ljekarne, koje obavljaju noćnu službu, imati na vidljivom mjestu znak noćne službe: crveno svietlo ili osvietljen nadpis: »Noćna služba«. Sve ostale ljekarne u takvim mjestima moraju kod ulaznih vrata imati vidljivo označeno, koja ljekarna, odnosno koje ljekarne, obavljaju noćnu službu s oznakom ljekarne, ulice i kućnog broja.

§ 10.

Ministarstvo unutarnjih poslova — Glavno ravnateljstvo za zdravstvo može odlukom odrediti, da javne ljekarne u mjestima s dvie ili više javnih ljekarna:

a) kad ne obavljaju noćne službu, budu kroz pojedine dane u tjednu zatvorene,

b) da za vrieme ljetnih mjeseci budu naizmjence kroz 15 dana zatvorene.

§ 11.

Tko se ogrieši o ovu naredbu, kaznit će se kaznom predviđenom u § 35. zakona o apotekama i nadzoru nad prometom liekova.

§ 12.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama,* a primjenjivat će se od 22. ožujka 1943., kada prestaju vriediti svi propisi protivni ovoj naredbi.

U Zagrebu, dne 12. ožujka 1943.

Ministar unutarnjih poslova:

*Dr. Ante Nikšić,* v. r.

(Broj: 671-D.V.-1943)

---

* Narodne novine od 17. ožujka 1943. broj 63.

# NAREDBA

**Ministarstva prometa od 17 veljače 1943. broj 5941-43 o otvaranju razrednog državnog poštanskog ureda u Moravče-Belovaru, kotar Sv. Ivan Zelina, velika župa Prigorje**

Na temelju § 2. zakona o pošti, brzojavu i brzoglasu od 16. srpnja 1931. P. t. broj 68485-1931, te § 1. zakonske odredbe od 26. studenoga 1942. broj CCCXIX-2703-1942 o ovlaštenju ministru prometa, da može naredbama osnivati i ukidati poštanske urede propisujem:

§ 1.

Osniva se razredni državni poštanski ured III. razreda 4. skupine u Moravče-Belovaru, kotar Sv. Ivan Zelina, velika župa Prigorje.

§ 2.

Pod poštanski ured Moravče-Belovar spadaju mjesta: Moravče-Belovar, Adamovec, Banje selo, Blaškovec Crkvena ves, Drenova, Doljnja Glavnica, Gornja Glavnica, Jasenovec, Laktec, Lužan Moravče, Moravče- Bukovje i Omilje.

§ 3.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

Zagreb, dne 17. veljače 1943.

Ministar prometa:

*Ing. H. Bešlagić,* v. r.

Broj: 669-D. V.-1943)

* Narodne novine od 18. ožujka 1943. broj 64.

# ZAKONSKA ODREDBA

## o državnom osiguranju za slučaj nezgoda pri vršenju službe bojnog zrakoplovstva

### I. Obće odredbe

§ 1.

Pravo na državno osiguranje prema ovoj zakonskoj odredbi ima:

a) letačko i stručno pomoćno osoblje bojnog zrakoplovstva, kao i sve drugo osoblje vojnog i građanskog striša, koje je u izvršivanju svoje letačke službe, svoga zvanja i uobće svojih stručnih dužnosti obvezano vršiti lietove i izpitivanja letala i letačkog tvoriva bojnog zrakoplovstva,

b) osoblje oružanih snaga, kada po zapoviedi svojih predpostavljenika vrši letačku službu ili kada mora letjeti s određenim službenim zadatkom,

c) pričuvno zrakoplovno osoblje odnosno pričuvno osoblje oružanih snaga za vrieme vježbe i službenih lietova, kada ih izvršuje po zapoviedi svojih predpostavljenika.

Strani državljani i druge nenavedene osobe mogu uživati prava prema ovoj zakonskoj odredbi, ako su primljeni za djelatne letače hrvatskog zrakoplovstva. Ova im se prava priznaju namjestbenim ugovorom ili posebnim rješenjem ministra oružanih snaga.

§ 2.

Pravo na državno osiguranje prema ovoj zakonskoj odredbi pripada osobama, navedenim u § 1., kada u izvršivanju svoje letačke službe, svoga zvanja i uobće svojih stručnih dužnosti bez vlastite krivnje obole ili zadobiju ozljedu, pa uslied toga postanu nesposobne za rad. Ne smatra se krivnjom nehaj povrieđenog.

Ako osobe, navedene u § 1., uslied bolesti ili ozljede zadobivene načinom iz st. 1., umru, odnosno kad te osobe poginu uslied zrakoplovne nezgode ili od posljedica pri zrakoplovnim nezgodama, pripada državna novčana podpora iz § 8. slovo b) osobama, navedenim u § 5.

§ 3.

Letačkom službom odnosno zvanjem i uobće stručnim dužnostima u smislu § 1. slovo a) i § 2. smatraju se svi oni zrakoplovni poslovi i slučajevi, koji su po svojoj naravi bilo u toku spremanja lieta, uzlietanja, u toku samoga lieta, te dovođenja letala u spremište posredno ili neposredno vezani sa službenom upotrebom letala.

Službena upotreba letala predleži onda, kada se upotrebljava:

a) za redovitu obuku ili službu letjenja, odnosno za vršenje vojnih zadaća,

b) prema nalogu odnosno odobrenju prepostavljenika bojnog zrakoplovstva,

c) prema vlastitoj odluci posade prilikom prisilnog spuštanja ili spašavanja letala,

d) u svim drugim slučajevima, koje zapovjednik bojnog zrakoplovstva ocieni, da su izvršeni po službenoj potrebi.

Zrakoplovnim nezgodama smatraju se svi oni slučajevi, koji su nastupili u toku vršenja poslova, skopčanih s pripremom letala za liet, odnosno koji su se dogodili za vrieme uzlietanja i lieta samog, te dovođenja letala u spremište.

§ 4.

Letačkom službom, zvanjem i uobće stručnom dužnošću u smislu propisa § 3., kojom se stječe pravo na državno osiguranje prema ovoj zakonskoj odredbi, smatraju se još i ovi poslovi:

a) sva letjenja i svi radovi, koji su vršeni po nalogu nadležnih zrakoplovnih oblasti i djelatnika (organa) na letalima, koja ne pripadaju bojnom zrakoplovstvu, ali koja su izrađena po nalogu zapovjedničtva bojnog zrakoplovstva ili su ovom ponuđena, makar još nisu konačno primljena. Ovo vriedi i za kontrolna letjenja radi pokusa i preuzeća letala za službene potrebe bojnog zrakoplovstva,

b) letjenje i poslovi na vojnim letalima, koja su vlastničtvo neke strane države, ako su takvi lietovi vršeni po službenoj dužnosti u smislu propisa § 3.,

c) letjenje radi zrakoplovne promičbe uz odobrenje ili prema nalogu ministra oružanih snaga,

d) letjenje s putničkim letalima kao i s drugim vrstama letala, kad se vrši po službenoj potrebi i zapoviedi predpostavljenika bojnog zrakoplovstva.

§ 5.

Ako koja od osoba, navedenih u § 1., u izvršivanje svoje letačke službe, svoga zvanja ili uobće stručnih dužnosti pogine prigodom zrakoplovne nezgode ili umre uslied posljedica ove, odnosno umre od toga, što je u izvršenju svoje letačke službe, svoga zvanja i uobće stručnih dužnosti oboljela odnosno zadobila ozljede, ima na državno osiguranje prema ovoj zakonskoj odredbi pravo:

a) obitelj,

b) roditelji i neobskrbljena braća i sestre, ukoliko je ove pokojnik doista uzdržavao ili bio obvezan uzdržavati ih.

U obitelj se računaju: zakonita žena, djeca rođena u braku, zakonitim putem posvojena djeca i izvanbračna djeca, koju je preminuli doista uzdržavao. Ako iza poginulog odnosno preminulog ne ostane nijedna osigurateljno-pogodovana osoba iz točke a) odnosno b), pripada državno osiguranje »Zakladi za državno osiguranje zrakoplovnog osoblja« u jednokratnom iznosu, navedenom u § 16. za skupinu 3.

§ 6.

Pravo na državno osiguranje gubi:

a) osoba, koja svojevoljno prouzroči zrakoplovnu nezgodu,

b) osoba, koja se sama osakati ili povriedi u namjeri, da izbjegne vojnu dužnost ili službu, ili koja u tu svrhu pokuša samoubojstvo,

c) osoba, koja pobjegne ili samovoljno napusti službu u oružanim snagama,

d) osoba, osuđena zbog kaznenih djela iz zakonske odredbe od 17. travnja 1941. za obranu naroda i države ili zbog kaznenih djela protiv obstanka države i njezinog uređenja (§§ 91. do 126. kaznenog zakona).

e) osoba, koja bez nadležnog odobrenja stupi u vojnu ili građansku službu druge države,

f) osoba, koja izgubi trajno častna prava odnosno vojničku čast, ili koja izgubi državljanstvo Nezavisne Države Hrvatske.

Isto tako gube prava iz ove zakonske odredbe u slučajevima iz stavke 1. ovoga paragrafa i sve osigurateljno-pogodovane osobe iz sl. a) odnosno b) § 5. Svaka osigurateljno-pogodovana osoba iz sl. a) odnosno b) § 5. gubi prava iz ove zakonske odredbe, ako se njezinom vlastitom krivnjom kod nje steku predpostavke gubitka prava državnog osiguranja iz st. 1. ovoga paragrafa.

§ 7.

Pogodnosti prema ovoj zakonskoj odredbi ne izključuju pogodnosti po drugim propisima, ako to nije zakonskom odredbom drugčije propisano.

## II. Vrste državnog osiguranja

§ 8.

Državno osiguranje, prema ovoj zakonskoj odredbi sastoji se u:

a) liečenju,

b) državnoj novčanoj podpori,

c) ukopnim troškovima.

Liečenje

§ 9.

Osobe iz § 1. imaju pravo na bezplatno liečenje svih bolesti i ozljeda, dobivenih u izvršivanju svoje letačke službe, svoga zvanja i uobće svojih stručnih dužnosti, kao i svih po zdravlje štetnih posljedica, koje neposredno proizlaze iz tih bolesti i ozljeda.

Liečenjem u smislu ove zakonske odredbe smatra se liečnička pomoć i liekovi u bolnicama, klinikama, lječilištima, zdravstvenim zavodima i kupalištima (toplicama).

Za vrieme liečenja u kupalištima ili klimatskim mjestima pripada osiguraniku kao pripomoć pristojba, propisana za službena putovanja osoblja oružanih snaga.

§ 10.

Osiguranici iz § 1. imaju pravo na liečenje o državnom trošku i u inozemnim bolnicama, klinikama, lječilištima, zdravstvenim zavodima i kupalištima a s pripadajućim zakonskim pristojbama za putovanje, ako im se u zemlji ne može pružiti uspješna liečnička pomoć. Ova vriedi i za nabavu proteza.

Rješenje o ovom donosi ministar oružanih snaga na priedlog Stalnog zrakoplovnog zdravstvenog povjerenstva.

§ 11.

Smanjena radna sposobnost oboljelih ili ozljeđenih osoba iz § 1., ako i dalje ostanu u djelatnoj službi, ne može biti jedina zapreka njihovu napredovanju niti jedini razlog za odpuštanje iz službe.

§ 12.

Svi troškovi, skopčani s liečenjem i izplatom drugih pristojbi prema odredbama §§ 9. i 10., podmirivat će se iz »Zaklade za državno osiguranje zrakoplovnog osoblja«.

## Državna novčana podpora

§ 13.

Osobnu državnu novčanu podporu, a prema utvrđenim postotcima nesposobnosti za prirad mogu dobiti osobe, spomenute u § 1., koje su proglašene mirnodobskim vojnim ozljeđenicima, i to:

| Skupina | Postotak nesposobnosti za prirad | Iznos osigurnine za častnike i činovnike (Kuna) | Iznos osigurnine za ostale (Kuna) |
|---|---|---|---|
| I. | Ozljeđenici sa 100% nesposobnosti kojima je za običan život potrebna još i tuđa pomoć | 200.000 | 150.000 |
| II. | Ozljeđenici za 100% nesposobnosti | 100.000 | 70.000 |
| III. | Ozljeđenici sa 90% nesposobnosti | 90.000. | 63.000 |
| IV. | Ozljeđenici sa 80% nesposobnosti | 80.000 | 56.000 |
| V. | Ozljeđenici sa 70% nesposobnosti | 70.000 | 49.000 |
| VI. | Ozljeđenici sa 60% nesposobnosti | 60.000 | 42.000 |
| VII. | Ozljeđenici sa 50% nesposobnosti | 50.000 | 35.000 |
| VIII. | Ozljeđenici sa 40% nesposobnosti | 40.000 | 28.000 |
| IX. | Ozljeđenici sa 30% nesposobnosti | 30.000 | 21.000 |

§ 14.

Obiteljska državna novčana podpora pripada obitelji (§ 5. st. 2.) osobe, navedene u § 1., koja pogine pri zrakoplovnoj nezgodi ili umre od posljedica ove, a isto tako obitelji osobe, navedene u § 1., koja umre od bolesti ili ozljede, zadobivene u izvršivanju svoje letačke službe, svoga zvanja i uobće svojih stručnih dužnosti.

Izvan slučaja, da osiguranik kod zrakoplovne nezgode pogine, pripada obitelji državna novčana podpora samo u slučaju, ako osiguranik umre najdalje u roku od jedne godine, računajući od dana nezgode, odnosno od dana početka oboljenja, odnosno od dana zadobivene ozljede.

§ 15.

Obiteljska državna novčana podpora iznosi:

| Skupina | Za | | Iznos osiguranja Kuna |
|---|---|---|---|
| 1. | svako zakonito, izvanbračno, pozakonjeno, posvojeno diete | častnika ili činovnika | 50.000 |
| | | ostalog osoblja | 40.000 |
| 2. | ženu ili roditelja | častnika ili činovnika | 60.000 |
| | | ostalog osoblja | 45.000 |
| 3. | svakog neobskrbljenog brata ili sestru | častnika ili činovnika | 30.000 |
| | | ostalog osoblja | 20.000 |

§ 16.

Obiteljska državna novčana podpora, osim slučajeva, navedenih u § 6., ne pripada:

a) ako je osiguraniku već izplaćena osobna državna novčana podpora,

b) ženi, koja je zakonito razstavljena od osiguranika uslied njezine krivnje,

c) punoljetnoj djeci,

d) roditeljima, braći i sestrama, koje osiguranik nije u času svoje smrti uzdržavao ni bio obvezan uzdržavati,

e) osigurateljno-pogodovanim osobama, osuđenim za kažnjivo djelo, koje uvjetuje i gubitak mirovine.

Iznimno će se državna novčana podpora izplatiti osobama pod c) i d), ako su one nesposobne za privređivanje, ili ako su na redovitom školovanju, ali samo do navršene 25. godine života.

§ 17.

Iznos državne novčane podpore, koji pripada malodobnoj djeci, braći i sestrama, predaje se kao ulog na štednju, koji glasi na njihovo ime, u Državni vjeresijski zavod i ne može se upotriebiti prije punoljetnosti odnosno udaje. Iznimno na zahtjev majke, roditelja, skrbnika ili predpostavljene štitničke oblasti može se osiguranje upotriebiti prije punoljetnosti u slučajevima težeg oboljenja, liečenja ili smrti vlastnika uloga.

§ 18.

Državna novčana podpora izplaćuje se jednokratno u gotovu novcu iz »Zaklade za državno osiguranje zra-

koplovnog osoblja«, a na temelju odluke zapovjednika bojnog zrakoplovstva.

§ 19.

Državna novčana podpora ne podpada ni pod kakve državne i samoupravne daće, niti se na nju može primieniti sudbena ili upravnopravna zabrana, a niti voditi ovrha.

§ 20.

Pravo na državnu novčanu podporu počinje teći od dana nezgode odnosno smrti osiguranika, a zastaruje za jednu godinu nakon nezgode odnosno smrti, ako osiguranik ili nasljednik za to vrieme nije poduzimao ništa pismeno ili ustmeno za izkorištenje svojih prava po ovoj zakonskoj odredbi.

§ 21.

Državna novčana podpora izdavat će se samo na pismeni zahtjev osiguranika odnosno naslednika.

Sve molbe, potvrde i ostale svjedočbe, potrebne za primitak osiguranja ili drugih pomoći prema ovoj zakonskoj odredbi, oslobađaju se svih biljegovnih i drugih državnih i samoupravnih pristojbi.

§ 22.

Ako se mirnodobskom vojnom ozljeđeniku u roku od deset godina, računajući od dana uzroka, zbog kojih je proglašen ozljeđenikom, poveća stupanj nesposobnosti, pripada mu odgovarajući veći iznos državne

novčane podpore priznanjem razlike između izplaćene niže i dodieljene više svote državne novčane podpore, navedene u skrižaljci § 13.

Ukopni troškovi

§ 23.

Ukopni troškovi pripadaju za osobe, navedene u § 1.:

a) koje su poginule prigodom zrakoplovne nezgode,

b) koje su umrle od posljedica bolesti ili ozljeda, zadobivenih bilo prigodom zrakoplovne nezgode bilo u izvršivanju svoje letačke službe, svoga zvanja i uobće svojih stručnih dužnosti, ako smrt nastupi unutar jedne godine od dana zrakoplovne nezgode odnosno od dana oboljenja odnosno od dana zadobivene ozljede.

§ 24.

U ukopne troškove spada:

a) bezplatan prievoz do mjesta ukopa, koje iz opravdanih razloga odrede osobe, navedene u § 5.,

b) troškovi ukopa, koji mora biti primjeren činu i položaju pokojnika.

Troškovi, predviđeni u ovom paragrafu, ukoliko prema postojećim propisima ne terete državni proračun, izplaćuju se iz »Zaklade za državno osiguranje zrakoplovnog osoblja«.

## III. Postupak

§ 25.

Postupak za utvrđenje prava iz ove zakonske odredbe provode Više zrakoplovno iztražno povjerenstvo i Stalno zdravstveno zrakoplovno povjerenstvo.

Sastav povjerenstva i način izvršivanja njihova djelokruga ustanovljuje se propisnikom Ministarstva oružanih naga.

§ 26.

Više zrakoplovno iztražno povjerenstvo na temelju prikupljenih podataka ima utvrditi uzrok i okolnosti, pod kojima je osigurana osoba poginula, odnosno oboljela, odnosno zadobila ozljedu, te ima li zbog toga krivnje na njoj ili na kojoj drugoj osobi.

Ovo povjerenstvo na temelju ovih podataka i svojeg nalaza izrađuje i podnosi zapovjedniku bojnog zrakoplovstva svoj konačni priedlog s mišljenjem, da li dotičnom pripadaju prava na državno osiguranje prema ovoj zakonskoj odredbi.

§ 27.

Stalno zrakoplovno zdravstveno povjerenstvo donosi nalaz i konačni priedlog o liečenju, davanju proteza i drugih pomoći za održavanje zdravlja i radne sposobnosti zrakoplovnog osoblja.

§ 28.

Rješenje o priznanju odnosno nepriznanju prava iz ove zakonske odredbe donosi zapovjednik bojnog zrakoplovstva, koji ima na temelju nalaza i konačnog priedloga Višeg zrakoplovnog iztražnog povjerenstva odnosno Stalnog zrakoplovnog zdravstvenog povjerenstva izdati nalog za izplatu državne novčane podpore ili ukopnih troškova odnosno za liečenje.

§ 29.

Protiv rješenja zapovjednika bojnog zrakoplovstva može se podnieti utok ministru oružanih snaga u roku od 15 dana nakon dana dostave.

§ 30.

Obnova postupka može se tražiti tek pošto je rješenje ministra oružanih snaga postalo pravomoćno, ako se novopronađenim dokazima uzmognu dokazati uvjeti stjecanja prava odnosno povećanja prava prema ovoj zakonskoj odredbi.

Ponovni postupak može se tražiti, kad se mirnodobskom vojnom ozljeđeniku stanje zdravlja toliko pogorša uslied uzroka, zbog kojih je oglašen za ozljeđenika, da bi mu trebalo povećati državnu novčanu podporu.

Zahtjev za obnovu postupka ili za provedbu ponovnog postupka podnosi se Zapovjedničtvu bojnog zrakoplovstva, koje donosi novo rješenje u smislu propisa, § 28., ako su moliteljevi zahtjevi opravdani.

## IV. Prelazne odredbe

§ 31.

Odredbe ove zakonske odredbe odnose se i na osobe, koje su u vremenu od 1. prosinca 1918. do proglašenja ove zakonske odredbe poginule, umrle ili bile onesposobljene (§ 2.), kao i na obitelji ili roditelje, braću ili sestre tih osoba, ako im nisu priznata prava po propisima »Zakona o osiguranju osoblja vojske i mornarice u službenom letenju«, odnosno ako im priznata prava nisu izvršena.

Troškovi iz predhodne stavke podmirit će se na teret »Zaklade za državno osiguranje zrakoplovnog osoblja«.

§ 32.

Osobe, navedene u § 31., dužne su u roku od 90 dana nakon proglašenja ove zakonske odredbe podnieti pismenu prijavu ili molbu Zapovjedničtvu bojnog zrakoplovstva.

Nakon toga provest će se postupak u smislu §§ 25.—28.

Poslije roka, predviđenog u stavci 1., prestaju prava prema ovoj zakonskoj odredbi za osobe, koje nisu pravodobno podniele prijavu ili molbu.

§ 33.

Za podmirenje svih izdataka, skopčanih s osiguranjem osoba, spomenutih u §§ 1. i 5., osniva se kod Zapovjedničtva bojnog zrakoplovstva »Zaklada za državno osiguranje zrakoplovnog osoblja«.

Sredstva ove zaklade čine:

a) prihodi iz državnog proračuna, koji će se svake godine predvidjeti u tu svrhu u tolikom iznosu, da Zaklada može u podpunosti odgovoriti zadaći prema ovoj zakonskoj odredbi,

b) prihodi od javnih zrakoplovnih priredaba,

c) darovi.

U korist početne glavnice »Zaklade za osiguranje zrakoplovnog osoblja« ima se odmah poslije proglašenja ove zakonske odredbe izplatiti na teret stupca 132. državnog proračuna izdataka za godinu 1942. iznos od Kuna 1,500.000.

Gotovina zaklade ulaže se u Državni vjeresijski zavod.

### V. Završne odredbe

§ 34.

Provedba ove zakonske odredbe povjerava se ministru oružanih snaga i ministru državne riznice.

§ 35.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama* i toga dana prestaje vriediti zakon o osiguranju osoblja vojske i mornarice u službenom letjenju od 11. veljače 1926. Đ. broj 4734.

U Zagrebu, dne 18. ožujka 1943.

**Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:**

*Ante Pavelić*, v. r.

Broj: LXII-729-D.V.-1943

**Državni prabilježnik —**
**čuvar državnog pečata:**

*Dr. Mirko Puk*, v. r.

---

* Narodne novine od 19. ožujka 1943. broj 65.

# ZAKONSKA ODREDBA

## o podpori obiteljima pripadnika oružanih snaga

§ 1.

Propisi odredbe od 3. listopada 1939. M. S. br. 1237 o podpori obiteljima osoba pozvanih na vojnu dužnost sa svim njezinim kasnijim promjenama i nadopunama, propisi zakonske odredbe o podpori obiteljima vojnika, koji su pali ili se više nisu vratili iz rata br. LXXXV-168-Z. p.-1941. od 13. svibnja 1941., te propisi zakonske odredbe o povišenju podpora obiteljima osoba, pozvanih na vojnu dužnost i obiteljima osoba, palih i nestalih u ratu, kao i o proširenju kruga osoba, ovlaštenih na te podpore od 24. siečnja 1942. broj XXVII-120-Z-1942 vriede i za obitelji pripadnika svih oružanih snaga, koje služe djelatno razdoblje.

§ 2.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 18. ožujka 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:
*Ante Pavelić,* v. r.

Broj: LVII-644-D. V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:
*Dr. Mirko Puk,* v. r.

---

* Narodne novi od 19. ožujka 1943. broj 65.

# ZAKONSKA ODREDBA

**o promjeni zakonske odredbe od 19. prosinca 1942. broj CCCXL-2738-Z-1942 o berivima državnih službebenika i umirovljenika**

§ 1.

Ukida se § 4. danom 1. siečnja 1943.

Službenici, koji su primili beriva na temelju propisa ovoga paragrafa prije proglašenja ove zakonske odredbe, nemaju vratiti primljena beriva.

§ 2.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 18. ožujka 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

*Ante Pavelić*, v. r.

Broj: LIX-727-D. V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

*Dr. Mirko Puk*, v. r.

---

* Narodne novine od 19. ožujka 1943. broj 65.

# ZAKONSKA ODREDBA

## o imenovanju upravitelja srednjih škola

§ 1.

Ovlašćuje se ministar narodne prosvjete, da upravitelje podpunih i nepodpunih srednjih škola može imenovati iznimno od propisa § 2. zakona o srednjim školama od 31. kolovoza 1929. i od propisa točke 4. § 25. financijskog zakona za godinu 1934.—1935. od 28. ožujka 1934.

§ 2.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama,* a njezina se provedba povjerava ministru narodne prosvjete.

U Zagrebu, 18. ožujka 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

*Ante Pavelić*, v. r.

Broj: LX-728-D. V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

*Dr. Mirko Puk*, v. r.

---

* Narodne novine od 19. ožujka 1943. broj 65.

# ZAKONSKA ODREDBA

## o imenovanju absolvenata mudroslovnog fakulteta ugovornim nastavnicima srednjih škola

§ 1.

Dok traje potreba, mogu se iznimno od toč. 6. § 3. zakona o činovnicima od 31. ožujka 1931., § 74. zakona o srednjim školama od 31. kolovoza 1929. i § 50. zakona o učiteljskim školama od 27. rujna 1929. na srednjim i učiteljskim školama postavljati u svojstvu ugovornih nastavnika absolvirani slušači mudroslovnog fakulteta, koji su položili propisane izpite svoje struke, i to: skupinu sporednih predmeta (razdjel c) i skupinu drugog stručnog predmeta (razdjel b), a nisu još položili skupinu prvog glavnog stručnog predmeta (razdjel a).

§ 2.

Za službovne odnose ugovornih nastavnika iz § 1. vriede propisi glave X. zakona o činovnicima od 31. ožujka 1931.

Ugovornim nastavnicima, koji u roku od dvie godine polože propisane izpite iz skupine predmeta razdjela a), služba, provedena u tom svojstvu, računat će se za promaknuće, iznimno od propisa stavke druge § 12. zakonske odredbe od 14. prosinca 1942. broj CCCXXXII-2933-Z-1942 o promjenama i nadopunama zakonske odredbe o svrstavanju, berivima i mirovinama državnih službenika.

§ 3.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama,* a njezina se provedba povjerava ministru narodne prosvjete.

U Zagrebu, dne 18. ožujka 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

*Ante Pavelić,* v. r.

Broj LVI-643-D. V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

*Dr. Mirko Puk,* v. r.

* Narodne novine od 19. ožujka 1943. broj 65.

# MJERODAVNO TUMAČENJE

**stavke 2. § 5. zakonske odredbe o velikim županama od 10. lipnja 1941. broj CLIX-345-Z. p.-1941**

Propis stavke 2. § 5. zakonske odredbe o velikim županama od 10. lipnja 1941. broj CLIX-345-Z. p.-1941 (Narodne novine od 10. lipnja 1941. broj 49), prema kojem velika župa kao prvomolbena oblast rješava sve one upravne stvari, koje su joj posebnim zakonima ili zakonskim odredbama dodieljene u nadležnost kao prvomolbenoj oblasti, ima se razumjeti tako, da kod prosuđivanja pitanja, spada li neka upravna stvar u nadležnost velikoj župi kao prvomolbenoj oblasti, nije odlučno, što posebnim zakonskim propisom odnosna upravna stvar nije izričito dodieljena u nadležnost velikoj župi kao prvomolbenoj oblasti, nego da li ta upravna stvar posebnim zakonskim propisom nije izričito dodieljena u nadležnost oblasti višoj od velike župe (ministarstvu) ili nižoj od nje (kotarskoj oblasti).

Prema tome upravna stvar, koja je posebnim zakonskim propisom, izdanim prije osnutka Nezavisne Države Hrvatske, stavljena u nadležnost bana ili Banske uprave odnosno Banske Vlasti, a poslije 10. travnja

1941. nije izričito stavljena u nadležnost ministarstvu ni kotarskoj oblasti kao prvomolbenim oblastima, spada u nadležnost velikoj župi kao prvomolbenoj oblasti.*

U Zagrebu, 18. ožujka 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

*Ante Pavelić*, v. r.

Broj: 518-D. V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

*Dr. Mirko Puk*, v. r.

* Narodne novine od 19. ožujka 1943. broj 65.

# NAREDBA

## ministra oružanih snaga od 18. ožujka 1943. broj Pob. 610 o podavanjima u svrhu provedbe osobitih državnih zadataka

Na temelju § 20. stavke 2. zakonske odredbe od 29. siečnja 1943. broj XVIII-234-D. V.-1943 o podavanjima u svrhu provedbe osobitih državnih zadataka (Narodne novine od 29. siečnja 1943. broj 23) s promjenom od 12. ožujka 1943. broj LIV-663-D. V.-1943 (Narodne novine od 13. ožujka 1943. broj 60) izdajem u sporazumu s ministrom unutarnjih poslova sliedeću naredbu:

§ 1.

Pravo na zahtievanje podavanja, navedenih u zakonskoj odredbi o podavanjima u svrhu provedbe osobitih državnih zadataka, imaju ove vojne oblasti:

1. ministar oružanih snaga za namirenje potreba oružanih snaga Nezavisne Države Hrvatske i za namirenje potreba savezničkih oružanih snaga;
2. zapovjednici zbornih područja, divizija i zdrugova, a zapovjednici pukovnija samo onda, kad samostalno vrše podhvate;
3. zapovjednik grada Zagreba, sva posadna i mjestna zapovjedničtva.

§ 2.

Podavanja mogu se zahtievati samo u slučajevima, kada ovlaštenici ne mogu sredstvima, koja im stoje na razpolaganju, provesti osobite državne zadatke.

Kod zahtievanja podavanja treba po mogućnosti uzeti u obzir druge važne državne probitke, zatim imovinske prilike i gospodarstvene potrebe obvezanika i njegove obitelji.

§ 3.

Vojne oblasti, navedene u § 1., zahtievaju podavanja pismenom naredbom, u kojoj mora biti navedeno: propis, na temelju kojega se podavanje zahtieva, ime oblasti odnosno zapovjednika, koji izdaje naredbu, vrsta, kakvoća i količina podavanja, područje, na kojem se zahtieva podavanje, vrieme, u kojem se, i mjesto, gdje se podavanje ima izvršiti, kao i način plaćanja.

U žurnim slučajevima, kada je podavanje zahtievano drugim načinom (§ 13. st. 3. zakonske odredbe), mora se pismena naredba izdati naknadno.

§ 4.

Ovlaštenici iz § 1. u pravilu zahtievaju podavanja putem obćinskih (gradskih) poglavarstava.

Ukoliko se zahtjev na podavanje odnosi na područje više obćina ili na područje čitavog kotara ili čitave velike župe, ovlaštenici upućuju zahtjev za podavanje nadležnoj kotarskoj oblasti odnosno nadležnoj velikoj župi. Kotarska oblast odnosno velika župa ima zahtjev za podavanje podieliti na pojedine obćine svojeg područja odnosno na pojedine kotare.

Samo u iznimnim slučajevima, kad treba žurno namiriti potrebe oružanih snaga u provedbi osobitih državnih zadataka, mogu ovlaštenici iz § 1. zahtievati podavanja izravno od obvezanika.

§ 5.

U koliko ovlaštenici iz § 1. nisu zahtievali podavanja izravno od obvezanika, podjelu zahtievanih podavanja na pojedine obvezanike obavit će općinska (gradska) poglavarstva izravno, a kotarske oblasti i velike župe putem područnih općinskih (gradskih) poglavarstava. Pri tome ima se uzeti u obzir imovinsko stanje obvezanika i njihove najnuždnije životne potrebe.

§ 6.

Na obavljanje osobnih podavanja pozivaju se prvenstveno mužki i mladi obvezanici kao i takvi obvezanici, koji su za određeni posao odnosno službu osposobljeni. Ženski obvezanici mogu se upotriebiti za obavljanje težih tjelenih poslova samo u slučaju, kada za obavljanje takvih poslova nema razpoložive mužke snage. Kod potreba ženskih obvezanika za obavljanje tjelesnih poslova dolaze u obzir u prvom redu neudate žene, zatim udate žene bez djece ili s odrastlom djecom, a tek u skrajnjem slučaju trudnice i majke takve djece, koja nisu navršila sedam godina.

§ 7.

Pravo na oslobođenje od dužnosti obavljanja osobnih podavanja u slučaju potrebe dokazuje se krstnim ili rodnim listom odnosno svjedočbom uredovnog liečnika.

§ 8.

Službovni odnosi osoba, pozvanih na obavljanje osobnih podavanja, imaju se prosuđivati prema propisima, koji vriede za službovne odnose osoba, pozvanih na vojnu dužnost.

Osoblje, navedeno u drugoj stavci § 7. zakonske odredbe, posluživanjem u tom propisu navedenih pre<br>meta, obavlja osobna podavanja u smislu § 3. zakonske odredbe.

§ 9.

Za smještavanje i prehranu osoba, koje su pozvane na obavljanje osobnih podavanja izvan mjesta svog stalnog boavišta, brinu se ovlaštenici, navedeni u § 1., ako su oni ove osobe izravno pozvali na obavljanje podavanja. U slučaju, ako je poziv na obavljanje osobnih podavanja bio učinjen putem oblasti, navedenih u § 4., briga za smještaj takvih osoba prelazi na ono občinsko (gradsko) poglavarstvo, na području kojeg se obavljaju podavanja, dočim se za prehranu pozvanih osoba i u takvom slučaju ima brinuti ovlaštenik.

§ 10.

Državne i samoupravne zdravstvene ustanove dužne su primati na liečenje bezplatno sve one obvezanike, koji za vrieme obavljanja osobnih podavanja obole ili se ozliede bez svoje krivnje, i koje im radi liečenja pismeno uputi jedan od ovlaštenika, navedenih u § 1.

§ 11.

Občinska odnosno gradska poglavarstva dužna su za svoje područje sastaviti i voditi očevidnik o osobama, obvezanim na osobna podavanja, o prostorijama za smještavanje i o predmetima, navedenima u § 7. zakonske odredbe.

§ 12.

Občinsko (gradsko) poglavarstvo, koje preuzima podavanja, dužno je obvezaniku izdati pismenu potvrdu

o preuzetom podavanju, ukoliko obvezanik takvo podavanje nije dužan opravdano dati bezplatno ili je za obavljeno podavanje odmah plaćen.

U potvrdi treba označiti: ime oblasti odnosno zapovjednika, koji je izdao naredbu, točan opis, vrstu, količinu i kakvoću preuzetog podavanja, vrieme, kada je, mjesto, gdje je podavanje obavljeno, kao i ime i boravište osobe, koja je obavila podavanje.

Potvrda o obavljenim odnosno preuzetim podavanjima piše se tintanom olovkom preko indigo-papira. Izvorni primjerak predaje se obvezaniku, a drugi se primjerak dostavlja ovlašteniku, koji je izdao naredbu o podavanju.

Ako je ovlaštenik iz § 1. izravno zahtievao podavanje od obvezanika, potvrdu o obavljenom odnosno preuzetom podavanju dužan je pod uvjetima, navedenima u prednjoj stavci, obvezaniku izdati sam ovlaštenik.

Ukoliko je zahtjev na podavanje izvršen preko obćine (§ 12. zakonske odredbe), dužna je oblast, koja je preuzela podavanje, izdati obćinskom (gradskom) poglavarstvu pismenu potvrdu na ukupnu količinu i vrstu preuzetih podavanja s naznakom mjesta i vremena preuzeća.

Ako se predmet podavanja nalazi radi prievoza ili pohrane kod željeznica, javnih skladišta ili sličnih ustanova, ovlaštenik će potvrdu o preuzetom podavanju predati upravi dotične ustanove u dva primjerka, od kojih će jedan zadržati za sebe, a drugi predati obvezaniku.

§ 13.

Kod prisilnog izvršenja podavanja u smislu § 14. zakonske odredbe građanske oblasti u slučaju potrebe

mogu zahtievati pomoćnice (brahij) oružanih snaga (§ 66 službovnika za hrvatsko domobranstvo I. dio).

§ 14.

Pravo i visinu odštete za obavljena podavanja ustanovljuje gradsko poglavarstvo odnosno kotarska oblast putem posebnog povjerenstva. Ovo povjerenstvo sačinjavaju: gradski načelnik odnosno kotarski predstojnik ili njihovi zamjenici, predstavnik najbližeg posadnog odnosno mjestnog zapovjedničtva i gospodarstveni izvjestitelj dotične oblasti ili mjesto potonjeg osoba, koju sporazumno izaberu gradski načelnik odnosno kotarski predstojnik i predstavnik oružanih snaga.

Zahtjev na odštetu za obavljeno podavanje stavlja obvezanik ustmeno ili pismeno onom gradskom poglavarstvu odnosno onoj kotarskoj oblasti, na području koje je podavanje obavljeno. U dokaz obavljenog podavanja molitelj ima predočiti izvornu potvrdu občinskog (gradskog) poglavarstva (§ 12.) odnosno ovlaštenika iz § 1. o izvršenom podavanju.

Visinu odštete ima povjerenstvo, navedeno u 1. stavci, ustanoviti na temelju podataka, navedenih u samoj potvrdi, kao i s obzirom na oblastno ustanovljenu odnosno tržnu cienu izvršenog podavanja, ukoliko se vriednost podavanja ne ustanovi sporazumno između obvezanika i predstavnika najbližeg posadnog odnosno mjestnog zapovjedničtva.

§ 15.

Visina odštete za obavljena osobna podavanja ustanovljuje se prema vriednosti podavanja i prema imovinskim prilikama obvezanika. Za obavljena neznatna

osobna podavanja obvezaniku ne pripada nikakva odšteta.

Za upotrebu ustupljenih zgrada, staja, nadkrivenih prostorija i slobodnih prostora obvezaniku pripada odšteta samo u slučaju, ako je obvezanik time pretrpio štetu, ili ako je obvezaniku takvim ustupanjem onemogućeno ili u znatnoj mjeri otežano njegovo redovito zanimanje.*

Za predmete, ustupljene na razpoložbu ovlašteniku pripada obvezaniku naknada prema stvarnoj vriednosti predmeta u času ustupanja, a za predmete, ustupljene na upotrebu pripada obvezaniku naknada samo u slučaju, ako se ovi predmeti upotrebom troše.

Pravo na odštetu pripada i službodavcu, koji je pozivanjem svog službopримca na obavljanje osobnih podavanja pretrpio štetu (§ 8.).

Službopримcu pripada pravo na odštetu samo u slučaju, ako je uslied poziva na obavljanje osobnih podavanja izgubio mogućnost uzdržavanja svoje obitelji.

Državne i samoupravne zdravstvene ustanove, koje su bezplatno liečile osobe, pozvane na obavljanje osobnih podavanja (§ 10.), dostavit će svoje račune na izplatu Ministarstvu oružanih snaga. Takvom računu ima se priložiti uputnica, kojom je ovlaštenik iz § 1. uputio ove obvezanike na liečenje.

Obćinskim (gradskim) poglavarstvima, koja su dala smještavanje osobama, obvezanim na osobna podavanja (§ 9.), pripada pravo na odštetu za ovo smještavanje, ukoliko su time pretrpjela štetu i ukoliko se podavanje nije moglo od njih opravdano bezplatno zahtievati. Zahtjev za odštetu u takvom slučaju ob-

---

* Po izpravku u Narodnim novinama od 26. ožujka 1943. broj 70,

ćinska (gradska) poglavarstva podnose Ministarstvu oružanih snaga, koje o pravu i visini naknade odlučuje konačno.

§ 16.

Protiv odluke oblasti, navedenih u § 14., nije dopušten nikakav pravni liek.

§ 17.

Oblasti, navedene u § 14., dostavljaju svoju odluku, kojom se pojedinim obvezanicima priznaje odšteta, Ministarstvu oružanih snaga radi izplate. O svakoj izdanoj odluci oblasti, navedene u § 14., moraju obaviestiti zanimanog obvezanika.

Izplata ima se izvršiti u gotovu novcu putem oblasti, koja je izdala odluku o odšteti.

§ 18.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 18. ožujka 1943.

Ministar oružanih snaga:

*Ante Pavelić*, v. r.

(Broj: 730-D. V.-1943)

* Narodne novine od 19. ožujka 1943. broj 65.

# NAREDBA

## ministra unutarnjih poslova od 18. ožujka 1943. broj 583. U. M. o podavanjima u svrhu provedbe osobitih državnih zadataka

Na temelju propisa § 2. i § 20. druge stavke zakonske odredbe od 29. siečnja 1943. broj XVIII-234-D.V.-1943 o podavanjima u svrhu provedbe osobitih državnih zadataka (Narodne (Narodne Novine od 29. siečnja 1943. broj 23) s promjenom od 12. ožujka 1943. broj LIV-663-D. V.-1943 (Narodne novine od 13. ožujka 1943. broj 60) izdajem u sporazumu s ministrom oružanih snaga sliedeću naredbu:

§ 1.

Ministarstvo unutarnjih poslova — Glavno ravnateljstvo za unutarnju upravu ustanovljuje od slučaja do slučaja odlukom one građanske oblasti, koje imaju pravo zahtievati podavanja u smislu § 2. zakonske odredbe.

U odluci mora biti navedeno: naziv i mjesto građanske oblasti, koja ima pravo zahtievati podavanja; obvezanici podavanja; vrsta, obseg i način podavanja; način plaćanja odnosno odštete za podavanje.

§ 2.

U žurnim slučajevima, kada bi s odlaganjem bila skopčana pogibelj za uspješnu provedbu osobitih držav-

nih zadataka, ovlaštene su kotarske oblasti odnosno gradska poglavarstva zahtievati podavanja za svoja područja i bez predhodne odluke Ministarstva unutarnjih poslova. Kotarske oblasti odnosno gradska poglavarstva dužna su o zahtievanom podavanju istodobno izviestiti Ministarstvo unutarnjih poslova — Glavno ravnateljstvo za unutarnju upravu radi naknadnog odobrenja.

§ 3.

Pri provedbi podavanja na zahtjev građanskih oblasti primjenjuju se shodno propisi naredbe ministra oružanih snaga od 18. ožujka 1943. broj Pob. 610 o podavanjima u svrhu provedbe osobitih državnih zadataka.

§ 4.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 18. ožujka 1943.

Ministar unutarnjih poslova:

*Dr. Ante Nikšić*, v. r.

(Broj: 731-D.V.-1943)

---

* Narodne novine od 19. ožujka 1943. broj 65.

# ZAKONSKA ODREDBA

## o jamstvu za štete prouzročene pogonom motornih vozila

§ 1.

Ako je netko uslied pogona cestovnog motornog vozila, koje se bez tračnica kreće elementarnom silom na javnim cestama i putovima, ozliеđen ili usmrćen, ili ako je time prouzročena šteta na stvarima, jamče upravljač vozila i vlastnik odnosno svaki suvlastnik za naknadu štete, i to u slučaju oštećenja stvari za naknadu štete u pravom smislu prema § 1323. reč. 2. dio 1. o. g. z., u slučaju ozljede tiela za naknadu prema §§ 1325. i 1326. o. g. z., a u slučaju usmrćenja za naknadu svih troškova, a i onoga, što su smrću oštećenog izgubile osobe, koje je on po zakonu bio dužan uzdržavati. Ako je motorno vozilo bilo u vrieme događaja, koji je prouzročio štetu, prepušteno nekome radi pogona na njegov vlastiti račun i pogibelj (poduzetnik pogona), jamči ovaj mjesto vlastnika.

Ako je motorno vozilo bilo u vrieme događaja, koji je prouzročio štetu, uslied protupravnog postupka oduzeto razpolaganju vlastnika ili poduzetnika pogona, jamči mjesto njih onaj, tko vozilom razpolaže.

Tko na temelju jedne od prednjih odredaba odklanja dužnost jamstva, mora dokazati činjenice, na kojima osniva svoje oslobođenje od te dužnosti.

Više osoba, obvezanih na naknadu štete po ovom zakonskom propisu, jamče solidarno.

§ 2.

Osoba, koja po § 1. jamči za štetu, može se od dužnosti za naknadu štete osloboditi samo onda, ako dokaže, da je štetni događaj bio prouzročen krivnjom treće osobe ili samog oštećenika, ili da se taj događaj nije mogao odkloniti unatoč činjenici, da se je vozilom upravljalo i postupalo propisanim i okolnostima primjerenim oprezom, te da se događaj ne može pripisati kakvoći motornog vozila ili osobitosti, zapinjanju ili manama njegovih funkcija. No odgovornost samog upravljača motornog vozila, koji vozilom upravlja u vršenju neke javne ili ugovorne službe (upravljač po zvanju), izključena je u onom slsučaju, ako takav upravljač dokaže, da se štetni događaj nije dogodio njegovom krivnjom.

Propis stavke prve vriede napose i za slučaj, ako nastane šteta zbog plašenja životinja ili ako su ozliеđene životinje, koje bez nadzora lutaju javnim cestama i putovima.

Osoba, podložna jamstvu, ne može se pozivati na krivnju treće osobe, ako se je tom osobom služila pri pogonu motornog vozila.

Ako je šteta nastala samo djelomično krivnjom oštećenika ili treće osobe, sud će, ocienivši sve okolnosti, udovoljiti samo jednom dielu zahtjeva, spomenutih u § 1.

§ 3.

Propisi §§ 1. i 2. ove zakonske odredbe ne primjenjuju se na uzajamne zahtjeve za naknadu štete, koja se je dogodila osobama, podložnim jamstvu, ili njihovim stvarima, a koji zahtjevi potječu iz jednog te istog štetnog događaja.

Pri tome nije odlučno, da li je taj događaj nastao uslied pogona samog jednog motornog vozila ili uslied sukoba pogona takvih vozila međusobno ili s pogonom željezničkih podhvatničtava, koja su podložna dužnosti jamstva po posebnim propisima.

Za zahtjeve za naknadu štete mjerodavni su u svim tim slučajevima propisi obćeg građanskog prava.

No treće osobe, koje pretrpe štetu uslied događaja, koji je nastao sukobom više pogona, podložnih jamstvu, mogu postaviti zahtjev za naknadu štete protiv svake osobe, podložne jamstvu, na temelju ovoga zakona, koji je prema vrsti pogona tužene osobe mjerodavan za njezinu dužnost jamstva. Ako je isti zahtjev za naknadu štete osnovan proti više osoba, jamče one solidarno.

§ 4.

Propisi §§ 1. i 2. ove zakonske odredbe ne primjenjuju se na odštetne zahtjeve zbog oštećenja onih osoba ili stvari, koje su u vrieme štetnog događaju bile prevažane motornim vozilom, osim u slučaju

a) ako je to prevažanje usliedilo uz naplatu ili u obrtimičnom prevažanju osoba ili stvari, ili

b) ako je usliedilo u vršenju službe osobama, podvrgnutima jamstvu, ili u izvršenju njihovih naloga.

Ako je koja vojnička osoba u vršenju svoje službe oštećena uslied pogona motornog vozila, koje je upotriebljeno u službi ratne uprave, prosuđivat će se zahtjevi za naknadu štete takvom oštećeniku ili članovima njegove obitelji proti državi izključivo prema zakonima o vojničkoj obskrbi.

§ 5.

Propisi §§ 1., 2. i zadnje stavke § 3. ove zakonske odredbe ne primjenjuju se na motorna vozila, koja su

prema uredovnoj potvrdi, na njima stavljenoj, tako građena ili snabdjevena takvim uređajem, da pri neobhodno potrebnom opterećenju za pogon i upravljanje ne mogu razviti na dobroj i ravnoj cesti veću brzinu od 25 kilometara u jednom satu.

Ove predpostavke mora dokazati onaj, tko na njihovu temelju odklanja dužnost jamstva.

Za zahtjeve za naknadu štete, prouzročene pogonom motornih vozila, navedenih u stavci 1. ovoga propisa, mjerodavni su propisi obćeg građanskog prava.

§ 6.

Zahtjevi za naknadu štete na temelju propisa §§ 1., 2. i zadnje stavke § 3. ove zakonske odredbe zastaruju:

a) za jednu godinu od dana, kjega je oštećenik doznao za štetu i osobu, koja je podložna jamstvu;

b) bez obzira na znanje tih okolnosti, za tri godine od dana, kada je nastao štetni događaj.

Zahtjev za naknadu štete prestaje i prije nego što iztekne rok zastare, ako je oštećenik svojom krivnjom propustio, da kroz vrieme od dva mjeseca iza dana, kojega je doznao za osobu obvezanu na jamstvo, obaviesti ovu o nezgodi, osim ako može dokazati, da je spomenuta osoba u tom roku od dva mjeseca doznala na drugi način za nezgodu.

§ 7.

Propisima ove zakonske odredbe nije izključena daljnja odgovornost za naknadu štete, koja proizlazi iz obćeg građanskog zakonika ili iz drugih zakona.

§ 8.

I u onim slučajevima, u kojima se zahtjevi za naknadu štete, prouzročene pogonom motornih vozila, imaju prosuđivati po drugim propisima građanskoga prava, jamči vlastnik motornog vozila ili onaj, koji prema § 1. stupa na njegovo mjesto, bezuvjetno za krivnju osoba, kojima se oni pri pogonu služe, ukoliko se radi o službi tih osoba pri pogonu motornoga vozila.

Više suvlastnika ili osoba, koje stupaju na mjesto vlastnika, jamče solidarno.

§ 9.

Tužbe za naknadu štete, prouzročene pogonom motornih vozila, mogu se podignuti i kod onoga stvarno nadležnoga suda, u čijem se je području zbio štetni događaj.

§ 10.

Ako je jamčenju podložna osoba osigurana za slučaj nastupa svoje zakonske dužnosti jamstva, ima onaj, tko je oštećen pogonom motornog vozila, za svoju odštetnu tražbinu zakonsko založno pravo na tražbinu, koja proiztječe iz navedene pogodbe osiguranja. Tom založnom pravu pripada prvenstvo pred prije osnovanim založnim pravima.

§ 11.

Ništetni su uglavci, kojima se unapried na štetu oštećenika izključuju ili ograničuju propisi ove zakonske odredbe. Bez pravnog učinka su uglavci, po kojima se upravljači motornih vozila po zvanju unapried obvezuju vlastniku vozila ili poduzetniku pogona, da će snositi

štetu u većem obsegu, nego što bi bili dužni, da tih uglavaka nema.

§ 12.

Provedba ove zakonske odredbe povjerava se ministru unutarnjih poslova, ministru narodnog gospodarstva i ministru prometa, svakom u njegovu djelokrugu

Ministar narodnog gospodarstva doniet će u sporazumu s ministrom unutarnjih poslova i ministrom prometa potrebne propise o dužnosti prievoznih poduzeća (§ 82. obrtnog zakona) za osiguranje putnika i drugih osoba proti šteti, koja tim osobama može nastati prigodom prievoza.

§ 13.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama,* kojega dana prestaju vriediti propisi zakona od 9. kolovoza 1908. o jamstvu za štete iz pogona motornih vozila (d. z. l. br. 162) s iznimkom, da će se propisi toga zakona primieniti na onom području države, na kojem su do sada vriedili, samo na one štete, koje su se dogodile prije nego što je ova zakonska odredba zadobila pravnu moć.

Zagrebu, dne 18. ožujka 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

*Ante Pavelić*, v. r.

Broj: LXIII-734-D.V.-1943

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:
*Dr. Mirko Puk*, v. r.

---

* Narodne novine od 20. ožujka 1943. broj 66.

# NAREDBA

**Ministarstva narodnog gospodarstva od 20. ožujka 1943. broj 25310-1943 o promjeni i nadopuni naredbe o jednoličnom sustavu prodaje tekstilne robe potrošačima**

Na temelju ovlaštenja iz zakonske odredbe od 4. studenoga 1941. broj CCCXCIII-1935-Z-1941 o uređenju unutarnjeg prometa, razpodjelbe i potrošnje svih vrsta robe, a u sporazumu s Ministarstvom unutarnjih poslova propisujem ovu naredbu:

§ 1.

Naredba Ministarstva narodnog gospodarstva od 14. prosinca 1942. broj 129.682-1942 o jediničnom sustavu prodaje tekstilne robe potrošačima (Narodne novine od 21. prosinca 1942. broj 289) mienja se i nadopunjuje kako sliedi:

Paragraf 2. mienja se i glasi: »Sva gradska i obćinska poglavarstva dužna su u najkraćem roku izdati potrošačima knjižice za nabavu tekstilne robe u godini 1943. po jediničnom sustavu prema propisima ove naredbe i prema obrazcu, koji je odtisnut uz ovu naredbu.

Knjižice za nabavu tekstilne robe u godini 1943. izdaju se u nakladi Zajednice za tekstil, koja obskrbljuje tim knjižicama gradska i obćinska poglavarstva.

Gradsko odnosno obćinsko poglavarstvo upisuje na knjižicama svoj naziv i broj potrošačke izkaznice odnosno tekući broj izkaza potrošača, a vlastnik knjižice

je dužan upisati svoje ime i prezime, zanimanje i prebivalište, te na svakoj jedinici izpisati broj svoje potrošačke izkaznice odnosno broj izkaza potrošača. Jedinice bez oznake broja potrošačke izkaznice odnosno broja izkaza potrošača ne vriede.

Gradska odnosno obćinska poglavarstva, koja do sada nisu izdala potrošačke izkaznice, dužna su ih izdati u najkraćem roku, i to prema propisima, koji vriede za izdavanje potrošačkih izkaznica. Potrošačke izkaznice moraju biti označene istim tekućim brojem, pod kojim je odnosna osoba upisana u izkazu potrošača. Na svaku izdanu knjižicu za nabavu tekstilne robe mora biti utisnut žig ili pečat onog gradskog odnosno obćinskog poglavarstva, koje ju izdaje.

Knjižice se izdaju prema jedinstvenom obrazcu za mužke i ženske potrošače, za djecu do desete godine i za novorođenčad.

Jedinice za nabavu tekstilne robe za mužke potrošeče označuju se u sredini crnom točkom, za ženske potrošače zelenom, za djecu crvenom, a za novorođenčad žutom. Na naslovnoj stranici knjižice za nabavu tekstilne robe utisnuta je oznaka u boji, kojom su obilježene jedinice.

Obćinska odnosno gradska poglavarstva dužna su kod podjele knjižica za nabavu tekstilne robe po jediničnom sustavu podieliti knjižice samo onim osobama, koje prema postojećim propisima nisu dužne predavati poljodjelske suviške ili koje su ih pravodobno u cielosti predale. Onim osobama, koje nisu udovoljile propisima o predaji suvišaka, imaju obćinska odnosno gradska poglavarstva uzkratiti izdanje knjižica za nabavu tekstilne robe po jediničnom sustavu, dok svojim obvezama u cielosti ne udovolje.«

Paragraf 7. mienja se i glasi: »Sve vrste tekstilne robe, koje su uvrštene u sustav jedinica, moći će se nabavljati samo uz uručenje odgovarajućeg broja jedinica trgovcu, bez obzira, da li on posluje u stalnim prostorijama ili je sajamski trgovac.

Vlastnik knjižice može nabavljati tekstilnu robu samo na području velike župe, u kojoj mu je stalno boravište. a stanovnici Velike župe Prigorje i u gradu Zagrebu.

Jedinicom za mužkarce ne može se nabavljati tekstilna roba za ženske ni obratno, a isto tako i roba izričito određena za djecu ili novorođenčad.

Osobe, koje nose narodno odielo, mogu nabavljati tvorivo ili gotovu robu, koja odgovara nošnji i običajima dotičnoga kraja.

Osobe, koje ne nose narodno odielo i koje se ne bave poljodjelstvom, ne mogu kupovati niti im trgovci smiju prodavati sliedeću robu:

1. hlačevinu,
2. prugasti baršun,
3. saja-tkaninu,
4. molino, žuticu ili buhač, bez obzira od kakvih su predivih vlakana proizvedeni,
5. gradl za perine,
6. kanafas za posteljinu i rublje,
7. oxford i frenč za košulje,
8. kreton tiskani,
9. pamučne tkanine za mužka odiela,
10. rubce za glavu, i to: pamučne, vunene od umjetnih vlakana, svilene i polusvilene.

Od 1. travnja do 30. rujna 1943. može se prodavati samo ljetna tekstilna roba, a od 1. listopada do 31. prosinca 1943. samo zimska.«

Paragraf 8. mienja se i glasi: »Trgovci tekstilnom robom na malo dužni su prije prodaje točno ustanoviti istovjetnost kupca i zatražiti od njega potrošačku izkaznicu, izdanu po gradskom odnosno obćinskom poglavarstvu njegova stalnog prebivališta, te je uzporediti s podatcima u knjižici jedinica. Kao međusobni opunomoćenici mogu nabavljati tekstilnu robu samo one osobe, koje su upisane u jednoj potrošačkoj izkaznici.

Kad je trgovac tekstilnom robom na malo provjerio na temelju osobnih izkaznica podatke o kupcu, izrezuje iz knjižice jedinica odgovarajući broj jedinica, ustanovljen u popisu Zajednice za tekstil, a prema količini robe, koju pojedini potrošač nabavlja. Odjelito predane jedinice za nabavu tekstilne robe ne vriede.

Nadalje je trgovac dužan u potrošačku izkaznicu kupca tintom unieti nadnevak i označiti brojem i slovima, za koliko je jedinica robe nabavljeno i da li su upotrebljene mužke, ženske ili dječje jedinice. Uz ovu zabilježbu stavit će trgovac svoj pečat (štampilju) i podpis.

Ako trgovac ustanovi, da je prema upisima u potrošačkoj izkaznici dosegnut puni broj jedinica iz § 3. odnosno 5. ove naredbe, ne će više moći kupcu prodati robe, i ako mu ovaj predoči još neizkorištenu knjižicu jedinica. S potrošačkim izkaznicama, u koje je upisano više osoba. može se nabavljati tekstilna roba sve dotle, dok se ne izcrpi ukupni broj mužkih, ženskih odnosno dječjih jedinica, zbrajajući svaku vrstu napose. Ako trgovac na malo opazi, da je kod zabilježbi u potro-

šačkoj izkaznici nešto brisano odnosno dodavano, ili da je potrošač pokušao neovlašteno ili nepravilno nabaviti robu s tuđom knjižicom ili izkaznicom, dužan je pod osobnom odgovornošću zadržati potrošačku izkaznicu, osobnu izkaznicu kupca i knjižicu za nabavu tekstilne robe, te ih sve dostaviti nadležnoj redarstvenoj oblasti na uredovanje. Posljedak uredovanja priobćuje redarstvena oblast gradskom odnosno obćinskom poglavarstvu, koje je izkaznicu izdalo.

Radi očevidnosti i pravilne primjene propisa ove naredbe, trgovci na malo dužni su voditi popis prodanih količina tekstilne robe, u koje će upisati broj potrošačke izkaznice kupca, ime i prezime kupca, njegov nastan i broj prodanih jedinica. Zajednica za tekstil izdat će obrazac popisa, u kojem će prema potrebi predvidjeti upis i drugih podataka. Trgovci su dužni popise čuvati i uviek ih na zahtjev oblastnih nadzornih organa predočiti.

Kod nabave robe izpod jednog metra diele se propisane jedinice, ukoliko su s kupljenom količinom djelive. U slučaju nedjeljivosti jedinica, one se zaokružuju na punu jedinicu.

Trgovci na malo dužni su skupljene jedinice pažljivo spremati, te ih naliepiti na arke papira, bez obzira, da li su mužke, ženske ili dječje tako, da na arku ne smiju biti više od 200 jedinica.«

§ 2.

Iza § 18. umeće se novi § 18.a) koji glasi: Zajednica za tekstil, može s odobrenjem Ministarstva narodnog gospodarstva u slučaju potrebe povremeno zabraniti za područje ciele države ili samo za pojedina mjesta

prodaju pojedinih vrsta tekstilne robe ili je vezati na dozvolu.«

Ova naredba zadobiva pravnu moć na dan 1. travnja 1943.*

U Zagrebu, dne 20. ožujka 1943.

Ministar narodnog gospodarstva:

*Ing. Dr. Josip Balen*, v. r.

(Broj: 735-D. V.-1943)

* Narodne novine od 20. ožujka 1943. broj 66.

# Osuda upravnog sudišta u Zagrebu

Povodom tužbe Obćine grada Zagreba protiv rješenja Ministarstva unutarnjih poslova od 24. srpnja 1942. broj 14121-II-B-1942 zbog vraćanja gradske uvoznine od 30.034 Kune tvrdki Steyer Daimler Puch iz Zagreba sudilo je Upravno sudište u Zagrebu svojom osudom broj 6690—42 T: 1120-42 na sjednici punog vieća, održanoj 11. ožujka 1943., da se tužba odbija kao zakonski neosnovana.

Razlozi osude su:

Odlukom načelnika grada Zagreba od 11. lipnja 1942. broj 21968, a na temelju ovlasti, dane mu naredbom od 11. travnja 1941. pod brojem 8 (Narodne novine broj 1 od 11. travnja 1941.), odbijena je žalba t. t. Steyr Daimler Puch protiv odluke potrošarinskog odsjeka Gradskog poglavarstva u Zagrebu od 27. ožujka 1942. broj 2167-42, kojom je odbijena molba istoj t. t. za povrat uplaćene gradske uvoznine u iznosu od Kuna 30.034 na uvoz 18 samovoza za Ravnateljstvo za javni red i sigurnost.

Žalba je odbijena obrazloženjem, da prodajni uvjeti, sklopljeni između Ravnateljstva za javni red i sigurnost i spomenute tvrdke ne mogu mienjati propise uredbe o uvoznini grada Zagreba, po kojima plaćanje uvoznine tereti uvoznika u času uvoza robe, a nikako ne kupca.

Povodom utoka spomenute tvrdke tužena oblast je utok uvažila i odlučila, da je Obćina grada Zagreba dužna tvrdki naplaćenu uvozninu povratiti.

U obrazloženju tuženog rješenja navodi se, da je Ministarstvo za unutarnje poslove — Ravnateljstvo za javni red i sigurnost naručbenicom od 30. listopada 1941. nabavilo od tvornice Steyr Daimler Puch A. G. Steyr preko njezine t. t. Steyr Daimler Puch u Zagrebu naručeni broj motornih vozila uz ponuđene ciene franko Zagreb—Sava kolodvor bez taracovine i da je na uvoznim izpravama službeno potvrđeno, da su odnosna motorna vozila kupljena odnosno uvezena za Ravnateljstvo za javni red i sigurnost, dakle za jednu državnu ustanovu; pošto su prema toč. 6. § 2. uredbe o uvoznini grada Zagreba oslobođeni od uvoznine među inim i svi predmeti za državne ustanove, to da se spomenutoj tvrdki nepripadno naplaćena uvoznina ima povratiti.

U pravodobno podnešenoj tužbi tužiteljica navodi, da ugovor između tvrdke Steyr Daimler Puch i Ravnateljstva za javni red i sigurnost nema u ovom slučaju nikakvu važnost, jer da taj ugovor kao privatno pravno utanačenje ne može derogirati jasne odredbe uredbe o uvoznini grada Zagreba, za kojoj uvozninu plaća onaj, na koga pošiljka glasi.

Nadalje da se gradska uvoznina za razliku od trošarine naplaćuje samo na predmete prigodom uvoza na područje grada Zagreba, pa da se prema tome oslobeđenje od naplate gradske uvoznine, predviđeno u § 2. uredbe o uvoznini grada Zagreba, odnosi samo na one predmete, koji su to pravo na takovo oslobođenje stekli prigodom uvoza u gradsko područje.

Stoga se predlaže, da se napadnuto rješenje poništi.

Nakon što je ovaj predmet bio riješen na sjednici IV. vieća ovog sudišta, predsjednik sudišta je taj predmet iznio pred puno vieće u smislu § 18. zakonske odredbe o Upravnom sudištu, pa je puno vieće, razmotrivši

tužbu i sve spise, koji se odnose na predmet, našlo, da tužba nije zakonski osnovana.

Neprieporno je, da je Ravnateljstvo za javni red i sigurnost naručilo preko t. t. Steyr Daimler Puch u Zagrebu 30. listopada 1941. 30 komada samovoza. Od toga broja naručenih samovoza stiglo je u Zagreb 30. i 31. prosinca 1941. 18 komada, za koje je naplaćena uvoznina od ukupno 30.034 Kune.

Pošto su spomenuti samovozi neprieporno naručeni od jedne državne ustanove i to prije njihovog dolazka u Zagreb, to su oni prema § 2. točke 6. uredbe o uvoznini grada Zagreba oslobođeni od uvoznine pa je uplaćeni iznos od 30.034 Kune obćina grada Zagreba trebala tvrdki Steyr Daimler Puch povratiti tim prije, što je Ravnateljstvo za javni red i sigurnost preuzelo na sebe troškove oko dovoza kao i gradsku uvozninu (dopis od 11. travnja 1942. broj 29088-42).

Nadalje su samovozi prodani spomenutoj državnoj ustanovi franko željeznička postaja Zagreb, a to znači, da ih navedena tvrdka nije ni uvažala u grad, nego ih je uvezao kupac, koji je u smislu propisa § 2. točke 6. uredbe o uvoznini grada Zagreba oslobođen od plaćanja uvoznine.

U nazočnom slučaju ne mogu se primieniti propisi posljednjeg stavka § 6. uredbe o uvoznini grada Zagreba, prema kojima uvozninu plaća onaj na koga pošiljka glasi, to jest naslovnik, već s razloga što se ovi propisi ne mogu tumačiti sami za sebe odvojeno od § 2. iste uredbe, pošto se oni odnose samo na slučajeve, u kojima postoji o priori dužnost plaćanja uvoznine.

Ovdje međutim baš takove dužnosti nema, jer je ona izključena propisom točke 6. § 2. spomenute uredbe.

Po propisu pak točke 6. § 2. ne postoji uvjet za oslobođenje od uvoznine samo onda. kad bi odnosne predmete uvezla kao naslovnik »državna ustanova«, nego je dovoljno, da su predmeti uvezeni za »državnu ustanovu«, a to je baš ovdje slučaj.

S ovih razloga je sudište tužbu kao neosnovanu odbilo temeljem §§ 33. i 76. zakonske odredbe o Upravnom sudištu.

Iz odsjeka za očevidnost rješenja Upravnog sudišta.*

---

* Narodne novine od 22. ožujka 1943. broj 67.

# NAREDBA

**Ministarstva unutarnjih poslova od 11. ožujka 1943. broj: 3777-Z-1943 o pripajanju novoosnovane upravne občine Trnovitica uzadruženoj zdravstvenoj občini Garešnica**

Na temelju §§ 1., 2. i 3. zakona o zdravstvenim obćinama od 27. veljače 1930. izdajem ovu naredbu:

§ 1.

Upravna obćina Trnovitica, kotar Garešnica, pripaja se uzadruženoj zdravstvenoj obćini Garešnica, kotar Garešnica, tako da uzadružena zdravstvena obćina Garešnica sa sjedištem liečnika u Garešnici obuhvaća ove upravne obćine: Garešnica, Hercegovac, Vukovje i Trnovitica, kotar Garešnica.

§ 2.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama* i toga dana prestaju vriediti svi protivni joj propisi.

Zagreb, dne 11. ožujka 1943.

Ministar unutarnjih poslova:
*Dr. Nikšić*, v. r.

(Broj: 714-D.V.-1943)

---

* Narodne novine od 23. ožujka 1943. broj 68.

# NAREDBA

**Ministarstva narodnog gospodarstva od 18. ožujka 1943. broj 30.286-1943 o odkupnoj cieni cikorijina koriena**

Na temelju ovlaštenja iz zakonske odredbe od 4. studenoga 1941. broj CCCXCIII-1935-Z-1941 o uređenju unutarnjeg prometa, razpodjelbe i potrošnje svih vrsta robe i § 3. zakonske odredbe od 19. studenoga 1941. broj CDIV-2038-Z-1941 o osnivanju i djelovanju državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica, a u sporazumu s Ministrom državne riznice i Ministarstvom unutarnjih poslova, izdajem ovu naredbu:

§ 1.

Odkupna ciena cikorijina koriena ustanovljuje se s Kn 220.— za 100 kg zrelog, zdravog, obrezanog i očišćenog cikorijina koriena na odkupnom mjestu u kraju proizvodnje ili utovareno u željeznička kola na utovarnoj postaji.

§ 2.

Na odkupnu cienu cikorijina koriena, ustanovljenu u § 1. ove naredbe, plaća Ministarstvo državne riznice u ime državne premije, a radi povećanja proizvodnje, Ke 140.— za svakih 100 kg zrelog, zdravog, obrezanog i očišćenog cikorijina koriena.

Državnu premiju izplaćuje, zajedno s cienom iz § 1., u ime i za račun države kupac, kojem će Ministarstvo

državne riznice staviti potrebna sredstva na razpolaganje.

§ 3.

Osim odkupne ciene i državne premije iz §§ 1. i 2. dat će kupac cikorijina koriena kao daljnju nagradu ugovornom proizvoditelju po svakom posađenom katastralnom jutru cikorije bezplatno 10 kg kristalnog sladora i to iz količine, koju će Glavno ravnateljstvo za prehranu sporazumno s Ministarstvom državne riznice staviti pravodobno na razpolaganje osobi, ovlaštenoj na ugovaranje sjetve i odkup. Ovaj će se slador stavljati na razpolaganje bez naplate državne trošarine, trošarinskog doplatka i skupnog poreza na poslovni promet. Osim toga dat će kupac proizvoditelju bezplatno još i 6 kg nadomjestka kave, i to nakon propisno provedenog prorjeđivanja i prvog okopavanja.

§ 4.

Ako je zemljište, zasađeno cikorijom, udaljeno od utovarne postaje 5—10 km, dužan je kupac platiti proizvoditelju Kn 10.— za svakih 100 kg čistog cikorijina koriena u ime troškova dovoza do utovarne postaje. Troškove dovoza čistog cikorijina koriena sa zemljišta, udaljenih preko 10 km od utovarne postaje, naknadit će kupac proizvoditelju za svaki daljnji kilometar s Kn 2.— po kilometru.

§ 5.

Tko se ogrieši o propise ove naredbe, kažnjava se novčanom kaznom do 100.000 Kuna ili zatvorom do tri mjeseca, a u težim slučajevima i obim kaznama. Uz

ove kazne može se izreći i zapljena robe, koja je predmetom kaznenog čina. Priupadnik, ako je priradnik, može se kazniti i kaznom oduzimanja prava na obavljanje poslovanja do godine dana.

U slučaju neutjerivosti zamjenjuje se novčana kazna zatvorom, i to po razsudi oblasti, no najviše do tri mjeseca.

Za izricanje kazne nadležne su upravne oblasti prve molbe. Izrečene novčane kazne kao i utržak zaplienjene robe idu u korist državne blagajne.

§ 6.

Ova naredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama,* a istog dana prestaje vriediti oblastna odluka Državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 29. kolovoza 1942. broj 13.360-1942 o odkupnoj cieni cikorijina koriena (Narodne novine od 2. rujna 1942. broj 197).

U Zagrebu, dne 18. ožujka 1943.

Ministar narodnog gospodarstva:

*Dr. ing. Josip Balen, v. r.*

(Broj 721-D.V.-1943)

---

* Narodne novine od 23. ožujka 1943. broj 68.

# NAREDBA

**Ministarstva prometa od 10. ožujka 1943. Gl. R. br. 8375-43 o otvaranju razrednog državnog poštanskog ureda u Markuševcu, kotar Zagreb, Velika župa Prigorje**

Na temelju § 2. »zakona o pošti, telegrafu i telefonu od 16. srpnja 1931. P. t. broj 68485-1931«, te § 1. zakonske odredbe od 26. studenoga 1942. broj: CCCXIX-2703-Z-1942 o ovlaštenju ministru prometa, da može naredbama osnivati i ukidati poštanske urede propisujem ovu naredbu:

§ 1.

Osniva se razredni državni poštanski ured IV. razreda 2. skupine u Markuševcu, kotar Zagreb, Velika župa Prigorje.

§ 2.

Pod poštanski ured Markuševac spadaju mjesta: Markuševac, Bačun, Štefanovac doljnji, Štefanovac gornji, Dubrava, Deščevec, Trnava, Bidrovec i Vidovec.

§ 3.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

Zagreb, dne 10. ožujka 1943.

Ministar prometa:
*Ing. Bešlagić,* v. r.

(Broj: 720-D.V.-1943)

---

* Narodne novine od 23. ožujka 1943. broj 68.

# NAREDBA

**Ministarstva prometa od 13. ožujka 1943. Gl. R. broj 9192-1943 o promjeni »Pravilnika za unutrašnju poštansku službu od 15. prosinca 1921. br. 68063-1921«**

Na temelju § 3. »zakona o pošti, telegrafu i telefonu od 16. srpnja 1931.« (Službene novine od 29. srpnja 1931. broj 170-L. V.) propisujem:

§ 1.

Točka IV. člana 61. I. diela »Pravilnika za unutrašnju poštansku službu« mienja se i glasi: »Kod doznačnica odnosi se prednji rok na primitak same doznačnice, a izplata se vrši u roku od dva mjeseca računajući od dana, kada je doznačnica uplaćena.«

Ova naredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama,* a primjenjivat će se od 1. travnja 1943.

U Zagrebu, dne 13. ožujka 1943.

Ministar prometa:

*H. Bešlagić*, v. r.

(Broj: 692-D.V.-1943)

* Narodne novine od 23. ožujka 1943. broj 68.

# NAREDBA

## Ministarstva narodnog gospodarstva od 18. ožujka 1943. broj 30.288-1943 o odkupnoj cieni sladorne repe

Na temelju ovlaštenja iz zakonske odredbe od 4. studenoga 1941. broj CCCXCIII-1935-Z-1941 o uređenju unutarnjeg prometa, razpodjelbe i potrošnje svih vrsta robe i § 3. zakonske odredbe od 19. studenoga 1941. broj CDIV-2038-Z-1941 o osnivanju i djelovanju Državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica, a u sporazumu s Ministarstvom državne riznice i Ministarstvom unutarnjih poslova, izdajem ovu naredbu:

§ 1.

Odkupna ciena sladorne repe iz prihoda godine 1943. ustanovljuje se s Kn 100.— za 100 kg čiste, zdrave, ne prevelike (nedeformirane) sladorne repe, bez obzira na postotak sadržine sladora.

§ 2.

Na odkupnu cienu sladorne repe, ustanovljenu u § 1. ove naredbe, plaća Ministarstvo državne riznice u ime državne premije, a radi povećanja proizvodnje, Kn 80.— za svakih 100.— kg čiste, zdrave, ne prevelike (nedeformirane) sladorne repe.

Državnu premiju izplaćuje zajedno s cienom iz § 1., u ime i za račun države kupac, kome će Ministarstvo državne riznice staviti potrebna sredstva na razpolaganje.

§ 3.

Odkupna ciena sladorne repe i državna premija, razumievaju se s dopremom na utovarnu postaju.

§ 4.

Osim odkupne ciene i državne premije, iz §§ 1. i 2. dat će kupci sladorne repe kod odkupa repe ugovornom proizvoditelju kao daljnju nagradu za svakih 100 q čiste predane repe bezplatno 10 kg kristalnog sladora, i to iz količine, koju će Glavno ravnateljstvo za prehranu u sporazumu s Ministarstvom državne riznice staviti pravodobno na razpolaganje osobama (pravnim ili naravnim), ovlaštenim na ugovaranje sjetve i odkupa. Ovaj će se slador stavljati na razpolaganje bez naplate državne trošarine, trošarinskog doplatka i skupnog poreza na poslovni promet.

§ 5.

Ovlašteni kupci dat će proizvoditeljima bezplatno 40 kg svježih ili 2 kg suhih repinih rezanaca za svakih 100 kg čiste predane repe.

§ 6.

Ako je repište udaljeno od utovarne postaje 5—10 km, dužan je kupac platiti proizvoditelju Kn 10.— za svakih 100 kg čiste sladorne repe u ime troškova dovoza do utovarne postaje. Troškove dovoza čiste sladorne repe s repišta, udaljenih preko 10 km od utovarne postaje, naknadit će kupac proizvoditelju za svaki dalji kilometar s Kn 2.— po kilometru.

§ 7.

Tko se ogrieši o propise ove naredbe, kažnjava se novčanom kaznom do 100.000.— Kuna ili zatvorom do

tri mjeseca, a u težim slučajevima i obim kaznama. Uz ove kazne može se izreći i zapljena robe, koja je predmetom kaznenog čina. Priupadnik, ako je priradnik, može se kazniti i kaznom oduzimanja prava na obavljanje poslovanja do godine dana.

U slučaju neutjerivosti zamjenjuje se novčana kazna zatvorom, i to po razsudi oblasti, no najviše do tri mjeseca.

Za izricanje kazne nadležne su upravne oblasti prve molbe. Izrečene novčane kazne kao i utržak zaplienjene robe idu u korist državne blagajne.

§ 8.

Ova naredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama,* a istoga dana prestaje vriediti oblastna odluka Državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 28. kolovoza 1942. broj 13.358-1942 o odkupnoj cieni sladorne repe (Narodne novine od 2. rujna 1942. broj 197), promienjena i nadopunjena oblastnom odlukom Državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 1. listopada 1942. broj 15.029-1942 (Narodne novine od 7. listopada 1942. broj 220)

U Zagrebu, dne 18. ožujka 1943.

Ministar narodnog gospodarstva:

*Dr. ing. Josip Balen, v. r.*

(Broj: 722-D.V.-1943)

---

* Narodne novine od 23. ožujka 1943. broj 68.

# NAREDBA

## Ministarstva narodnog gospodarstva od 18. ožujka 1943. broj 30.287-1943 o odkupnoj cieni suncokretova sjemena

Na temelju ovlaštenja iz zakonske odredbe od 4. studenoga 1941. broj CCCXCIII-1935-Z-1941 o uređenju unutarnjeg prometa, razpodjelbe i potrošnje svih vrsta robe i § 3. zakonske odredbe od 19. studenoga 1941. broj CDIV-2038-Z-1941 o osnivanju i djelovanju Državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica, a u sporazumu s Ministarstvom državne riznice i Ministarstvom unutarnjih poslova, izdajem ovu naredbu:

§ 1.

Odkupna ciena suncokretova sjemena iz priroda godine 1943. ustanovljuje se s Kn 800.— za 100 kg zdravog, povremeno suhog i rešetanog sjemena na odkupnom mjestu u kraju proizvodnje ili utovareno u željeznička kola na utovarnoj postaji, za gotovo, bez ikakvih odbitaka.

§ 2.

Na odkupnu cienu suncokretova sjemena, ustanovljenu u § 1. ove naredbe, plaća Ministarstvo državne riznice u ime državne premije a radi povećanja proizvodnje, Kn 700.— za svakih 100 kg uredno predanog sjemena.

Državnu premiju izplaćuje, zajedno s cienom iz § 1., u ime i za račun države kupac, kome će Ministarstvo državne riznice staviti potrebna sredstva na razpolaganje.

§ 3.

Osim odkupne ciene i državne premije iz §§ 1. i 2. dat će kupci suncokretova sjemena kod odkupa ugovornom proizvoditelju kao daljnju nagradu na svakih 100 kg sjemena bezplatno po 1½ kg kristalnog sladora, i to iz količine, koju će Glavno ravnateljstvo za prehranu u sporazumu s Ministarstvom državne riznice, staviti pravodobno na razpolaganje osobama (pravnim ili naravnim), ovlaštenim na ugovaranje sjetve i odkup. Ovaj će se slador stavljati na razpolaganje bez naplate državne trošarine, trošarinskog doplatka i skupnog poreza na poslovni promet. Od ove nagrade može kupac proizvoditelju predujmiti 10 kg kristalnog sladora po svakom zasijanom katastralnom jutru u slučajevima, gdje će se nedvojbeno moći utvrditi, da je nakon uspješne sjetve obavljeno prvo okopavanje.

§ 4.

Tko se ogrieši o propise ove naredbe, kažnjava se novčanom kaznom do 100.000 Kuna ili zatvorom do tri mjeseca, a u težim slučajevima i obim kaznama. Uz ove kazne može se izreći i zapljena robe, koja je predmetom kaznenog čina. Priupadnik, ako je priradnik može se kazniti i kaznom oduzimanja prava na obavljanje poslovanja do godine dana.

U slučaju neutjerivosti zamjenjuje se novčana kazna zatvorom, i to po razsudi oblasti, no najviše do tri mjeseca.

Za izricanje kazne nadležne su upravne oblasti prve molbe. Izrečene novčane kazne kao i utržak zaplienjene robe idu u korist državne blagajne.

§ 5.

Ova naredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama,* a istoga dana prestaje vriediti st. 1. toč. I. oblastne odluke Državnog ureda za oblikovanje ciena i nadnica od 29. kolovoza 1942. broj 13.346-1942 o odkupnim cienama uljarica iz priroda 1943. (Narodne novine od 2. rujna 1942. broj 197).

U Zagrebu, dne 18. ožujka 1943.

Ministar narodnog gospodarstva:

*Dr. ing. Josip Balen, v. r.*

(Broj: 723-D.V.-1943)

* Narodne novine od 23. ožujka 1943. broj 68.

# OBJAVA

**Ministarstva vanjskih poslova od 17. ožujka 1943. o ratifikaciji hrvatsko-bugarskog trgovačkog sporazuma od 25. rujna 1941.**

Dana 25. rujna 1941. podpisali su u Zagrebu opunomoćenici Nezavisne Države Hrvatske i Carevine Bugarske trgovački sporazum.

Sporazum je ratificiran. Izmjena ratifikacionih povelja usliedila je u Sofiji dana 8. ožujka 1943.

Prema članku 24. stavci 2. sporazuma, sporazum stupa na snagu dana 24. ožujka 1943.

Sporazum se ovime proglašuje.*

U Zagrebu, 17. ožujka 1943.

Ministar vanjskih poslova:

*Dr. Mladen Lorković*, v. r.

Broj: Pr. 988-1943.

(762-D.V.-1943.)

* Narodne novine od 24. ožujka 1943. broj 69., u kojem je broju odtisnut i bugarski tekst sporazuma.

(Broj: 762-D. V.-1943.)

# TRGOVAČKI SPORAZUM

## IZMEĐU
## NEZAVISNE DRŽAVE HRVATSKE
## I
## CAREVINE BUGARSKE

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske i Njegovo Veličanstvo Car Bugarske u želji, da se što bolje razviju trgovački odnosi između obiju država, i radi jačanja, takvim načinom, prijateljskih veza, koje ih spajaju, odlučili su zaključiti trgovački sporazum, te su u tu svrhu imenovali svoje opunomoćenike:

**POGLAVNIK
NEZAVISNE DRŽAVE HRVATSKE**

Gospodina Marijana Šimića, ministra za obrt, veleobrt i trgovinu,

**NJEGOVO VELIČANSTVO
CAR BUGARSKE**

Gospodina Nikolu Petzeva, opunomoćenog ministra, ravnatelja konzularnih i privrednih poslova u Ministarstvu vanjskih poslova i nastave, koji su nakon izmjene svojih punomoći, za koje su ustanovili da su izpravne, zaključili sliedeće:

Članak 1.

Državljani jedne od Ugovornih Stranaka uživat će na području druge Stranke, u pogledu obavljanja trgovine, veleobrta, plovitbe ili bilo kakvog drugog zanimanja, ista prava, povlastice i blagodati svake vrsti, koje su ili će biti odobrene državljanima najpovlaštenijeg naroda.

Državljani jedne od Ugovornih Stranaka imat će, pod uvjetom izpunjavanja zakona i propisa druge Stranke, pravo slobodnog ulazka, putovanja, boravka i nastanjivanja na području druge Stranke, kao i slobodnog napuštanja ove u svako doba, a da ne budu podvrgnuti ograničenjima bilo koje vrsti osim onih, kojima će biti podvrgnuti i pripadnici najpovlaštenijeg naroda. Pridržavajući se zakona i propisa, oni će imati podpunu slobodu, da obavljaju staki zanat i zanimanje, čije izvršavanje nije ili ne će biti zakonom pridržano izključivo za domorodce.

Oni će imati pravo sticanja, posjedovanja, iznajmljivanja i otuđivanja svake vrsti pokretnih i nepokretnih dobara, ukoliko domaći zakoni ne naređuju drugačije.

Svaka od Ugovornih Stranaka pridržava si pravo, da individualnim mjerama, bilo na temelju sudske presude, bilo na temelju zakona i propisa, koji se odnose na prosjačenje, zdravstvenu policiju ili javni moral, kao i s obzirom na policijske propise, koji se odnose na unutarnju ili vanjsku sigurnost države, zabrani državljanima druge Ugovorne Stranke nastanjivanje ili boravak na svome području.

Članak 2.

Državljani svake od Ugovornih Stranaka uživat će pravnu pomoć, odnosno pravo pristupa pred sudove kao

i pred vlasti druge Ugovorne Stranke. Za zaštitu svojih interesa oni se mogu služiti advokatima i zastupnicima, koje bi sami izabrali, pri čemu ne će biti podvrgnuti nikakvim drugim ograničenjima osim onih, koja su predviđena zakonima i propisima na odnosnom području, te će biti smatrani ravnopravnim u svakom pogledu s državljanima bilo koje druge države.

Članak 3.

Državljani jedne od Ugovornih Stranaka uživat će na području druge, u pogledu svoje osobe kao i svojih dobara, prava i interesa, u pogledu dažbina (poreza i kamata), taksa, ukoliko su ove slične porezima, ili svakog drugog sličnog nameta u svima odnosima, isto postupanje i istu zaštitu kod fiskalnih vlasti i sudstva kao i domorodci ili državljani najpovlaštenijeg naroda.

Članak 4.

Državljani jedne od Ugovornih Stranaka ne će biti na području druge Stranke ni u doba rata ni u doba mira podvrgnuti vojničkim podavanjima ili rekvizicijama osim onih i u istoj mjeri te pod istim načelima kao i vlastiti državjani.

Članak 5.

Trgovci, veleobrtnici i ostali proizvađači jedne od Ugovornih Stranaka, kao i njihovi trgovački putnici, imat će pravo uz podnošenje legitimacione karte i podvrgavajući se formalnostima propisanim u drugoj zemlji, da u ovoj posljednjoj obavljaju kupovinu za svoju trgovinu ili veleobrt, kao i da ovdje prikupljaju naručbe, sa ili bez uzoraka modela, od trgovaca ili drugih osoba, koje za trgovinu ili veleobrt upotrebljavaju robu, koja odgovara uzorcima, pod istim uvjetima kao i državljani najpovlaštenijeg naroda.

Veleobrtnici i trgovački putnici uz podnošenje legitimacione karte imaju pravo da nose sa sobom uzorke ili modele, ali ne i robu. Spomenute legitimacione karte izdavat će se analogno obrazcu koji sadrži Međunarodna konvencija za pojednostavnjenje carinskih formalnosti podpisana u Ženevi 3. studenoga 1923. godine.

Ugovorne Stranke međusobno će označiti, koje su vlasti nadležne za izdavanje legitimacionih karata.

Odredbe ovoga članka ne mogu se primieniti na ambulantnu, trgovačku i obrtnu djelatnost, kao ni na kolportažu i prikupljanje narudžbi kod osoba, koje ne obavljaju ni trgovinu ni veleobrt, pošto svaka Ugovorna Stranka pridržava za taj slučaj podpunu slobodu svoga zakonodavstva. Predmeti uvezeni kao uzorak u gore navedenom cilju primat će se kao privremeni uvoz u svakoj od Ugovornih Stranaka slobodno od carine, a prema carinskim propisima donietim u svrhu osiguranja ponovnog izvoza u zakonom predviđenom roku. Ovaj rok ne može biti dulji od 12 mjeseci. Navedena pogodnost ne primjenjuje se na predmete, koji se zbog svoje količine i vriednosti ne mogu smatrati kao uzorak ili koji po svojoj prirodi ne bi mogli biti identificirani prilikom svoga ponovnog izvoza.

Članak 6.

Državljani jedne od Ugovornih Stranaka, koji odlaze u trgovačke svrhe na sajmove i trgove na području druge, bit će uzajamno tretirani kao državljani najpovlaštenijeg naroda, osim protivnih odredaba zakona i propisa o ambulantnoj, trgovačkoj i obrtnoj djelatnosti i ukoliko mogu predočiti legitimacionu kartu izdanu analogno obrazcu, koji sadrži Međunarodna kon-

vencija o pojednostavnjenju carinskih formalnosti, podpisana u Ženevi 3. studenoga 1923.

Članak 7.

Ugovorne Stranke suglasne su, da uzajamno priznavaju postupak najpovlaštenijeg naroda za sve što se tiče prava carine i svih ostalih prava u vezi s carinom, načina ostvarivanja prava kao i za propise, formalnosti i dužnosti, kojima bi carinsko potupanje moglo biti podvrgnuto.

Članak 8.

Prema tome roba, prirodni ili veleobrtni proizvodi jedne od Ugovornih Stranaka ne smiju ni u kojem slučaju biti podvrgnuti obzirom na gornje propise drugim carinama, taksama ili teretima, odnosno višim, a niti propisima niti postupku druge vrsti, odnosno skupljem, nego što će biti podvrgnuti proizvodi iste vrsti bilo koje treće države.

Članak 9.

Na isti način roba, prirodni ili veleobrtni proizvodi, koji se izvoze s područja jedne od Ugovornih Stranak s odredištem na područje druge Ugovorne Stranke, ne će biti ni u kojem slučaju podvrgnuti drugim carinama, taksama ili teretima, odnosno višim, niti drugim ili skupljim formalnostima ili propisima, nego što će biti podvrgnuti proizvodi iste vrsti određeni za područje bilo koje druge države.

Članak 10.

Sve prednosti, olakšice, povlastice i koristi, koje su ili će biti priznate po jednoj od Ugovornih Stranaka

stalno ili privremeno robi, prirodnim ili veleobrtnim proizvodima ma koje treće države, smjesta će se i bez ikakve naknade primieniti i na proizvode iste vrsti druge Ugovorne Stranke.

Članak 11.

a) Trgovačka, veleobrtna, financialna, osiguravajuća, prometna i druga družtva sa sjedištem na području jedne od Ugovornih Stranaka, a koja su osnovana na temelju zakona te zemlje, priznat će se kao zakonita na području druge Stranke. Ona mogu ovdje pristupati pred sudove bilo da podižu tužbu, bilo da na tužbe odgovaraju i imat će slobodan i nesmetan pristup pred ostalim vlastima druge Ugovorne Stranke;

b) Pravo ovih družtava na obavljanje svoje trgovine ili svog uobičajenog veleobrta na području druge Ugovorne Stranke, određivat će se prema zakonima i propisima, koji su ili će biti na snazi na ovom području. Spomenuta družtva uživat će u svakom pogledu postupanje priznato družtvima najpovlaštenijeg naroda;

c) Državljani jedne od Ugovornih Stranaka uživat će na području druge Stranke, u pogledu osnivanja družtava označenih u prvoj stavci ovoga članka ista prava i povlastice. koje bi se dale državljanima najpovlaštenijeg naroda.

Članak 12.

a) Svaka od Ugovornih Stranaka, prema svojim zakonima i propisima, osigurat će stvarnu zaštitu prirodnim ili veleobrtnim proizvodima podrietlom iz druge Ugovorne Stranke protiv nelojalne utakmice u trgovačkom prometu, sprečavajući i zabranjujući uvoz, uskladi-

štenje i izvoz kao i proizvodnju, promet, prodaju ili stavljanje u prodaju u unutrašnjosti, svakog proizvoda, koji nosi na sebi ili na svom neposrednom zavoju ili na svome vanjskom pakovanju žigove, imena, nadpise ili ma kakve znakove, koji neposredno ili posredno sadrže neistinite oznake o podrietlu, vrsti, prirodi ili specifičnom svojstvu ovih proizvoda li robe;

b) Odredbe ovog članka ne odnose se na robu u tranzitu.

Članak 13.

Prirodni i veleobrtni proizvodi jedne od Ugovornih Stranaka, nakon što su tranzitno prešli preko područja jedne ili više drugih država, ne će biti prigodom svog uvoza na područje druge Ugovorne Stranke podvrgnuti višim podavanjima ili taksama nego da su bili izravno uvezeni iz države svog podrietla.

Članak 14.

U slučaju, u kome roba odpravljena iz jedne države u drugu, bude vraćena prvobitnom pošiljkom zbog neprimanja po naručiocu ili zbog kojeg drugog razloga, ne će se naplaćivati izvozna carina prilikom ponovnog izvoza; a povratit će se već naplaćena uvozna carina, odnosno dužna uvozna carina ne će se potraživati. Sve ovo pod uslovom, da je roba bila do ponovnog izvoza pod kontrolom carinarnice i da je ponovni izvoz obavljen putem iste podvozne izprave u roku od 3 mjeseca od dana uvoza i da nikakva promjena na robi nije učinjena.

Članak 15.

Tako dugo, dok se pridržavaju propisi, odnoseći se na privremeni uvoz, oslobođenje od carine priznat će se za:

1. Robu namienjenu za izložbe, utakmice i sajmove;

2. Predmete namienjene za opravku i predmete namienjene za izpitivanje i probe;

3. Alate i oruđe namienjene monterima, bilo da ih ovi sobom nose ili iznose ili da su poslani prije ili poslije nego što su monteri prešli granicu;

4. Kola za namještaj s njihovim pripadajućim predmetima, natovarena ili prazna, čak i u slučaju kad pri povratku prime u kakvom mjestu nov teret, pod uslovom, da se ne upotrebljavaju za unutrašnji promet za vrieme njihovog privremenog boravka na području druge Ugovorne Stranke;

5. Upotrebljavani vanjski zavoji svake vrste, koji se uvoze, da bi bili napunjeni ili izvezeni.

Članak 16.

Prilikom uvoza ili izvoza uzajamno se oslobađaju svake uvozne ili izvozne carine i takse:

a) Stvari i predmeti, koji su služili za osobnu upotrebu kao i namirnice potrebne putnicima za vrieme putovanja i u količini, koja odgovara okolnostima, ukoliko nisu predmet trgovine;

b) Uzorci pa i na kartonima, koji se ne mogu drugčije upotriebiti, izuzetkom monopolskih predmeta;

c) Ambalaža svake vrsti već upotrebljavana za izvozne pošiljke, koja se u određenom roku natrag vraća.

Članak 17.

Svaka od Ugovornih Stranaka ima pravo zahtievati, da roba, koja se uvozi k njoj, a proiztiče od druge Stranke, bude popraćena uvjerenjem o podrietlu, iz-

danim od nadležne vlasti. Ova uvjerenja bit će izuzeta od konzularnog legaliziranja.

Članak 18.

Olakšice i pogodnosti dane po Bugarskoj drugim državama u smislu primjene višestranih međunarodnih konvencija bit će priznate također i Hrvatskoj u slučaju, da iste povlastice i pogodnosti budu također priznate i od Hrvatske Bugarskoj.

Članak 19.

1 Brodovi svake od Ugovornih Stranaka, njihovi tovari, komandanti i posade uživat će u lukama i teritorialnim vodama druge Stranke u svkom pogledu isti postupak kao i domaći ili brodovi najpovlaštenijeg naroda.

2. Nacionalni postupak za brodove i njihove tovare ne odnosi se na:

a) Povlastice odobrene domaćem ribarstvu;

b) Posebne mjere poduzete u cilju unapređenja domaće plovitbe putem subvencija;

c) Povlastice odobrene domaćim športskim družtvima;

d) Kabotažu;

e) Vršenje službe pilotaže, remorkaže, signalizacije i spasavanja u lukama;

f) Plovitbu u unutarnjim vodama, koje ne čine sastavni dio jednog riečnog toka, koji je internacionaliziran.

Članak 20.

1. Pod uslovom, da uđu na područje jedne Ugovorne Stranke i da ga opet napuste, podvrgavajući se pri tom

zakonima i propisima ove posljednje, bilo s tovarom ili bez njega u svojstvu prevoznog sredstva za osobe kao i za robu, bit će oslobođeni svake uvozne ili izvozne takse:

a) Parobrodi i brodovi svake vrsti zajedno sa inventarom i uobičajenom opremom, u koju spadaju njihove priručne apoteke kao i rezervni dielovi te alat, koji se transportira istovremeno na rečenim parobrodima i brodovima, a služe za popravak u slučaju njihovog kvara;

b) Lokomotive sa ili bez tendera kao i vagoni i njihova uobičajena oprema, koja se tamo nalazi;

c) Zrakoplovi sa svim predmetima potrebnim za letenje kao i svi rezervni dielovi i oruđe potrebno za popravak u slučaju njihovog kvara;

2. Isto tako oslobođeno je od svake uvozne i izvozne takse sve gorivo, koje se nalazi na parobrodima i brodovima, na lokomotivama i zrakoplovima jedne od Ugovornih Stranaka u količini, koja odgovara duljini puta na carinskom području druge Stranke, kao i odielo, rublje, namirnice i monopolski predmeti — ovi posljednji samo u količini dozvoljenoj po monopolskim propisima zemlje uvoznice — koje nosi posada za svoju osobnu upotrebu i potrošnju.

3. Predmeti i tvorivo, koji se nalaze na parobrodima, brodovima i zrakoplovima moraju biti upisani u inventar vozila. Ukoliko nisu unieti u inventar oni moraju biti upisani u jednu posebnu listu.

4. Inventar i posebna lista moraju se obvezatno pokazati carinarnicama i carinskim organima, ako ih oni zatraže.

Članak 21.

Obje Ugovorne Stranke obvezuju se, da u pogledu saobraćaja, prievoza i provoza kao i poštanskih, brzojavnih i brzoglasnih veza primjenjuju odredbe odnosnih međunarodnih konvencija, dok se ne zaključe između njih posebni sporazumi o tome.

Članak 22.

Izuzete su međutim od obaveza formuliranih u prednjim odredbama:

1. Povlastice, koje su ili će biti naknadno priznate od strane jedne Ugovorne Stranke pograničnim državama u svrhu olakšanja pograničnog prometa.

2. Povlastice, koje proiztiču iz carinske unije, koja bi mogla biti sklopljena u buduće po jednoj od Ugovornih Stranaka.

Članak 23.

Ugovorne Stranke su također zajamčile postupak najpovlaštenijeg naroda u svim stvarima. koje se tiču zabrane ili ograničenja glede uvoza ili izvoza robe.

Članak 24.

Ovaj sporazum, izrađen u dva izvornika na hrvatskom i bugarskom jeziku, bit će ratificiran, a izmjena ratifikacionih instrumenata obavit će se najskorije vrieme u Sofiji.

On stupa na snagu 15 dana po izmjeni ratifikacija. Međutim Ugovorne Stranke zaključile su, da on stupi privremeno u primjenu počam od 1. listopada 1941. godine.

Sporazum će vriediti godinu dana, počevši od dana privremenog stupanja na snagu. Ako ne bude odkazan tri mjeseca prije izteka njegova trajanja, smatrat će se, da mučke ostaje na snazi na neodređeno vrieme. On se može sada u svako doba odkazati sa odkaznim rokom od 3 mjeseca.

Učinjeno u Zagrebu u dva izvornika, dne 25. rujna 1941.

Za Hrvatsku: Za Bugarsku:

*MARIJAN ŠIMIĆ* *N. PECEV*

# NAREDBA

## o promjeni propisnika Ministarstva državne riznice od 28. prosinca 1942. br. 42584-1942 o povlaštenim prodavačima srećaka Hrvatske državne lutrije

Na temelju § 5. zakonske odredbe o Hrvatskoj državnoj lutriji od 26. studenoga 1942. broj CCXLVIII-2773-Z-1942 (Narodne novine od 28. studenoga 1942. br. 271) mienja se propisnik Ministarstva državne riznice od 28. prosinca 1942. broj 42.584-1942 o povlaštenim prodavačima srećaka Hrvatske državne lutrije.

§ 1.

Druga stavka § 5. glasit će:

Povlašteni prodavači srećaka jamče Hrvatskoj državnoj lutriji za sve srećke, koje im je ova predala radi prodaje. Oni su dužni za sve prodane i neprodane srećke, koje prema uputama Hrvatske državne lutrije ne vrate istoj najkasnije 24 sata prije vučenja, položiti novac u određenom roku, a u smislu § 35. ovoga propisnika. Smatra se, da su vraćene one srećke, koje su 24 sata prije vučenja predane pošti i o čijem povratu i popisu brojeva je istovremeno t. j. 24 sata prije vučenja Hrvatska državna lutrija bila izvještena. Prva i treća stavka § 5. ovoga propisnika ostaju neizmjenjene.

§ 2.

§ 36. dodaje se druga stavka, koja glasi:

Osim toga pripada povlaštenim prodavačima 3% na ime izplatne providbe od zgoditaka, po njima izplaćenih.

§ 3.

Ova naredba stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dana 20. ožujka 1943.

Ministar državne riznice:

*Dr. Košak*, v. r.

Broj:148-43.

* Narodne novine od 26. ožujka 1943. broj 70.

# NAREDBA

**ministra vanjskih poslova od 22. ožujka 1943. broj Upr. 1058-43 o unutarnjem uređenju Ministarstva vanjskih poslova**

Na temelju § 9. st. 3. zakonske odredbe od 9. listopada 1942. broj CCLXXVIII-2402-Z-1942 o državnoj vladi Nezavisne Države Hrvatske, a uz odobrenje predsjednika vlade, izdajem ovu naredbu:

§ 1.

Ministarstvo vanjskih poslova dieli se na pet odjela, i to na:

1. obći odjel,
2. politički odjel,
3. pravni odjel,
4. konzularno-gospodarstveni odjel i
5. odjel za novinstvo i kulturne veze.

Osim toga postoji u Ministarstvu vanjskih poslova: ured ministra, ured protokola i pomoćni ured.

§ 2.

Obći odjel dieli se na tri odsjeka, i to na:

1. upravni odsjek,
2. osobni odsjek i
3. računovodstveni odsjek.

§ 3.

U djelokrug obćeg odjela spadaju napose sliedeći poslovi:

1. U upravni odsjek: ustrojstvo službe; osnivanje predstavničtava Nezavisne Države Hrvatske u inozemstvu; šifra; glasnička služba; samovozna kolnica; svi drugi poslovi, koji ne spadaju u koji drugi odsjek ili u koji ured, spomenut u st. 2. § 1.

2. U osobni odsjek: službovni odnosi službenika Ministarstva vanjskih poslova i diplomatskih i konzularnih predstavničtava Nezavisne Države Hrvatske u inozemstvu; stegovni poslovi, koji se odnose na te službenike.

3. U računovodstveni odsjek: sastav priedloga proračuna; navjere, likvidacija osobnih i stvarnih izdataka; nabavljanje, očevidnost i izdavanje imovinskih stvari i trošiva trošnog materiala; ugovori o zakupu zgrada za ministarstvo i za diplomatska i konzularna predstavničtva Nezavisne Države Hrvatske u inozemstvu; očevidnost prihoda, koje ubire ministarstvo i spomenuta diplomatska i konzularna predstavničtva.

§ 4.

Politički odjel dieli se na tri odsjeka, i to na:

1. odsjek za germanske zemlje,
2. odsjek za romanske zemlje i
3. odsjek za Podunavlje, Balkan i Iztok.

§ 5.

U djelokrug političkog odjela, a prema nadležnosti pojedinog odsjeka, spadaju napose sliedeći poslovi:

održavanje političkih odnosa s inozemstvom; zaštita prava i probitaka Nezavisne Države Hrvatske i njezinih državljana i državnih pripadnika prema inozemstvu; očevidnost političke građe, prikupljanje te građe i njezino razrađivanje.

§ 6.

Pravni odjel dieli se na dva odsjeka, i to na:

1. odsjek za pravne poslove i
2. odsjek za međudržavne ugovore.

§ 7.

U djelokrug pravnog odjela spadaju napose sliedeći poslovi:

1. U odsjek za pravne poslove: pravno obćenje između domaćih i stranih sudbenih, upravnih i drugih oblasti; međunarodna pravna pomoć u građanskim i kaznenim stvarima i izručba krivaca (ekstradikcija); međunarodni ugovori o pravnoj pomoći; pravna zaštita državljana i državnih pripadnika Nezavisne Države Hrvatske pred inozemnim sudbenim i drugim oblastima; nadovjerljivanje službenih i posebničkih izprava (superlegalizacija); prevođenje spisa za državne oblasti; mišljenja o međunarodnopravnim pitanjima.

2. U odsjek za međunarodne ugovore: suradnja kod međunarodnih ugovora; pristupanje Nezavisne Države Hrvatske međunarodnim ustanovama i višestranim konvencijama; izradba punomoći za podpis međunarodnih ugovora; ratifikacija i objavljivanje međunarodnih

ugovora; čuvanje svih izvornika međunarodnih ugovora i diplomatskih izprava; izdavanje zbirke međunarodnih ugovora.

§ 8.

Konzularno-gospodarstveni odjel dieli se na dva odsjeka, i to na:

1. konzularni odsjek i

2. gospodarstveni odsjek.

§ 9.

U djelokrug konzularno-gospodarstvenog odjela spadaju napose sliedeći poslovi:

1. U konzularni odsjek: konzularna služba; tražbine, podpore, ozljednine (invalidnine) i mirovine u inozemstvu; upravno-vojničke stvari; repatriacija; bolnički troškovi; izseljeničtvo; putničarstvo; konzularni ugovori te nadzor nad njihovom primjenom.

2. U gospodarstveni odsjek: vanjska gospodarstvena, trgovačka i prometna politika; sudjelovanje kod svih gospodarstvenih međunarodnih pregovora; međunarodni gospodarstveni ugovori; gospodarstvena pitanja; gospodarstvena promičba i novinstvo.

§ 10.

Odjel za novinstvo i kulturne veze dieli se na dva odsjeka, i to na:

1. odsjek za novinstvo i

2. odsjek za kulturne veze.

§ 11.

U djelokrug za novinstvo i kulturne veze spadaju napose sliedeći poslovi:

1. U odsjek za novinstvo: prikupljanje tiskovnih podataka; vanjsko-politički nadzor nad dojavnim uredima, krugovalnom službom i domaćim novinstvom; stalno održavanje veza s inozemnim novinstvom; promičba u inozemstvu; nadzor nad Izvještajnim uredom kod Ministarstva vanjskih poslova.

2. U odsjek za kulturne veze: praćenje kulturne djelatnosti inozemstva; pripremanje gradiva za kulturnu suradnju s inozemstvom; knjižnica Ministarstva vanjskih poslova.

§ 12.

Ured ministra obavlja osobne službene poslove ministra, kao i sve one, koje mu ministar naredi.

Ovaj ured vodi poseban uručbeni zapisnik, u koji se unose samo stvari, koje ministar naredi.

Na čelu ureda ministrova stoji glavar, koji je ministru izravno podređen i njemu za svoj rad odgovoran.

§ 13.

U djelokrug ureda protokola spada napose: briga za potrebe diplomatskog zbora; ceremonial; vjerodajnice i opozivna pisma; diplomatske i službene putnice; svi poslovi, koji prema svojoj naravi spadaju u diplomatski protokol.

Na čelu ureda protokola stoji nadstojnik, koji je ministru izravno podređen i njemu za svoj rad odgovoran.

§ 14.

U pomoćni ured Ministarstva vanjskih poslova spada:

1. uručbeni zapisnik;
2. priepis,
3. odpravničtvo i
4. pismohrana.

Pomoćni ured posluje prema propisima obćeg poslovnog reda, a u slučaju potrebe za svaki odjel zasebno.

§ 15.

Na čelu pojedinog odjela stoji pročelnik odjela, koji je ministru izravno podređen i njemu za svoj rad odgovoran.

Pročelnik odjela nadzire rad odjela i brine se, da se poslovi obavljaju uredno, brzo i pravilno u skladu sa zakonskim propisima i prema naravi stvari istosmjerno.

Pročelnik odjela podpisuje odluke, rješenja, okružnice i dopise iz djelokruga odjela, kojemu stoji na čelu, ukoliko ih ministar nije pridržao za svoj podpis.

Pročelnik odjela razpoređuje perovodne, stručne i ostale činovnike, kao i pomoćno i podvorno osoblje na odsjeke i pomoćne urede.

Pročelnik odjela dužan je najmanje jedanput mjesečno podnieti ministru pismeni izvještaj o radu i stanju odjela i predložiti sve, što smatra potrebnim za pravilno odvijanje poslova.

Spriečenog pročelnika odjela zamjenjuje označeni zamjenik ili prema činoredu najviši podređeni mu nadstojnik odsjeka.

§ 16.

Na čelu pojedinog odsjeka stoji nadstojnik odsjeka, koji je podređen pročelniku odjela i njemu za svoj rad odgovoran.

Nadstojnik odsjeka nadzire poslovanje u odsjeku i poduzima sve, što je potrebno, da se poslovi odvijaju pravilno, žurno i uredno.

Nadstojnik odsjeka podpisuje sve one spise, koji nisu zadržani za podpis ministra odnosno pročelnika.

Nadstojnik odsjeka razpoređuje rad unutar odsjeka na pojedine njemu podređene i odgovorne službenike.

Spriečenog nadstojnika odsjeka zamjenjuje službenik koga označi pročelnik odjela.

§ 17.

Na čelu pomoćnog ureda stoji upravitelj pomoćnog ureda, koji razpoređuje rad i vrši nadzor nad poslovanjem službenika pomoćnog ureda.

Upravitelj pomoćnog ureda odgovoran je za rad pomoćnog ureda pročelniku obćeg odjela, kojemu je dužan podnositi pismeni mjesečni izvještaj o stanju poslova u pomoćnom uredu.

Službenici pomoćnog ureda podređeni su i odgovorni za svoj rad upravitelju pomoćnog ureda.

§ 18.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 22. ožujka 1943.

Ministar vanjskih poslova:

*Dr. Mladen Lorković,* v. r.

(Broj: 785-D.V.-1943)

* Narodne novine od 27. ožujka 1943. broj 71.

# NAREDBA

## Ministarstva unutarnjih poslova od 5. ožujka 1943. broj U. M. 450-1943 o vježbi slušača Farmaceutskog fakulteta u javnim ljekarnama

Na temelju točke 6. § 29. zakona o apotekama i nadzoru nad prometom liekova od 7. travnja 1930. (Službene novine od 14. travnja 1930. broj 85-XXXIII-187) i § 10. naredbe o Farmaceutskom fakultetu Hrvatskog sveučilišta u Zagrebu od 3. srpnja 1942. (Narodne novine od 14. srpnja 1942. broj 155), a u sporazumu s ministrom narodne prosvjete, propisujem:

§ 1.

Svaki predstavnik javne ljekarne dužan je bez odštete primiti na vježbu za vrieme sveučilištnih semestralnih ili godišnjih praznika slušače prvih pet semestara Farmacutskog fakulteta.

Javne ljekarne, u kojima rade samo predstavnici bez stručnog ljekarničkog pomoćnog osoblja (magistri ili doktori farmacije), dužne su primiti jednog slušača, a javne ljekarne, u kojima osim predstavnika radi još jedna ili više stručnih ljekarničkih osoba, dužne su primiti u isto vrieme dva slušača kao vježbenike.

§ 2.

Predstavnik javne ljekarne dužan je takvog vježbenika u roku od sedam dana nakon primitka na vježbu odnosno nakon prestanka vježbe prijaviti odnosno od-

javiti nadležnoj prvomolbenoj obćeupravnoj oblasti i Ljekarničkoj komori Nezavisne Države Hrvatske u Zagrebu.

Prvomolbene obće-upravne oblasti i Ljekarnička komora Nezavisne Države Hrvatske vodit će očevidnike vježbenika u javnim ljekarnama.

Prigodom prestanka vježbe izdaje predstavnik javne ljekarne slušaču Farmaceutskog fakulteta o njegovu trošku potvrdu o vremenu provedenom na vježbi u javnoj ljekarni. Tu potvrdu ovjerovljuje na temelju podataka u očevidniku nadležna prvomolbena upravna oblast.

§ 3.

Za vrieme vježbe u javnoj ljekarni mora vježbenik steći najpotrebnije znanje o uređenju i poslovanju javne ljekarne kao i o stručnom radu u javnoj ljekarni

Vježbenik je dužan u toku vježbe voditi dnevnik o izvršenim vježbama uz opis upotriebljene aparature. Dnevnik ovjerovljuje predstavnik ljekarne, u kojoj se vrši vježba.

§ 4.

Rad slušača Farmaceutskog fakulteta na vježbi u javnoj ljekarni nije samostalan, te se mora obavljati pod nadzorom magistra farmacije, koji je odgovoran za rad vježbenika u javnoj ljekarni.

Nadzor nad vježbom obavlja predstavnik javne ljekarne.

§ 5.

Slušači Farmaceutskog fakulteta na vježbi u javnim ljekarnama ne smatraju se ljekarničkim pomoćnim

osobljem, pa se njihov rad ne nagrađuje niti se vježbenici prijavljuju radi zdravstvenog i družtvovnog osiguranja, niti se za njih uplaćuje namještenički porez i mirovinski doprinos.

§ 6.

Prekršaj propisa §§ 1. i 2. ove naredbe kaznit će se kaznom, predviđenom u § 35. zakona o apotekama i nadzoru nad prometom liekova od 30. travnja 1930.

§ 7.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 5. ožujka 1943.

Ministar unutarnjih poslova:

*Dr. Nikšić*, v. r.

(Broj: 713-D.V.-1943)

* Narodne novine od 27. ožujka 1943. broj 71.

# NAREDBA

**Ministarstva pravosuđa i bogoštovlja od 11. ožujka 1943. broj 8048 o blagdanima u smislu zakona o uređenju redovitih sudova, zakonika o sudbenom postupku u građanskim parnicama i zakonika o kaznenom sudbenom postupku, zakona o obćem upravnom postupku kao i drugih zakonskih propisa osim mjeničnog i čekovnog zakona**

Na temelju § 6. zakonske odredbe o blagdanima od 20. srpnja 1942. broj CCX-1787-Z-1942 (Narodne novine od 23. srpnja 1942. broj 163) propisujem ovu naredbu:

§ 1.

U koliko zakon o uređenju redovitih sudova, zakonik o sudbenom postupku u građanskim parnicama i zakonik o kaznenom sudbenom postupku, zakon o obćem upravnom postupku kao i drugi zakonski propisi, osim mjeničnog i čekovnog zakona, vežu za blagdane stanovite pravne učinke smatraju se kao blagdani:

1. za sve: dan 10. travnja kao dan osnutka Nezavisne Države Hrvatske, dan 20. lipnja kao dan narodnih žrtava i sve nedjelje;

2. za pripadnike katoličke vjeroizpoviesti: Nova Godina (1. siečnja), Sveta Tri Kralja (6. siečnja), Sviećnica (2. veljače), Sv. Josip (19. ožujka), Blagoviest (25. ožujka), drugi dan Uzkrsa, Spasovo, drugi dan Duhova, Tielovo, Sv, Petar i Pavao (29. lipnja), Velika

Gospa, (15. kolovoza), Mala Gospa (8. rujna), Svi Sveti (1. studenoga), Bezgrješno Začeće Bl. Dj. Marije (8. prosinca) i Božić (25. i 26. prosinca);

3. za pripadnike pravoslavne vjeroizpoviesti: Nova Godina (1. siečnja), Bogojavljenje—Sv. Tri Kralja (6. siečnja), Sretenje (Sviećnica 2. veljače), Blagoviest (25. ožujka), drugi dan Uzkrsa, Spasovdan, drugi dan Duhova, Velika Gospojina (15. kolovoza), Mala Gospojina (8. rujna), Krstovdan (14. rujna), Sv. Nikola (6 prosinca) i Božić (25. i 26. prosinca);

4. za pripadnike evangeličke vjeroizpoviesti: Nova Godina (1. siečnja), Veliki Petak, drugi dan Uzkrsa, Spasovo, drugi dan Duhova, Blagdan reformacije (31. listopada), Badnjak (24. prosinca) i Božić (25. i 26. prosinca);

5. za pripadnike muslimanske vjeroizpoviesti: prvi dan Muharema (Nova Godina), Mevlud (dan rođenja Muhameda a. s. p.), Ramazan-Bajram, koji traje tri dana, i Kurban-Bajram, koji traje četiri dana. U petak zatim u dane Lejlei-regaiba (Lejlei-miradža), Lejleiberata i Lejlei-kadra i u dane uoči Ramazana i obaju Bajrama treba strankama islamske vjere, koje dođu pred oblasti, omogućiti, da odu petkom do 11 sati, a u ostalim spomenutim danima po podne, kako bi mogli izvršiti svoje vjerske dužnosti.

§ 2.

Na napried navedene vjerske blagdane državni su službenici dužni obavljati službu kao i radne dane, ako ti blagdani nisu za njih vjerski blagdani u smislu § 2. zakonske odredbe o blagdanima. Za rad sudova i ostalih

pravosudnih oblasti i ustanova vriede propisi § 3. zakonske odredbe o blagdanima.

§ 3.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama* i tim danom prestaju vriediti svi protivni propisi.

U Zagrebu, dne 11. ožujka 1943.

Ministar pravosudja i bogoštovlja:

*Dr. Andrija Artuković*, v. r.

(Broj: 754-D. V.-1943)

* Narodne novine od 27. ožujka 1943. broj 71.

# NAREDBA

## Ministarstva pravosuđa i bogoštovlja od 11. ožujka 1943. broj 12028-1943 o blagdanima u smislu mjeničnog i čekovnog zakona

Na temelju § 112. zakona o mjenici od 29. studenoga 1928. (Službene novine od 19. prosinca 1928. broj 295), § 28. zakona o čeku od 29. studenoga 1928. (Službene novine od 19. prosinca 1928. broj 295) i § 6. zakonske odredbe o blagdanima od 20. srpnja 1942. broj CCX-1787-Z-1942 (Narodne novine od 23. srpnja 1942. broj 163) propisujem ovu naredbu:

§ 1.

U smislu mjeničnog i čekovnog zakona smatraju se kao zakonski blagdani na području Nezavisne Države Hrvatske:

a) državni blagdani: dan 10. travnja kao dan osnutka Nezavisne Države Hrvatske i dan 20. lipnja kao dan narodnih žrtava;

b) sve nedjelje;

c) svi vjerski blagdani, navedeni u § 2. zakonske odredbe o blagdanima pod a—d.

§ 2.

Na blagdane, navedene u § 1. ove naredbe, ne mogu prosvjedni organi poduzimati nikakvih čina, koji se

tiču mjenice ili čeka, protiv osoba, koje stanuju ili prebivaju u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, bez obzira kojoj vjeroizpoviesti te osobe pripadaju.

§ 3.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama* i tim danom prestaju vriediti svi protivni propisi.

U Zagrebu, dne 11. ožujka 1943.

Ministar pravosudja i bogoštovlja:

*Dr. Andrija Artuković*, v. r.

(Broj: 755-D. V.-1943)

* Narodne novine od 27. ožujka 1943. broj 71.

# NAREDBA

**Ministarstva državne riznice od 27. siečnja 1943. broj 1442-3-1943 o promjenama i nadopunama pravilnika za izvršenje zakona o državnoj trošarini**

Na temelju člana 73. zakona o državnoj trošarini propisujem ovu naredbu:

§ 1.

Stavka (6) člana 5. mienja se i glasi:

»Pravo države na odmjeru još neodmjerene odnosno manje odmjerene trošarine na trošarinske predmete, proizvedene u zemlji, zastaruje za pet godina, računajući od 1. siečnja one godine, u kojoj je trošarina u cielosti imala biti plaćena. Pravo države na ubiranje odmjerene, a neubrane ili manje ubrane trošarine na trošarinske predmete, proizvedene u zemlji, zastaruje za pet godina, računajući od dana, kada je osoba, obvezana na plaćanje, obavieštena o odmjerenoj trošarini. Zastarjelost prava odmjere odnosno prava naplate trošarine prekida se svakim uredovnim činom nadležne oblasti u dotičnom trošarinskom predmetu, koji je uredovni čin zanimanoj osobi odnosno platiocu propisno stavljen do znanja.«

§ 2.

Posljednja rečenica stavke (5) i ciela stavka (7) člana 29. brišu se.

§ 3.

Stavka (7) člana 48. mienja se i glasi:

»Dnevnica se plaća bez obzira na vrieme trajanja poslovanja i bez obzira, da li se to poslovanje vrši bez prekida ili ne, za svakog službenika rizničke straže po 30 Kuna. Službenici rizničke straže imaju pravo na dnevnicu, ako posluju prije 7 odnosno 8 sati ujutro ili između 12 i 14 sati, ili poslije 18 odnosno 19 sati.«

§ 4.

Druga i treća rečenica stavke (2) člana 86. briše se.

§ 5.

Stavka (2) člana 96. briše se.

§ 6.

Član 97. mienja se i glasi:

»(1) Pravo države na odmjeru novčane kazne i troškova za kaznena djela, označena zakonom kao kriomčarska, zastaruje za tri godine, a za sva ostala kaznena djela zastaruje za jednu godinu, računajući od dana, kad je djelo počinjeno.

(2) Pravo države na ubiranje odmjerenih novčanih kazna i troškova zastaruje za pet godina, računajući od dana pravomoćnosti osude.

(3) Zastarjelost prava iz stavke (1) i (2) ovog člana prekida se svakim uredovnim činom nadležne oblasti u dotičnom trošarinskom predmetu, koji je uredovni čin krivcu propisno stavljen do znanja.

(4) Zastarjelost kaznenih djela, kao i prava ovrhe pravomoćnosti osude utvrđuje nadležno rizničko upraviteljstvo svojim rješenjem, koje će odmah predložiti

Ministarstvu državne riznice, Odjelu za državne prihode, na odobrenje, te nakon dobivenog odobrenja dalje postupati po postojećim propisima.«

§ 7.

Stavke (1) i (2) člana 100. mienjaju se i glase:

»(1) Na slador plaća se u ime državne trošarine, i to:

1. na slador, izrađen od sladorne repe ili trske:
   a) u kockama, grubo usitnjen ili u prahu, kao i u glavama od 100 kg Kuna 2.000.—,
   b) ostali slador bio sirov ili rafiniran, izuzevši sirup, koji se ne može upotriebiti za ljudsku hranu, od 100 kg Kuna 1.900.—;

2. na sve druge vrste, koje se umjesto sladora pod 1. mogu upotriebiti za zaslađivanje, kao: škrobni slador, slador od voća, grožđa, slada i krumpira (dekstroza, levuloza, glikoza, maltoza) i slično od 100 kg Kuna 1.000.

(2) Na slador plaća se još u ime trošarinskog doplatka, i to:

1. na slador, izrađen od sladorne repe ili trske:
   a) u kockama, grubo usitnjen ili u prahu, kao i u glavama od 100 kg Kuna 6.000.—,
   b) ostali slador bio sirov ili rafiniran, izuzevši sirup, koji se ne može upotriebiti za ljudsku hranu, od 100 kg Kuna 5.700.—;

2. na sve druge vrste, koje se umjesto sladora pod 1. mogu upotriebiti za zaslađivanje, kao: škrobni slador, slador od voća, grožđa, slada i krumpira (dekstroza, levuloza, glikoza, maltoza) i sl. od 100 kg Kuna 3.000.«

Tablica uz stavku (3) člana 100. mienja se i glasi:

| PREDMET | Temelj za proračun netto kg | Ima se naplatiti u ime redovne državne trošarine Kuna | b | Ima se naplatiti u ime trošarinskog doplatka Kuna | b |
|---|---|---|---|---|---|
| 1. sve vrste bonbona (fondani, karameli, draže, praline, marcipan i t. d.) kao i prašak za limunadu i pastile i t. d. . | 100 | 1.615 | — | 4.845 | — |
| 2. čokolada i ostale prerađevine kakaoa sa sladorom (osim čokoladnih bonbona) . . . . | 100 | 1.045 | | 3.135 | — |
| 3. južno ušećereno voće, kao i sve drugo ušećereno voće, korienje, lišće od ruža i t. d. . . . | 100 | 1.140 | — | 3.420 | — |
| 4. sa sladorom izrađene: marmelade, žele, kompoti, sir od dunja (Kitenkes), sulc, paste i t. d. . . . . . | 100 | 950 | — | 2.850 | — |
| 5. sa sladorom izrađeni sokovi (od malina, jagoda i t. d.), kao i zaslađena nealkoholna pića (limunade, mlieko od badema i t. d.) . . . . . . . . | 100 | 855 | — | 2.565 | — |
| 6. kondenzirano mlieko, zaslađena brašna (nestleovo i drugo) . | 100 | 570 | — | 1.710 | — |
| 7. alva i rahatlokum . . . . | 100 | 380 | — | 1.140 | — |
| 8. poslastice (keks, biskvit, licitarski kolači i drugo, oblatne, torte i t. d.) izrađene sa sladorom . . . . . . . . . | 100 | 380 | — | 1.140 | — |

Zadnja rečenica stavke (5) člana 100. briše se.

§ 8.

Stavka (1) člana 101. mienja se i glasi:

»Na kavu plaća se u ime državne trošarine 1.900 Kuna od 100 kilograma.«

§ 9.

Točke 1., 3. i 48. člana 102. mienjaju se i glase:

»1. Na pivo plaća se u ime državne trošarine 100 Kuna od svakog hektolitarskog stupnja ekstrakta (svakog stupnja stostupnjevnog saharometra) proizvedenog neprevrelog piva. (pivske juhe).

3. Na pivo, koje se uvozi iz inozemstva, plaća se osim carine još i trošarina od 100 Kuna od svakog hektolitarskog stupnja ekstrakta.

48. Proizvodnja neprevrelog piva izpod 8 i iznad 20 sladomjernih stupnjeva zabranjena je, no Ministarstvo državne riznice, Odjel za državne prihode, može na molbu iznimno odobriti proizvodnju piva iznad 20 sladomjernih stupnjeva. Osim toga ministar državne riznice može na molbu iznimno odobriti proizvodnju piva izpod 8 sladomjerenih stupnjeva i za tako proizvedeno pivo odrediti posebni trošarinski dodatak.«

§ 10.

Stavka (1) člana 103. mienja se i glasi:

»Na vino se plaća u ime državne trošarine od 100 litara 800 Kuna, na fino vino od 100 litara 2.000 Kuna, a na šampanjac od 1 litre 60 Kuna.«

Na kraju stavke (6) istog člana dodaje se sliedeća rečenica: »Osim toga ovakvi proizvoditelji dužni su odmah prijaviti najbližem razdjelu rizničke straže i svako odtuđenje vina.«

§ 11.

Prva rečenica stavke (1) člana 104. mienja se i glasi:

»Na ekstrakte, esencije i eterična ulja s alkoholom, bez obzira na njihovu upotrebu, plaća se u ime državne trošarine 10.000 Kuna od 100 kilograma.«

Druga rečenica stavke (3) briše se.

Na kraju člana 104. dodaju se nove stavke, koje glase:

»(4) Liker, rum i slična alkoholna pića smiju u zemlji proizvoditi samo poduzetnici, koji za to dobiju svjedočbu prema propisu člana 29. ovoga pravilnika, i to samo u tvornicama za to uređenim. Kod tvornica imaju se postaviti službenici rizničke straže, koji će vršiti nadzor nad proizvodnjom i iznosom likera, ruma i sličnih alkoholnih pića iz tvornice.

(5) Poduzetnici su dužni voditi: a) bilježnicu o žesti (alkoholu) kao sirovini; b) bilježnicu gotove robe.

(6) U bilježnicu o žesti kao sirovini upisivat će na lievoj strani — primitak: tekući broj, dan primanja, primljenu količinu žeste u hektolitarskim stupnjevima, koja služi kao sirovina, i dokaz o plaćenoj trošarini i skupnom porezu; a na desnoj strani — izdatak: tekući broj, dan izdavanja i izdatak žeste u hektolitarskim stupnjevima, uzete u preradbu. Žesta, stavljena u primitak u bilježnicu o žesti kao sirovini, stoji pod uredovnim zaporom ili plombom nadležnog razdjela rizničke straže odnosno nadzornog službenika rizničke straže, i svaku namjeravanu upotrebu za proizvodnju likera, ruma i sličnih alkoholnih pića dužan je poduzetnik predhodno prijaviti razdjelu rizničke straže odnosno službeniku rizničke straže, koji će zatraženu količinu žeste izdati, a potom posudu, iz koje je žesta uzeta, ponovno staviti pod uredovni zapor ili plombu.

(7) U bilježnici gotove robe upisivat će se na strani primitka: tekući broj, dan primanja i tekući broj izdatka bilježnice o žesti kao sirovini, iz koje su gotovi predmeti dobiveni, zatim gotovi proizvodi po vrstama i litrama, hektolitarskim stupnjevima, alkoholnoj jakosti i ukupni broj hektolitarskih stupnjeva alkohola, koji se nalazi u gotovoj robi; a na strani izdatka: tekući broj, dan izdavanja, količina izdane gotove robe s oznakom ciena, jakosti i prebivalište kupca.

(8) Svakoj stavci primitka bilježnice o žesti kao sirovini mora biti priklopljena namira odnosno račun, potvrđen od nadzornog službenika, da je na žestu plaćena trošarina, a stavci izdatka bilježnice o žesti kao sirovini mora biti priložena prijava poduzeća. U ovoj prijavi poduzetnik mora označiti količinu žeste u hektolitarskim stupnjevima, koju namjerava preraditi, i navesti, koliki će biti alkoholni sadržaj svake vrste proizvedenog pića. Stavke primitka i izdatka bilježnice o žesti kao sirovini supodpisuje nadzorni službenik i poduzetnik odnosno poslovođa. Prigodom pregledbe bilježnice gotove robe upisuje u ovu bilježnicu nadzorni službenik uspjeh pregleda, a tako i poduzetnik odnosno poslovođa.

(9) Bilježnicu o žesti kao sirovini i bilježnicu gotove robe zaključuje zapovjednik nadležnog razdjela rizničke straže odnosno nadzorni službenik rizničke straže koncem svakog mjeseca i pri tome popisuje zalihe, a izvadak iz ovih bilježnica poslat će na preizpitivanje izravno Ministarstvu državne riznice, Odjelu za državne prihode. Izvadku iz bilježnice o žesti kao sirovini predložit* će se izvorna dokazala o plaćenoj trošarini i sve prijave poduzeća, koje će razdjel svrstati u izkaz i isti sašiti, a

* priložit (?).

priepis izkaza s točnim podatcima svakoga računa ili namire zadržati za daljnje nadzorne svrhe. Krajem proizvodnog razdoblja, t. j. 31. kolovoza svake godine, zaključit će obje bilježnice i odpremiti na preizpitanje izravno Ministarstvu državne riznice, Odjelu za državne prihode, pošto se predhodno izvrši prienos stvarnih zaliha u nove bilježnice za sliedeće proizvodno razdoblje.

(10) Liker, rum i slična alkoholna pića smiju se stavljati u promet samo u originalno zatvorenim bocama. Kao originalno zatvorene boce smatraju se one, koje izpunjavaju sliedeće uvjete:

a) da je zatvarač, čep ili mehanički poklopac tako udešen, da se bez pomoćnog sredstva (vijka za izvlačenje čepa, posebnog noža ili sprave) i bez napora ne može otvoriti;

b) da je na boci napisan naziv tvrdke proizvoditelja, vrsta pića i alkoholni sadržaj;

c) da preko čepa ima navučena ili priliepljena etiketa proizvoditeljske tvrdke bilo u obliku trake ili kapice od staniola, gutaperke i sl. izuzimajući one boce, koje imaju mehaničke poklopce, i to plombirane ili takve, da se bez posebne sprave ne mogu namjestiti ni skinuti;

d) da je sve spomenuto pod a), b) i c) izvršeno od strane proizvoditelja i da se tako nepromienjeno stavlja u promet.

(11) Zabranjeno je stavljati u promet liker s manjim alkoholnim sadržajem od 35%, a rum s manjim alkoholnim sadržajem od 50%.

(12) Prodavači alkoholnih pića u originalno zatvorenim bocama mogu vršiti prodaju likera, ruma i sličnih alkoholnih pića samo u originalno zatvorenim bocama, kako su ih nabavili od proizvoditelja, i ne smiju ih

otvarati. Točioci alkoholnih pića na malo mogu točiti ova alkoholna pića samo iz originalno zatvorenih boca i ne smiju držati otvoreno više od jedne boce od svake vrste i podrietla.

(13) Prodavači alkoholnih pića u originalno zatvorenim bocama, točioci alkoholnih pića na malo, kao i ostali prodavači dužni su na zahtjev službenika rizničke straže izkazati se računima o primitku ovih alkoholnih pića.

§ 12.

Stavke (1), (2) i (3) člana 105. mienjaju se i glase:

»(1) Na električnu razsvjetu plaća se u ime državne trošarine i to:

a) od žarulja prema njihovoj jačini, t. j. prema broju običnih svieća ili vata;

b) od plamenih lampa mjesečno po 12 Kuna za svaku plamenu lampu bez obzira na vrieme, kroz koje su u dotičnom mjesecu bile u upotrebi.

(2) Na žarulje preko 10 do 32 obične svieće plaća se u ime državne trošarine jedanput za svagda 6 Kuna, a na žarulje preko 32 svieće plaća se isto tako jedanput za svagda 0.25 Kuna od svake obične svieće. (Na pr. ako je žarulja od 50 svieća, platit će se u ime trošarine 50×0.25=12.50 Kuna).

(3) Na žarulje preko 15 do 40 vata plaća se u ime trošarine jedanput za svagda 6 Kuna; na žarulje preko 40 do 100 vata jedanput za svagda po 0.25 Kuna od svakog vata, a na žarulje preko 100 vata jedanput za svagda po 0.50 Kuna za svaki vat.«

U prvoj rečenici stavke (9) umjesto »10.— dinara« stavlja se: »12 Kuna«.

§ 13.

Stavke (1) i (2) člana 105 a) mienjaju se i glase:

»(1) Na električnu struju, upotriebljenu za razsvjetu, plaća se u ime državne trošarine 1.25 Kuna za svaki kilovat-sat.

(2) Na električnu struju, upotriebljenu za pogon elektromotora, transformatora, koji se okreću, i agregata za punjenje akumulatora, kao i za galvanizaciju i vulkanizaciju plaća se u ime državne trošarine 0.12 Kuna za svaki kilovat-sat od mjesečne potrošnje do zaključno 1000 kilovat-sati, a 0.06 Kuna za svaki kilovat- sat od mjesečnog viška preko 1.000 kilovat-sati. (Na pr. netko potroši u toku mjeseca 3.000 kilovat-sati, platit će za prvih 1.000 kilovat-sati u ime državne trošarine 0.12 Kuna za svaki kilovat-sat, a za ostalih 2.000 kilovat-sati po 0.06 Kuna za svaki kilovat-sat).«

§ 14.

Stavka (1) člana 107. mienja se i glasi:

»Na žestu (alkohol) i sve žestine tekućine, osim u tarifi zakona izričito spomenutih, plaća se u ime državne trošarine 120 Kuna od jednog hektolitarskog stupnja alkohola. Ista ova stopa trošarine plaća se i na žestu, uvezenu iz inozemstva.«

U petoj rečenici stavke (2) umjesto: »360.— dinara« stavlja se: »1.800 Kuna«, a u šestoj rečenici iste stavke umjesto »24.— dinara« stavlja se: »120 Kuna«.

Stavka (13) briše se.

§ 15.

Stavka (1) člana 108. mienja se i glasi:

»Na kvasac, proizveden u tvornicama kvasca, bilo da se dobiva uz neki drugi proizvod ili se proizvodi sam kvasac, plaća se u ime trošarine 12 Kuna za svaki kilo-

gram. Na kvasac, proizveden u zemlji, plaća se trošarina pri iznosu kvasca iz tvornice, a na kvasac, uvezen iz inozemstva, na carinarnici.«

§ 16.

Stavke (1), (2) i (4) člana 109. mienjaju se i glase:

»(1) Na rakiju plaća se u ime državne trošarine 120 Kuna od jednog hektolitarskog stupnja.

(2) Rakijom se smatraju samo destilati, proizvedeni iz sirovina, pobrojenih u stavci (1) točke 11. člana 72. zakona o državnoj trošarini. Ovi se destilati mogu proizvoditi samo u običnim rakijskim kotlovima. Bez prethodnog pregleda i odobrenja Ministarstva državne riznice, Odjela za državne prihode, zabranjeno je proizvoditi ove destilate u složenijim pecarskim spravama (s kolonama, deflegmatorima i t. d.). Destilati iz ovih sirovina mogu se proizvoditi samo u tvornicama žeste, a po propisima, koji vriede za žestu.

(4) Upotreba rakije, na koju je plaćena trošarina, za pravljenje ruma, likera ili ma kakvih drogerijsko-farmaceutskih preparata, dozvoljena je, ali se to može vršiti samo u tvornicama i radionicama za to uređenim, koje stoje pod nadzorom rizničke straže. Ovi poduzetnici dužni su voditi bilježnice, propisane u članu 104. ovoga pravilnika.

Na kraju stavke (6) dodaje se sliedeća rečenica: »Osim toga ovakvi proizvoditelji dužni su odmah prijaviti najbližem razdjelu rizničke straže i svako odtuđenje rakije.«

§ 17.

Prva rečenica stavke (1) člana 110. mienja se i glasi:

»Na octenu kiselinu, izrađenu od žeste, plaća se u ime državne trošarine 12 Kuna od 1 kg 100% jakosti,

a na octenu kiselinu, izrađenu od drugih sirovina, plaća se 15 Kuna od 1 kg 100% jakosti.«

Na kraju člana 110. dodaje se nova stavka, koja glasi:

»(7) Ne plaća se državna trošarina na octenu kiselinu, koja se upotrebljava u znanstvene svrhe, kao i na tehničku octenu kiselinu jačine do 80%, koja je neupotrebljiva za jelo. Dozvole za nabavu octene kiseline bez naplate trošarine daju na molbu ona riznička upraviteljstva, na čijem će se području octena kiselina trošiti.«

§ 18.

Stavka (1) člana 111. mienja se i glasi:

»Na čisti benzin i mješavinu benzina sa žestom plaća se u ime državne trošarine, i to:

a) na čisti benzin 600 Kuna od 100 kg;

b) na mješavinu benzina sa žestom 335 Kuna od 100 kg.«

§ 19.

Članovi 111 v., 112. i 113. postaju članovi 111 c., 135. i 136., a poslije člana 111 c. dodaju se novi članovi, koji glase:

»Član 112.

(1) Na gvirc bez obzira na jačinu plaća se u ime državne trošarine 50 Kuna od jednog hektolitra.

(2) Proizvoditelji gvirca dužni su svoj proizvod gvirca prijaviti nadležnom razdjelu rizničke straže najdalje u roku od 24 sata nakon završene proizvodnje i odmah uplatiti trošarinu. Kad razdjel rizničke straže primi prijavu, utvrdit će količinu proizvedenog gvirca

i izdati proizvoditelju uredovni nalaz za uplatu redovne trošarine. Jedan primjerak uredovnog nalaza izdaje se proizvoditelju, drugi se šalje poreznom uredu, a treći ostaje uz prijavu kod razdjela rizničke straže. Proizvoditelj je na temelju ovog uredovnog nalaza dužan odmah platiti trošarinu poreznom uredu bilo izravno bilo putem poštanske doznačnice ili čeka. Ako se uplata vrši putem pošte, onda se mora na poleđini doznačnice odnosno čeka označiti količina gvirca i iznos trošarine. Kada proizvoditelj donese službeniku rizničke straže namiru ili odrezak čekovne uplatnice o uplati novca, izdat će proizvoditelju potvrdu, da je na odnosni gvirc plaćena trošarina, a namiru ili odrezak uplatnice priložit će prijavi.

(3) Osoba, koja želi proizvedeni gvirc, na koji je plaćena državna trošarina, naknadno razriediti, dužna je razrjeđivanje gvirca predhodno prijaviti nadležnom razdjelu rizničke straže i samo razrjeđivanje vršiti pod nadzorom službenika rizničke straže. Po završenom razrjeđivanju izdat će razdjel osobi uredovni nalaz za uplatu razlike trošarine, a na temelju kojeg imade odmah uplatiti razliku trošarine.

Član 113.

(1) Na ugljičnu kiselinu plaća se u ime državne trošarine 500 Kuna od 100 kg.

(2) Trošarina se plaća i na ugljičnu kiselinu, sadržanu u šparklet-patronama.

(3) Na ugljičnu kiselinu, sadržanu u soda-vodi, koja se uvozi iz inozemstva, plaća se u ime državne trošarine 5 Kuna za svakih 100 litara uvezene soda-vode.

(4) Kod tvornica ugljične kiseline mogu se prema potrebi postaviti službenici rizničke straže, koji će vršiti nadzor nad proizvodnjom i iznosom ugljične kiseline iz tvornice.

(5) Nadležni razdjel rizničke straže odnosno nadzorni službenici rizničke straže dužni su voditi trošarinsku knjigu o proizvodnji i iznosu ugljične kiseline iz tvornice. Stranice ove knjige moraju biti označene tekućim brojevima, prošivene uzicom, a knjiga ovjerovljena od strane nadležnog rizničkog upraviteljstva. U ovu knjigu ima se upisivati na lievoj strani — primitak: a) tekući broj; b) dan, mjesec i godina; c) proizvedena količina ugljične kiseline u kilogramima. U tom cilju dužna je tvornica podnieti prijavu nadležnom razdjelu rizničke straže odnosno nadzornom službeniku rizničke straže o svakom početku i namjeravanom svršetku rada, a nakon završene dnevne proizvodnje i proizvedenu količinu ugljične kiseline u kilogramima. Na desnoj strani — izdatak — ima se upisivati svaki iznos ugljične kiseline iz tvornice sa sliedećim podatcima: a) tekući broj; b) dan, mjesec i godina iznosa; c) ime, prezime i stalna nastanba primatelja (kupca); d) količina ugljične kiseline u kilogramima, koja se iznosi, s plaćenom trošarinom; e) iznos plaćene odnosno osigurane trošarine; f) razlozi, podatci, dokazala, na kojima se osniva oslobođenje od plaćanja trošarine; i g) opazka.

(6) Iznos ugljične kiseline iz tvornice može se vršiti samo uz predhodnu prijavu nadležnom razdjelu rizničke straže odnosno nadzornom službeniku rizničke straže. Prijava se ima podnieti u dva suglasna primjerka, a mora sadržavati potrebne podatke iz ovog člana. Službenik rizničke straže, koji nadzire tvornicu, dužan je podatke u podnesenoj prijavi provjeriti i, ukoliko su točni,

upisati ih u trošarinsku knjigu, a zatim tvornici izdati uredovni nalaz za plaćanje trošarine. Kada tvornica uplati trošarinu kod poreznog ureda, predat će namiru nadzornom službeniku, koji će je priložiti odnosnoj stavci izdatka trošarinske knjige, a zatim tvornici izdati potvrdu, da je na odnosnu količinu ugljične kiseline plaćena trošarina. Potvrda se ima dati na fakturi ili računu, što ga tvornica izdaje kupcu i mora sadržavati: ime, prezime i stalnu nastanbu prodavača — tvornice, ime, prezime i stalnu nastanbu kupca (primatelja), količinu ugljične kiseline u kilogramima, svotu plaćene trošarine, stavku izdatka trošarinske knjige, Ova potvrda ima pratiti ugljičnu kiselinu i služi kao podpun dokaz o plaćenoj trošarini pri prievozu i potrošnji.

(7) Razdjel rizničke straže odnosno nadzorni službenik rizničke straže dužan je na kraju svakog mjeseca zaključiti trošarinsku knjigu i obaviti mjesečni obračun, koji se ima upisati u trošarinsku knjigu, za izvadak iz trošarinske knjige zajedno sa svim prijavama, popratnicama i namirama predložiti na preizpitivanje Ministarstvu državne riznice, Odjelu za državne prihode. Na kraju proizvodnog razdoblja t. j. krajem mjeseca kolovoza svake godine ima se zaključiti trošarinska knjiga i izvršiti godišnji obračun, koji se ima upisati u trošarinsku knjigu, pa trošarinsku knjigu predložiti na preizpitivanje Ministarstvu državne riznice, Odjelu za državne prihode. a preostala stvarna zaliha upisati u trošarinsku knjigu na strani primitka kao početna zaliha za sliedeće proizvodno razdoblje.

Član 114.

(1) Na koks plaća se u ime državne trošarine 2 Kune od 100 kg.

(2) Trošarina na koks, uvezen iz inozemstva, plaća se na carinarnicama prilikom uvoza, a na koks, proizveden u zemlji, prilikom iznosa iz plinare i talionice pri puštanju u promet.

(3) Razdjel rizničke straže, koji vodi nadzor nad plinarom i talionicom, dužan je voditi trošarinsku knjigu o proizvodnji i iznosu koksa. Knjiga mora odgovarati uvjetima, propisanim u drugoj rečenici stavke (5) člana 113. ovoga pravilnika. U ovu knjigu ima se upisivati: na lievoj strani primitak: a) tekući račun; b) dan, mjesec i godina; c) nabavljena količina kamenog ugljena u kilogramima; d) proizedena količina koksa u kilogramima. U tu svrhu dužna je plinara i talionica podnieti prijavu nadležnom razdjelu rizničke straže o svakoj nabavljenoj količini kamenog ugljena, a nakon završene dnevne proizvodnje i o proizvedenoj količini koksa u kilogramima. Na desnoj strani — izdatak ima se upisivati svaki iznos koksa iz tvornice, kao i koks za vlastiti potrošak sa sliedećim podatcima: a) tekući broj b) dan, mjesec i godina iznosa iz tvornice odnsno potrošak koksa kod plinare za proizvodnju plina i koksa, a kod talionice kao pogonsko sredstvo za proizvodnju kovina; c) ime, prezime i prebivalište kupca, a kada je plinara ili talionica upotriebila koks, valja označiti »plinara« ili »talionica«; d) količina prodanog odnosno kod plinare ili talionice potrošenog koksa u kilogramima; e) iznos plaćene odnosno osigurane trošarine; f) razlozi, podatci i dokazala, na kojima se osniva oslobođenje od plaćanja trošarine; h)* opazka.

(4) Ne će se plaćati državna trošarina na koks, koji se troši u svrhe, spomenute u 1. Napomeni uz točku 17. člana 72. zakona o državnoj trošarini. Odobrenja za izu

* g (?).

zimanje i trošenje koksa za navedene svrhe daje za jedno proizvodno razdoblje na molbu zanimane osobe ono rizničko upraviteljstvo, na čijem će se području koks trošiti.

(5) Iznos koksa iz plinare i talionice može se vršiti samo uz predhodnu prijavu nadležnom razdjelu rizničke straže. Ako se iznos koksa vrši uz uplatu trošarine, ima se u dva suglasna primjerka podnieti prijava, koja mora sadržavati potrebne podatke. Nadzorni službenik, pošto se uvjeri, da su podatci prijave točni, upisat će ih u trošarinsku knjigu, a potom tvornici izdati uredovni nalaz. Na temelju ovog uredovnog nalaza dužna je tvornica odmah uplatiti proračunanu trošarinu kod nadležnog poreznog ureda, i to ili izravno ili putem čekovne uplatnice. Dokaz o izvršenoj uplati predat će uplatilac nadzornom službeniku, koji će taj dokaz priložiti stavci izdatka trošarinske knjige, a podatke o uplati zabilježiti na računu i dozvoliti, da se koks iznese iz tvornice.

(6) U pogledu zaključivanja trošarinske knjige i vršenja mjesečnih i godišnjih obračuna vriede u svemu propisi stavke (7) člana 113. ovoga pravilnika.

Član 115.

(1) Na sva jestiva ulja plaća se d 100 kg: a) u ime redovne državne trošarine Kuna 1.000.—, b) u ime trošarinskog doplatka Kuna 4.000.

(2) Trošarina i trošarinski doplatak na ulje, uvezeno iz inozemstva, plaća se na carinarnici kod uvoza, a kao dokaz o uplati trošarine i trošarinskog doplatka služi carinsko očitovanje (deklaracija).

(3) Na ulje, proizvedeno u zemlji, plaća se trošarina i trošarinski doplatak kod stavljanja u promet. Pod stavljanjem u promet razumieva se svako odtuđenje (prodaja, poklon, zamjena i sl.) od strane proizvoditelja.

(4) Proizvoditelji, koji iz vlastitih sirovina i s vlastitog zemljišta proizvode ulje, a ne bave se trgovinom ulja na veliko ili na malo, dužni su svoj proizvod ulja prijaviti nadležnom razdjelu rizničke straže u roku od 24 sata nakon završene proizvodnje. Ovakvi proizvoditelji ne plaćaju trošarinu i trošarinski doplatak na ulje, koje upotrebljavaju za kućnu potrebu, ako to predhodno prijave- Na ulje, koje ovi proizvoditelji odtuđe, plaća trošarinu i trošarinski doplatak primatelj ulja, a proizvoditelj je dužan prijaviti samo odtuđenje.

(5) Primatelj, koji preuzima ulje od proizvoditelja iz predhodne stavke ma s kojeg naslova, dužan je podnieti prijavu najbližem razdjelu rizničke straže s naznakom imena, prezimena i mjesta prebivanja proizvoditelja kao i količine i vrste ulja, koje je preuzeo. Razdjel rizničke straže ima odmah nakon primitka prijave uputiti jednog službenika, koji će utvrditi količinu i vrstu preuzetog ulja i primatelju izdati uredovni nalaz za uplatu trošarine i trošarinskog doplatka. U uredovnom nalazu ima se posebno iztaknuti redovna državna trošarina i posebno trošarinski doplatak. Primatelj ulja ima odmah uplatiti trošarinu i trošarinski doplatak prema uredovnom nalazu bilo izravno najbližem poreznom uredu bilo putem pošte ili poštanske štedionice. Razdjel rizničke straže oduzet će od primatelja namiru, doznačnicu odnosno ček i izdat će mu potvrdu o plaćenoj trošarini, koja će služiti kao opravdavajuće dokazalo pri prievozu i potrošnji. Ova potvrda mora sadržavati: nadnevak, točnu količinu i vrstu ulja, koje se prevozi, ime i prezime primatelja — kupca, kao i mjesto, kuda se ulje prevozi, s naznakom roka, do kojega ima stići.

(6) Proizvoditelji, koji proizvode ulje iz kupljenih sirovina, kao i proizvoditelji, koji proizvode ulje iz

vlastitih sirovina, a bave se trgovinom ulja na veliko ili na malo, plaćaju trošarinu i trošarinski doplatak kod stavljanja ulja u promet ili potrošnju i dužni su u svemu postupati po propisima člana 30.—36. trošarinskog pravilnika. Nadležni će razdjel rizničke straže odnosno nadzorni službenik rizničke straže za svakog ovakvog proizvoditelja voditi posebnu trošarinsku knjigu, u koju će upisivati svaki unos u skladište i iznos ulja iz njega na način, propisan u stavci (5) člana 113. ovoga pravilnika i dalje u svemu postupati prema stavci (6) istog člana.

(7) Kod proizvoditelja iz stavke (6) ovog člana mogu se prema potrebi postaviti službenici rizničke straže, koji će vršiti nadzor nad proizvodnjom i iznosom ulja iz poduzeća.

(8) U pogledu zaključivanja trošarinske knjige i vršenja mjesečnih i godišnjih obračuna vriede u svemu propisi stavke (7) člana 113. ovoga pravilnika.

(9) Ako proizvoditelji iz stavke (4) ovog člana u određenom roku ne prijave svoj proizvod ulja, kaznit će se novčanom kaznom od 50 do 500 Kuna. Za neprijavu odtuđenja ulja kaznit će se ovakvi proizvoditelji dvostrukim iznosom trošarine i trošarinskog doplatka. Ako je primatelj ulja nepoznata osoba, proizvoditelj će osim kazne platiti i redovnu trošarinu i trošarinski doplatak na odtuđenu količinu ulja.

(10) Osobe, koje od proizvoditelja iz stavke (4) ovog člana preuzmu ulje ma po kojem naslovu, a primitak odmah ne prijave i ne plate trošarinu i trošarinski doplatak, smatrat će se kriomčarima i kaznit će se po odredbama člana 34. u savezu s točkom 3. člana 33. zakona o državnoj trošarini.

Član 116.

(1) Na mineralne vode plaća se u ime državne trošarine po prostornom sadržaju boce, i to:

izpod 1 litre . . . . . . Kuna 0.50
od 1 do 2 litre . . . . . . Kuna 1.—
od svake daljnje započete litre Kuna 0.50.

(2) Na mineralnu vodu, uvezenu iz inozemstva, plaća se trošarina na carinarnici kod uvoza.

(3) Na mineralnu vodu, dobivenu u zemlji, trošarina se plaća u gotovu novcu kod nadležnog poreznog ureda, a na temelju uredovnog nalaza, koji sastavlja službenik rizničke straže, nadležan za nadzor nad vrelom. Vlastnik odnosno zakupnik vrela dužan je svako namjeravano punjenje boca mineralnom vodom najmanje 48 sati prije početka rada pismeno prijaviti mjestno-nadležnom razdjelu rzničke straže. Na temelju ove prijave razdjel će rizničke straže pravodobno uputiti jednog svog službenika, koji će prisustvovati punjenju boca i nakon završenog rada utvrditi, koliko je boca i kojeg prostornog sadržaja vlastnik odnosno zakupnik vrela napunio mineralnom vodom i unio u skladište. Podatke o tome nadzorni će službenik upitsati u trošarinsku knjigu unosa i iznosa mineralne vode, koju vodi nadzorni službenik. Knjiga mora odgovarati uvjetima, propisanim u drugoj rečenici stavke (5) člana 113. ovoga pravilnika. U knjigu ima se upisivati: na lievoj strani — primitak: a) redni broj; b) dan, mjesec i godina unosa u skladište; c) količina boca izpod jedne litre; d) količina boca od jedne do dvie litre; e) količina i prostorna sadržina boca iznad dvie litre. Na desnoj strani — izdatak ima se upisivati: a) redni broj; b) dan, mjesec i godina iznosa iz skladišta; c) količina

boca izpod jedne litre; d) količina boca od jedne do dvie litre; e) količina i prostorna sadržina boca iznad dvie litre; f) iznos državne trošarine i podatci o uplati ove.

(4) Vlastnik odnosno zakupnik mineralnog vrela dužan je svaki namjeravani iznos mineralne vode iz skladišta pravodobno pismeno prijaviti nadležnom razdjelu rizničke straže. U prijavi, koja se podnosi u dva primjerka, ima se navesti količina i prostorna sadržina boca, koje vlastnik odnosno zakupnik mineralnog vrela namjerava iznieti iz skladišta. Nakon primitka prijave razdjel će rizničke straže odmah uputiti jednog službenika radi uzpoređenja podataka, upisanih u prijavi, sa stvarnim stanjem. Nadzorni će službenik, pošto se uvjeri, da su podatci u prijavi točno upisani, izdati vlastniku odnosno zakupniku mineralnog vrela uredovni nalaz za uplatu proračunane državne trošarine. Nakon što vlastnik odnosno zakupnik mineralnog vrela bilo osobno bilo putem poštanske doznačnice ili čekovne uplatnice uplati kod nadležnog poreznog ureda odmjerenu trošarinu, nadzorni će službenik oduzeti dokaz o izvršenoj uplati i vlastniku odnosno zakupniku mineralnog vrela dopustiti, da iznese iz skladišta prijavljene količine mineralne vode. Podatke o tom dužan je nadzorni službenik odmah upisati na strani iznosa trošarinske knjige o unosu i iznosu mineralne vode i odnosnoj stavci izdataka priložiti dokaz o izvršenoj uplati trošarine.

(5) U pogledu zaključivanja trošarinske knjige i vršenja mjesečnih i godišnjih obračuna vriede u svemu propisi stavke (7) člana 113. ovoga pravilnika

(6) Trošarina se ne plaća na mineralnu vodu, koju žitelji sela Lasinje i ovlaštenici zemljištne zajednice

plemenite obćine Jamnice, kao i žitelji obćine Kiseljak bezplatno crpu iz vrela u otvorenim malim sudovima u ograničenim količinama od 3 do 5 litara, na temelju zakupnog ugovora odnosno stečenog prava služnosti i to izključivo za svoje osobne potrebe i kućnu potrošnju, a nakon predhodne pismene prijave nadležnom razdjelu rizničke straže.

(7) Ovi se propisi imaju analogno primjenjivati i kod proizvodnje i stavljanja u promet gorke vode, na koju se plaća u ime državne trošarine također po prostornom sadržaju boce, i to:

| | |
|---|---|
| izpod jedne litre . . . . | Kuna 1.50 |
| od jedne do dvie litre . . . | Kuna 3.— |
| od svake daljnje započete litre | Kuna 1.50 |

(8) Mineralnim i gorkim vodama smatraju se sve prirodne i umjetne mineralne i gorke vode.

### Član 117.

(1) Na kozmetička sredstva: na puder u prašku ili krutom stanju, na rumenilo (Roudge Fard) u tekućem i krutom stanju; na parfeme, na ličila za ustnice i obrve u masi, štapićima, kremi ili tekućini; na kreme za njegu lica, na ulja za sunčanje, orahovo i čičkovo ulje; na sva parfimirana ulja, na sva sredstva za mazanje i bojenje kose i brkova; briljantin tekući i kruti, tvrde i meke pomade za kosu, vodice za lice (toaletne vodice), kolonjske vodice, Lotione, Vegetale, Petrol, Bay-rum i sl., zatim na vodice protiv izpadanja i za porast kose, na biele i obojene lakove za nokte plaća se u ime državne trošarine, i to po prodajnoj cieni:

do uključivo Kuna 10.— . . . . . Kuna 2.—,
od Kuna 10.— do uključivo Kuna 20.— Kuna 4.—,
od Kuna 20.— do uključivo Kuna 50.— Kuna 6.—,
od Kuna 50.— do uključivo Kuna 100.— Kuna 10.—,
od Kuna 100.— do uključivo Kuna 200.— Kuna 20.—,
od Kuna 200.— do uključivo Kuna 300.— Kuna 40.—,
od Kuna 300.— pa na više . . . Kuna 60.—.

Trošarina se ubire ljepljenjem državnih trošarinskih markica, koje se nabavljaju kod poreznih ureda. Trošarinska se markica mora priliepiti na omot, zavoj ili staklenku tako, da se kidanjem odnosno otvaranjem mora razkinuti.

(2) Na kozmetička sredstva, uvezena iz inozemstva, ova se trošarina plaća na carinarnici kod uvoza. Ako se pak kozmetička sredstva proizvode u zemlji, dužni su trošarinske markice priliepiti:

a) proizvoditelji, veletrgovci i njihovi zastupnici prigodom prodaje na malo i trgovcima na malo, osim na robu, koju odtuđuju otvoreno (orignalno nepakovano i neetiketirano po težini ili sadržini) trgovinama na malo i sličnim trgovinama;

b) trgovci na malo, ljekarnici, brijači kao i svi ostali poduzetnici, koji sami proizvode kozmetička sredstva, odmah nakon proizvodnje, a ako robu nabavljaju otvoreno (originalno nepakovano i neetiketirano po težini ili sadržini) od proizvoditelja ili veletrgovca, odmah nakon odvajanja (pretakanja, etiketiranja) ove robe u

manje količine za prodaju na malo odnosno prigodom prodaje potrošaču otvoreno.

(3) Proizvoditelji i veletrgovci dužni su o robi, koju odtuđuju trgovcima na malo, voditi knjigu, u koju moraju na lievoj strani upisivati: a) redni broj; b) dan, mjesec i godinu unosa kozmetičkog sredstva u skladište; c) vrstu i količinu unesenog kozmetičkog sredstva. Na desnoj strani imaju upisivati: a) redni broj; b) dan mjesec i godina iznosa kozmetičkog sredstva iz skladišta; c) vrstu, količinu i prodajnu cienu iz skladišta iznesenog kozmetičkog sredstva; d) vriednost naliepljenih trošarinskih markica; e) ime i prezima te stalno boravište kupca, ako je kozmetičko sredstvo odtuđeno otvoreno trgovcima na malo. Knjiga mora odgovarati uvjetima, propisanim u drugoj rečenici stavke (5) člana 113. ovoga pravilnika, te se mora predočiti nadzornim službenicima, kad god ovi to zatraže.

Član 118.

(1) Na rižu plaća se u ime državne trošarine i to:
a) na oljuštenu od 100 kg . . . Kuna 100.—,
b) na neoljuštenu od 100 kg . . Kuna 80.—.

(2) Ova se trošarina naplaćuje na carinarnicama prilikom uvoza iz inozemstva.

Član 119.

(1) Na sve kavovine (surogate kave), t. j. dodatke kavi i zamjenice (nadomjestke) kave svih vrsta, u komadima, u zrnu, mljevene, također i miešane s kavom ili sladorom, ili povezane s drugim tvarima, te na sve ekstrakte i esencije kavovine plaća se u ime državne trošarine 1.900 Kuna od 100 kg.

(2) Kavovinama smatraju se svi proizvodi, dobiveni prženjem biljnih sastojina, pa i s dodatkom drugih

tvari, a služe kao dodatci ili kao zamjenice (nadomjestci) kave. Ovamo spadaju svi izrađeni proizvodi prženja cikorije, sladorne repe, svih žitarica, kukuruza, zatim smokava i ostalog voća, mahunastih plodova, te od drugih vrsta plodova odnosno sjemenja, koji obiluju škrobom ili sladorom ili mastima.

(3) Radi uspješnije naplate i nadzorne službe mogu se prema potrebi kod svih tvornica, koje proizvode kavovine, postaviti službenici rizničke straže, koji će vršiti nadzor nad proizvodnjom i iznosom kavovine iz tvornice.

(4) O svakoj namjeravanoj proizvodnji tvornica je dužna prijavom obaviestiti nadležni razdjel rizničke straže odnosno nadzornog službenika rizničke straže, u kojoj se mora označiti količina sirovina, koja će se upotriebiti, vrieme rada i količina proizvoda, koji će se proizvesti. Prijava se podnosi u dva primjerka, i to najmanje 6 sati prije početka rada. Nakon svršetka proizvodnje izrađeni se predmeti odmah, a najkasnije u roku od 48 sati, umataju i unose u skladišta pod nadzorom službenika rizničke straže. Tvornica je dužna o svakom unosu u skladište podnieti predhodno prijavu u dva primjerka nadležnom razdjelu rizničke straže odnosno nadzornom službeniku rizničke straže, u koju mora upisati broj omota, težinu i način umatanja. Prijavljenu količnu kavovine za unos u skladište kao i sam unos nadzorni službenici će osobno provjeriti. Skladišta, u koja se unose izrađeni predmeti, moraju imati dva različita ključa, od kojih jedan stoji kod razdjela rizničke straže, odnosno kod nadzornih službenika rizničke straže, a drugi kod tvornice. Svaki iznos kavovina iz skladišta dužna je tvornica predhodno prijaviti razdjelu rizničke straže odnosno nadzornom službeniku. Prijava

se podnosi u dva primjerka i u njoj se označuje: broj omota, način umatanja i čista težina za iznos spremljenih kavovina.

(5) Za kavovinu osnovat će nadležni razdjel rizničke straže odnosno nadzorni službenici posebnu trošarinsku knjigu, u kojoj će upisivati svaki unos i iznos, i to prema broju omota i njihovoj težini. Knjiga mora odgovarati uvjetima, propisanim u drugoj rečenici stavke (5) člana 113. ovoga pravilnika. Kod iznosa kavovine iz skladišta radi puštanja u promet prilaže se stavci izdatka knjige namira o uplaćenoj trošarini, a kad se iznosi bez plaćanja trošarine, prilaže se stavci izdatka knjige prvotnica (unikat) popratnice.

(6) U pogledu zaključivanja trošarinske knjige i vršenja mjesečnih i godišnjih obračuna vriede u svemu propisi iz stavke (7) člana 113. ovoga pravilnika.

Član 120.

(1) Na kakao plaća se u ime državne trošarine, i to:

| | |
|---|---|
| a) na sirov u zrnu od 100 kg . | Kuna 1900.—, |
| b) na pržen od 100 kg . . . . | Kuna 1950.—, |
| c) na kakao u prahu, na kakaovu masu i kakaovo maslo od 100 kg | Kuna 2150.—, |
| d) na čokoladu i bonbone s čokoladom od 100 kg . . . . . | Kuna 900.—, |
| e) na ostale životne namirnice, koje sadrže u sebi kakao, od 100 kg . . . . . . . . . . | Kuna 450.— |

(2) Na nadomjestke (zamjenice) kakaoa plaća se u ime državne trošarine od 100 kg Kuna 1.900.

(3) Nadomjestkom (zamjencom) kakaoa smatra se svaki proizvod, koji se u bilo kojem obliku i pod bilo

kojim imenom pojavljuje u trgovini mjesto pravog kakaoa, bilo mješan s pravim kakaom ili ne.

(4) U pogledu nadzora nad proizvodnjom, odpremom, naplatom trošarine, te u pogledu vođenja i zaključivanja trošarinskih knjiga za nadomjestke kakaoa vriede u svemu propisi, koji vriede i za kavovine.

Član 121.

(1) Na čajeve strane i domaće, kao i na nadomjestke (zamjenice) čaja, koji se izrađuju u tvornicama i radionicama, plaća se u ime državne trošarine od 100 kg Kuna 4.000.

(2) Čajem stranim i domaćim smatraju se svi čajevi od biljnih plodova, cvjetova, pupoljaka, lišća, korienja, sjemenja i ostalih biljnih dielova osim ljekovitih čajeva. Ljekovitim čajevima smatraju se oni, koji se pod tim nazivom prodaju u ljekarnama.

(3) Nadomjestkom (zamjenicom) čaja smatraju se svi proizvodi, koji se u bilo kojem obliku i pod bilo kojim imenom pojavljuju u trgovini umjesto čaja, miešani s pravim čajem ili ne, te svi ekstrakti i esencije čaja.

(4) U pogledu naplate trošarine na čajeve vriede u svemu propisi iz obćeg diela zakona o državnoj trošarini i trošarinskog pravilnika i člana 115. trošarinskog pravilnika.

(5) U pogledu nadzora nad proizvodnjom, odpremom, naplatom trošarine, te u pogledu vođenja i zaključivanja trošarinskih knjiga za nadomjestke čaja vriede u svemu propisi, koji vriede i za kavovine.

Član 122.

Na limune, kitre, naranče i mandarine plaća se u ime državne trošarine 100 Kuna od 100 kg.

Član 123.

Na ananas, pinjole, pistacije, datule, kokosov orah i druge egzotične orahe za jelo, svježe ili sušene, mljevene ili u salamuri, kokosovo ulje — maslo za jelo, kokosovo brašno plaća se u ime državne trošarine Kuna 200.— od 100 kg.

Član 124.

(1) Na vaniliju, šafran, šafraniku i njihove nadomjestke plaća se u ime državne trošarine Kuna 4.000.— od 100 kg.

(2) Na cimet, muškatni cviet, muškatni orah i kardamon i na njihove nadomjestke plaća se u ime državne trošarine Kuna 1.000.— od 100 kg.

(3) Na sve ostale začine u zrnu, ljuski, oljuštene, iztuckane ili samljevene, kao što su: papar, isiot, badian, kapra, majoran, ganganat, karanfilić, anis, kumin (kim), koriander i slično, osim paprike i njihove nadomjestke, plaća se u ime državne trošarine Kuna 600.— od 100 kg.

(4) Od plaćanja trošarine može se oprostiti sjeme od ananasa, koriandera i anasona, kad se upotrebljavaju za pravljenje eteričkih ulja ili u veleobrtne svrhe.

Član 125.

Na riblju mast, riblje ulje, spermacet i spermacetovo ulje plaća se u ime državne trošarine Kuna 150.— od 100 kg.

Član 126.

Na kalafoniju (sirovu, prerađenu, pročišćenu i ostalu) plaća se u ime državne trošarine Kuna 100.— od 100 kg.

Član 127.

(1) Na kalcijev karbid plaća se u ime državne trošarine 150 Kuna od 100 kg.

(2) Nabava kalcijeva karbida bez plaćanja državne trošarine može se odobriti, kad se upotrebljava:

a) u tvornicama karbida za izradbu kemijskih preparata;

b) za proizvodnju toplote;

c) za razsvjetu u rudnicima i pri ribolovu na moru.

(3) Odobrenje za izdavanje kalcijeva karbida bez naplate državne trošarine izdaje za jedno proizvodno razdoblje ono rizničko upraviteljstvo, na čijem će se području karbid trošiti. Poduzeće ili obrtnik, koji želi upotrebljavati karbid bez naplate državne trošarine, podniet će biljegovanu molbu nadležnom rizničkom upraviteljstvu, u kojoj ima navesti, koliko godišnje treba karbida, za koju svrhu ga upotrebljava i od koje tvornice ga želi nabavljati. Pošto se upraviteljstvo uvjeri u opravdanost molbe, izdat će potrebno rješenje. Osoba, koja je dobila odobrenje za nabavu beztrošarinskog karbida, mora o potrošnji karbida voditi posebnu knjigu i mora dozvoliti nadzornom službeniku rizničke straže pregled svojih poslovnih prostorija. Odprema karbida iz tvornice bez naplate trošarine i primitak u poduzeću vršit će se po obćim propisima trošarinskog pravilnika. Tvornicama kemijskih proizvoda za proizvodnju kalcium-cianamida, acetilena-disuplina i klornih derivata izdavat će se odobrenje za nabavu karbida bez naplate trošarine, ali se acetilen- disuplin ne smije i ne može upotrebljavati ni prodavati za razsvjetu nego samo za druge svrhe. U slučaju, da se utvrdi, da neka tvornica protivno učini, smatrat će se to kriomčarenjem

i osim kazne tvornica gubi pravo da dalje nabavlja beztrošarinski karbid. Osim molbe, kojom traže nabavu karbida bez naplate državne trošarine, poduzeća su dužna doprinieti i sliedeće potvrde: a) potvrdu o plaćenom porezu; b) potvrdu, da nisu bila kažnjena zbog kriomčarenja (član 63. ovoga pravilnika). Maloobrtnici osim molbe prilažu samo potvrdu, da nisu kažnjavani zbog kriomčarenja. Isto tako osobe, koje se bave ribolovom na moru kao zanimanjem, priložit će uz molbu samo potvrdu, da nisu bile kažnjene zbog kriomčarenja, i potvrdu nadležnog obćinskog poglavarstva, da se bave ribolovom kao samostalnim zanimanjem. Osobama koje se prigodično ili kao športom bave ribolovom na moru, ne može se izdavati karbid bez plaćene državne trošarine.

(4) O svakoj namjeravanoj proizvodnji karbida tvornica je dužna prijavom obaviestiti razdjel rizničke straže, koji vodi nadzor nad radom tvornice. U prijavi mora se označiti količina sirovina, koja će se predvidljivo upotriebiti, vrieme rada i količina, koja će se proizvesti. Prijava se podnosi u dva primjerka i to najmanje 6 sati prije početka rada. Nakon svršetka proizvodnje izrađeni se predmeti imaju odmah, a najkasnije u roku od 48 sati, unieti u skladišta pod nadzorom službenika rizničke straže. Skladišta, u koja se unosi karbid, moraju imati dva različita ključa, od kojih jedan stoji kod razdjela rizničke straže, a drugi kod tvornice. Tvornica je dužna o svakom unosu u skladište podnieti predhodno nadležnom razdjelu rizničke straže prijavu u dva primjerka, u koju mora upisati: broj omota, njihovu težinu i način umatanja. Prijavljenu količinu karbida za unos u skladište, kao i sam unos, službenik rizničke straže osobno provjerava.

(5) Svaki iznos karbida iz skladišta dužna je tvornica predhodno prijaviti nadležnom razdjelu rizničke straže. Prijava se podnosi u dva primjerka, i u njoj se označuje: broj omota, način umatanja i čista težina za iznos spremljenog karbida.

(6) Za karbid osnovat će razdjel rizničke straže posebnu trošarinsku knjigu, u kojoj će upisivati svaki unos i iznos karbida, i to prema broju omota i njihovoj težini. Knjiga mora odgovarati uvjetima, propisanim u drugoj rečenici stavke (5) člana 113. ovoga pravilnika. Kod iznosa karbida iz skladišta radi puštanja u promet, prilaže se stavci izdatka trošarinske knjige namira o uplaćenoj trošarini, a kad se iznosi bez plaćanja trošarine, prilaže se stavci izdatka trošarinske knjige prvotnica (unikat) popratnice.

(7) U pogledu zaključivanja trošarinske knjige i vršenja mjesečnih i godišnjih obračuna vriede u svemu propisi stavke (7) člana 113. ovoga pravilnika.

Član 129.

(1) Na sodu plaća se u ime državne trošarine i to:

a) na kaustičnu od 100 kg . Kuna 80.—

b) na amoniačnu od 100 kg . Kuna 40.—,

c) na kristalnu od 100 kg . Kuna 20.—,

d) na bikarbonu od 100 kg . Kuna 600.—.

(2) Trošarina na kaustičnu, amoniačnu, kristalnu i bikarbonu sodu ubire se prigodom iznosa iz tvornice.

(3) Amoniačna soda, koja se upotrebljava pri proizvodnji stakla, može se oprostiti od plaćanja trošarine. Za traženje oprosta od plaćanja trošarine za odpremu amoniačne sode iz tvornice i za preuzimanje u poduzeće, koje proizvodi staklo, i o potrošnji sode pri proiz-

vodnji stakla vriede obći propisi zakona o državnoj trošarini.

(4) Vrsta sode, od koje se proizvodi druga vrsta sode, smatra se sirovinom, i državna trošarina naplaćuje se na novi proizvod. Za ovakvu sodu, koja se radi preradbe šalje u koju drugu tvornicu, ne će se naplaćivati državna trošarina od tvornice, koja takvu sodu šalje, nego tek od tvornice, koja takvu sodu prerađuje. Poduzeće ili obrtnik, koji želi nabaviti sodu bez naplate državne trošarine radi preradbe u drugu vrstu sode, podniet će nadležnom rizničkom upraviteljstvu molbu. Na temelju molbe rizničko upraviteljstvo povjerenstveno će utvrditi, koju vrstu sode dotično poduzeće prerađuje i koliko iz jedne vrste može dobiti one vrste sode, koju proizvodi. U to povjerenstvo odredit će osim jednog činovnika upraviteljstva zapovjednika nadležnog razdjela rizničke straže i jednog kemičara (državnog ili samoupravnog činovnika). Troškove ovog povjerenstva snosi poduzeće prema upotrebi o putnim troškovima državnih službenika. O izdanom odobrenju obavještava rizničko upraviteljstvo razdjel rizničke straže u mjestu tvornice, iz koje se nabavlja soda bez naplate državne trošarine. Poduzeće, kojemu se odobri nabava beztrošarinske sode, mora voditi knjige, u koje će unositi sve podatke o primljenoj sirovini, utrošku sirovine i o proizvedenim količinama nove vrste sode. Poduzeće je dužno podnositi nadležnom razdjelu rizničke straže u roku od 48 sati prijavu u dva primjerka o primljenim količinama sode-sirovine, o utrošenim količinama za izradbu druge vrste sode kao i o proizvedenim i prodanim količinama tako, da se u svako doba mogu utvrditi dobivene, proizvedene i utrošene količine. Državnu trošarinu za proizvedene i u promet stavljene količine nove vrste sode

plaća poduzeće kod nadležnog poreznog ureda. Ako poduzeće nabavljenu beztrošarinsku (na pr. amoniačnu) sodu ne upotriebi za preradbu u drugu vrstu sode (na pr. kristalnu), nego je proda ili upotriebi u tvornici sapuna i slično, dužno je takvu prodaju odnosno upotrebu u druge svrhe predhodno prijaviti i odmah platiti odgovarajuću državnu trošarinu na takve količine. Razdjel rizničke straže kod tvornice dozvolit će iznos sode bez uplate državne trošarine samo na temelju odobrenja rizničkog upraviteljstva, a o svakoj ovakvoj odpremi obaviestit će odmah nadležni razdjel rizničke straže. Nadležni razdjel rizničke straže vršit će krajem svakog mjeseca nadzor u tvornici, koja prerađuje sodu, i utvrditi, da li se stanje po knjigama slaže sa stvarnim stanjem i s pojedinim prijavama o prodaji, preradbi i odtuđenju razne vrste sode.

(5) Bikarbona soda, koja se proizvodi u zemlji, mora na vrećama nositi oznaku »Bikarbona soda«. Na takvu vreću stavlja razdjel rizničke straže olovni zapor, pošto se uvjeri. da je državna trošarina plaćena.

(6) O svakoj namjeravanoj proizvodnji ili preradbi sode tvornica je dužna prijavom obaviestiti nadležni razdjel rizničke straže. U prijavi mora se označiti količina sirovina, koja će se predvidljivo upotriebiti, vrieme rada i količina proizvoda, koja će se proizvesti. Prijava se podnosi u dva primjerka, i to najmanje 6 sati prije početka rada. Nakon svršetka proizvodnje izrađeni se predmeti odmah, a najkasnije u roku od 24 sata, stavljaju u omot i unose u skladišta pod nadzorom službenika rizničke straže. Tvornica je dužna o svakom unosu u skladište podnieti predhodno nadležnom razdjelu rizničke straže prijavu u dva primjerka, u koju mora upisati: broj omota, težinu i način umatanja,

Prijavljenu količinu sode za unos u skladište kao i sam unos provjerava osobno službenik nadležnog razdjela rizničke straže. Skladišta, u koja se unose izrađeni predmeti, moraju imati dva različita ključa, od kojih jedan stoji kod nadzornih službenika rizničke straže, a drugi kod tvornice. Svaki iznos sode iz skladišta, dužna je tvornica predhodno prijaviti nadležnom razdjelu rizničke straže. Prijava se podnosi u dva primjerka, i u njoj se označuje: broj omota, način umatanja i čista težina za iznos spremljene sode.

(7) Za sodu osnovat će razdjel rizničke straže posebnu trošarinsku knjigu, u kojoj će upisivati svaki unos i iznos sode, i to prema broju omota i njihovoj težini. Knjiga mora odgovarati uvjetima, propisanim u drugoj rečenici stavke (5) člana 113. ovoga pravilnika. Kod iznosa sode iz skladišta prilaže se stavci izdatka trošarinske knjige namira o plaćenoj trošarini, a kad se iznosi bez plaćanja trošarine, prilaže se stavci izdatka trošarinske knjige prvotnica (unikat) popratnice.

(8) U pogledu zaključivanja trošarinske knjige i vršenja mjesečnih i godišnjih obračuna vriede u svemu propisi stavke (7) člana 113. ovoga pravilnika.

Član 130.

(1) Na tvorničku obuću, koja se uvozi iz inozemstva, plaća se u ime državne trošarine, i to:

a) na obuću od kravlje kože po paru Kuna 1.—,
b) na obuću od gume, kaučuka, platna, krajaca, klobučine i tkiva, koje ne propušta vodu, sandale i papuče, izuzimajući opanke, po paru . . Kuna 3.—
c) na obuću od ostale kože po paru Kuna 5.—,

d) na obuću od fine kože kao i od pobrončane, posrebrene, pozlaćene, lakirane, zmijske, krokodilske, antilopske, jelenske, i slične luksusne kože i svile, atlasa, baršuna, brokata i tome slično po paru . . . . Kuna 12.—.

(2) Na tvorničku obuću, koja se proizvodi u zemlji, plaća se u ime državne trošarine, i to: na obuću od gume, kaučuka, platna, krajaca, klobučine i tkiva, koje ne propušta vodu, svile, atlasa, baršuna, brokata i tome slično, sandale i papuče, izuzimajući opanke i gumene čizme po paru Kune 3.

(3) Za dječju obuću do zaključno 17 cm dužine ubire se trošarina za 50% manja od označenih stopa.

(4) Tvorničkom obućom smatra se obuća, proizvedena u radionicama, koje se po obrtnom zakonu smatraju tvorničkim.

(5) Trošarina na tvorničku obuću, uvezenu iz inozemstva, ubire se na carinarnicama prigodom uvoza, a na obuću, proizvedenu u zemlji, prigodom iznosa iz tvornice.

(6) Obućom od fine kože smatra se obuća od ševroa.

(7) Na obuću od kombinirane kože plaća se trošarina kao na obuću od fine kože, ako u gornjem dielu obuće ima više od 50% fine kože. Isto se tako na obuću, kombiniranu od kože i drugog tvoriva (platna, gume i slično), plaća trošarina za onu vrstu obuće, čije tvorivo u gornjem dielu prelazi 50%.

(8) Na tvorničku obuću domaće izradbe, koja je izrađena od kože i tvoriva, spomenutog u stavci (2) ovog člana, plaća se u ime državne trošarine po paru Kuna 3.— samo onda, ako je ta obuća izrađena pretežnim dielom od drugog tvoriva, a ne od kože. Kao pretežnim dielom izrađena od drugog tvoriva, a ne od kože, smatrat

će se samo ona obuća, koja u gornjem dielu ima više od 50% drugog tvoriva. Na gumene čizme domaće izradbe ima se ubirati u ime državne trošarine Kuna 3.—, ako su lakirane ili kombinirane s drugim tvorivom (kožom, tkaninom i drugim), kao što je krzno, posebni patenti za odkopčavanje, mjedeni dielovi i osigurači ili drugi razni ukrasi i dodatci.

(9) Radi uzpješnije naplate i nadzorne službe mogu se prema potrebi kod tvornica, koje proizvode trošarinsku obuću, postaviti službenici rizničke straže, koji će vršiti nadzor nad proizvodnjom i iznosom obuće iz tvornice.

(10) O svakoj namjeravanoj proizvodnji tvornica je dužna prijavom obaviestiti nadležni razdjel rizničke straže odnosno nadzornog službenika rizničke straže, u kojoj se mora označiti količina sirovina, koja će se predvidljivo upotriebiti, vrieme rada i količina proizvoda, koji će se proizvesti. Prijava se podnosi u dva primjerka i to najmanje 6 sati prije početka rada. Nakon svršetka proizvodnje izrađeni se predmeti odmah, a najkasnije u roku od 48 sati, umataju i unose u skladište pod nadzorom službenika rizničke straže. Tvornica je dužna o svakom unosu u skladište podnieti predhodno u dva primjerka nadležnom razdjelu rizničke straže odnosno nadležnom službeniku rizničke straže prijavu, u koju mora upisati broj omota i način umatanja. Prijavljenu količinu obuće za unos u skladište kao i sam unos provjerava osobno službenik rizničke straže. Skladišta, u koja se unosi izrađena obuća moraju imati dva različita ključa, od kojih jedan stoji kod razdjela rizničke straže odnosno kod nadzornih službenika rizničke straže a drugi kod tvornice. Svaki iznos obuće iz skladišta dužna je tvornica predhodno prijaviti nadležnom raz-

djelu rizničke straže. Prijava se podnosi u dva primjerka i u njoj se označuje: broj omota, način umatanja i količina i vrsta obuće po parovima.

(6) Za proizvedenu obuću osnovat će nadležni razdjel rizničke straže odnosno nadzorni službenik rizničke straže posebnu trošarinsku knjigu, u koju će upisivati svaki unos i iznos obuće i to prema broju omota i količini i vrste obuće po parovima. Knjiga mora odgovarati uvjetima, propisanim u drugoj rečenici stavke (5) člana 113. ovoga pravilnika. Kod iznosa obuće iz skladišta prilaže se stavci izdatka trošarinske knjige namira o plaćenoj trošarini, a kad se iznosi bez plaćanja trošarine, prilaže se stavci izdatka trošarinske knjige prvotnica (unikat) popratnice.

(8) U pogledu zaključivanja trošarinske knjige i vršenja mjesečnih i godišnjih obračuna vriede u svemu propisi stavke (7) člana 113. ovoga pravilnika.

Član 131.

(1) Na tvornička odiela i kapute plaća se u ime državne trošarine, i to:

a) od pamučnog, lanenog, platnenog i sličnog tvoriva po jednom odjelu ili kaputu . . . . . . . . . . Kuna 5.—,
b) od poluvunenog sukna i tvoriva, koje ne propušta vodu, po jednom odielu ili kaputu . . . . . . Kuna 10.—,
c) od vunenog sukna i kože po jednom odielu ili kaputu . . . . . Kuna 20.—.

(2) Tvorničkim odielom smatraju se i zimski, jesenji i proljetni kaputi (dugi i kratki), ogrtači i slično.

(3) Na kapute, osim kožnih, s bilo kakvim krznom ubire se trošarina za 100% veća od označenih stopa. Na

pojedine komade odiela kao i na dječja odiela i kapute ubire se trošarina za 50% manja od označenih stopa.

4) Tvorničkim odielom smatra se samo odielo, izrađeno u radionicama, koje se po odredbi obrtnog zakona smatraju tvorničkim.

(5) Trošarina na tvornička odiela i kapute, uvezene iz inozemstva, ubire se na carinarnicama prigodom uvoza, a na izrađene u zemlji, prigodom iznosa iz tvornice.

(6) Radi uspješnije naplate i nadzorne službe mogu se prema potrebi kod tvornica, koje proizvode tvornička odiela i kapute, postaviti službenici rizničke straže, koji će vršiti nadzor nad proizvodnjom i iznosom kaputa i odiela iz tvornice.

(7) O svakoj namjeravanoj proizvodnji tvornica je dužna obaviestiti nadležni razdjel rizničke straže odnosno nadzornog službenika rizničke straže prijavom, u kojoj se mora označiti: količina sirovina, koja će se predvidljivo upotriebiti, te vrieme rada i količina proizvoda, koja će se proizvesti. Prijava se podnosi u dva primjerka, i to najmanje 6 sati prije početka rada. Nakon svršetka proizvodnje izrađeni se predmeti odmah, a najkasnije u roku od 48 sati, unose u skladišta pod nadzorom službenika rizničke straže. Tvornica je dužna o svakom unosu u skladište podnieti predhodno u dva primjerka nadležnom razdjelu rizničke straže odnosno nadzornom službeniku rizničke straže prijavu, u kojoj mora upisati broj komada po vrstama, koji se unose u skladište. Prijavljenu količinu za unos i sam unos u skladište osobno provjerava nadzorni službenik rizničke straže. Skladišta, u koja se unose tvornička odiela i kaputi, moraju imati dva različita ključa, od kojih jedan stoji kod razdjela

rizničke straže odnosno nadzornih službenika rizničke straže, a drugi kod tvornice. Svaki iznos tvorničkih odiela i kaputa iz skladišta dužna je tvornica predhodno prijaviti nadležnom razdjelu rizničke straže odnosno nadzornom službeniku rizničke straže. Prijava se podnosi u dva primjerka, i u njoj se označuje broj komada tvorničkih odiela po vrstama.

(8) Za proizvedena tvornička odiela i kapute osnovat će nadležni razdjel rizničke straže odnosno nadzorni službenik rizničke straže trošarinsku knjigu, u koju će upisivati svaki unos i iznos tvorničkih odiela i kaputa prema broju i vrstama. Knjiga mora odgovarati uvjetima propisanim u drugoj rečenici stavke (5) člana 113. ovoga pravilnika. Kod iznosa tvorničkih odiela i kaputa iz skladišta radi puštanja u promet prilaže se stavci izdatka trošarinske knjige namira o plaćenoj trošarini, a kad se iznosi bez plaćanja trošarine, prilaže se stavci izdatka trošarinske knjige prvotnica (unikat) popratnice.

(9) U pogledu zaključivanja trošarinske knjige i vršenja mjesečnih i godišnjih obračuna vriede u svemu propisi stavke (7) člana 113. ovoga pravilnika.

Član 132.

(1) Na papir i karton plaća se u ime državne trošarine Kuna 15.— od 100 kg.

(2) Trošarina se ubire i na izrađevine od papira i kartona, na koji nije ubrana trošarina.

(3) Ne ubire se trošarina na papir nesatiniran u težini do zaključno 60 grama po jednom četvornom metru za tiskanje novina i časopisa na rotacionim strojevima. Poduzeće ili osoba, koja se želi koristiti ovom pogodnošću, mora podnieti biljegovanu molbu

Ministarstvu državne riznice, Odjelu za državne prihode, radi oprosta od plaćanja trošarine. U molbi mora navesti količinu potrebnog papira za tiskanje novina ili časopisa u toku jedne kalendarske godine i podatke, odakle će dobavljati takav papir. Molbi se prilaže potvrda, da molitelj nije bio kažnjen po zakonu o državnoj trošarini. Poduzeće ili osoba, koja dobije odobrenje za upotrebu papira za tiskanje novina i časopisa uz oprost od trošarine, dužna je voditi knjigu o nabavi i potrošnji papira, iz koje će se u svako doba moći utvrditi nabavljena i utrošena količina papira.

(4) O svakoj namjeravanoj proizvodnji papira i kartona tvornica je dužna prijavom obviestiti nadležni razdjel rizničke straže. U prijavi se mora označiti: količina sirovina, koja će se predvidljivo upotriebiti, vrieme rada i količina gotovog proizvoda,koja će se proizvesti. Prijava se podnosi u dva primjerka, i to najmanje 6 sati prije početka rada. Nakon svršetka proizvodnje izrađeni se predmeti odmah, a najkasnije u roku od 48 sati, stavljaju u omote i unose u skladište pod nadzorom službenika rizničke straže. Tvornica je dužna o svakom unosu u skladište podnieti predhodno u dva primjerka nadležnom razdjelu rizničke straže prijavu, u koju mora upisati broj komada omota i težinu i način stavljanja u omot. Prijavljenu količinu papira i kartona za unos u skladište kao i sam unos provjerava osobno službenik rizničke straže. Skladišta, u koja se unosi papir i karton, moraju imati dva različita ključa, od kojih jedan stoji kod razdjela rizničke straže, koji vodi nadzor nad tvornicom, a drugi kod tvornice.

(5) Svaki iznos papira i kartona iz skladišta dužna je tvornica predhodno prijaviti nadležnom razdjelu

rizničke straže. Prijava se podnosi u dva primjerka, i u njoj se označuje: broj omota, način stavljanja u omot i čista težina za iznos spremljenog papira i kartona.

(6) Za papir i karton osnovat će nadležni razdjel rizničke straže trošarinsku knjigu, u koju će upisivati svaki unos i iznos papira i kartona prema broju omota i njihovoj težini. Knjiga mora odgovarati uvjetima, propisanim u drugoj rečenici stavke (5) člana 113. ovoga pravilnika. Kod iznosa papira i kartona iz skladišta radi puštanja u promet prilaže se stavci izdatka trošarinske knjige namira o plaćenoj trošarini, a kad se iznosi bez plaćanja trošarine, prilaže se stavci izdatka skladištne knjige prvotnica (unikat) popratnice.

(7) U pogledu zaključivanja trošarinske knjige i vršenja mjesečnih i godišnjih obračuna vriede u svemu propisi stavke (7) člana 113. ovoga pravilnika.

Član 133.

(1) Na staklo plaća se u ime državne trošarine, i to:

a) na luksusno od 100 kg . . . . Kuna 60.—,
b) na fino od 100 kg . . . . . . . Kuna 40.—,
c) na obično od 100 kg . . . . . Kuna 20.—.

(2) Luksusnim staklom smatraju se svi predmeti od stakla, koji su navedeni u popisu luksusnih predmeta prema uredbi o porezu na luksus broj 64914/1932 sa svim kasnijim promjenama i nadopunama kao i staklo iz tarifnog broj 520, 521/4, 523/2, 523/3b, 524/1-3 i 525 uvozne carinske tarife.

(3) Finim staklom smatra se staklo iz tarifnog broja 510, točka 1. i 551 točka 1. osim stakla s reliefnim šarama i matiranog stakla, iz tarifnog broja 512 točka 1., 513, 521/1g, 521/2 i 523/3v, i to samo brušeno, 514, 515 i 521 točka 3. uvozne carinske tarife.

(4) Svi ostali predmeti od stakla, koji nisu napried spomenuti, i koji ne spadaju u tarifni broj 507, 509 točka 1. i 526 uvozne carinske tarife, smatraju se običnim staklom.

(5) O svakoj namjeravanoj proizvodnji stakla tvornica je dužna prijavom obaviestiti razdjel rizničke straže, koji vodi nadzor nad radom tvornice. U prijavi se mora označiti: količina sirovina, koja će se predvidljivo upotriebiti, vrieme rada i količina proizvoda, koja će se proizvesti. Prijava se podnosi u dva primjerka, i to najmanje 6 sati prije početka rada. Nakon svršetka proizvodnje izrađeni se predmeti odmah, a najkasnije u roku od 48 sati, stavljaju u omote i unose u skladišta pod nadzorom službenika rizničke straže. Tvornica je dužna o svakom unosu u skladište podnieti predhodno u dva primjerka nadležnom razdjelu rizničke straže prijavu, u koju mora upisati broj omota, težinu i način stavljanja u omot. Prijavljenu količinu stakla, luksusnog, finog i običnog za unos u skladište kao i sam unos provjerava osobno službenik rizničke straže. Skladićta, u koja se unosi staklo, moraju imati dva različita ključa, od kojih jedan stoji kod razdjela rizničke straže, koji vodi nadzor nad tvornicom, a drugi kod tvornice.

(6) Svaki iznos stakla iz skladišta dužna je tvornica predhodno prijaviti razdjelu rizničke straže. Prijava se podnosi u dva primjerka, i u njoj se označuje: broj omota, način stavljanja u omot i netto-težina za iznos spremljenog stakla. Ustanovljenje netto težine stakla domaće proizvodnje vrši se odbijanjem tare. U ime tare odbija se: staklo svih vrsta u pločama, koja se odprema u drvenim sanducima, 22%, u drvenim polusanducima 13%, a u drvenim okvirima 6%. Za sve ostale izrađevine od stakla, osim luksusnog, koje se odprema u drvenim

sanducima, 20%, u drvenim polusanducima 13%, a u drvenim okvirima 12%. Polusanducima smatraju se sanduci s proriеđenim daskama, s rešetkama, s rupicama ili s suknenim poklopcem, kod kojih je površina razmaka između dasaka, odnosno površina otvora ili površina suknenog tvoriva očigledno manja od polovice cjelokupne površine dotičnog sanduka. Okvirima se smatraju sanduci, kod kojih je površina razmaka između dasaka, odnosno površina svih otvora očigledno veća od polovice cjelokupne površine dotičnog sanduka. Kad u jednoj pošiljci ima više vrsta stakla domaće proizvodnje u razsutom stanju, onda se računa brutto za netto. Netto-težina luksusnog stakla domaće proizvodnje ustanovljuje se uviek vaganjem staklenih predmeta. Ustanovljenje netto-težine pri uvozu iz inozemstva utvrđuje se po propisima uvoznog carinskog pristojbenika i po ostalim carinskim propisima. Kada u jednoj pošiljci ima više vrsta stakla domaće proizvodnje, određuje se netto-težina na temelju tvorničkog obračuna po t. zv. šokovima s napomenom, da je nadležni razdjel rizničke straže dužan uvjeriti se, koliko pojedinih staklenih predmeta čini jedan šok, ukoliko je to na drugi način nemoguće utvrditi.

(7) Za staklo osnovat će nadzorni službenik rizničke straže trošarinsku knjigu, u koju će upisivati svaki unos i iznos stakla, i to prema broju i njihovoj težini. Knjiga mora odgovarati uvjetima, propisanim u drugoj rečenici stavke (5) člana 113. ovoga pravlinika. Poduzeća, koja proizvode staklo u pločama, i podnose prijavu o količinama proizvedenog stakla u četvornim metrima, moraju zajedno s nadzornim službenikom rizničke straže preračunati prijavljene količine u kilograme radi knjiženja u trošarinsku knjigu. Preračunavanje se vrši na temelju

tvorničkog načina utvrđivanja težine. Gubitak, koji nastaje prilikom rezanja staklenih ploča, utvrđuje nadzorni službenik rizničke straže mjesečno na temelju podataka iz knjiga poduzeća i osobnog provjeravanja. Ovaj gubitak ne može biti veći od 17% proizvedene i u trošarinsku knjigu knjižene količine stakla u toku odnosnog mjeseca. Kod iznosa stakla iz skladišta radi puštanja u promet prilaže se stavci izdatka trošarinske knjige namira o plaćenoj trošarini, a kad se iznosi bez plaćanja trošarine, prilaže se stavci izdatka prvotnica (unikat) popratnice.

(8) U pogledu zaključivanja trošarinske knjige i vršenja mjesečnih i godišnjih obračuna vriede u svemu propisi stavke (7) člana 113. ovoga pravilnika.

(9) Poduzeća ili osobe, koje se bave preradbom nebrušenog pločastog i šupljeg stakla u ogledala i razne druge brušene staklene predmete, dužna su platiti državnu trošarinu po 0.20 Kuna od 1 kg, t. j. koliko iznosi razlika trošarine po stopama, propisanim za fino i obično staklo. Dužnost je razdjela rizničke straže, da češće po svojim službenicima vrše preglede kod prerađivača stakla i, ukoliko prerađivači nisu platili razliku u stopi po 0.20 od 1 kg, dužni su razdjeli rizničke straže obračunati neplaćenu trošarinu prema prerađenim i u promet stavljenim količinama brušenog stakla. U priepornim slučajevima moraju se uzorci poslati carinskom zavodu u Zagrebu u smislu odredbe točke 2. člana 4. pravilnika o davanju carinsko-pristojbinskih obavještenja broj 13900-IV. od 9. lipnja 1936.

Član 134.

(1) Na cement i hidraulički kreč plaća se u ime trošarine Kuna 15.— od 100 kg.

(2) Na predmete, izrađene od cementa, na koji nije plaćena trošarina (salonit i razni drugi predmeti), plaća se u ime trošarine Kuna 10,80 od 100 kg.

(3) Kod tvornica cementa i hidrauličkog kreča imaju se postaviti službenici rizničke straže. koji će vršiti nadzor nad proizvodnjom i iznosom cementa i hidrauličkog kreča iz tvornice.

(4) Nadzorni službenici rizničke straže, za proizvedeni cement i hidraulički kreč osnovat će trošarinsku knjigu, u koju će upisivati svaki unos i iznos cementa i hidrauličkog kreča. Knjiga mora odgovarati uvjetima, propisanim u drugoj rečenici stavke (5) člana 113. ovoga pravilnika.

(5) Svaka stavka primanja trošarinske knjige mora biti opravdana nalazom nadzornog službenika o proizvodnji, a stavke izdatka uz plaćanje trošarine s namirom o plaćenoj trošarini, a kad se cement ili hidraulički kreč iznosi iz tvornice bez plaćanja trošarine, stavci izdatka prilaže se prvotnica (unikat) popratnice, potvrđena od službenika rizničke straže, koji je pošiljku na mjestu odredišta preuzeo.

(6) Predmeti, izrađeni od cementa u domaćim tvornicama, ne smiju ostati u radionicama tvornice, nego se odmah moraju unieti u skladište pod nadzorom službenika rizničke straže. Ova skladišta moraju biti zatvorena s dva različita ključa, od kojih jedan stoji kod nadzornih službenika rizničke straže, a drugi kod tvornice.

(7) Za predmete, izrađene od cementa, službenik rizničke straže osnovat će posebnu trošarinsku knjigu, u koju će upisivati svaki unos i iznos predmeta u kilogramima. Isto tako osnovat će se bilježnica o proizvodnji predmeta, izrađenih od cementa, u koju se ima unositi

količina cementa, koja će se predvidljivo upotriebiti, kao i količina dobivenog proizvoda.

(8) Svaki iznos cementa i predmeta, izrađenih od cementa, iz skladišta dužna je tvornica prijaviti nadležnom službeniku rizničke straže, koji će dalje postupati po propisima iz obćeg diela zakona i pravilnika. Kod iznosa cementa i predmeta, izrađenih od cementa, iz skladišta radi puštanja u promet, prilaže se stavci izdatka trošarinske knjige namira o plaćenoj trošarini.

(9) U pogledu zaključivanja knjiga i bilježnica te vršenja mjesečnih i godišnjih obračuna vriede u svemu propisi iz stavke (7) člana 113. ovoga pravilnika.

(10) Obilježavanje vreća s cementom i hidrauličkim krečom u domaćim tvornicama vršit će se upotrebom trošarinskog olova (plomba) bez ikakve odštete za upotrebljeno olovo. Olovo se stavlja na vreće tako, da se uhvate krajevi unakrstnog konopa s obje strane, potom učvrsti i žigoše posebnim klieštima. Vreće cementa od papira, koje su sa sviju strana šivane. obilježuju se trošarinskim trakama, koje se imaju staviti na mjesta, gdje su vreće šivane. Vreće od papira za cement kod tvornice cementa mogu se prije punjenja obilježavati trošarinskim žigom, koji će nositi potvrdu: »Državna trošarina plaćena broj . . . . .« s napomenom ,da se o brojevnom stanju praznih vreća, obilježenih žigom, vodi posebna bilježnica. Kao dokaz, da je na cement, koji se odprema u vrećama od papira, obilježenim trošarinskim žigom, plaćena državna trošarina prilikom puštanja u promet iz tvornice, služi osim obilježja na vrećicama popratnica, koja mora pratiti cement. Obilježavanje buradi s cementom i hidrauličkim krečom vrši se trošarinskim pečatom, koji se ima utisnuti na gornjem dnu bureta.

(11) Carinarnice, kad vrše obilježavanje vreća olovom, mogu po carinskim propisima od uvoznika naplaćivati odštetu za upotriebljeno olovo.«

§ 20.

Primitci u ime trošarinskog doplatka na slador i ulje imaju se knjižiti u trošarinskom dnevniku podpuno razlučno od primitaka u ime redovne državne trošarine na slador i ulje i upotriebiti za izjednačenje ciena.

§ 21.

Gdjegod su u pravilniku za izvršenje zakona o državnoj trošarini upotriebljeni izrazi, koji su protivni duhu hrvatskog jezika odnosno ne odgovaraju državnom uređenju Nezavisne Države Hrvatske, osobito rieči: »Kralj«, Kraljica« i »Prestoljonasljednik«, »Upravnik dvora«, »Odeljenje poreza«, »Inostranstvo«, »Ministarstvo inostranih poslova«, »Kraljevina Jugoslavija«, »Ministar financija«, »Finansijska direkcija«, »industrijsko poduzeće«, »Odeljak finansijske kontrole«, »fabrika«, »kontrolni organ«, »sopstvenik«, »lice«, »finansijske vlasti«, »Finansijski zbornik«, »žalba«, »saučesnik«, »krivični«, »presuda«, »dinara«, »para«, zamjenjuju se riečima: »Poglavnik«, »Ured Poglavnika«, »Odjel za državne prihode«, »inozemstvo«, »Ministarstvo vanjskih poslova«, »Nezavisna Država Hrvatska«, »ministar državne riznice«, »Rizničko upraviteljstvo«, »veleobrtno poduzeće«, »razdjel rizničke straže«, »tvornica«, »nadzorni službenik rizničke straže«, »vlastnik«, »osoba«, »riznička oblast«, »Financialni vjestnik«, »utok«, »sudionik«, »osuda«, »Kuna«, »banica«.

§ 22.

Ova naredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama,*

U Zagrebu, dne 27. veljače 1943.

Ministar državne riznice:

*Dr. Vladimir Košak*, v. r.

(Broj: 682-D. V.-1943)

* Narodne novine od 27. ožujka 1943. broj 71.

# NAREDBA

## ministra državne riznice od 23. ožujka 1943. broj 4201-1943 o izmjeni stopa skladištnine na području Glavne carinarnice u Zagrebu

Na temelju člana 18. zakona o obćoj carinskoj tarifi od 9. lipnja 1925. propisujem:

§ 1.

Iza kako je uvozna roba slobodno ležala u carinskim skladištima Glavne carinarnice u Zagrebu ubirat će se za svakih 100 kg ukupne (brutto) težine:

1. za daljnja tri dana 0.40 Kuna za svaki dan ležanja;
2. za daljnjih devet dana 16 Kuna za svaki dan ležanja;
3. za daljnje ležanje 32 Kune za svaki dan ležanja.

§ 2.

Iza kako je uvozna roba slobodno ležala na carinskim stovarištima Glavne carinarnice u Zagrebu ubirat će se za svakih 100 kg ukupne (brutto) težine:

1. za daljnja tri dana 0.20 Kuna za svaki dan ležanja;
2. za daljnjih devet dana 2 Kune za svaki dan ležanja;
3. za daljnje ležanje 4 Kune za svaki dan ležanja.

§ 3.

Više stope od skladištnine ne primjenjuju se unatrag na protekle dane ležanja s nižim stopama skladištnine.

Dan iztovare ne računa se.

Nedjelje i blagdani, ako se u te dane vrši uredovanje u carinskim skladištima i na carinskim stovarištima, smatraju se kao obični dani.

§ 4.

Iznos skladištnine povećava se za 100%, ako je roba, koja leži, lako zapaljiva ili rasprsljiva.

§ 5.

Ova naredba zadobiva pravnu moć na dan 1. travnja 1943. te će se po njezinim propisima ubirati skladištnina za svu robu. koja se toga dana bude nalazila na carinskim skladištima ili na carinskim stovarištima Glavne carinarnice u Zagrebu.*

U Zagrebu, dne 23. ožujka 1943.

Ministar državne riznice:

*Dr. V. Košak*, v. r.

(Broj 776-D. V.-1943)

---

* Narodne novine od 27. ožujka 1943. broj 71.

# NAREDBA

**Ministarstva narodnog gospodarstva od 18. ožujka 1943. broj 3474-Š-1943, kojom se na temelju § 24. st. 10. i § 78. t. 5. zakona o likvidaciji agrarne reforme na velikim posjedima od 19. lipnja 1931. sa svim kasnijim promjenama i nadopunama mienja čl. 25. pravilnika o upravi ekspropriiranih šuma od 29. ožujka 1934. broj 20753 VIa-1934**

§ 1.

Stavka 1. člana 25. pravilnika o upravi ekspropriiranih šuma od 29. ožujka 1934. broj 20753/VIa mienja se i glasi:

»Lov i ribolov izdaje se dražbom u zakup. Ministarstvo narodnog gospodarstva može pojedina lovišta u cielosti ili djelomično preuzeti za Nezavisnu Državu Hrvatsku i bez dražbe i s njima razpolagati po propisima stavke 2. § 51. zakonske odredbe o promjenama i nadpunama zakona o lovu od 3. kolovoza 1942. broj CCXX-1231-Z-1942. Odštetu za preuzeta lovišta određuje ministar narodnog gospodarstva prema propisu st. 3. § 51. iste zakonske odredbe.«

§ 2.

Ova naredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 18. ožujka 1943.

Ministar narodnog gospodarstva:

*Prof. dr. ing. J. Balen*, v. r.

(Broj: 744-D. V.-1943)

* Narodne novine od 27. ožujka 1943. broj 71.

# ZAKONSKA ODREDBA

## o promjeni zakonske odredbe o odgodi ovrha

U § 1. st. 1. redak 1. zakonske odredbe o odgodi ovrha od 30. prosinca 1942. broj CCCLIV-3050-Z-1942 (Narodne novine od 31. prosinca 1942. br. 295), promienjene i nadopunjene zakonskom odredbom od 27. veljače 1943. broj XLVI-506-D. V.-1943 (Narodne novine od 27. veljače 1943. broj 48) brišu se rieči: »do 1. travnja 1943.« i mjesto njih stavljaju rieči: »do 1. srpnja 1943.«

§ 2.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 27. ožujka 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

*Ante Pavelić*, v. r.

Broj: LXIV-802-D. V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

*Dr. Mirko Puk*, v. r.

---

* Narodne novine od 29. ožujka 1943. broj 72.

# ZAKONSKA ODREDBA

**o nadopuni zakona o državnoj trošarini od 1. travnja 1930. broj 24673-1930 i uredbe o izmjenama i dopunama zakona o državnoj trošarini od 22. prosinca 1939. M. S. broj 1669-1939**

§ 1.

2. Napomena uz točku 6. člana 72. mienja se glasi: »Ako se kod prodavača ili proizvoditelja pronađe liker ili rum s manjim postotkom alkohola nego je zakonom propisan, smatrat će se to kriomčarenjem, i odgovorne osobe kaznit će se po propisima čl. 34. u svezi s točkom 3. člana 33. zakona o državnoj trošarini. Kao temelj za odmjeru redovne trošarine i kazne uzet će se razlika između stvarno ustanovljene i zakonom propisane količine alkohola.

Ako se kod prodavača pronađe rum ili liker, koji nije u originalno zatvorenim bocama, ili koji je u bocama, na kojima nije označen naziv tvrdke proizvoditelja, vrsta pića i postotak alkohola, smatrat će se to kriomčarenjem, a odgovorne osobe kaznit će se po propisima čl. 34. u svezi stočkom 3. člana 33. zakona o državnoj tršarini. Kao temelj za odmjeru redovne trošarine i kazne uzet će se cjelokupna u tom likeru ili rumu ustanovljena količina alkohola.

§ 2.

Čl. 5. uredbe o izmjenama i dopunama zakona o državnoj trošarini od 22. prosinca 1939. M. S. broj 1669-1939 ukida se.

§ 3.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama.* a primjenjivat će se od 1. siečnja 1943.

U Zagrebu, dne 27. ožujka 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

*Ante Pavelić*, v. r.

Broj LXV-656-D. V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

*Dr. Mirko Puk*, v. r.

* Narodne novine od 29. ožujka 1943. broj 72.

# ODREDBA

Propisi moje odredbe od 3. travnja 1942. o pozdravljanju vojničke straže ne će se izvršivati za vrieme trajanja rata.*

U Zagrebu, dne 27. ožujka 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

*Ante Pavelić*, v. r.

Broj: 739-D.V.-1943.

* Narodne novine od 29. ožujka 1943. broj 72.

# NAREDBA

**Ministarstva unutarnjih poslova od 18. ožujka 1943. U. M. broj 638, o promjenama i nadopunama naredbe bivšeg Ministarstva zdravstva od 24. lipnja 1942. broj 64764-1942 o službovnim odnosima pomoćnog osoblja u službi zdravstvenih ustanova Nezavisne Države Hrvatske (Narodne novine od 3. kolovoza 1942. broj 172)**

Na temelju § 1. zakonske odredbe od 22. lipnja 1942. broj CLXXV-1447-Z-1942, kojom se ovlašćuje ministar zdravstva, da donese naredbu o službovnim odnosima pomoćnog osoblja u zdravstvenoj službi (Narodne novine od 23. lipnja 1942. broj 137), savezno s propisom § 20. toč. d) zakonske odredbe od 9. listopada 1942. broj CCLXXVIII-2402-Z-1942 o državnoj vladi Nezavisne Države Hrvatske (Narodne novine od 10. listopada 1942. broj 229), a u sporazumu s ministrom državne riznice propisujem ovu naredbu:

§ 1.

Stavka prva § 3. naredbe od 24. lipnja 1942. broj 64764-1942 o službovnim odnosima pomoćnog osoblja u službi zdravstvenih ustanova Nezavisne Države Hrvatske mienja se i glasi:

»Mjesečna nagrada pomoćnog osoblja iznosi za pomoćne bolničare i podvorno osoblje 1200 Kuna, a za obrtničko osoblje 1800 Kuna.«

§ 2.

§ 16. iste naredbe mienja se i glasi:
»Dosadašnje zdravstveno osoblje u pomoćnoj službi, koje nije postavljeno za državne službenike, preuzima se u službu prema propisima ove naredbe s danom 1. siečnja 1942.
Ovo osoblje može se preuzeti u službu i bez svršene pučke škole, ako ima najmanje 3 godine službe u kojoj zdravstvenoj ustanovi.«

§ 3.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama* s napomenom, da će se propis § 1. naredbe primjenjivat počevši od 1. siečnja 1943.

U Zagrebu, dne 18. ožujka 1943.

Ministar unutarnjih poslova:

*Dr. Nikšić*, v. r.

(Broj: 747-D.V.-1943)

* Narodne novine od 29. ožujka 1943. broj 72.

# NAREDBA

## Ministarstva unutarnjih poslova od 20. ožujka 1943. broj U. M. 643-1943 o ovlaštenju absolvenata arhitektonskog odsjeka umjetničke akademije

Na temelju ovlaštenja iz zakonske odredbe od 4. stu-od 30. kolovoza 1937., a u sporazumu s Ministarstvom narodne prosvjete i nakon saslušanja međukomorskog odbora hrvatskih inženjerskih komora u Zagrebu izdajem ovu naredbu:

§ 1.

Absolventi umjetničke akademije, koji su do dana proglašennja ove naredbe svršili arhitektonski odsjek umjetničke akademije, ili bili upisani u njemu, mogu steći ovlaštenje kao ovlašteni arhitekti.

§ 2.

Ovlaštenje se stječe na način, propisan u zakonu o ovlaštenim inženjerima za inženjere za arhitekturu tako, da oni absolventi arhitektonskog odsjeka umjetničke akademije, koji su do dana proglašenja ove naredbe položili izpit za graditelje visokih građevina prema stavci 1. § 39. obrtnog zakona ili su se do tog dana prijavili za taj izpit, pa ga i polože, ne moraju polagati izpit, propisan pod toč. 4. § 3. zakona o ovlaštenim inženjerima.

§ 3.

Arhitekti, ovlašteni u smislu ove naredbe, imaju pravo:

1. stavljati pred svoje ime oznaku »arh.«, koja se stavlja pod zaštitu zakona o osobnim imenima;

2. obavljati građevne poslove ovlaštenih inženjera za arhitekturu, navedene u zakonu o ovlaštenim inženjerima, i poslove, navedene u § 41. obrtnog zakona uz uvjet, da si za poslove, navedene u toč. 1. stavke 1. tog paragrafa osiguraju suradnju ovlaštenog inženjera.

§ 4.

Odobrenja za obavljanje samostalnog poslovanja, koja su absolventi arhitektonskog odsjeka Umjetničke akademije stekli po pravilniku Ministarstva građevina u Beogradu od 12. listopada 1938. broj 43049 o djelokrugu absolvenata Umjetničke akademije arhitektonske struke, vriede kao ovlaštenja u smislu ove naredbe.

Absolventi arhitektonskog odsjeka umjetničke akademije, koji imaju ovlaštenje kao graditelji, mogu u roku od 3 mjeseca poslije proglašenja ove naredbe tražiti zamjenu tog ovlaštenja s ovlaštenjem arhitekta po ovoj naredbi.

§ 5.

Ova naredba zadobiva pravnu moć danom proglašenja u Narodnim novinama*, i toga dana prestaje vriediti pravilnik Ministarstva građevinna od 12. listopada 1938. broj 43049.

U Zagrebu, dne 20. ožujka 1943.

Ministar unutarnjih poslova:

*Dr. Ante Nikšić*, v. r.

(Broj: 763-D.V.-1943)

---

* Narodne novine od 29. ožujka 1943. broj 72.

# NAREDBA

**Ministarstva narodnog gospodarstva od 27. ožujka 1943. broj 35.503-1943. o odkupu i zamjeni rabljenog tekstilnog tvoriva**

Na temelju ovlaštenja iz zakonske odredbe od 4. studenoga 1941. broj CCCXCIII-1935-Z-1941 o uređenju unutarnjeg prometa, razpodjelbe i potrošnje svih vrsta robe, a u sporazumu s Ministarstvom unutarnjih poslova propisujem ovu naredbu:

§ 1.

Osobe, koje kupuju tekstilnu robu na knjižice jedinične sustava moći će nabavljati, a trgovac im prodati, čiste i miešane vunene tkanine, zatim čisto i miešano pamučno, laneno, konopljeno tvorivo kao i predmete, izrađene od tog tvoriva, samo pod uvjetom, ako prigodom kupnje trgovcu na malo predaju, i to:

za jedan m vunene tkanine, čiste ili miešane, za ženske haljine, 200 grama starog vunenog tvoriva ili 100 grama vunenog tvoriva i 500 grama tvoriva od ostalih predivih vlakana;

za jedan m čiste ili miešane vunene tkanine za mužko, odnosno tkanine za žensko odielo (kostime) kao i za mužke i ženske proljetne i jesenske ogrtače, 500 grama starog vunenog tvoriva ili 250 grama vunenog tvoriva i jedan kg tvoriva iz ostalih predivih vlakana. Kod izrađenih predmeta (konfekcije) računa se utrošeno tvorivo po metru, a pribor se uzima kao jedan metar vunene tkanine.

Kod ostalih vrsta tkanina od pamuka, lana ili umjetnih vlakana ima kupac za jedan m takve tkanine predati trgovcu na malo 100 grama bilo kakvih tekstilnih odpadaka. Ako se ovo tvorivo kupuje u komadima ili izrađeno (konfekcionirano), ima se također predavati staro tvorivo prema utrošenom u novo nabavljeno, uračunano u metrima.

Za jedan par čarapa mužkih, ženskih ili dječjih od pamuka ili vune ima se trgovcu predati jedan par starih čarapa, a za jedan par čarapa iz prave ili umjetne svile po dva para starih čarapa od istoga tvoriva.

Dugmad, spone i drugi nakit, koji nije od tekstilnog tvoriva, ima se sa stare robe prije predaje skinuti.

Nabave na knjižice jediničnog sustava za novorođenčad oslobođene su od predaje starog tvoriva.

§ 2.

Osobe, koje ne razpolažu starim tvorivom, imaju prigodom nabave tekstilne robe predati trgovcu na malo pismenu izjavu prema obrazcu, koji je sastavni dio ove naredbe, da ne razpolažu s odgovarajućim starim vunenim, pamučnim ili kakvim drugim tekstilnim tvorivom.

Ovako prikupljene izjave ima trgovac tekstilnom robom na malo uz mjesečne prijave zaliha podnieti Zajednici za tekstil, koja u slučaju sumnje može zamoliti nadležnu upravnu odnosno redarstvenu oblast, da izvidima na licu mjesta ustanovi istinitost izjave.

§ 3.

Trgovac na malo ima kupcu, koji je predao staro tvorivo prema ovoj naredbi, u gotovom platiti, odnosno od

kupovnine za novo tvorivo odbiti za jedan kg vunenih odpadaka Kn 45.— a za 1 kg krpa i tvoriva od ostalih predivih vlakana Kn 20.—. Čarape se zamjenjuju bez naknade sa strane trgovca.

§ 4.

Stari odjevni tekstilni predmeti, krpe i odpadci, imaju se prigodom nabave nove robe predavati trgovcu na malo u čistom i urednom stanju. Vuneni odpadci smiju sadržavati samo vuneno tvorivo, dok odpadci od ostalih predivih vlakana mogu sadržavati odpadke od sviju vrsta tekstilnog tvoriva. Kupac, koji predaje više vrsta odpadaka, ima svku vrstu predati trgovcu posebno omotanu, zabilježivši na zamotku težinu

§ 5.

Trgovci na malo predavat će ovako sakupljenu rabljenu tekstilnu robu osobama, koje će opunomoćiti Zajednica za tekstil.

Trgovci dužni su u popis prodanih količina tekstilne robe prema § 8. naredbe od 14. prosinca 1942. broj 129.682-1942 o jediničnom sustavu prodaje tekstilne robe potrošačima, promienjene naredbom od 20. ožujka 1943. broj 25.310-1943 u rubrici »opazka« unieti kod svakog kupca količinu preuzetih odpadaka, i to posebno vunenih i posebno od ostalih predivih vlakana.

§ 6.

Kod nabave obuće za mužkarce ili za žene te za dječake i djevojčice (br. 34. do 39), izrađene u gornjem dielu od tekstila s pojačanjem od kože na prednjem dielu i lubu, a s podplatom od drva ili bune, ima se

trgovcu na malo predati 700 grama starog tvoriva pamučnog, lanenog ili vunenog.

Za jedan par mužkih, ženskih, dječačkih ili djevojačkih cipela, izrađenih sasvim od tekstila s podplatom od drva, bune ili umjetne kože, ima se predati 500 grama starog tekstila.

Za jedan par dječjih cipela od broja 27 do 34. izrađenih sasvim od tekstila s podplatom od drva ili bune, ima se predati 300 grama starog tekstilnog tvoriva, a za dječje cipele od broja 18 do 26 ima se predati 150 grama starog tvoriva. Trgovine cipelama predavat će sakupljeno tvorivo prema propisima ove naredbe kao i trgovci tekstilom na malo, i vodit će jednaki očevidnik, kako je predviđeno u § 5. ove naredbe kao i u § 8. naredbe od 14. prosinca 1942. broj 129. 682-1942 o jediničnom sustavu prodaje tekstilne robe potrošačima, nadopunjene naredbom od 20. ožujka 1943. broj 25.310-1943.

§ 7.

Od predaje tekstilnih odpadaka prigodom kupnje nove robe nisu oprošteni ni oni kupci, koji nabavljaju tekstil na temelju odobrenja Ministarstva narodnog gospodarstva, ukoliko nije protivno u odluci izriekom spomenuto.

§ 8.

Tko se ogrieši o propise ove naredbe i tko preda lažnu izjavu, kažnjava se novčanom kaznom do 100.000.— Kuna ili zatvorom do tri mjeseca, a u težim slučajevima i obim kaznama. Uz ove kazne može se izreći i zapljena robe, koja je predmetom kaznenog čina. Priupadnik,

ako je priradnik, može se kazniti i kaznom oduzimanja prava na obavljanje poslovanja do godine dana

U slučaju neutjerivosti zamjenjuje se novčana kazna zatvorom, i to po razsudi oblasti, no najviše do tri mjeseca.

Za izricanje kazne nadležne su upravne oblasti prve molbe. Izrečene novčane kazne, kao i utržak zaplienjene robe, idu u korist državne blagajne.

§ 9.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan 1. travnja 1943.*

U Zagrebu, dne 27. ožujka 1943.

Ministar narodnog gospodarstva:

*Dr. Ing. Josip Balen*, v. r.

(Broj: 800-D. V.-1943)

* Narodne novine od 29. ožujka 1943. broj 72.

Broj potrošačke izkaznice

Gradsko (obćinsko) poglavarstvo u

(ima se upisati sjedište poglavarstva, koje je izdalo izkaznicu)

## IZJAVA

Podpisani

zanimanjem iz

stan: ulica broj

izjavljujem, da u svome stanu ili bilo gdje drugdje nemam rabljenog tekstilnog tvoriva, potrebnog za zamjenu s novim tekstilnim tvorivom, u smislu naredbe Ministarstva narodnog gospodarstva od 27. ožujka 1943. broj 35.503-1943 o odkupu i zamjeni rabljenog tekstilnog tvoriva.

O istinitosti ove moje izjave mogu se uvjeriti organi, predviđeni u § 2. naredbe.

Ujedno izjavljujem, da mi je poznato, da je u smislu spomenute naredbe za stanje, nađeno protivno ovoj izjavi propisana kazna zatvora do tri mjeseca i globa do 100.000.— Kuna.

U 194

Podpis prodavača: Podpis kupca:

# NAREDBA

**Ministarstva narodne prosvjete od 24. veljače 1943. broj D. 1294-E-1943 o pretvaranju njemačke pomoćne pučke škole u Čajkovcima u njemačku pučku školu**

Na temelju §§ 8. i 17. zakonske odredbe od 20. rujna 11941. broj CCCVIII-1498-Z. p.-1941 (Narodne novine od 25. rujna 1941. broj 136) o njemačkom školstvu u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj izdajem ovu naredbu:

§ 1.

Njemačka pomoćna pučka škola u Čajkovcima, kotar Đakovo, velika župa Baranja, koja je otvorena naredbom Ministarstva nastave od 17. listopada 1941. broj 55.184-1941., pretvara se u njemačku pučku školu.

§ 2.

Ova naredba zadobiva pravnu moć* danom proglašenja u Narodnim novinama.

Ministar narodne prosvjete:

*Dr. Mile Starčević* v. r.

(Broj: 798-D.V.-1943)

---

* Narodne novine od 30. ožujka 1943. broj 73.

# NAREDBA*

**Ministarstva unutarnjih poslova od 26. ožujka 1943. U. M. broj 694-1943 o promjenama i nadopunama naredbe Ministarstva unutarnjih poslova od 13. lipnja 1942. broj 4584-I-A-1942 o obvezatnom radu za potrebe narodnog gospodarstva (Narodne novine od 18. lipnja 1942. broj 134)**

Na temelju § 11. zakonske odredbe od 2. lipnja 1942. broj CLXV-1349-Z-1942 o obvezatnom radu za potrebe narodnog gospodarstva propisujem u sporazumu s ministrom narodnog gospodarstva ovu naredbu:

§ 1.

Iza § 12. naredbe Ministarstva unutarnjih poslova od 13. lipnja 1942. broj 4584-I-A-1942 o obvezatnom radu za potrebe narodnog gospodarstva dodaje se novi paragraf, koji glasi:

»§ 12.a«

Za obavljanje obvezatnog rada, navedenog u § 1. pod sl. d) zakonske odredbe o obvezatnom radu za potrebe narodnog gospodarstva, vriede ovi posebni propisi:

a) radno vrieme traje 10 sati na dan;

b) obvezanici mogu biti neprekidno zadržani na radu najdulje 4 sedmice;

c) obvezanici mogu biti uposleni bilo za osobni rad bilo za rad s teglećom marvom i na području druge

obćine, ali najviše dvadeset km. od mjesta svoga redovitog prebivališta. Državna oblast ili ustanova, koja je predložila obvezatni rad izvan obćine, u kojoj je redovito prebivalište radnika, dužna je dati radnicima nastanbu i prehranu;

d) veliki župan odnosno za područje grada Zagreba gradski načelnik, kada naredi obvezatan rad za sječu i dovoz gorivog drveta, propisuje prema priedlogu državne oblasti ili ustanove, kojoj je potrebna radna snaga, i način obavljanja takvog rada (nadnica ili akord), kao i količinu izradbe ili izvoza po jedinici vremena.«

§ 2.

Ova naredba zadobiva pravnu moć osam dana iza proglašenja u Narodnim novinama*.

Ministar unutarnjih poslova:

*Dr. Nikšić,* v. r.

(Broj: 813-D.V.-1943)

---

* Narodne novine od 31. ožujka 1943. broj 74.

# OBLASTNA ODLUKA

## Velike župe Prigorje od 1. ožujka 1943. broj 2807 o uređenju pašnjaka

Na temelju § 4. zakonske odredbe od 10. lipnja 1941. broj CLIX-345-Z. p.-1941 o velikim županama, a u vezi s § 29. zakona o promicanju poljoprirada, s §§ 3., 13. i 14. zakona o suzbijanju bolesti i štetočinja kulturnih biljaka, s § 67. zakona o unutrašnjoj upravi, s § 25. zakona o zemljišnim zajednicama i u vezi sa zakonskom odredbom od 26. travnja 1941. br. XXXI-43-Z. p.-1941 o obrađivanju zemljišta i s naredbom od 28. travnja 1941. br. 49-Z. p.-1941 o obrađivanju zemljišta izdajem ovu oblastnu odluku:

1. Svi vlastnici pašnjaka, bili oni upravne obćine ili zemljištne zajednice odnosno posebnici, dužni su u roku od 2 mjeseca predložiti nadležnoj kotarskoj oblasti na odobrenje o svom trošku izrađenu pašnjačko-gospodarsku osnovu, koja ima predvidjeti za vrieme od 10 godina način i mjere oko poboljšanja i izkorišćivanja pašnjaka.

Ova osnova ima sadržavati sliedeće podatke: naziv i mjesto prebivanja vlastnika; cjelokupnu površinu zemljišta u katastralnim jutrima; koliko od te površine odpada na pojedine vrste kulture (pašnjak, livada, oranica, šume, vinograd. neplodno tlo) s naznakom, da li su te površine u sklopu ili na koliko se odieljenih mjesta nalaze i kakvo im je stanje; broj samostalnih gospodara (ovlaštenika i neovlaštenika), koji se pašnjakom ili pojedinim njegovim djelovima služe; prosječni

broj konja, goveda, ovaca, koza, svinja, peradi, koji pasu na pašnjaku.

Priedlogu osnove ima se priložiti izvadak iz katastralnog posjedovnog lista i približni nacrt položaja pojedinih dielova pašnjaka prema sjedištu vlastnika.

Kotarska oblast dužna je u roku od 14 dana predloženu osnovu potvrditi ili je odbiti.

Protiv odluke kotarske oblasti ima predlagač pravo utoka u roku od 15 dana na Veliku župu Prigorje.

2. Svi pašnjaci imaju se bezuvjetno što brže temeljito očistiti i urediti, a osobito:

a) ima se izkrčiti grmlje i šikarje, prije svega ono, koje služi kao skrovište štetnika i razsadište biljnih bolesti kulturnog bilja;

b) ograde od gloga, žutikovine, povijuša i sličnog grmlja imaju se izkrčiti, a na njihovo mjesto posaditi omorika, gledičija, grab, akacija;

c) imaju se izkrčiti svi stari panjevi, staro korienje i žilje, a korov izkorieniti što je više moguće;

d) sva močvarna mjesta kao opasna legla uzročnika ljudskih i stočnih bolesti imaju se odvoditi izkopom odvodnih jaraka;

e) sve jame, koje služe za sakupljanje vode i koje pogoduju porastu šaša i kiselih trava, a često i širenju zaraznih bolesti, imaju se zaravnati.

3. Gdje god je to moguće, osobito kod većih površina, imaju se provesti još i sliedeće korisne mjere:

a) za svinje odrediti poseban dio pašnjaka, kako one ne bi i uza sve mjere opreza (brnjice) ipak rovale po čitavoj površini pašnjaka;

b) odrediti pregone, t. j. cieli pašnjak podieliti u što veći broj dielova i napasivati stoku goneći je od jednog diela na drugi nakon dosta velikih vremenskih razmaka. U vrieme, kad se na pojedinim dielovima (pregonima) ne pase, treba predvidjeti njihovo čišćenje, uglavnom prikupljajući zaostale izmetine na jednu hrpu;

c) izkopati potreban broj bunara radi brzoga napajanja stoke zdravom vodom;

d) odieliti posebna mjesta po mogućnostima na najvišim suhim položajima za plandišta, koja neka su zasađena drvećem;

e) zasađivanjem drveća, u prvom redu voćaka, osigurati strme dielove pašnjaka protiv odronjivanja;

f) odstraniti pojedinačno drveće ili skupove drveća na pašnjaku, ako su zaraženi od gusjenica i ako ugroževju voćarstva obližnjih naseobina;

g) pašnjake ograditi živicom (gledičija) kao obranom protiv poljskih šteta;

h) u slučaju smanjenja površine pašnjaka kod njihove pretvorbe u privremenu ili trajnu drugu kulturu nastojati, da se prirod na smanjenoj površini pašnjaka poveća raznim mjerama obradbe;

i) vidljivo označiti granice pojedinih pregona ogradom (jarci, živice, prepone, plot i slično) ili barem sađenjem voćaka.

4. Ukoliko se pojedine mjere ne bi mogle lako i korisno provesti pod zajedničkom upravom vlastnika pašnjaka, treba putem priedloga pašnjačko-gospodarske osnove predvidjeti, da će te radove izvesti zakup-

nici, kojima će vlasnik pojedine dielove u tu svrhu prepustiti na uživanje bez odštete ili uz odštetu.

5. Pašnjačko-gospodarska osnova može predvidjeti pretvorbe stanovitih dielova pašnjaka u livade, kao i zasađivanje većih osobito prikladnih površina voćkama; osobito uz glavne putove trebalo bi zasaditi voćke.

6. Ukoliko se predviđene mjere ne bi mogle provesti brzo i jednostavno bez većih osnova i sudjelovanja tehničkih stručnjaka, imaju se predvidjeti stručnjaci i osigurati sredstva za radove.

7. Radi očuvanja pašnjaka u dobrom stanju zabranjuje se napasivanje stoke u rano proljeće nakon velikih snjegova, preko ljeta nakon velikih kiša, dakle uviek, kada su pašnjaci prevlažni, jer gaženje stoke po razkvašenim pašnjacima uništava dobru travu. Iznimku može dozvoliti kotarska oblast na ograničenom dielu pašnjaka.

8. Vlastnici pašnjaka imaju već kod izradbe priedloga pašnjačko-gospodarske osnove držati pred očima i s time računati, da će u stanovita godišnja doba ponestajati koristi od paše i da će stoku trebati tim obilnije u to vrieme hraniti u staji.

Da se u tu svrhu namaknu za to potrebni prirodi stočne krme s oranica, dužni su vlastnici pašnjaka djelotvorno, kao i već putem priedloga pašnjačko-gospodarskih osnova podupirati svako nastojanje oko proširivanja i izgradnje gnojišta silos-jama i zahoda, kako bi se na taj način s više gnoja mogli na oranicama postići veći prirodi: među njima i stočna krma, koja bi se putem spremanja u silos-jame mogla saču-

vati za doba, kada se stoka kroz dulje vrieme (zima) ili kraće vrieme (nepogode) ne će moći napasivati.

9. Budući da je od obćeg interesa, napose od interesa za ljudsku prehranu, a i od koristi za vlastnika pašnjaka, da se što veće površine pretvore u takve poljodjelske kulture, koje će vlastnicima davati veću mogućnost rada i priroda, nego li pašnjaci, imaju se svi pašnjaci, koji su prikladni za pretvaranje u oranice, a nisu neobhodno potrebni za ispašu stoke, preorati i zasijati žitaricama ili krmnim biljem.

Kao najviša neobhodno potrebna površina pašnjaka za ispašu odrasle stoke ima se uzeti 800 čhv., dok za manju stoku i za onu, koja je mlađa od 2 godine, ima ta površina iznositi 400 čhv., a za svinje bez obzira na starost 50 čhv. po komadu.

10. Vlastnici pašnjaka (upravne obćine ili zemljištne zajednice) imaju svake godine u svom proračunu osigurati potrebna novčana sredstva za provedbu odobrene pašnjačko-gospodarske osnove.

11. Izravni nadzor nad pašnjacima obćina i zemljištnih zajednica vršit će kotarske oblasti preko svoga gospodarskog izvjestitelja.

12. Utvrdi li kotarska oblast slučaj hotimičnog zavlačenja pri stvaranju priedloga pašnjačko-gospodarske osnove ili hotimično izigravanje propisa odobrene osnove, primienit će se propisi zakonske odredbe od 26. travnja 1941. broj XXXI-43-Z. p.-1941. o obrađivanju zemljišta davanjem u zakup drugim gospodarima radi obradbe.

13. Tko se ogrieši o propise ove oblastne odluke ili tko bude radio protivno odobrenoj pašnjačko-gospo-

darskoj osnovi, kaznit će se po postojećim propisima novčanom kaznom ili zatvorom.

14. Ova oblastna odluka zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama*.

U Zagrebu, dne 1. ožujka 1943.

Veliki župan:

*Dr. Lamešić*, v. r.

(Broj: 806-D.V.-1943)

* Narodne novine od 31. ožujka 1943. broj 74.

# ZAKONSKA ODREDBA

o nadopuni zakonske odredbe od 7. siečnja 1942. br. IV-37-Z-1942 o osnivanju Vrhovnog suda i Državnog nadodvjetničtva u Banjoj Luci, o osnivanju Viših državnih tužiteljstava u Zagrebu i u Sarajevu i o ukidanju Stola sedmorice i Državnog nadodvjetničtva u Zagrebu, Vrhovnog suda i Državnog nadodvjetničtva u Sarajevu, kao i zakonske odredbe od 3. veljače 1942. br. XLII-301-Z-1942 o preinaci zakonske odredbe od 7. siečnja 1943. br. IV-37-Z-1942

§ 1.

U preinačenom slogu § 38. zakonske odredbe od 7. siečnja 1942. br. IV-37-Z-1942 dodaje se treća, četvrta i peta stavka, koje glase:

»Dok Vrhovni sud u Banjoj Luci ne započne s radom, shodno će se primjenjivati propis § 4. ove zakonske odredbe na Stol sedmorice u Zagrebu i na Vrhovni sud u Sarajevu.

Dok Vrhovni sud u Banjoj Luci ne započne s radom, rješavat će Stol sedmorice u Zagrebu sukobe o nadležnosti između upravnih (građanskih ili oružanih snaga) oblasti i sudbenih oblasti, kao i sukobe o nadležnosti između Upravnog sudišta u Zagrebu i redovnih sudova, te sukobe o nadležnosti po § 25. zakona o uređenju šerijatskih sudova i o šerijatskim sucima od 21. ožujka 1929. i konačno priepore o nadležnosti između sudbenih oblasti iz područja raznih banskih stolova.

Dok Vrhovni sud u Banjoj Luci ne započne s radom, donosit će Stol sedmorice u Zagrebu odluke po §§ 25., 28. st. 2., 64. i 98. zakonika o sudbenom postupku u građanskim parnicama od 13. srpnja 1929., kao i odluke pa §§ 150. st. 2. i 4., 184. st. 2. i 231. st. 1. zakonika o sudbenom izvanparbenom postupku od 24. srpnja 1943., te odluke po §§ 19. i 23. odj. 2. zakonika o sudbenom kaznenom postupku od 16. veljače 1929.«

§ 2.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 31. ožujka 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

*Ante Pavelić*, v. r.

Broj: LXVI-839-D.V.-1943.

Državni prabilježnik —
čuvar državnog pečata:

*Dr. Mirko Puk*, v. r.

* Narodne novine od 1. travnja 1943. broj 75.

# ZAKONSKA ODREDBA

## o nadležnosti domaćih sudova za rješavanje građanskih pravnih stvari, podnesenih sudovima, koji su uslied osnutka Nezavisne Države Hrvatske postali inozemnim sudovima

§ 1.

Domaći sudovi nadležni su za rješavanje građanskih pravnih stvari podnesenih sudovima, koji su uslied osnutka Nezavisne Države Hrvatske postali inozemnim sudovima, pod sliedećim uvjetima:

1. ako tužitelj (molitelj, predlagač) ima prebivalište na području Nezavisne Države Hrvatske ili živi stalno u inozemstvu kao službenik Nezavisne Države Hrvatske,
2. ako za rješavanje pravne stvari postoji temelj mjestne nadležnosti domaćih sudova,
3. ako pravna stvar još nije pravomoćno dovršena pred inozemnim sudom,
4. ako ne postoji međunarodni ugovor, po kojem je nadležnost domaćeg suda izključena.

§ 2.

Ukoliko postoje uvjeti iz § 1., svaka stranka može u roku od šest mjeseci računajući od dana proglašenja ove zakonske odredbe predložiti nastavak postupka kod domaćeg mjestno nadležnog suda.

§ 3.

Sud, kojemu je podnesena molba za nastavak postupka, zatražit će od inozemnog suda sve spise, koji se odnose na dotičnu pravnu stvar. Čim stignu spisi, nastavit će se postupak pred domaćim sudom, i to u onom stanju, u kojem se je taj postupak nalazio pred inozemnim sudom.

U slučaju nemogućnosti dobave spisa, tužitelj (molitelj, predlagač) može u roku od tri mjeseca računajući od dana obaviesti po sudu (§ 3. st. 1.) o nemogućnosti dobave spisa, podnieti novu tužbu (molbu, priedlog) kod domaćeg mjestno nadležnog suda.

Dobava spisa smatra se nemogućom, ako u roku od šest mjeseci, računajući od dana odpremljene zamolnice, spisi ne stignu zamolnom sudu.

§ 4.

U slučaju nastavka postupka odnosno podignuća nove tužbe (molbe, priedloga) pred domaćim sudom smatra se, da je prva tužba (molba, priedlog) uredno produžena, ako je postupak nastavljen u roku navedenom u § 2. odnosno ako je nova tužba (molba, priedlog) podnesena u roku navedenom u § 3. st. 2.

§ 5.

Tako dugo dok ne nastane mogućnost rada hrvatskih sudova na području kotarskih sudova u Čakovcu i Prelogu, glede građanskih pravnih stvari, koje su u postupku kod tih sudova, postupat će se po ovoj zakonskoj odredbi.

§ 6.

Provedba ove zakonske odredbe povjerava se ministru pravosuđa i bogoštovlja.

§ 7.

Ova zakonska odredba zadobiva pravnu moć danom iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 31. ožujka 1943.

Poglavnik Nezavisne Države Hrvatske:

*Ante Pavelić*, v. r.

Broj: LXVII-840-D.V.-1943.

Državni prabilježnik — čuvar državnog pečata:

*Dr. Mirko Puk*, v. r.

* Narodne novine od 1. travnja 1943. broj 75.

# NAREDBA

**Ministarstva narodnog gospodarstva od 1. travnja 1943. broj: 38.982-43 o brojitbenim podatcima ovaca**

Na temelju ovlaštenja iz zakonske odredbe od 4. studenoga 1941. broj CCCXCIII-1925-Z-1941 o uređenju unutarnjeg prometa, razpodjelbe i potrošnje svih vrsta robe, a u sporazumu s Ministarstvom unutarnjih poslova propisujem sliedeću naredbu:

§ 1.

Svi posjednici ovaca dužni su prema stanju na dan 1. travnja prijaviti u razdoblju od 1. do 15. travnja svojim nadležnim obćinskim odnosno gradskim poglavarstvima broj ovaca i janjadi, koje posjeduju, te broj članova kućanstva. Ujedno imaju izjaviti, da li se ovce šišaju jedanput ili dvaput godišnje.

§ 2.

Do 1. svibnja svake godine dostavljat će Zajednici za tekstil u Zagrebu obćinska poglavarstva preko kotarskih oblasti, a gradska poglavarstva izravno, u dva primjerka popis svih posjednika ovaca na području obćine odnosno grada s podatcima iz § 1. ove naredbe.

Popis općinskih poglavarstva ovjerovljuje mjerodavni kotarski izvjestitelj.

§ 3.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 1. travnja 1943.

Ministar narodnog gospodarstva:

*Dr. Ing. Josip Balen*, v. r.

(Broj: 849-D. V.-1943)

* Narodne novine od 3. travnja 1943. broj 77.

# NAREDBA

**Ministarstva narodnog gospodarstva od 1. travnja 1943. broj: 38.981-43 o promjeni i nadopuni naredbe od 14. travnja 1942. broj 3670-1942 o stavljanju ovčje vune i kožarske kozje dlake (kostrieti) pod odsvojnu zabranu**

Na temelju ovlaštenja iz zakonske odredbe od 4. studenoga 1941. broj CCCXCIII-1935-Z-1941 o uređenju unutarnjeg prometa, razpodjelbe i potrošnje svih vrsta robe, a u sporazumu s Ministarstvom unutarnjih poslova, propisujem ovu naredbu:

§ 1.

Naredba bivšeg Ministarstva za obrt, veleobrt i trgovinu od 14. travnja 1942. broj 3670-1942 o stavljanju ovčje vune i kožarske kozje dlake (kostrieti) pod odsvojnu zabranu (Narodne novine od 18. travnja 1942. br. 86) mienja se i nadopunjuje kako sliedi:

*Paragraf 3.* mienja se i glasi: Na zamolbu Zajednice za tekstil ili opunomoćenika Zajednice pozvat će gradska poglavarstva izravno, a kotarske oblasti preko područnih obćina, sve proizvoditelje i državatelje proizvoda, spomenutih u § 1. ove naredbe, da svaki u svojoj obćini, a u vrieme, i na mjestima, koje će odnosne oblasti odrediti, predaju ovlaštenim opunomoćenicima Zajednice onu količinu vune, koju su dužni predati prema § 4. ove naredbe.

*Paragraf 4.* mienja se i glasi: Svaki proizvoditelj vune u smislu ove naredbe (§ 2. stavke 2.) dužan je predati Zajednice za tekstil ili njezinu opunomoćeniku:

1. u I. proizvodnom području (§ 7. B. t. 1.):

a) od ovaca, koje se šišaju jedanput godišnje, 1.7 kg neprane vune od svake ovce,

b) od ovaca, koje se šišaju dvaput godišnje, 1.2 kg neprane vune prvog proljetnog striga i 0.80 neprane vune drugog jesenjeg striga od svake ovce,

2. u II. proizvodnom području (§ 7. B. t. 2.) 1.50 kg neprane vune od svake ovce,

3. u III. proizvodnom području (§ 7. B. t. 3.) 1 kg neprane vune od svake ovce.

Kupane vune predaje se manje, razmjerno prema doplatku za čistoću.

Vunu, koja ostane proizvoditelju u smislu propisa ove naredbe nakon predaje određenih količina Zajednici za tekstil ili njezinu opunomoćeniku, može proizvoditelj upotriebiti samo za vlastitu potrebu preradbom u kućnom obrtu.

Proizvoditelj, koji ne može ili ne će vunu upotriebiti za vlastitu potrebu preradbom u kućnom obrtu, dužan ju je predati Zajednici za tekstil ili njezinu ounomoćeniku.

*Paragraf 15.* mienja se i glasi: Prekršitelji ove naredbe kaznit će se novčanom kaznom od 1.500 Kuna za svaki kilogram neprane vune, kao i zapljenom robe, koja je predmet prekršaja. Izrečena novčana kazna ne može biti veća od 100.000 Kuna. U slučaju neutjerivosti zamjenjuje se novčana kazna zatvorom i to prema razsudi oblasti, s napomenom, da kazna zatvora ne može trajati više od tri mjeseca.

Novčane kazne kao i utržak zaplienjene robe idu u korist državne blagajne. Zaplienjena roba može se prodati samo Zajednici za tekstil.

Kazne izriču upravne oblasti prve molbe.

§ 2.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama.*

U Zagrebu, dne 1. travnja 1943.

Ministar narodnog gospodarstva:

*Dr. Ing. Josip Balen*, v. r.

(Broj: 848-D.V.-1943)

---

* Narodne novine od 3. travnja 1943. broj 77.

# NAREDBA

## Ministarstva državne riznice od 6 veljače 1943. br. 1800-1943 o obvezatnom stručnom izpitivanju robe pri carinjenju

Na temelju čl. 273. carinskog zakona od 23. veljače 1899. i čl. 6. i 23. zakona o obćoj carinskoj tarifi od 29. lipnja 1925. (Službene novine broj 136-XXVIII od 20. lipnja 1925.) propisujem ovu naredbu:

§ 1.

*Obveza stručnog izpitivanja*

Na stručno izpitivanje ima se po službenoj dužnosti obvezatno slati sliedeća uvozna roba:

1. Iz br. 5. toč. 2., 6., 26., 27., 41., 45—49., 64—70., 97., 100—101., 104. toč. 5., 124., 135., 137., 139., 140—145., 147—148., 150—159., 164—169. toč. 1., 170—179., 180—184., 188—194., 196. toč. 2. i 3., 218., 222—243., 248—250., 252—260., 262—263., 270., 373., 417., 445., 447., 454., 507.

2. Sva tekstilna roba, kod koje je potrebno ustanoviti broj prediva, težinu tkanine, postotak svile, vune ili drugog prirodnog ili umjetnog predivnog tvoriva, bojenje privremenim bojama, kada spomenute okolnosti povlače primjenu druge carinske ili porezne stavke, ako carinarnica ne razpolaže odgovarajućim priborom za izpitivanje.

3. Sva roba, kod koje je radi izpravnosti prijave, zabrane uvoza ili plaćanja državne trošarine potrebno ustanoviti sastav, obradbu, doradbu, svezu s drugim tvorivom, agregatno stanje, slitinu i tome slično, ako carinarnica nije u mogućnosti to ustanoviti sredstvima za izpitivanje, kojima razpolaže.

§ 2.

*Pripreme za uzimanje uzoraka*

Kada roba, iz koje se uzimaju uzorci, ne dolazi u izvornim omotima, nego u većim količinama (u bačvama, svezama, cisternama, u razsutom stanju i t. d.), te se uzorci odatle vade. moraju sredstva (lievci, teglice, posude za mjerenje, žlice, lopatice, noževi, bušila i t. d.), kojima se uzorci uzimaju, kao i zavoji, određeni za uzorke (boce, čaše, limene i drvene kutije, kutije od ljepenke, vrećiec od papira ili tkanine i t. d.), biti podpuno čisti i suhi.

U tu svrhu imaju se iz tih omota prije svake upotrebe odstraniti možebitni ostatci robe i sve druge nečistoće. Već prema vrsti omota i nečistoće upotriebit će se za to razna sredstva (brisanje, struganje, pranje vodom, žestom, eterom, kiselinama, lužinama i t. d.), a po tom, ukoliko to narav omota dopušta, izvršiti izpiranje vodom, po mogućnosti destiliranom ili kišnicom. Također se s omota imaju skinuti stari nadpisi i obilježja. Tada će se omoti postaviti tako, da iz njih može izteči sva voda i da u njih može ulaziti zrak. Upotriebiti se mogu tek kada su popduno suhi. Ako sadrže neki miris ili ako se nečistoća ne može podpuno odstraniti, ne smiju se upo-

triebiti. Drvene kutije i vrećice od tkanine očistit će se od prašine, a moraju također biti bez mirisa. Od papirnih vrećica i papirnih kutija uzimat će se uviek neupotriebljeni komadi.

Kod omatanja uzoraka, koji su jako otrovni, osjetljivi na svietlo ili jako izhlapljivi, postupat će se s potrebnim mjerama opreza, na pr. upotrebom sudova, koji su odporni i koji se dadu hermetički zatvoriti, boca od tamnog (smeđeg) stakla, neprozirnih omota do tri četvrtine sadržaja. Masti, loj i slično ne će se slati u neposrednim zavojima od papira, pa i ako ti ne propuštaju mast. Za zatvaranje boca i sličnog upotriebit će se uviek novi čepovi, po mogućnosti bez pora. Staklene boce mogu se začepiti i staklenim čepovima, koji su izbrušeni prema otvoru boce.

Omote potrebne za stručno izpitivanje dužna je dati stranka.

§ 3.

*Uzimanje uzoraka*

Ako su za pojedinu robu izdani posebni propisi, uzimanje uzoraka vrši se u prvom redu po tim propisima. Uzorke uzimaju carinski činovnici u prisutnosti vlastnika robe ili priznatog carinskog posrednika.

Ako nije drugačije propisano ili ako to ne ograničuje visoka vriednost robe, uzimat će se uzorci, koji po svakom uzorku redovno ne će biti manji:

a) kod tkanina i slične robe — 200 $cm^2$, b) kod papira i slične robe — od 500 $cm^2$, c) kod nafte i proizvoda

destilacije nafte — od 500 cm³, d) kod druge čvrste robe — od 100 grama, e) kod drugih tekućina i židke robe od 250 cm³. Kod robe, koja dolazi u odieljenim količinama , kao fina vina, jaka alkoholna pića i slično, uzimat će se uzorci u izvornom omotu. Ako se mjesto jednog većeg uzorka uzima više manjih, onda njihova ukupna količina ne može biti manja od količine propisane za veći uzorak.

Kad neka istovrstna roba dolazi u većem broju kolia, uzorci će se uzimati iz pojedinih kolia po sliedećim propisima:

a) kod broja kolia do uključivo 10 uzimat će se uzorak iz jednog kolia,

b) kod broja kolia preko 10 do uključivo 50 uzimat će se dva uzorka iz dvaju raznih kolia,

c) kod broja kolia preko 50 do 100 uzimat će se tri uzorka iz triju raznih kolia,

d) kod broja kolia preko 100 uzimat će se tri uzorka plus po jedan uzorak od svake započete stotine preko jedne stotine kolia. Svaki uzorak ima se uzimati iz posebnog kolia.

Kod robe koja dolazi u većim količinama (u vagonima, cisternama, tankovima) i kod koje se može predpostaviti, da uslied prievoza ili drugih uzroka nema redovni jednaki sustav u svim dielovima, imaju se djelomični uzorci uzimati iz različitih slojeva, također najdonjih, po mogućnosti nakon što bude roba promiešana. Uzeti djelomični uzorci imaju se sastaviti u jedan zajednički. Ovako će se osobito postupati onda, kad roba

sadrži tekućinu, u kojoj plivaju čvrsti dielovi ili kad sadrži tekućine, koje se međusobno ne miešaju, te nadolje predleže mješavine čvrste robe zrnate ili u prahu i kad kod čvrste robe bude ustanovljena nejednoličnost u kakvoći. Iz svakog vagona, cisterne, tanka i sličnog uzimat će se po jedan uzorak.

Kad se roba, koja je poslana na stručno izpitivanje, podiže iz carinarnice prije izvršenog izpitivanja u smislu § 6. ove naredbe, onda se propisani uzorci uzimaju u dvostrukom broju, te se jedni šalju na izpitivanje, a drugi se čuvaju u carinarnici.

Ovlašćuju se carinsko-kemijski laboratoriji, da u slučajevima, kad kod stručnog izpititvanja dolazè do graničnih posljedaka u pogledu težine, sastava ili drugih osebina robe, koje su mjerodavne za tarifiranje, mogu tražiti ponovno uzimanje uzoraka.

§ 4.

*Obilježivanje i osiguravanje uzoraka*

Da bi se spriečila zamjena uzoraka, imadu se oni odmah po uzimanju i na mjestu uzimanja obilježiti. Uzorci u omotima obilježuju se na samim omotima. U tu se svrhu upotrebljavaju ili gumirani listići od papira ili listići od ljepenke, na koje se imadu staviti sliedeći podatci: 1. broj uručbenog zapisnika carinarnice, kod koje se vrši carinsko rukovanje, 2. vrsta, broj i nadnevak izprave, po kojoj se vrši carinsko rukovanje, 3. iz kojeg je vagona, kolia i t. d. (vrst, broj i znak) uzet uzorak. Ove podatke upisuju i podpisuju

određeni činovnici tintom ili tintanom olovkom. I stranka je dužna podpisati te podatke.

Papirni listići naliepit će se na omote uzorka i providjeti pečatom, koji zahvaća omot. Kod uzoraka čvrste robe, kao što su kamena ruda, smola, ploča, od kovina i tome slično. papirni će se listići naliepiti na same uzorke i providjeti pečatom na isti način, ako time uzorci ne bi bili oštećeni. Listići od ljepenke pričvrstit će se vrpcom na uzorak ili na njegov omot. Krajevi vrpce zapečatit će se na uzorak ili na njegov omot ili osigurati carinskom plombom.

Omot uzoraka ima se vrpcom s pečatom ili plombom tako osigurati, da se ne može otvoriti bez njihova oštećenja. Boce i slične posude imaju se zatvoriti čepom od pluta, koji mora podpuno i dobro zatvarati otvor. Čep se ima osigurati pečatom ili plombom na taj način, da se bez njihova oštećenja čep ne može izvaditi. Na isti način imaju se osigurati uzorci, koji se uzimaju u izvornim bocama ili posudama.

Nadpis na pečatu mora biti čitljiv. Ako se uzorak sastoji od žeste ili od neke druge tekućine, koja raztapa pečatni vosak, tada će se upotriebiti ili posebna vrsta pečatnog voska, netopivog u žesti, ili carinska plomba.

Ako je od istovrstne robe uzeto više od 10 uzoraka, oni se ne moraju svaki posebno osigurati pečatom ili plombom, nego se mogu staviti u jedan zajednički omot, a ovaj omot osigurati pečatom ili plombom. Ipak se na svakom uzorku moraju naznačiti podatci navedeni u § 4. st. 1. toč. 3., dok se podatci iz toč. 1. i 2. iste stavke imaju naznačiti na zajedničkom omotu.

§ 5.

*Daljnje rukovanje s uzorcima*

Obilježene i osigurane uzorke određeni činovnici s izvješćem predaju carinarnici, koja ih s njihovim izvješćem šalje nadležnom kemijskom laboratoriju na izpitivanje. U izvješću su činovnici dužni navesti: 1. trgovački i tarifski naziv prijavljene robe, 2. količinu robe posebice prema tarifskom nazivu, 3. u koju svrhu se roba upotrebljava (prema izjavi stranke ili na temelju drugih podataka), 4. broj uzetih uzoraka.

Uzorci moraju biti tako omotani, da budu sigurni od loma (u slučaju potrebe u drvenoj vuni ili piljevini). Ako kemijski laboratorij kod primitka uzoraka ustanovi, da su omoti ili zatvori uzoraka oštećeni, tada može odbiti izpitivanje i tražiti uzimanje novih uzoraka.

Ako u pojedinim slučajevima nije drugačije propisano, uzorci robe vraćaju se stranci o njezinu trošku po izteku roka od jednog mjeseca nakon priobćenja posljedka stručnog izpitivanja, ako to stranka zatraži za deset dana po izteku toga roka. Ako stranka u tom roku ne zatraži uzorke, oni će se prema odluci nadležne carinske ustanove uzeti u službenu zbirku ili poništiti.

§ 6.

*Podizanje robe iz carinarnice prije izvršenog stručnog izpitivanja*

Prije izvršenog stručnog izpitivanja može se iz carinarnice podići ona roba, podležna stručnom izpitivanju, za koju je po postojećim propisima dozvoljeno cari-

njenje u prievoznom sredstvu. Odobrenje za ovakvo podizanje robe daju carinarnice na posebnu molbu stranke.

Odobrenje se izdaje pod sliedećim uvjetima:

a) stranka ima platiti carinu i sve ostale daće na robu prijavljenu u očitovanju,

b) stranka ima osigurati u gotovu novcu ili u rizničkim navjernicama razliku između prijavljene robe i robe slične po sustavu i upotrebi, za koju se plaća veća carina, te peterostruki iznos ove razlike, kao osiguranje za manje naplaćene daće i eventualnu kaznu po čl. 166. carinskog zakona, ako bi se stručnim izpitivanjem pronašla roba, koja podpada pod višu carinsku stavku. Razlika između položenog osiguranja i proračunane razlike i kazne ima se vratiti odnosno naknadno naplatiti, već prema tome, da li su ove veće ili manje od položenog osiguranja. Ako se pak ustanovi, da je roba pravilno prijavljena, položeno osiguranje vraća se stranci.

Ako stranka izpuni propisane uvjete, carinarnica će dozvoliti puštanje robe u slobodan promet odmah, čim na temelju dotičnog očitovanja budu izvađeni propisani uzorci.

Ovlašćuje se Odjel za carine Ministarstva državne riznice, da u opravdanim slučajevima može uz navedene uvjete odobriti, da se prije izvršenog stručnog izpitivanja podigne iz carinarnice i svaka druga roba.

Svi poslovi po ovoj uredbi imadu se smatrati žurnim, a izpitivanje robe iz § 6. ove uredbe osobito žurnim, i

vršiti prije svakog drugog stručnog izpitivanja, bez obzira kada su uzorci zaprimljeni kod carinsko- kemijskog laboratorija.

§ 7.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama, kojim se danom ukidaju sliedeći propisi, koji se odnose na stručno izpitivanje robe pri carinjenju:

a) Cbr. 17484. st. 5—8., iz godine 1925.;

b) Cbr. 3510., Cbr. 20360., Cbr. 30265. toč. 5—9., Cbr. 56383. i Cbr. 56541., svi iz godine 1926.;

c) Cbr. 14330. st. 2., Cbr. 18972., Cbr. 29029., svi iz godine 1927.;

d) Cbr. 5240. posljednja stavka, Cbr. 7820. st. 6., Cbr. 8221. posljednja stavka, svi iz godine 1928.;

e) Cbr. 29.131. st. 27., Cbr. 33.846., Cbr. 41.280., Cbr. 46671., Cbr. 47257. posljednja stavka, svi iz godine 1929.;

f) br. 7505/IV, br. 28600/IV, br. 37764/IV st. 5. od rieči »u kome« do svršetka stavke, svi iz godine 1930.;

g) br. 18466/IV, br. 29270/IV, svi iz godine 1932.;

h) br. 3477/IV predposljednja stavka, br. 26135/IV, svi iz godne 1933.;

i) br. 2036/IV posljednja stavka, br. 26500/IV, br. 32333/IV posljednja stavka, svi iz godine 1934.;

j) br. 13900/IV predposljednja i posljednja stavka čl. 22., iz godine 1936.

Zagreb, dne 6. veljače 1943.

Ministar državne riznice:

*Dr. Košak*, v. r.

(Broj: 508-D.V.-1943)

* Narodne novine od 5. travnja 1943. broj 78.

vršiti prije svakog drugog stručnog izpitivanja, bez obzira kada su uzorci zaprimljeni kod carinsko- kemijskog laboratorija.

§ 7.

Ova naredba zadobiva pravnu moć dan iza proglašenja u Narodnim novinama, kojim se danom ukidaju sliedeći propisi, koji se odnose na stručno izpitivanje robe pri carinjenju:

a) Cbr. 17484. st. 5—8., iz godine 1925.;

b) Cbr. 3510., Cbr. 20360., Cbr. 30265. toč. 5—9., Cbr. 56383. i Cbr. 56541., svi iz godine 1926.;

c) Cbr. 14330. st. 2., Cbr. 18972., Cbr. 29029., svi iz godine 1927.;

d) Cbr. 5240. posljednja stavka, Cbr. 7820. st. 6., Cbr. 8221. posljednja stavka, svi iz godine 1928.;

e) Cbr. 29.131. st. 27., Cbr. 33.846., Cbr. 41.280., Cbr. 46671., Cbr. 47257. posljednja stavka, svi iz godine 1929.;

f) br. 7505/IV, br. 28600/IV, br. 37764/IV st. 5. od rieči »u kome« do svršetka stavke, svi iz godine 1930.;

g) br. 18466/IV, br. 29270/IV, svi iz godine 1932.;

h) br. 3477/IV predposljednja stavka, br. 26135/IV, svi iz godne 1933.;

i) br. 2036/IV posljednja stavka, br. 26500/IV, br. 32333/IV posljednja stavka, svi iz godine 1934.;

j) br. 13900/IV predposljednja i posljednja stavka čl. 22., iz godine 1936.

Zagreb, dne 6. veljače 1943.

Ministar državne riznice:

*Dr. Košak*, v. r.

(Broj: 508-D.V.-1943)

* Narodne novine od 5. travnja 1943. broj 78.

# IZPRAVCI

U Narodnim novinama od 15. travnja 1943. broj 87. donešen je sliedeći izpravak, koji nije proveden u ovom izdanju:

KNJIGA XXIX. svezak 288.—289. strana 245. u naredbi o promjenama i nadopunama pravilnika za izvršenje zakona o državnoj trošarini u članku 114. točka 3., sedmi redak, mjesto: »tekući račun« mora biti »tekući broj«.

Podjedno valja izpraviti u knjizi XXVI. svezak 260. str. 302. i u knjizi XXIX. svezak 286. str. 177. u naslovu naredbe o jediničnom sustavu prodaje tekstilne robe rieč »jednoličnom« u »jediničnom«.

# STVARNO KAZALO
## ZA XXIX. KNJIGU — SVEZAK 281.-290.

**(Brojevi označuju stranice, a oni u zagradi broj svezka)**

## D



## E



## F



## G



## H



## I

| | Kn |
|---|---|
| — Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 20. veljače do 11. ožujka 1942. — Knjiga XIII. (Svezak 121.—130.) tvrdo vezano (br. 3112) | 140.— |
| — Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 12. ožujka do 7. travnja 1942. — Knjiga XIV. (Svezak 131.—140.) tvrdo vezano (br. 3129) | 140.— |
| — Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 8. do 30. travnja 1942. — Knjiga XV. (Svezak 141.—150.) tvrdo vezano (br. 3141) | 144.— |
| — Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 1. do 12. svibnja 1942. — Knjiga XVI. (Svezak 151.—160.) tvrdo vezano (br. 3152) | 144.— |
| — Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 13. svibnja do 1. lipnja 1942. — Knjiga XVII. (Svezak 161.—170.) tvrdo vezano (br. 3163) | 150.— |
| — Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 2. do 22. lipnja 1942. — Knjiga XVIII. (Svezak 171.—180.) tvrdo vezano (br. 3184) | 150.— |
| — Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 23. lipnja do 9. srpnja 1942. — Knjiga XIX. (Svezak 181.—190.) tvrdo vezano (br. 3184) | 150.— |
| — Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 7. do 25. srpnja 1942. — Knjiga XX (Svezak 191.—200.) tvrdo vezano (br. 3194) | 150.— |
| — STVARNO KAZALO za XI.—XX. knjigu (svezak 101—200.) Zakoni, zakonske odredbe. Naredbe itd. proglašenih od 1. siečnja do 25. srpnja 1942. (br. 3200) | 60.— |
| — Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 26. srpnja do 17. kolovoza 1942. — Knjiga XXI. (Svezak 201.—210.) tvrdo vezano (br. 3215) | 155.— |
| — Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 13. kolovoza do 2. rujna 1942. — Knjiga XXII. (Svezak 211.—220.) tvrdo vezano (br. 3223) | 160.— |
| — Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 3. rujna do 26. rujna 1942. — Knjiga XXIII. (Svezak 221.—230.) tvrdo vezano (br. 3234) | 160.— |
| — Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 27. rujna do 24. listopada 1942. — Knjiga XXIV. (Svezak 231.—240.) tvrdo vezano (br. 3254) | 160.— |
| — Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 27. listopada do 14. studenoga 1942. — Knjiga XXV. (Svezak 241.—250.) tvrdo vezano (br. 3263) | 170.— |
| — Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 17. studenoga do 22. prosinca 1942. — Knjiga XXVI. (Svezak 251.—260.) tvrdo vezano (br. 3274) | 170.— |
| — Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 23. prosinca 1942. do 1. veljače 1943. — Knjiga XXVII. (Svezak 261.—270.) tvrdo vezano (br. 3285) | 170.— |
| — Nezavisna Država Hrvatska - Zakoni, Zakonske odredbe, Naredbe itd., proglašene od 1. veljače do 13. ožujka 1943. — Knjiga XXVIII. (Svezak 271.—280.) tvrdo vezano (br. 3297) | 170.— |

*Zbirka se nastavlja*

Narudžbe prima i obavlja

**KNJIŽARA ST. KUGLI, ZAGREB, ILICA 30**

*Cijene bez obveze*